Molla Nasreddin

1906 Yılı'nda Tiflis'de Yayınlanan Molla Nesreddin Dergisi'nin İlk 16 Sayısı

Mehmet KARABAĞLI

Araştırmacı - Yazar

2026

İÇİNDEKİLER

• **Önsöz:** 3
• **Giriş:** 4
• **Molla Nasreddin Dergisi Hakkında:** 5-6

1. Sayı: 7-14
2. Sayı: 15-22
3. Sayı: 23-29
4. Sayı: 30-37
5. Sayı: 38-44
6. Sayı: 45-52
7. Sayı: 53-60
8. Sayı: 61-68
9. Sayı: 69-75
10. Sayı: 76-83
11. Sayı: 84-91
12. Sayı: 92-99
13. Sayı: 100-107
14. Sayı: 108-115
15. Sayı: 116-123
16. Sayı: 124-131

• **Kaynaklar:** 132

ÖNSÖZ

“Molla Nasreddin Dergisi” Kitabı, 1906 Yılı’nda Gürcistan’ın başkenti Tiflis’te yayınlanan “Molla Nasreddin” mizah dergisinin 16 sayısını kapsamaktadır.

120 yıl önce Çarlık Rusyası döneminde yayınlanan dergi, döneminin baş yapıtı olduğu gibi günümüzde de eşi ve benzeri yoktur.

Bu dergiyi yayınlayan öncü yenilikçi insanların isimleri, insanlık tarihine altın harflerle yazılmıştır.

120 yıl önceki zorlu şartlarda dergi yayınlayarak başlatılan yenilikçi hareket, insanlığın aydınlanması ve gelişimi sürecinde öncü olmuştur.

Molla Nasreddin dergisinin yazar ve çizer kadrosu kahraman insanlardır.

Güldürürken düşündüren, düşündürürken sorgulatan, sorgulattıkça değişimin gerekliliğini fark ettiren cesur ve temiz yürekli insanlar, günümüzde Dünya milletleri tarafından örnek alınmalıdır.

Her sayısını heyecanla okudum, okuyorum, okuyacağım. Kahraman insanların yaşadığı zorlukları yüreğimde hissettim. Zorluklara rağmen ürettikleri eser, tarihi bir belgeseldir.

Derginin yayınlanmasında emeği geçen güzel insanları saygıyla anıyorum.

Mehmet KARABAĞLI

Araştırmacı-Yazar

GİRİŞ

Bir aydınlanma destanı Molla Nasreddin

120 yıl önce, Çarlık Rusyası'nın zorlu dönemlerinde Gürcistan'ın başkenti Tiflis'te bir meşale yakıldı.

Molla Nasreddin, sadece bir mizah dergisi değil, Türk dünyasının ve İslam coğrafyasının toplumsal uyanış sembolü oldu.

Bu eser, 1906 yılında Gürcistan'ın başkenti Tiflis'te yayınlanan Molla Nasreddin mizah dergisinin ilk 16 sayısını kapsamaktadır.

Bu dergi, döneminin başyapıtı olduğu gibi günümüzde de eşi ve benzeri olmayan tarihi bir belgesel niteliğindedir.

Dergi, yayınlandığı ilk günden itibaren "gaflet uykusunda" olan bir toplumu mizahın keskin kılıcıyla uyandırmayı görev edinmiştir.

Celil Memmedguluzade'nin öncülüğünde, kahraman yazar ve çizer kadrosuyla; cehalete, bağnazlığa ve sosyal adaletsizliğe karşı cesur bir savaş açmıştır.

"Sizi deyip gelmişim, ey benim Müslüman kardeşlerim!" nidasıyla halka kendi ana dilinde hitap ederek samimiyetin ve değişimin öncüsü olmuştur.

Karikatürleri ve yazılarıyla rüşvetçi memurlardan adaletsiz kadılara, eğitim sistemindeki eksikliklerden kadın haklarına kadar her türlü yaraya parmak basmıştır.

Güldürürken düşündüren, sorgulattıkça değişimin gerekliliğini fark ettiren bu yenilikçi hareket, günümüzde de tüm dünya milletleri için eşsiz bir örnektir.

"Eğer bilmek isteseniz ki kimin üstüne gülüyorsunuz; o vakit önünüze bir ayna koyun ve kendi cemalinize dikkatlice bakın..."

Bu eser, 120 yıl önceki zorlu şartlarda insanlığın aydınlanması ve gelişimi için hayatlarını ortaya koyan o cesur ve temiz yürekli insanların aziz hatırasına bir saygı duruşudur. Onların başlattığı bu yenilikçi hareket, bugün hâlâ yolumuzu aydınlatmaya devam etmektedir.

Mehmet KARABAĞLI

Araştırmacı-Yazar

2026

MOLLA NASREDDİN DERGİSİ: BİR ASIRLIK AYDINLANMA YOLCULUĞU

TİFLİS'TE YAKILAN MEŞALE VE UYANIŞ (1906 - 1917)

Bir Devrin Başlangıcı

7 Nisan 1906 tarihinde Gürcistan'ın başkenti Tiflis'te, "Gayret" matbaasında basılan bir dergi, sadece Azerbaycan basın tarihini değil, tüm Doğu dünyasının düşünce yapısını kökten değiştirecek bir hareketin fitilini ateşledi. Celil Memmedguluzade'nin editörlüğünde ve Ömer Faik Nemanzade'nin büyük destekleriyle yayın hayatına başlayan Molla Nasreddin, adını halkın sağduyusunu ve mizahi zekasını temsil eden efsanevi figürden alıyordu.

"Sizi Deyip Gelmişem..."

Derginin ilk sayısındaki başmakalede yer alan "Sizi deyip gelmişem, ey benim Müslüman kardeşlerim!" hitabı, derginin temel felsefesini özetliyordu. O dönemde elit tabakanın kullandığı ağır Osmanlıca veya Rusça yerine, halkın sokakta konuştuğu sade ve duru Azerbaycan Türkçesi tercih edilmişti. Bu, okuma yazma oranı düşük olan geniş kitlelerin dergiyi anlamasını ve sahiplenmesini sağladı.

Karikatürün Gücü ve Görsel Devrim

Molla Nasreddin'i benzersiz kılan en önemli unsurlardan biri, metinle iç içe geçmiş yüksek nitelikli karikatürlerdi. Oskar Schmerling, Azim Azimzade ve Josepy Rotter gibi sanatçıların çizgileri; cehaleti, bağnazlığı, kadın hakları ihlallerini ve sömürgeciliği hiçbir kelimeye ihtiyaç duymadan en ücra köylerdeki insanlara bile anlatabiliyordu. İlk sayıların kapaklarında tasvir edilen "uyuyan Müslüman toplumu" ve Molla Nasreddin'in onları uyandırma çabası, derginin ikonikleşen görsel dili haline geldi.

Molla Nasreddin Mektebi

Kısa sürede dergi etrafında toplanan Mirza Elekber Sabir, Ali Nazmi, M. Said Ordubadi ve Abdurrahim Bey Hakverdiyev gibi dev isimler, edebiyatta "Molla Nasreddin Mektebi" olarak bilinen realist ve hiciv odaklı bir akımı başlattılar. Özellikle Sabir'in "Hophopname" eserinde toplanan şiirleri, toplumsal yaralara neşter vuran derginin en güçlü silahlarından biri oldu.

SANSÜR, SÜRGÜN VE ÖLÜMSÜZ MİRAS
(1917 - 1931)
Baskılara Karşı Direniş

Derginin başarısı, statükodan beslenen çevreleri rahatsız etmekte gecikmedi. Çarlık sansürü, yerel bağnaz çevrelerin tehditleri ve dini otoritelerin "tekfir" girişimlerine rağmen Celil Memmedguluzade geri adım atmadı. Dergi sayfalarında yer alan "Kabirden Mektup" (Ölülerin ağzından dirilerin eleştirisi) ve "Lügat" (Kelimelere yüklenen acı gerçekler) gibi köşeler, toplumun içindeki ikiyüzlülüğü cesurca deşifre etmeye devam etti.

Savaş, Tebriz ve Bakü Dönemleri

Birinci Dünya Savaşı ve Rus Devrimi'nin yarattığı kaos ortamında Tiflis'teki yayın hayatına ara vermek zorunda kalan dergi, 1921 yılında Güney Azerbaycan'ın kalbi Tebriz'de yeniden canlandı. Burada da sömürgecilik karşıtı ve özgürlükçü çizgisini korudu. 1922 yılından itibaren ise merkezi Bakü'ye taşındı. Sovyetler Birliği'nin ilk yıllarında "Allahsız" gibi ideolojik baskılara maruz kalsa da, Molla Nasreddin figürü halkın gönlündeki yerini her zaman korudu.

Kadın Hakları ve Modernizm

Dergi, yayınlandığı 25 yıl boyunca kadının toplumdaki yerini en öncelikli meselelerden biri olarak gördü. Çocuk yaşta evliliklere, çok eşliliğe ve kadının eğitimden mahrum bırakılmasına karşı yürüttüğü amansız mücadele, bugün modern Azerbaycan ve Türkiye'deki kadın hakları hareketlerinin temellerinden biri sayılmaktadır.

Evrensel Bir Işık

Molla Nasreddin, etkisini sadece Kafkasya ile sınırlı tutmadı; Fas'tan Hindistan'a, İstanbul'dan Tahran'a kadar geniş bir coğrafyada "Doğu'nun Aynası" oldu. 1931 yılında yayın hayatı tamamen sona erdiğinde, geride binlerce karikatür, yüzlerce makale ve uyanmış bir millet bıraktı.

Sonuç olarak; Molla Nasreddin sadece bir dergi değil, imkansızlıklar içinde başlatılan bir uyanış destanıdır. Derlenen bu 16 sayı, o cesur insanların "gaflet uykusuna" karşı verdikleri mücadelenin canlı tanığıdır. Onların mirası, sorgulayan ve aydınlanan her zihinde yaşamaya devam etmektedir.

Büyük kırmızı harflerle yazılmış olan başlık:
ملا نصرالدين (Molla Nasreddin)
Bu, 20. yüzyılın başında Tiflis'te yayınlanmaya başlayan, Türk dünyasının ve İslam coğrafyasının en ünlü satirik (mizah) dergilerinden biridir.
Tarih ve Sayı Bilgileri
Logonun hemen altındaki küçük el yazısı:
№ 1: 1. Sayı
٧ اپريل ١٩٠٦ (7 April 1906): 7 Nisan 1906
Karikatürün Mesajı
Bu derginin ilk sayısının kapağıdır ve oldukça semboliktir. Karikatürde Molla Nasreddin, derin bir uykuda olan Müslüman dünyasını uyandırmaya çalışırken tasvir edilir.
Görseldeki durum: Bir grup insan yan yana dizilmiş, derin bir uykudadır. Bir kişi ise uyanmış, esnemektedir.
Molla Nasreddin: Elini ileri doğru uzatmış, şaşkın ve biraz da sitemkâr bir ifadeyle uyuyanlara bakmaktadır.
Bu çizim, derginin temel amacını özetler: Toplumsal cehaleti, bağnazlığı ve "gaflet uykusunu" mizah yoluyla eleştirerek halkı uyandırmak.
Alt Kısımdaki Notlar
Sol alt köşedeki küçük ibare derginin basıldığı matbaayı belirtir: "Güneş" Matbaası, Tiflis (Rusça ve eski harflerle not düşülmüştür).
Özetle bu belge, Türk basın ve mizah tarihinin en önemli taşlarından biri olan .Molla Nasreddin Dergisi'nin 7 Nisan 1906 tarihli ilk sayısıdır

ایونه قیمتی تفلیسده و اطراف ایچون آپریلك
اولدن یالوارك برهتك یعنی
۹ آیلغی . . . . . ۴ منات
آلتی آیلغی . . . . . ۳ منات
اوچ آیلغی . . . . . ۱ منات ۶۰ قپك
نسخهسی . . . . . ۱۲ قپك

مجموعهنك آدرسی : تفلیس وارانسوفسکی کوچهده
ملا نصرالدین ادارهسی
Тифлисъ. Воронцовская улица.
Редакція журнала
„Молла Насреддинъ"
ادارهیه چاپ اولونمق ایچون گوندرلن مکتوب
و مقالهلری گری گوندرمك تمکندر . اگر صاحبلری
مارقه گوندروب خواهش ایلهسهلر .

تفلیسده «غیرت» مطبعهسی
بر ایلدن تفلیسده آچیلان «غیرت» مطبعهسنده ترکجه، فارسجه، عربجه، روسجه و
فرنگجه هر نوع کتاب، مجموعه و هر جور تجارت و دیوانخانه دفتر،
و کاغذلری اك گوزل حرف ایله چاپ ایدیلر . هر شهردن پوچتا ایله
سفارش قبول اولنور، وتزلکله طبع ایدب، گوندرمك تعهد اولنور.

تفلیس ۷ آپریل

سزی دیوب گلمشم ، ای منم مسلمان قارداشلاریم!
او کاری! دیوب گلمشم که منم سحبتی
بعض بهانهلرایله مندن قاچوب گیدیرلر مثلا فلانه باخدیرماغه،
ایت یوغوشدیرماغه ، درویش تقیه قولاق آسماغه ،
حمامده یاتماغه و غیر بو نوع واجب عملره .

چونکه حکمار بویوروبلار : سوزو گی او کسلره
دی . که سگا قولاغ ویرمیرلر .

ای منم مسلمان قارداشلاریم ! زمانی که مندن بر
گونهلی سوز ایشیدوب آغز گری گوبه آچوب و گوزـ
ـلر گزی یومیوب او قدر خلخا ایدوب گولدگز ، که آز
قالدی یاغرساقلار گز یرلیلسون، و دسمال عوضینه انگلرگز
ایله اوز گوزو گزی سیلوب «لعنت شیطانه» دیدگز . .
او وقت ایله کان ایتمیون که ملا نصرالدینه گولورسگز .
ای منم مسلمان قارداشلاریم : اگر یلمك ایستهسگز،
که کیمك اوسته گولورسگز ، او وقت قویوگز قباقگزه
ینه نیو دقت ایله باخگز جمالگزه .

سوزومی تمام ایلدوم ، آنجاق یرجه عذرم وار :
ی گرك باغشلاسگز ، ای منم ترك قارداشلاریم، که من
سزایله ترلك آجیق آنا دیلیایله دانشرام . من اونی
یدرم که ترك دیلی دانشماق عیبدر و شخصك علمنك
آزاقی نه دلالت ایدیر ، اما هردن بر کیچمش گونلری
یاد ایتمك لازمدر : سالگز یادگزه او گونلری، که
آناگز سزی بشیکده یرقالیا یرقالیا سزه ترك دیلده لای
لای دیردی ، و سز قولاق آغریسی سینه ساکت
اولموردگز . آخری بیچاره آناگز سزه دیبوردی «بالا
آغلاما خوتدران گلرسن» یاواره و سز دخی جانگزك
قورخوسندن سگری کسوب آغلامقدن ساکت اولوردگز
هردن بر آنا دیلی دانشماق ایله کیچمشده گوزل
گونلری یاد ایتمکك نه عیبی وار ؟

ملانصرالدین

Bu sayfa, Molla Nasreddin dergisinin 7 Nisan 1906 tarihli ilk sayısının ikinci sayfasıdır. Metin, dönemin Azerbaycan Türkçesi (eski harflerle) ile yazılmıştır.
İşte sayfanın bölümlere göre Türkçe çevirisi:
Üst Bölüm: Künye ve Abonelik Bilgileri
Sol Üst Kutu (Adres):
Mecmuanın Adresi: Tiflis, Vorontsovskaya Caddesi, Molla Nasreddin İdaresi.
(Rusça metin): Redaktsiya jurnala "Molla Nasreddin", Tiflis.
Not: İdareye basılmak üzere gönderilen mektup ve makalelerin geri verilmesi mümkün değildir. Eğer sahipleri pul gönderirse geri iade edilebilir.
Sağ Üst Kutu (Abonelik):
Abone Kıymeti: Tiflis ve çevresi için:
Yıllık: 4 Manat
Altı Aylık: 3 Manat
Üç Aylık: 1 Manat 60 Kuruş
Tek nüshası: 12 Kuruş
Orta Bölüm: Matbaa İlanı
Tiflis'te "Gayret" Matbaası
"Tiflis'te yeni açılan 'Gayret' matbaasında Türkçe, Farsça, Arapça, Rusça ve Fransızca her tür kitap, mecmua, ticari defter ve kağıtlar en güzel harflerle basılır. Her şehirden posta ile sipariş kabul olunur ve hızla basılıp gönderilir."
Alt Bölüm: Molla Nasreddin'in Hitabı (Başmakale)
Bu kısım Molla Nasreddin'in okuyucularına ilk seslenişidir. Oldukça edebi ve iğneleyici bir dille yazılmıştır:
"Sizi deyip gelmişim, ey benim Müslüman kardeşlerim!"
"O kesleri deyip gelmişim ki, benim sohbetimi beğenmeyip benden kaçıp giderler; makul bahane bulamazlar, giderler 'abdestim yok' derler, 'dervişin sesine kulak asmak günahtır' derler veya 'hamama gitmeliyim' gibi vacip amelleri bahane ederler."
"Çünkü hükema (bilginler) buyurmuşlar: Sözü o kişiye söyle ki sana kulak vermiyorlar..."
"Ey benim Müslüman kardeşlerim! Zaman ki benden bir gülmeli söz işitip ağzınızı göğe açıp gözlerinizi yumup o kadar kahkaha atıp güleceksiniz ki, az kalsın bağırsaklarınız yırtılsın ve mendil yerine eteğinizle gözlerinizin yaşını silip 'lanet şeytana' diyeceksiniz... O vakit öyle zannetmeyin ki Molla Nasreddin'e gülüyorsunuz."
"Ey benim Müslüman kardeşlerim! Eğer bilmek isteseniz ki kimin üstüne gülüyorsunuz; o vakit önünüze bir ayna koyun ve kendi cemalinize (yüzünüze) dikkatlice bakın..."
"Sözümü tamam ettim. Ancak bir ricam var: Beni çok ayıplamayın. Ey benim Türk kardeşlerim, ki ben sizinle açık Türkçe (ana diliyle) konuşuyorum. Ben onu bilirim ki Türk diliyle konuşmak ayıptır ve kişinin ilminin azlığına delalet eder. Ama bazen geçmiş günleri yad etmek lazımdır: Salıncakta sallandığınız o günleri ki, ananız sizi beşikte sallaya sallaya size 'Laylay' (ninni) derdi ve siz kulak ağrısından susmazdınız..."
"...Her neyse, ana diliyle konuşmak geçmişteki güzel günleri yad etmekten başka ne ayıbı var?"
İmza: Molla Nasreddin

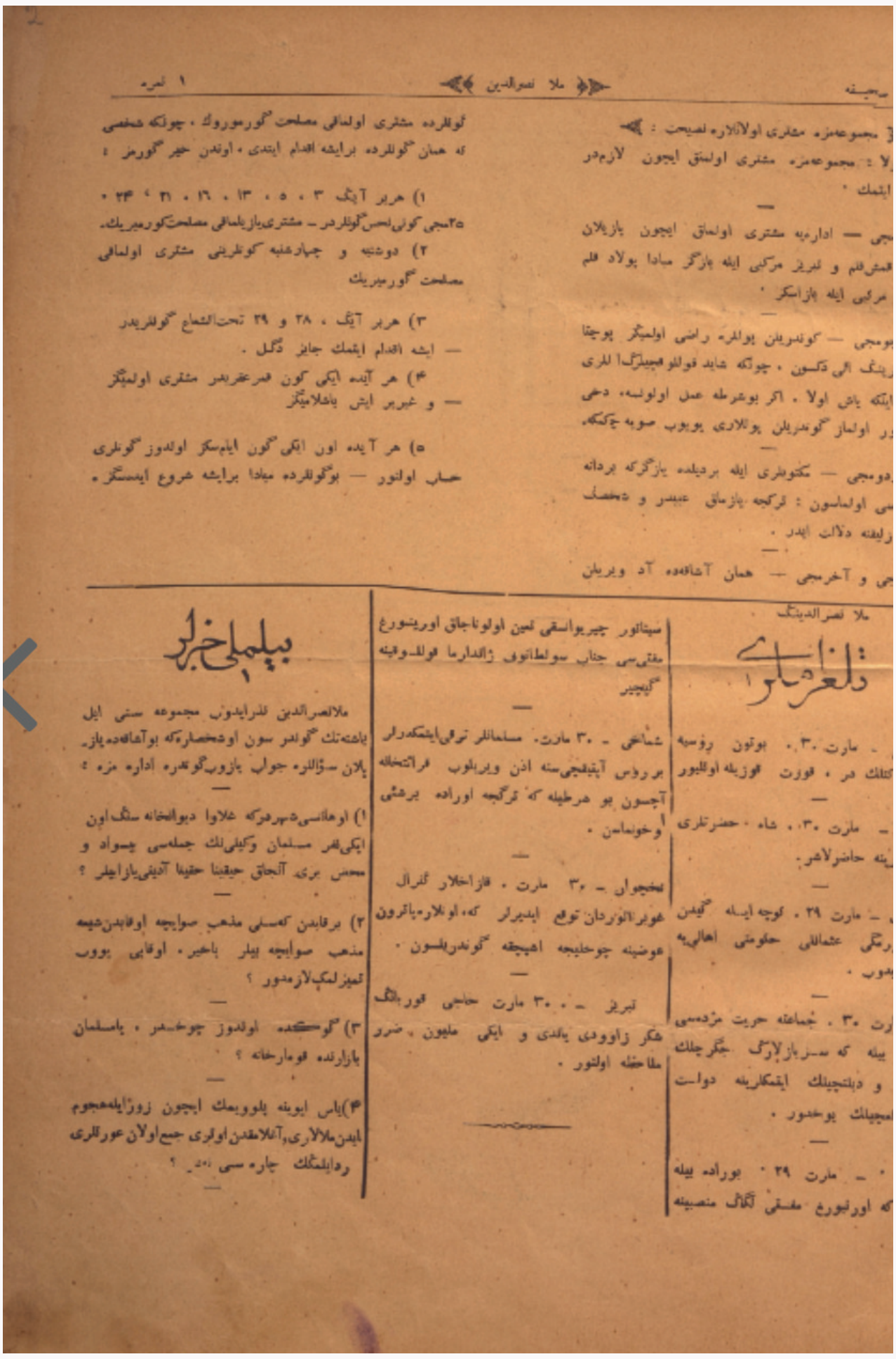

ملا نصرالدینگ

دلغرخبرلر

ـ مارت ۳۰ . بوتون روسیه
کتلك در ، قوزت قوزیله اوللیور

ـ مارت ۳۰ . شاه ـ حضرتلری
ینه حاضرلاشیر .

ـ مارت ۲۹ . کوچه ایله گیدن
رنگی عثمانلی حکومتی اهالیه
بدور .

ارت ۳۰ . جماعته حریت مژدهسی
بیله که سربازلارگ جگرچلك
و دیلتجیلك ایتمکلرینه دولت
لمجیلك یوخدور .

ـ مارت ۲۹ . بوراده بیله
که اورنبورغ مفتی گلگاك منصبینه

سیناتور چیریواسکی نین اولوناجاق اورینبورغ مفتی‌سی جناب سولطانوف ژاندارما قوللوقینه گیتمیر

شماخی ـ ۳۰ مارت . مسلمانلر ترقی‌ایتمکدهلر بر روس آپتیقچی‌سنه اذن ویرمیلوب فراتخانه آچسون بو صرطیله که ترگیمه اوراده برخشی اوخونماسن .

بخچیوان ـ ۳۰ مارت . قازاخلار گنرال غوبرانورداندن توقع ایدیرلر که، اونلارمیاتروق عوضینه چوخلیجه اهیچقه گوندرلسون .

تبریز ـ ۳۰ مارت حاجی قوربانگ شکر زاووذی یاندی و ایکی ملیون ضرر ملاحظه اولنور .

بیلملی خبرلر

ملانصرالدین نشرایدون مجموعه سنی ایل یاشته‌تك گوندرسون اوشخصارهکه بوآماده‌یازیلان سؤاللره جواب یازوب گوندره اداره مزه :

۱) اوهانسی‌شهرکه علاوا دیوانخانه سنگ اون ایکی‌نفر مسلمان وکیلی‌لك جمله‌سی یسواد و محض برنه آنجاق حیقینا حقینا آدیفی‌یازاجلر ؟

۲) برقابدن کهسلی مذهب صوایچه اوقابدن‌شیعه مذهب صوایچه پیلر یاخیر . اوقابی یووب تمیزلمکلازمدور ؟

۳) گوسفنده اوندوز چوخدور . یامسلمان بازارنده قومارخانه ؟

۴) یاس ایونه یلوویمك ایچون زورایله‌هجوم ایدن‌ملالاری،آتلامقدن اولری جمع اولان عورللری ردایلمکلك چاره سی نه‌در ؟

گوللرده مشتری اولمانی مصلحت گورموروك . چونکه شخصی که همان گوللرده برایشه اقدام ایتدی . اوندن خیر گورمز :

۱) هربر آیگ ۳ ، ۵ ، ۱۳ ، ۱۶ ، ۲۱ ، ۲۴ ، ۲۵مجی گونی‌لرحسن‌گوللردر ـ مشتری‌بازیلمانی مصلحت‌گورمیریك.

۲) دوشنبه و چهارشنبه گونلرینی مشتری اولمانی مصلحت گورمیریك

۳) هربر آیگ ، ۲۸ و ۲۹ تحت‌الشعاع گوللریدر ـ ایشه اقدام ایتمك جایز دگل .

۴) هر آینده ایکی گون قبرغیدر مشتری اولمیگز ـ و غیریر ایش یاشلامیگز

۵) هر آینده اون ایکی گون ایلمسکز اوندوز گونلری حساب اولنور ـ بوگوللرده مبادا برایشه شروع ایتمیگز .

Görseldeki metin, 20. yüzyılın başlarında yayımlanan meşhur mizah dergisi Molla Nasreddin'in bir sayfasına aittir. Metin, Azerbaycan Türkçesi ile Osmanlı Türkçesi karışımı bir dille ve Arap harfleriyle yazılmıştır. Aşağıda, metnin bölümlerine göre birebir transkripsiyonu (çevriyazısı) yer almaktadır:

Molla Nasreddin - 1. Sayfa (Sütunlar)
Mecmuamıza müşteri olanlara nasihat:
Evvela: Mecmuamıza müşteri olmak için lazım olan istihare etmek.
İkincisi: İdareye müşteri olmak için yazılan mektupları kamış kalem ve Tebriz mürekkebi ile yazın. Mebada (sakın) polat (çelik) kalem ve Rus mürekkebi ile yazmayın.
Üçüncüsü: Gönderilen pulları razı olmayın poçta (posta) pullarının eli değsin. Çünkü şayet pulların elleri kirlenmiş ya da yaş olsun. Eğer bu şartla amel olunsa, dahi idare mecbur olmaz gönderilen pulları yuyup (yıkayıp) soba çeksin.
Dördüncüsü: Mektupları ile birlikte yazdırılan bir tane kürk kelimesi olmasın. Türkçeye yazarsanız ayıp ve fısh (bozuk) ilmiyet azlığına delalet eder.
Beşincisi ve ahirincisi: Hemen aşağıda ad verilecektir.

Günler Hakkında Uyarılar (Numaralı Maddeler)
Her ayın 3, 5, 13, 16, 21 ve 24'üncü günleri nuhusetli (uğursuz) günlerdir. Müşteri yazılmayı maslahat görmüyoruz.
Düşenbe (Pazartesi) ve Çeharşenbe (Çarşamba) günlerini müşteri olmayı maslahat görmüyoruz.
Her ayın 28 ve 29'u taht-eş-şua (güneş ışığı altında) oldukları için işe ikdam etmek caiz değil.
Her ayda iki gün "Gurre-i Arabi" (Hicri ay başı) müşteri olmak ve gayrı iş başlamayıp.
Her ayda 12 gün "Eyyam-ı Nahoş" (Nahoş günler) hesap olunur. Bu günlerde mebada bir işe şüru (başlamak) ederseniz.

Telgraflar Bölümü (Orta ve Sol Sütun)
Petroburg - Mart 30: Bütün Rusya memleketi sakinliktir, kuvvet kuvvete ekleniyor.
Tahran - Mart 30: Şah hazretleri Avrupa seferine hazırdırlar.
İstanbul - Mart 29: Gökçe (Gökçeada) ile yeniden vakit üskürengi Osmanlı hükümeti ahaliye feryat ediyor.
Tebriz - Mart 30: Cemaate hürriyet müjdesi verildi. Yine ki sebze-pazarı cırcıvık kasapçılık ve debbağçılık (dericilik) yapmalarına devlet tarafından mani yoktur.
Şemahi - 30 Mart: Müslümanlar terakki etmekte her bir Rus işçisine izin verilir. Frant (Front) açsın bu hergele ki Türkçeye orada bir şey okunmasın.

Bilmeli Haberler (Sağ Alt Kısım)
Molla Nasreddin idaresinden mecmua-i seniye ile başvuran günlerden son haberleri bu aşağıda yazarız. Yalan sözlere cevap yazıp gönderin idaremize:
O hangi şehirdir ki ilave divanhane senetlerinin iki nefer Müslüman vekili ki cilvesi cevap ve mahsusi verir? Ancak hakikaten adını yazarlar?
Bu kabilden kimsesi mezhep söylentisi o kabilden şia mezhep söylentisi bilir bakar. Evkafı yuyup temizlemek lazımdır?
Göyçay'da (Gökçay) otuz çocuktur. İslam pazarında kumarhane?
Yas ayına (Muharrem) gelmek için zorla hücum eden mollaları anlamadan onları cem (toplamak) olan kadınları reddetmenin çaresi nedir?

من اولوم گوتور بو حیوانلاری دیر او تفنگی منه

پازارلوستا وازی دینغی

داوای روژیو

Üstte:

Geleneksel Kafkas kıyafetli iki köylü, pazarlık ediyor. Biri silahını, diğeri hayvanlarını teklif ediyor.

Altta: Çarlık Rusyası askeri üniformalı iki figür — biri rütbeli subay, diğeri er. Subay para sayıyor, er tüfekle bekliyor. Rüşvet ya da askeri yolsuzluk hicvi.

دلّاک .

حادق کشی نک اون یاشنده اوغلی محمّد ولی نک گوزلری آغریوردی .

برگون اوشاق آناسنه دیدی : آنا ' کربلای قاسمک اوغلی احمدک ده

گوزلری آغریردی . دونن احمد اینن آرخک کنارنده اویینیوردیق .

احمد بوردون قاناردان اوتنان بورننی قاناندی . ایله بورنندان

برآز قان آخان کمی گوزلری یاشلی اولدی .

— بالا ' گیت سن ده بورنکی قانات — آناسی محمّد ولی یه دیدی .

محمّد ولی گیندی اونلارک ایچندن همان تکانلی اوتی تاپدی '

Berber

Bir gün Nasreddin Hoca, berbere gidip sakalını kestirir.

Berber tıraş ederken Hoca'ya sorar:

— "Ağa, sakalınızı nasıl keseyim, uzun mu, kısa mı?"

Hoca cevap verir:

— "Evvelâ sağ tarafını uzun bırak, sol tarafını kısa kes."

Berber şaşırır:

— "Aman efendim, öyle sakal olur mu?" der.

Hoca gülerek:

— "E, ben de zaten öyle sakallı birini hiç görmedim, bir de öyle dene bakalım!"

٥)عمارده برابله تعلیم کتابی اله کتورمك اولار که مسلمان اوشاقینه ترك دیلنده سواد اوگرتمك ممکن اولا ؟

—

٦) تنبللك وغیرتسزلك هانسی مملکتلك کار خانه لریندن چخیر ؟

—

۷)نسبه به ایرانلدن قوطی ایچنده کلن ایلانلار ایران اهلندن سوای اوزکه لری سا چمیر؟

—

۸)بو نه سردر که ایرمنی مسلمان وورروشمه سی دوشدکجه حکومت عسکرلری ایله شدتلی آزار «بتلاولوردیلار که طبیعلر اونلارك چوله چخماغلی روا گور موردیلر ؟

—

۹) ایروانده تیاتر مجلسینده «اوشی» جماعتی ایچون جمع اولونان دورت یوز منات هارا لشر یف آپاردی ؟

oooooooo

آتلار سوزی

دنیاده هر برکس ایچون سوزدن بویوك

صول الیله اولی سوخدی بورنینگ دیشکارینه ،ساق الیله یومورو غنی دوگوب ووردی صول الینگ آلتندن و محصولی‌لك بورنیندن قان باشلادی آخمغه .

یارم ساعت قدرینجه قان آخدی . محمدولی یارمقلاریله بورنینگ دیشکلرینی دولدی‌گه بلکه قان کسیله لما قان کسیلمك بیلمدی . آخری آناسی چاغردی . آناسی دخی قانگ کسیلتگنه برچاره تاپمادی .

بوحین‌ده‌صادق کشی الیغده ات صبتی بازاردن ایوه ات گتوردی .

عورت اوزینی دوتدی صادق کشی‌یه

— آکشی ، گل کور ممحدولینگ بورلینگ قانی‌نه نه‌چاره ایلیوریك کسیلمیر، کل بلکه سن برچاره تاپاسان .

صادق کشی اوغلینگ یانه یقشوب صاق یانگ یارمقلاریله یاپشدی محمدولینگ بورلینگ اوجندن‌و قویمادی قان آخسون.

پاشکار یوخدر، زیرا که مال ملك تلف اولور گیدر. اما سوز قالیر. بیله‌که گیجمیش حکمانگ عمرانگ سوزلری حالا باقیدر بوگا گوره ترك حکمارینگ تجربه‌لی وایشه یارار ضرب مثللرینلدن «آتالار سوزی» نامینه بر لیچه سنی مجموعه‌مزده یازدیق که قارئلریمز اوخویوب لازمی یرینده اولاری دستور العمل ایتسونلر .

آتی آتنگ یاننده یاغلاسان- خان گوروب دیر: بزینی یاغشلا منه .

آتا مالی اولان یرده اوزون قازاندقنگ حرامدر .

آدمگ اولومی بیکارلارگ بایرامیدر .

آله و آروادا اعتبار ایتمه - هر ایکی سنی قات طوینه‌یه و قاپیسنی یاغلا .

آج توبوخ یوخوسنده پلاوگورر .

آچلقدن کیمسه اولمز - غلط ایتمیور، چورك ویرمه.

آچق آغز آچ قالماز - کوچه‌لر یمزگ

اما قان بورنگ ایچنده شیشوب که یول تاپوب باشلادی آخمغه .

— آکشی قاچ بازاره — عورتی باشلادی اوجا سسله صادق کشی‌یه دیمکه

— قاچ تز اوسنا حسینگ یانه اونگ حکیملیکده سرشته‌سی چوخدی ، تز قاچ اوسنا حسینه دی . یوخسا اوشاقی قان آپارار ایویم یخیلار، تز دوزما قاچ و لیز خبر گتور .

صادق کشی الرینگ قانی آرخده یویوب اوز قویدی حیطدن چخماغه .

صادق کیشی اوفت اوسنا حسینگ دکانله یقشدی که‌اوسنا برمشترلیگ باغلی قیرخوب قورتاروب قاناتدیقی برلره یاپشوق دوزوردی .

ما بعدی وار

لاغلاغی

توزینه آللهٔ برکت ویرسون .

آخشامگ ایشینی سباحه قوی ،سباحگ ایشینی آخشامه .

آدم یاتا یاتا عالم اولور .

آدمه سوزی ،بین گره دیرلر، قالماسه عیبی یوخدر .

آتلیانه‌ده قول اول، آتلامیانه‌ده .

اولاجاغه چاره یوخدر ، قوی هر نه اولاجاق اولسون .

اولیدن شیطاندده ال چکمز، آروادلار ال چکمه .

اولمه ایشکم،اولمه ، یاز گلمز، حریت بقر .

اوشاقگ شعورلیسی درسدن قاچار .

پلاوگ یاغلیسینی بین یاخشی فاتحه ویرر

آت آتیله بوغوشار ،حکومتگ ایشی راست‌گلر .

ایشکه کوچی چاتمور، مسلمانی تاپقیور .

ایشلمك آدمی یوجه چخاردار .

ایشسزلك دولتلی‌لك آچاری‌در .

ایکی آروادلی ایو برکتلی اولار.

باشلادیغگ ایشی باریده قوی .

oooooooo

(ملا نصرالدینگ یوچتا قوطی‌سی)

یاذکویه- جناب ملا غ. زاده‌یه : سوالگز آنجاق بیله جواب ویره بیلرنگز : هر چندند سیناتور چیرپوانسقی‌نگ ادارهٔ روحانی باره: سنده لایحه سی تصدیق اولونمیوبدر ،

ولاکن بزه چاتان معلوماته گوره مسلمانلارگ رئیس‌روحانی‌لری وقاضی‌لری اؤل‌کرگ تشلیس‌ده « ایقزارخ » ادارهٔ روحا نیه سنده مالکه امتحان کوتوب سگرا پولیسا غوروندو وویلری طرفندن تصدیق اولونالار.

—

ایروازدم جناب اسمعیل‌بگ شایعسیکوفه .

مجموعه مزی تبریك ایتمك خصوصنده آرتق‌درجه‌ممنون اولدوق ولاکن‌گوندردگگز شعرلری اولمجی نسخهٔ مزده‌چاپ ایده‌بیلمیوب اللی‌هفته چاپ اینمگی وعدایدیریگك .

ایاشعرلر اوقدر گوزلدر ، که برمصرعنی برای خالی نبودنی لازم گوردیکك یازاق

برگون کوچه‌ایله المدم سبت‌گیدیردیم

چیبخدی بردن قباغمه یولداشم

دیدیم یولداش سویله‌هارا گیدیرس ؛

دیدی خیرآلما سن‌الله کیفم خرابدی علم.

Atasözleri Bölümü (Orta Üst Kısım)

Bu bölümde, halk arasındaki deyişler ve hikmetli sözler derlenmiştir:

"Dünyada herkes için sözden büyük miras yoktur; çünkü mal mülk yok olur gider, ama söz kalır. Allah söze bereket versin."

"Aç tavuk rüyasında darı görür."

"Baba malı olan yerde kazanç uzun sürer."

"Açlıktan kimse ölmez; ayıptır, ekmek vermemezlik etme."

Soru-Cevap (Mizahi Eleştiriler)

Dergideki bu kısım, toplumdaki cehaleti ve eğitim sistemini iğnelemek için soru-cevap şeklinde kurgulanmıştır:

Soru 5: Müslüman çocuklarına Türk dilinde okuma yazma öğretecek eğitim kitaplarını nereden bulabiliriz?

(Burada ana dilde eğitimin eksikliğine vurgu yapılıyor.)

Soru 6: Tembellik ve gayretsizlik hangi memleketin atölyelerinden (fabrikalarından) çıkar?

(Toplumdaki uyuşukluk eleştiriliyor.)

Sol Sütun: Posta Kutusu ve Haberler

Bu sütunda "Molla Nasreddin'in Posta Kutusu" başlığı altında okurlardan gelen mektuplara ve güncel olaylara yer verilmiş:

Erivan Tiyatrosu: Erivan'da bir tiyatro meclisinde toplanan paraların nereye gittiği sorgulanıyor.

Müslüman ve Ermeni kavgası: Sokakta yaşanan küçük bir tartışmanın, hükümet askerlerinin müdahalesiyle nasıl büyüdüğü ve insanların nasıl mağdur olduğu anlatılıyor.

Mizahi Bir Öykü: Sol El ile Sağ Elin Davası

Sayfanın alt kısımlarında yer alan uzunca metin, bir kişinin başına gelen talihsiz bir olayı anlatır:

"Adamın biri sol eliyle burnunu silerken, sağ eliyle de yumruğunu sıkıp vurmuş ve sol elinin parmağını kırmış. Sonra doktora gitmişler, doktor 'yarım saate kan durur' demiş ama kan bir türlü kesilmemiş..."

Bu hikaye aslında toplumdaki koordinasyonsuzluğu ve iş bilmezliği hicvetmek için anlatılan alegorik bir öyküdür.

Şiir Bölümü (Sol Alt)

"Bir gün yolda elimde sepetle giderken,
Birden arkadaşım karşıma çıktı.
Dedim; 'Arkadaş söyle, nereye gidiyorsun?'
Dedi; 'Sorma Allah aşkına, keyfim çok bozuk!'"

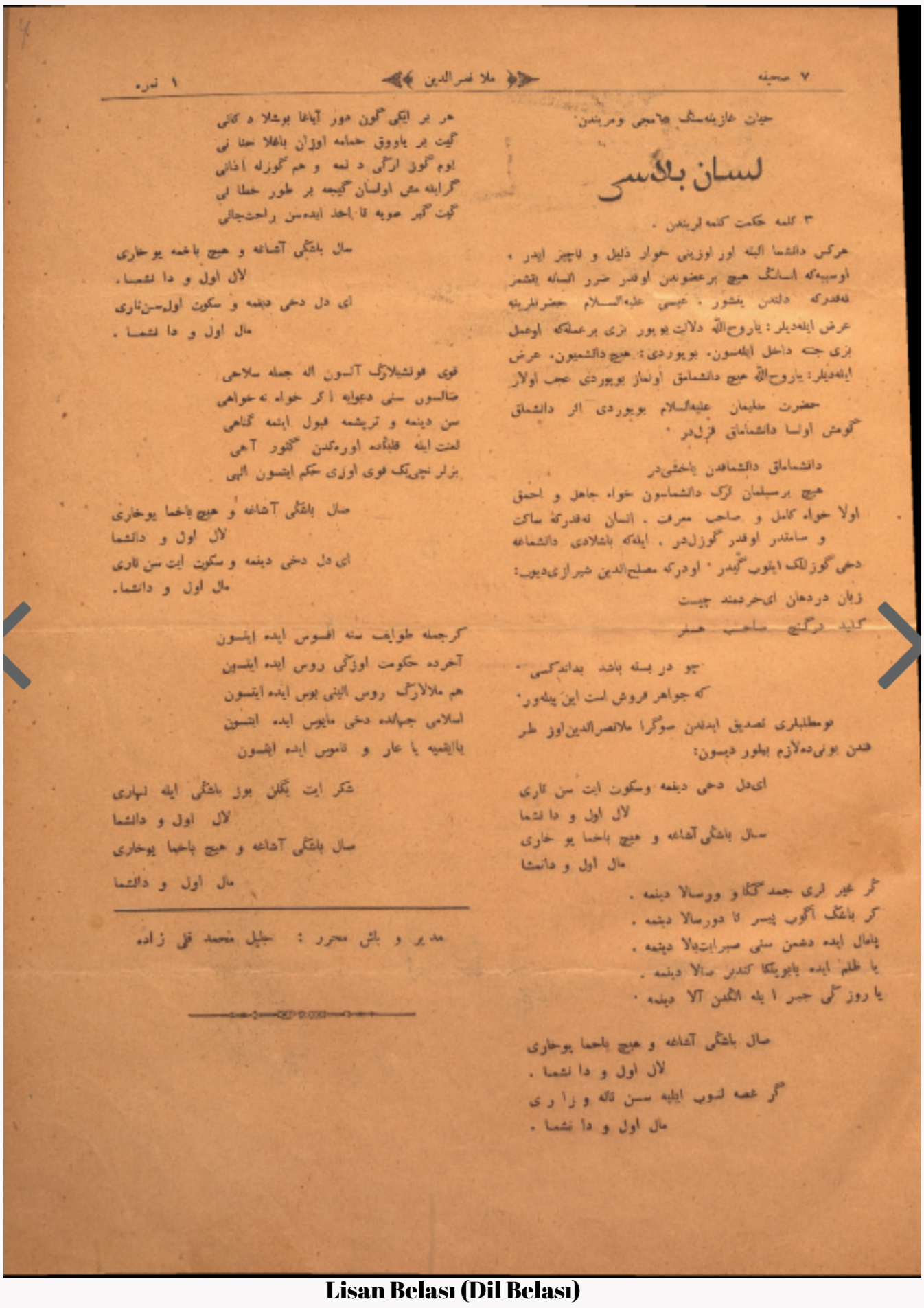

٧ صحیفه ﴿ ملا نصرالدین ﴾ ١ نمره

حیات خازیله‌سنگ هاجی ومرینلن.

لسان بلاسی

٣ کلمه حکمت کلمه لرینلن .

هرکس دانشما البته اوز اوزینی خوار ذلیل و ناچیز ایدر ، اوسببه‌که انسانک هیچ برعضوندن اوقدر ضرر انسانه یتشمز نه‌قدرکه دللدن یتشور . عیسی علیه‌السلام حضرتلرینه عرض ایله‌دیلر : یاروح‌الله دلالت یوپور بزی برعملکه اوعمل بزی جنته داخل ایله‌سون. بویوردی: هیچ دانشمیون. عرض ایله‌دیلر: یاروح‌الله هیچ دانشمامق اونماز بویوردی عجب اولار

حضرت سلیمان علیه‌السلام بویوردی اگر دانشماق گومش اولسا دانشماماق قزل‌در .

دانشماماق دانشماقدن یاخشی‌در

هیچ برمسلمان ازک دانشمایون خواه جاهل و احمق اولا خواه کامل و صاحب معرفت . انسان نه‌قدرکه ساکت و سامتدر اوقدر گوزل‌در . ایله‌که باشلادی دانشماغه دخی گوزللک ایتوب گیدر . اودرکه مصلح‌الدین شیرازی‌دیوب:

زبان دردهان ای‌خردمند چیست
کلید درگنج صاحب هنر

چو در بسته باشد بداند کسی ،
که جواهر فروش است این پیله‌ور .

موطلبلری تصدیق ایتدکدن سوگرا ملانصرالدین‌اوز طرفندن بونی‌ده‌لازم بیلور دیسون:

ای‌دل دخی دینمه وسکوت ایت سن تاری
لال اول و دا نشما
سال باشکی آشاغه و هیچ باخما یو خاری
مال اول و دانشما

گر غیر لری جمد گگاو ورسالا دینمه .
گر باشگ آگوب پیسر نا دورسالا دینمه .
پامال ایده دشمن سنی صبرایتیلا دینمه .
یا ظلم ایده یابویکا کندر صالا دینمه .
یا روز گی جبر ا یله الکمن آلا دینمه .

سال باشکی آشاغه و هیچ باخما یوخاری
لال اول و دا نشما .
گر غصه لنوب ایلیه سن ناله و زا ری
مال اول و دا نشما .

هر بر ایکی گون دور آیاغا بوشلا ه گانی
گیت بر یاووق حمامه اوزان باغلا حنا نی
بوم گوز ارگی د نمه و هم گوزله اخانی
گرایله مش اولسان گیجه بر طور خطا ایی
گیت گیر صویه تا اخد ایده‌سن راحت‌جانی

سال باشکی آشاغه و هیچ باخمه یوخاری
لال اول و دا نشما .
ای دل دخی دینمه و سکوت اول‌سن‌تاری
مال اول و دا نشما .

قوی قونشیلارگ آلسون اله جمله سلاحی
متالسون سنی دعوایه اگر خواه نه‌خواهی
سن دینمه و تریشمه قبول ایتمه گناهی
لعنت ایله قلبگده اوره‌کدن گلسون آهی
بزلر نچی‌یگ قوی اوزی حکم ایتسون الهی

سال باشکی آشاغه و هیچ باخما یوخاری
لال اول و دانشما
ای دل دخی دینمه و سکوت ایت سن تاری
مال اول و دانشما.

گرجمله طوایف سنه افسوس ایده ایتسون
آخرده حکومت اوزگی روس ایده ایتسون
هم ملالارگ روس الینی بوس ایده ایتسون
اسلامی جهاندده دخی مایوس ایده ایتسون
یاایشیه یا عار و ناموس ایده ایتسون

شکر ایت یگلن بوز باشکی ایله نهاری
لال اول و دانشما
سال باشکی آشاغه و هیچ باخما یوخاری
مال اول و دانشما

مدیر و باش محرر : جلیل محمد قلی زاده

Lisan Belası (Dil Belası)

Hikmetli Sözlerden Üç Kelime:

"Her kim konuşursa elbette kendisini hor, hakir ve değersiz kılar. Çünkü insana hiçbir uzvundan, dilden geldiği kadar zarar gelmez. İsa (A.S.) Hazretlerine sordular: 'Ey Ruhullah! Bize öyle bir iş buyur ki bizi cennete götürsün.' Buyurdu ki: 'Hiç konuşmayın.' Dediler ki: 'Ey Ruhullah, hiç konuşmamak mümkün değildir.' Buyurdu ki: 'Hayret, neden mümkün olmasın?' Süleyman (A.S.) Hazretleri ise şöyle buyurmuştur: 'Eğer konuşmak gümüş ise, konuşmamak altındır.'"

Konuşmamak Konuşmaktan İyidir:

İster cahil ve ahmak olsun, ister kâmil ve marifet sahibi; bir insan hiçbir zaman konuşmamalıdır. İnsan ne kadar sessiz ve dilsiz durursa o kadar güzeldir. Ne zaman ki konuşmaya başlar, o güzelliği gider ve kaybolur. Şirazlı Sadi bu konuda şöyle demiştir: "Bilge kişinin ağzındaki dil nedir bilirsin? Marifet hazinesinin kapısının anahtarıdır."

Şiir Bölümü (Hicivli Şiir)

Bu şiirde yazar, halka "başını eğ ve sessiz kal" diyerek dönemin baskıcı zihniyetiyle dalga geçmektedir.

Ana Nakarat:

Başını aşağı sal (eğ) ve hiç yukarı bakma,
Dilsiz ol ve konuşma!
Ey dil, artık sen de kes sesini ve sus bari,
Dilsiz ol ve konuşma!

Şiirden Seçme Bölümler:

"Bırak komşuların eline her türlü silahı alsın, seni isteseler de istemeseler de davanın içine çeksinler; sen yine de sesini çıkarma."
"Hükümet seni Ruslaştırmak istese de, Müslüman dünyası senden ümidini kesse de, namusunu ve arını kaybetsen de sakın konuşma."
"Eğer bir gün kederlenip inleyecek olursan, git bir köşede ağla ama sakın sesini yükseltip derdini anlatma."

Künye

Müdür ve Başyazar: Celil Memmedguluzade

Neden Böyle Yazılmış?

Bu metin yazıldığında (1906), Rus Çarlığı yönetimindeki Azerbaycan'da ve genel olarak Doğu toplumlarında ağır bir sansür ve baskı vardı. Celil Memmedguluzade, halka "Aman ha sakın hakkınızı aramayın, başınızı eğin, dilsiz olun" diyerek aslında halkı uyandırmaya çalışıyordu. "Bakın, eğer konuşmazsanız başınıza bunlar gelecek" mesajını ters psikoloji yoluyla veriyordu.

گربه شیر است در گرفتن موش لیکن موش است در مصاف پلنگ .

Kedi, fare tutarken aslan kesilir; ancak pars ile karşılaştığında fareye döner.

Karikatürün Anlamı: Bu karikatür, o dönemdeki siyasi figürlerin veya din adamlarının kendi halklarına karşı sert ve otoriter davranırken, dış güçler (burada üniformalı figürle temsil edilen Rus Çarlığı veya askeri güçler) karşısında nasıl boyun eğdiklerini eleştirmektedir.

Görsel Detay: Önde yer alan sarıklı ve sakallı figürün elleri havada, teslimiyet içinde olduğu görülürken; askeri kıyafetli kişi ona müdahale etmekte veya nişan takmaktadır. Arkadaki topluluk ise bu duruma şaşkınlık veya çaresizlikle bakmaktadır.

Mesaj: Metin, "Kendi gücünün yettiği zayıfa karşı kahramanlık taslayan, ancak gerçek bir güçle karşılaşınca korkup sinen" ikiyüzlü tavrı hicvetmektedir.

№2.

ملا نصر الدین

قیمتی اون ایکی تپیک .

Цѣна 12 к.

Molla Nasreddin Dergisi — 2. Sayı Kapağı

Başlık ve Künye

Okunuşu: Molla Nasreddin

Sayı: № 2

Fiyat bilgisi (iki dilde):

Azerbaycanca: "Qiyməti on iki tənə" → "Fiyatı on iki lira"

Rusça: "12 к." → "Fiyat 12 kopek"

Kapak Karikatürünün Tasviri

Kalabalık bir köy meydanı sahnesi. Solda sopalarla tehdit eden, bağıran figürler — muhtemelen köy ağaları ya da jandarma. Sağda ise kalabalık içinde yaşlı, sakallı din adamları ve köylüler korkuyla izliyor. Ortada iki koç kavgası yapıyor — asıl kavgayı sembolize eden bir alegori. Arka planda ağaçlar ve dağınık kalabalık.

Hiciv hedefi: Köy kavgaları, ağaların zulmü ya da toplumsal çatışmada din adamlarının seyirci kalması.

Künye: "Sabahov Matbaası, Tiflis"

مجموعه‌نك آدرسی : تفلیس واراسوفسکی کوچه‌ده
ملا نصرالدین اداره‌سی
Тифлисъ. Воронцовская улица.
Редакція журнала
„Молла Насреддинъ"
اداره‌یه چاپ اولونمق ایچون گونده‌ریلن مکتوب و مقاله‌لری گیری گوندرمك ممکندر . ۱ گر صاحبلری مارفه گوندروب خواهش ایلهسه‌لر .

آیلغه قیمتی تفلیسده و اطرافی ایچون آپریلك اولدن یالواریله یازمق یمی
۹ آیلغی . . . . . ۴ منات
آلتی آیلغی . . . . . ۳ منات
اوچ آیلغی . . . . . ۱ منات ۶۰ قپك
نسخه‌سی . . . . . ۱۲ قپك

۲ ربیع‌الاول ۱۳۲۴ هر هفته نشر اولنور ۱۴ آپریل ۱۹۰۶

ملا نصرالدینك

تلغرافلری

دولت دومانسه یوقوت (کنار اولمق . وارشاوا ـ آپریل ۱۳ . پولیاکلار دولت دومانسی « یوقوت » ایدیلر ایچون انتخابه تاریخ‌میرلار.

تفلیس‌آپریل ـ ۴ . ارمنی لرگ « داشناقسوتیون » روسیه اداره سنگ حاضرده‌کی اوضاعندن قاراضی اولوب و روس پادشاهیگ هورالگ یکریسنده صادر اولان مانیفستی نظره آلوب دولت دومانسه یاقوت ایتکارینی عاریه‌لرده اعلان ایتدیلر.

پترووسق ـ آپریل ـ ۳ یوراگ مسلمانلاری دولت دومانسی « یوقوت » ایدیلرو کوچه‌لرده سپچگی سیاهیلریه باخوب و هیچ بر مسلمان آدی گورمیوب اوز اوزلرینه دیبورلر : « اده » بوخارج ملتلر گورنه طانمدرلر : بونلار هارادان پیدیلر که پترووسق‌ده هیچ بر مسلمان یوخدر » .

قیه مارت ۲۷ . قیه‌محاللده بر لیجه مسلمان حکومتگ ادارهسندن و علی‌الخصوص حربیگ بوخایه‌دن کلاپلی اولوب تفنگی گولوروب چیقوبلار پوخت یولینه و یولر کسوب حکومتگ آچیغنی یولیله کیچن عاجز آواره یهودی و مسلمانلردن چخاردیلار و هر بر راست گلنه دیبورلر : « دده‌سم منه کور دیوب گوب گیدنی وور دیوب » .

تفلیس . ـ آپریل ۲ . مسلمانلار دولت دومانسی « یوقوت » ایدیلر یولیاکلار کمی انتخابه یووق دوغمیورلر و سپچگی سیاهی ترینی دیوارلاردن جیروب دیبورلر : بو احضلار خلقگ دیرلرینی نه سیه مزدار پایشقان ایله مزدارلیورلار .

ایروان . ـ آپریل ۸ . داناباش . ات قاپان و قورخالی تفنگ مسلمانلاری هورالگ یکریسنده اعلان اولونان مانیفستی خوشلامیوب دولت دومانسه قاریشماق استه‌میرلر .

گنجه ـ آپریل ۲ . بردسته قاچاقی دولت دومانسه « یوقوت » ایدیلر گیدیلر بر میشه‌ده گزلیورلرکه اوزاده پریشان محتضر بکوف ایله‌دیکی برلیجه اوزگه قوالوتجیلاری اولدوروب یارانیوب دوماتگ آچمنی یولاردن چخاردیلار سویلیورلرکه همین « چاقلار سوسیالیست وحریت طرفداری درلر .

اوردوباد . ـ آپریل ۳ . یوراده بر مسلمان واقعه گورمه‌دی بو واقعه‌لی بر مسلمان یاله تعبیر ایدیوب که مسلمانلارگ مصالحه‌سی دولت دومانسی « یوقوت » التمکدر محض بودرسب که جوخ یرده مسلمانلار انتخاب سیاهیلرینی دیوارلرده گورنده نری بریه دیبورلر : ماده بوی ...! بوکاغذلاری نه‌یورا پایشدیروبلار » ؟

تفلیس خبرلری

آپریل آی‌نگ اونده یارلغل « سومباتوق » شهرگ «دوما» اداره‌سنه یریله عریضه وروب : سنه ۱۸۶۰ میلادیه‌ده روسیه حکومتگ تفایسده اکمه‌دن مأموراری مسلمانلره محبت والتفات نظری‌یله باخوب فراوان ایدیلار » که تفلیسگ جمیع فلاحه خانه‌لری مسلمان محله‌سنه کوچسونلر ویوقرخ بش اینگ مدننده نه‌لری که تفلیس مسلمانلاری علم « معارف » تجارت ومدنیت یاپندن ترقی ناپیولار ـ بونلارگ هامی‌سنه سبب اول‌منم کهایولریمی بیاه اینن اجیون اجاره یه ویرمشم وایکمجی همان قزلاردی که منم ایولنمه منم عزیز قوناللریم ایدیلار .

هرچند یوقرخ بش اینگ فاصله‌سنده تفلیس مسلمانلاری من دوقوزیوز دوخسان دوقوز عریضه وازه‌یلر که حکومت یوقرلاری مسلمان محله‌سندن کوچورلسون » اماحکومت محض مسلمانلاری صمیم قلبدن ایسته‌مکدلگ سبلدن بوعریضه‌لری دوامسوروب اشقایلاره که الله‌تعالی اوزی خلق ائتدیگی سپچانلار آچ قالماسونلاری چونکه خلای العالم جمیع پارلمنتلاریه بر روزی یورجلیدر . بونلار آپی‌اگ نگرمی

Sorxa 6

Künye Kutusu (Sol üstte)

"Derginin adresi: Tiflis, Vorontsov Sokağı, Molla Nasreddin İdaresi. İdareye basılmak üzere gönderilen mektup ve makaleler geri gönderilmez. Sahiplerine müracaat etmeleri rica olunur."

"Abonelik fiyatı ve çevre için Nisan'dan itibaren:

9 aylık: 4 manat

6 aylık: 3 manat

3 aylık: 1 manat 60 kuruş

Tek sayı: 12 kuruş"

Tarih Bilgisi

Miladi: 16 Nisan 1906

Yayın sıklığı: "Her hafta yayımlanır"

Ana Makale Başlığı

"Molla Nasreddin'in Telgrafları"

İçerik özeti:

Dünyanın çeşitli şehirlerinden gelen haber telgrafları hiciv formatında sunuluyor:

Varşova — 13 Nisan: Müslümanların devlet toplantısına katılımı. Yahudi ve Müslüman delegeler bir araya geldi. Sivil ve askeri yetkililer hazır bulundu.

Tiflis — 9 Nisan: Devlet toplantısında Müslümanlar. Hükümetin almış olduğu kararlar...

Erivan — 4 Nisan: Müslüman toplantısı. Devlet toplantısı ilanı. Rus idaresiyle ilgili kararlar. Müslüman ve Ermeni temsilcilerin ortak oturumu.

Bakü — 3 Nisan: Müslüman toplantısı. Devlet yönetimi. Silahlı 14 asker ve hiçbir Müslüman orada bulunmadığında — "Müslüman liderleri bize söyleyin" denildi.

Gürcistan — 27: Bir mektup hakkında Müslüman hükümet idaresinden ve özellikle köylülerle ilgili devlet kararlarına dair bilgiler.

Alt Bölüm: Tiflis Haberleri

"Nisan ayı başında Tiflis şehri Müslümanları hakkında bir muhtıra düzenlenmiştir. Şehirde devlet yönetimine dair hükümet kararları açıklandı. 1860'lardan bu yana Müslümanların yönetim konusundaki talepleri..."

Bu sayfa Molla Nasreddin, 2. sayı, 3. sayfa
Üç ayrı bölüm var.
Sol Sütun (Üst)
"Küçükten Ermeni Müslüman davalısı kimdir? Bizim yüzlerimiz her biri birkaç yerinden yaralı. Biz onlara göre zaten Müslümanlarız. Gel, savaşı bırakalım, Ermenilerle barış yapalım. Boş yere kanımızı döküyoruz, ölüyoruz. Herkes söylüyor: barış yapın, ölmeyin."
Orta Sütun (Hiciv Diyaloğu)
Başlık: "Yanlış yapılanların cezası"
"Yanılma ve hatalardan kaçınmak için senden bir şey öğrenmek istiyorum:
— Ahlakımızı doğrulamak için Kuran'a mı, yoksa Alaturka nizama mı uymak gerekir?
— Yani Avrasya'nın Müslüman idaresine mi? (Yani dışarıdan gelen idareye uymak anlamında)
— Hayır, şimdi benim yerimde ol yoldaş...
— Dostum, ben senin yerinde olsam ne yapardım? Sana söyleyeyim — hayır derdim, yani hayır. Peki sen ne cevap verirsin?
— Cevap verir misin, peki cevap ver!
— Evet söyle, çünkü hiç kimse benim yazdığım şeyden haberdar olmasın. Bakalım cevap ver: konuşan kimdir? Yazar kim?
— Bela, bela, bela...
— Peki sence kim daha iyi?
— Hiçbirini tanımıyorum..."
Sağ Sütun
Başlık: "Avrasya'nın sesi"
"Bizim birbirimize düşmüş Müslümanların durumuna bakın. Mesela gazetede şunu okuyorum: Ben onlardan biriyim, görüşüm şu: ben Müslümanlardan biriyim. Öte yanda diyor: Diyorum ki, evet! Pazarlıklı söze ne gerek, diyorum — divan gibi konuşalım:
— 'Lüt' öyle bak bozuldu. Diyorum: Sabah ki güneş ki bana ısıtarak yumuşar — en mütercim sahih cevap verir bu.
— Allah'a şükür cevap verebilir miyim? Diyorum. Hamdolsun.
— Diyorum. Hüdaya cevap verebilirim."
Alt kısım:
"Hazırdan iyi haber: Herhangi bir yerden haber alırsam — sana haber veririm."
"Artık bütün Müslümanlardan kim olduğu anlaşılıyor: Ben onlara söz veriyorum ki Müslümanlar arasında bu yangın ve bu kaygı devam etsin."
Alt Bölüm (İki Sütun — Diyalog)
Başlık: "Çirovanski ile Yoldaşlar"
— Gel şimdi, idareden yeni haberler var: oradan buradan koşuşturuyorlar, Müslümanlar alarma geçmiş. Halkın isteği — Müslümanlar onlara göre iyi ilkeler edinmeli. Mesela: doğruluk, adalet, akıl, insanlık — bunlar için çok uğraşmak gerekir. Zaten topluluğun içinde savaş var, çok üzüntü var, çok acı var.
— Ama! Birkaç köylü, Ermenilerden, Gürcülerden, Azerbaycanlılardan Müslümanların savaşmasına dair söylüyorlar. Ermenilerin üzerinde Müslüman toplanmış ama hiç silah yok.
— Ben de bunu biliyorum ki...
— Baltalılardan, Gürcülerden, Ermenilerden, Azerbaycanlılardan Müslümanlar savaşa gitmiş. Savaşa giden hayvanların üzerine, ama hiçbir şey olmamış. Yazık ki yalnız kendisi...
Çirovanski — Beni dinle, ama ne ben ve yoldaşlarım...
— Doğru söylüyorsun:
Çirovanski — Artık benden Müslüman halkının "lüzumu" için hükümete inanıp inanmamak — hüküm Müslümanların hür olup olmadığına dair.
— Anladın mı ne olacağını?
Çirovanski — Ben onlara bilerek Müslümanlar için hazırım: "lüzumu" dediğim — de ki, halka karışma, halka karşılık verme.
Genel Yorum
Kafkasya'da Ermeni–Müslüman–Gürcü gerilimini hiciv diliyle işliyor. Molla Nasreddin'in karakteristik yöntemi burada açıkça görünüyor: ağır siyasi meseleleri sahte-saf bir diyalog içinde gülünçleştirmek.

— بلی، بوگون گلوب دیبورسن حاجی غازیت آل اوخی. صباحده، انشاالله گلوب دیمه جکسن
حاجی دور گیت اوروپس اول

Üst Karikatür

Bir kumaş dükkânı sahnesi. Yerde oturan takkeli tüccar, önündeki tepsideki paralara bakıyor. Karşısında papakhlı müşteri elinde gazete tutuyor. Arka planda raflar kumaş toplarıyla dolu, başka bir figür duruyor.

"— Evet, bugün al götür Hacı Gaziyyet, oku. Mücadele aşılandıkça diyemezsin — Hacı defol git, Avrupalı ol."

Alt Karikatür

Aynı Hacı figürü şimdi yerde seccade üzerinde diz çökmüş, eğilmiş halde bir şey okuyor ya da yazıyor. Yanında sandalye ve çarıklar var.

Yazı yok — üst karikatürün devamı niteliğinde sessiz sahne.

Hicvin Özü

İki karikatür birlikte okunduğunda mesaj şu:

Hacı'ya "Avrupalı ol, gazete oku, modernleş" deniyor. Bir sonraki karede Hacı yine yerde, seccadede, eski halinde. Modernleşme çağrısının geleneksel düzeni hiç sarsamadığını gülünçleştiriyor.

Üst Karikatür

Yanan bir köy sahnesi. Alevler yükseliyor, evler yanıyor, gökyüzü dumanla kaplı. Önde takkeli bir adam eli yüzünde çaresiz bakıyor, ayakları altında kan kırmızısı seller akıyor.

Başlık:

"Müsibət" → "Musibet / Felaket"

Alt Karikatür

Papaklı bir adam yerde diz çökmüş, eliyle taşları kazıyor ya da bir şey gömüyor. Çaresiz ve bitkin görünüyor.

Yazı (sağ taraf):

"— Yine o, ey ahmak! Bir taşı bir taşın üstüne bırak —
Dört milletin mahvolması ne, ah, güzel resim!"

Hicvin Özü

İki karikatür birlikte 1905–1906 Kafkasya kanlı çatışmalarını — Ermeni, Azerbaycanlı, Gürcü ve Rus toplulukları arasındaki katliam dalgasını — anlatıyor.

Üstte felaket, altta ise felakete seyirci kalan ya da taşları üst üste dizen — yani çözüm üretemeyen, hatta sorunu daha da derinleştiren — zavallı figür.

"Dört milletin mahvolması ne güzel âdet" — acı bir ironi. Birbirini kıran toplulukları izleyenlere yönelik sert bir hiciv.

لاوب ایزده سونورلر ، برده ، هاردا مسلمانلاردا اویله عبرتلی ، حمیتلی وکیل‌لرکه ، مقدس ، اثره بویون اکمکدن قورتولوب ملت خیرینه چالیشالار . مسلمانلاردن طرف آرخایین اولکز که دومایه لال کلوب کوز گچده جکلر .

چیریوانسکی — من ده ذاتاً مسلمانلاردن فورخورم . مسلمانلاره کومك ایده‌جك سفیه زوسلردن ، پالیاقلاردان قورخورم .

— سز لاپ آرخایین اولکز ! بولدانقلاریکز جنابنده دورنووو و عیری حکومت یکیقلری اویله تدبیر توکمه یولار که دومادہ برایش کورولسون ! دومادہ سوینله‌جك سوزلر ، تدبیرلر برفیکه دکسون . الله قویسه ، دولت شورلسی ، یعنی ملت شورلمالك آقاسی ، صاغ و قوتلی اولدقجه دولت دومانسی آغزینی قوریاغالار کیمی آچوب یوصاقدن سولیی برایش کوره بیلمیه جکدر ، صاغ اولسون خوجاقلارمز ! . . . .

حمامه

— هارا گیدیرسن ، مشهدی محمدنجف ؟

— حمامه .

— یا لنگه گیدن اوداق کیمه در ؟

— رحمتلك حسن عمونگ اوغلیدر . الله یاغیشلاسون چوخ فرسانلی اوشاقدیر . آپاریرام حمامه جای تمیزلنسون .

— علامعلی ! اوستاگ هارا گیدیوب ؟

— حمامه .

— به سنی نه عجب آپاریوب ؟

— یوگون قربانگ توبنی‌در .

کربلائی نوروزعلی ! مالکره یاخشلق ایستیورسن دورگیدك باغ یوخسا سالاحاقام سندن پس‌وار .

— گیدیرم حمامه ایندی یاخا بیلمم .

— مگردوین گیده مشدگ حمامه

— احمدگ جانی چرکاه‌نوب گرك حمامه آپارام تمیزلنسون .

ماشالله ماشالله قوردلش اوغلی عجب اوغلان اولسان ! گلمسن منه شاگرد اولایدان . سنه‌قرمزی آرخالق آلارام گیمسن . قدیق گلمش آلوب دولدوراریم جیبلرگا یه سن .

— بلکه آلدم غیرسادی ؟

— گیت آلا گلدی ، رامی اولمامسه سنه مواجب‌ده گدرم که آپاروب وبره سن آلا گل .

— قوی گیدیم آلایا دییوم .

— ترگیت ترخیر گلور ، ایکی گونمدن بر سنی حمامه‌ده آپاراریم که تمیز اولاسان .

قوی گیدیم آلا دییوم .

گیت ترخیر گلور .

یوگون لیه دکانلار گچ چوخی یاغیدیر ؟ کربلا اوروج گیدیر حمامه ، مشدی اسکندر گیدیر حمامه ، اوستا علی ، اوستا صادق اوستا حسن گیدیر حمامه ، مشهدی لیی ، مشهدی اسفندیار ، مشهدی عسگعلی ، مشدی حیدرعلی گیدیر حمامه ، کربلای قاسم ، حاجی محمدعلی ، حاجی علی‌اصغر ، حاجی محسن ، حاجی حضوردی ، حاجی قاره‌حاجی نساز ، حاجی خانقوردی گیدیر حمامه .

« موزالان »

آتالار سوزی

بالا یالمن ، داریزدر توپما اوسویوب گوزاریمگ ایشیمی گلمسون .
ایکی الله برهارپور توتماق اولماز .
بورجلی بورجلیمگ صاغلغی ایستر : دخی بورج آلدگ ویرمه .
پولی آز اولانگ نصه سی‌ده آز اولار چوخ پولالی اولماغه چالیشما .
پشیگگلرگ الی الله چاتمز دیر حرامدر .
تاپان تاپاندگ اولسه گوده برمایون بت تاپارلر .
تامارزیدن دوگه دوگه آل دادامامه ویر .
توخون آیمدن گزگ خیری اولماسون .
توسیدغه قیمیلسن چیچه ، آیرا روواتی ، اولار .
چوخ بیلرسن آزدانش ، آزبیارسن چوخ دانش .
چوخ یاشیان چوخ بیلر ، چوخ یاتان چوخ بیلر .
حلال زاده قاریشدیرار ، حرامزاده پاریشدیرار .
حلوا گویمگ ایسته‌سه ، دعا ایده قونشگ اولسون .
حق سوزدانشما ، حق‌سوز آجی اولار .
یئی اولمیانگ تیرکی‌ده اولماز .
حرام مال حلال‌در .
یلاو اولماسه خلقگ آغزینی یاغلاماق اولماز .
دره‌دیلوب ، گولکی اریمز یگ .
دشمن سنی داشیله ، سن دشمنی بوزداشیله .
ساکت اولان سلامت اولار .
قویونه رحم ایلمه ، قورده ظلیم اولار .
یورجنی‌ویرن آحمقدر .

ملا نصرالدینگ

جوابر

آغداش‌ده کربلای نجف‌قلی کربلای جعفر اوغلنه

ای دوستم کربلای نجف‌قلی ! سن یازیرسان که من ناخود ، یازیر سان‌که دوردوقم یرده ، کوچمایله گیتدیگیم یرده ایله ترك یوخوم

Molla Nasreddin — 2. Sayı, 6. Sayfa
Sol Sütun Üst (Diyalog devamı)
"Çirovanski — Ben senden, Müslümanlardan güç alıyorum. Allah'a şükür, yani Müslümanlar sayesinde güçlüyüm, sağlıklıyım. Doğrudan, Balıklılardan güç alıyorum.
— Siz Avrupalılar bize söyleyin, Müslümanlar kalkınırsa ne olur? Yoldaş Cənab, ya sen dönüp dolaşıp yine hükümetin tekliflerini mi kabul edeceksin?..."
"Atalar Sözü" Bölümü
Türkçe:
"Yıllarca derin bu ovada ovalar gezip gezdim.
Allah birdir, ilerleyip tövbe etmek lazım.
Borçlu olmak, asılsız şahitlere uymak:
Yavru — üç sürüde 'nasibsiz' den üç yavru yolu.
Evladı bu gibi dürüstlükle yetiştirme.
Şehidin ailesi büyüdü, büyüyünce param paramça.
Temizlendi ikiye bölündü, doğranarak parçalandı.
Topuğun acısını bitirmek — deva diye fındık olsun.
Hak sözlerini — hak yüzü köy olur.
Sen ölmüyorsun, bürüyüp de olmazsın.
Haram mal helal olmaz.
Yıla olmasa hileyle ateşi yakmak olur mu?
Dürüstlük, köklüğü irizdir bak.
Düşman seli taşıyıp, seni düşünür başında.
Sağ olsun ölüm, sağlam olsun ölür.
Gönüle rahım eyle, feryat ediyor.
Burhanı verin açılsın."
"Hamam" (Hamam) Bölümü — Sağ Sütun
Türkçe:
"— Nereye gidiyorsun Meşhedi Muhammed?
— Hamama.
— Ya tabanca giyen oruçlu kimdir?
— Rahmetlik hasen amcanı öldürmüş. Allah cezasını versin!
— Ərəstanlı oynadır. Alırım ama hamama gitmem.
— Hâlâ usta 'sizi arıyordu' diyordu?
— Hamama.
— Peki seni niçin arıyor muymuş?
— Bu gün fırına gidiyoruz.
— Kerbelalı Novruz Ali, Molla, imaretten döndükçe pis koku saçalına bulaşmış:
— Gidiyorum hamama, içini niye bilmem.
— Marazon gide şiddetli hamam.
— Ahmak hanı, çırçır hamama gidiyorum Teymürlensun.
— Maşallah. Oradan oraya uçan hiç avlanan yok mu? Allah. Mesela o avlanan alan geliyor. Fındık. Gitmem alıp yürürüm birkaç adım, sen de gel.
— Peki, Allah diyebilir miyim?
— Git Allah'a, gidin, rahmı lütfunuza size kalsın.
Ayrılıp gidin, sen git.
— Yürü gideyim Ağaya.
— Tırka dedim, iki yolunu bir safi hamamda alıyorum.
Ki seni yollandım.
Yürü, kıdem aldım.
Git tez, git."
Alt Bölüm: "Molla Nasreddin'in Cevabı"
Başlık: Cevabı → "Cevabı"
Türkçe:
"Adaşım Kerbela Yusuf Ali'nin şerefine —
Ey dostum, Kerbela'nın şerefli şehrinden,
Sen yaz bana ki ben tüccar isem de, bazırsan da,
Sanki dördüncü, gelip köpek gibi yiyorum.
Bu gün Kerbela'yı kim sever, en iyi hamama kim gidiyor:
Sadık oğlu Hüseyin, hamama, ustası Müfettahar, Müfettahar bey, Kerbela'nın savunduğu hamama;
Meşhedi İsmail, Mendi Haydar Ali gidip hamama,
Hacı Muhammadeli, Şeyi Ali İsisr, Hacı Hasan, Hacı Hükümdar,
Hacı Hare, Hacı Değer, Hacı Hüküm'dü gidip hamama.
'Mozalan'"
Genel Yorum
Bu sayfa iki farklı hiciv türünü bir arada sunuyor:
Atalar Sözü bölümü — toplumsal ahlak kurallarını ters yüz eden, geleneksel atasözlerini hicivle yeniden yorumlayan bir metin.
Hamam bölümü — Kafkasya Müslüman toplumunun gündelik hayatını, hamam kültürünü ve dedikodu geleneğini güldürü diliyle işliyor. "Hamama gidiyorum" bahanesiyle dönemin sosyal hareketliliğini ima ediyor olabilir.
Molla Nasreddin'in Cevabı ise doğrudan okuyucu mektubuna verilen hicivli yanıt — derginin interaktif yapısını gösteriyor.

لاتوب قیزده سونورلر ، بوده ، هاردا مسلمانلاردا اویله عبرتلی ، حمیتلی وکیل‌لرکه ، مفتس ، لره بویون اگمکدن قورتولوب ملت خیرینه چالیشالار ، مسلمانلاردن طرف آرخایین اولکز که دومایه لال کلوب کوز گیده جکلر .

جیبریوانسکی — من ده ذاتاً مسلمانلاردن قورخمورام ، مسلمانلاره کومك ایده‌جك سفیه زوسلردن ، پالیاقلاردان قورخورام .

— سز لاپ آرخایین اولکز ! یولداشلاریکز جناب وینته‌ده دورتووو و غیری حکومت یکپارچه‌لری اویله تدبیر توکمه یوبلر که دومایه برایش کورولسون ! دومایه سویلنه‌جك سوزلر ، تدبیرلر برقچه دکسون . الله قویسه ، دولت شورایی ، یعنی ملت شورالمالك آقاسی ، صاغ و قولی اولدقجه دولت دومایی آغزینی قوریاغلار کیمی آچوب یوصاقدن سوایی برایش کوره بیلمیه جکسز ، صاغ اولسون خویخانلارمز ! . . . .

حمامه

— هارا گیدیرسن ، مشهدی محمدنجف ؟

— حمامه .

— یا لاپچه گیدن اوشاق کیم در ؟

— رحمتلك حسن عمونگ اوغلیدر ، الله باغیشلاسون چوخ تمیزلسون ، دراسنلی اوشاقدیر . آپاریرام حمامه جانی

— علاعلی ! اوستا گلاهارا گیدیوب ؟

— حمامه .

— به سنی نه عجب آپارمیوب ؟

— یوگون قرمالنگ توبنی‌در .

کربلائی نوروزعلی ! مالکره یاخماق ایستیورسن دورگیدك باغ یوخسا صالاحاقام مندن سی‌وار .

— گیدیرم حمامه اینندی یاخا بیلمنم .

— منگزدولن گیده ، شدگ حمامه

— احمدگ جانی ، چرکله‌نوب گرك حمامه آپارام تمیزلنسون .

ماشالله ماشالله قارداش اوغلان عجب اوغلان اولسان ! گله‌سن منه شاگرد اولاسان . سنه‌قرمزی آرخالق آلارام گیه‌سن ، فندیق کشمش آلوب دولدوراریم جیبلرکا بیه سن .

— بلکه آلتم خرسادی ؟

— گت آتاکادی ، راضی اولمامسه سنه مواجب‌ده گیرم که آپاروب وبوه سن آتا گا .

— قوی گیدیم آتامیا دییوم .

— ترگیت دی‌رضر گتور ، ایکی گونمدن بر سلی حمامده آپاراریم که تمیز اولاسان .

قوی گیدیم آتا دییوم .

گیت ترضر گتور .

بوگون لیه دکانلار گ چوخی باغلیدر ؟ کربلا اوروج گیدوب حمامه ، مشهدی اسکندر گیدوب حمامه ، اوستا علی ، اوستا صادق اوستا حسن گیدوب حمامه ، مشهدی نبی ، مشهدی اسفندیار ، مشهدی عسگعلی ، مشدی حیدرعلی گیدوب حمامه ، کربلای قاسم ، حاجی محمدعلی ، حاجی علی اصغر ، حاجی محسن ، حاجی حقوبردی ، حاجی قاره‌حاجی نساز ، حاجی خالقوبردی گیدوب حمامه .

« موزالان »

آتالارسوزی

بالا بالدن ، داریزدر توبما اوستویوب گوزلریگ ایشیغی گیتسون .
ایکی الده برقاریوز توتماق اولماز .
بورجلی بورجلیگ صاغلقدی ایستر : دخی بورج الدگ ویرمه .
پولی آز اولانگ غصه سی‌ده آز اولار چوخ پوللی اولماغه چالیشما .
پشیگگ‌ه الی الله چاتمیر دیر حرامدر .
تاپان تاپارگ اوسه گوده برملیون بت‌تاپارلر .
تامارزیدن دوگه دوگه آل دادامایه ویر .
توخون آیدن گورگ خبری اولماسون .
توسیاغه قیپیلن پیچمه ، آیرا روواتی ، اولار چوخ بیلرسن آزدانش ، آزیارسن چوخ دانش .
چوخ یاشیان چوخ‌بیلمز ، چوخ یاتان چوخ بیلر .
حلال زاده قاریشدیرار ، حرامزاده باریشدیرار .
حلوا گویاگ ایسته‌سه ، دعا ایله قونشگ اولسون .
حق سوزداشما ، حق‌سوز آیی اولار .
بنی اولمیانگ برکتی‌ده اولماز .
حرام مال‌حلال‌در .
پلاو اولماسه خلقگ آغزینی باغلامایق اولماز .
دره‌خلوت ، گولکی اریمز بگ .
دشمن سلی داشیله ، سن‌دشمنی بوزباشیله .
ساکت اولان سلامت اولار .
قویوله رحم ایلمه ، فورده ظلیلم اولار .
بورجنی‌ویرن آحمقدر .

ملا نصرالدینگ

جوابی

آغداش‌ده کربلای نجف‌قلی کربلای جعفر اوغلنه

ای دوستم کربلای نجف‌قلی ! سن یازیرسان که من ناخود ، یازیر سان‌که دوردوقم یرده ، کوچه‌ایله گیندیگیم یرده ایله ترك یوخوم

Sağ Sütun Üst — Okuyucu Mektubu

"Gel, ben size bazırganlardan (tüccarlardan) bahsedeyim: Sabah sabah ekmek derdine düşmüş, sabah vaktinde kitap okuyordum. Bazırganlardan hiçbir şey bulamıyorum. Birkaç gündür yürüyorum, dilimde bu gerçek — hiçbir şey yok.
Bazırganlardan gerçeği gördüm: yabancılardan kiraya verilen hamam, banyosu bin yollu...
Bu yüzden hakikati bilmiyorum."
"Dilek" Bölümü
"Merzeden sonrası için!
Sadık Kişi Güzide Novruz'a selam verdim. Üstad Hasan, Sadık Kişi'nin Gürcü tıraşçısı, dört bir yanda kadınların saçını kesiyor. Başımı, boynumu teslim ettim. Saçımı aldı, uzattı, düzeltti — ama ne düzeltme! Üstad Hasan zavallı, tıraşı yaptı ama iş daha da beter oldu."
Sol Sütun — Müslüman Cemaati Meselesi
"Sadık, genel olarak Müslüman cemaatini tarıyor —
Çoğu Ahrarlar, Azerilerinden boşa gidiyor.
Amele kurulur, bilmez mollalık ahlakı.
Hiçbirini bilse — vatanı ve vakti şirdir.
Kurtuluş olmaz. Hiçbir özgürlük gelmez."
Künye

"Müdür ve Baş Muharrir: Celil Muhammadalizade"

"Dostunu görmeye"

Karikatür:
Arka planda minareli bir şehir silueti. Ön planda aslan, kaplan, fil, kurt ve tilki bir arada. Büyük güçlerin küçükleri ezmesini ya da farklı milletlerin/güçlerin ilişkisini sembolize ediyor.

Koyunların, aslan, kaplan, kurt arasına "dostunu görmeye" gitmesi — acı bir hiciv: zayıfın güçlünün yanına saf saf gitmesi.

№3.

ملّا نصر الدّین

قیمتی ۱۲ قپک | ۲۱ آپریل | Цѣна 12 к

(Кавказ. Мусульманская духовн. Семинаріи.) • قفقازده مدرسهٔ روحانیه •

Üst Bölüm (Başlık ve Bilgiler)

Sol Üst: Sayı: 3

Ana Başlık: MOLLA NASREDDİN

Orta Kısım: 21 Nisan 1906

Alt Sol ve Sağ: Fiyatı: 12 Kepik

Alt Bölüm (Açıklama Yazısı)

Karikatürün en altında yer alan tanıtıcı yazı:

Türkçe Karşılığı: Kafkasya'da "Ruhani Okullar" (Medreseler)

۲ صحیفه ملا نصرالدین نمره ۳

آبونه قیمتی قبلیده و اطراف ایچون آپریلك
اوللدن یانوارك برنجك یعنی
۹ آیلغی . . . . . ۳ منات
آلتی آیلغی . . . . . ۳ منات
اوچ آیلغی . . . . . ۱ منات ۶۰ قپك
نسخه سی . . . . . ۱۲ قپك

مجموعه‌نك آدرسی : تفلیس وارانسوفسکی کوچه‌سی
ملا نصرالدین اداره‌سی
Тифлисъ. Воронцовская улица.
Редакція журнала
„Молла Насреддинъ"
اداره‌یه چاپ اولونمق ایچون گوندریلن مکتوب و مقاله‌لری گیری گوندرمك ممکندر . اگر صاحبلری مارقه گوندروب خواهش ایلیه‌لر .

جمعه ۹ ربیع‌الاول ۱۳۲۴ هر جمعه نشر اولنور ۲۱ آپریل ۱۹۰۶

قبردن مکتوب

فوریال آینده اجل ضربتی ایچون دنیای فانی دن دار بقایه رحلت ایدن «پاتیاتاغ شهرینگ متولی‌سی آخوند حاجی ملا جلیل آغا همین آپریلنگ اون برنده اوز روحنی یولداشلاریته یومضموله برمکتوب یازوب گوندردی :

« ای منم یولداشلارم ! من سزدن اینجیمشم و صبی‌ده بودر : من دنیاده ساق ایکن سز گولنده یوز اوتوز ایکی دفعه منه دیپردگز : آی حاجی آغا ، اویما دنیایه « الله بر پارچه چورك گوندروب ، اوتورآغانه یع باشکا اوغول اوشاقلی ومشغول اول یمگه ، نه حاصل اولاجاق سنه بویش گوتلك دنیادن ؟ نه گیجه وگوندوز اوفانگز زحمت ومشقت اینه گیجیرسن ؟ مگر کفایت اینه‌میر سنه ملاقدن ، واعظلکدن ومرثیه خوانلقدن گلن مداخلگ ، دخی متولی لگی نه ایچون اوز اوستگه گوتورویرسن که خلق سنگ یارده‌نه ایکی یوزمین بدگمان ایله سون ؟

بوسوزلری سزمه دیینده ، یادنمده‌در ، فرآنه گلدایچون بدی سلسله‌دن بری اولنارگزه لعنت اوخویردگز ، که اگر سزه برمایون‌ده پول ویرمازه یا غوبورلان‌سزایله ال اله ویره ، سزگه متولی لکی قبول ایتمزسز ، سزدیپوردگزه که دنیاده بوندانده ارزل برایش یوخدر .

سوگرا من ناخوش اولدوم ، و سز بر نیچه دفعه گلدگز اعادهٔ زیارتمه . اولوقت منم احوالم اوقدر پس دگل ایدی ، وایوالوی حکیمگ داوالرینی پیوب گوندن گوله شفا تاپیردوم .

بر گون سزلردن برگز گنه منی گورمگه گلمیشدگز ، صال باد گلا اولی ، ای منم دوستم ، که ایچری گیرن کمی گلوب منی قوجاقلاد گ . آیتیکدن تازه درمان کتورمشدیلر . همان داوامنه چوخ کومك ایدیردی و رنگی‌ده قرمزی ایدی . ای دوستم ! سن همان داوانگ دیشه سنی استولگ اوستندن گوتورروب توخالجنی چخارندگ و بورنگا توتوب اوزوگی ایله تورشوتدگ که توجا بیموله اوخشادگ صو گرا گنه قوخلیوب توکوردگ دیشه‌نگ اوستنه ! چونکه اوزگ منه طرف ایدی ، منم اوزیمه بر اچه فطره صو آتیلدی و یورفانگ گناری ایله اوزومی سیلدیم . بر قدرده اوزوگوزی تورشودوب قوه دورمش کمی دوردگ آیاغه ، گوتوردگ دیشه نی ، گیدوب قاپنی آچوب چیخدگ دالانا و ایله بر حرص ایله دیشه‌نی ووردگ گرپیچلرگ اوسته ، که من قورخومدان یورقانی چکدوم باشیمه و یاتلادیم همراد دعاسی اوخوماغه . صوگرا منم یالمه گلوب دیدگ : آی حاجی ملا جلیل آغا ، سن اولاسان او بری کوکی یوخ یردن خلق ایدن الله ، ایچمه یوکافرلرگ فرمانی . دیدوم آی باشکا دولام ، پس نه ایچیم که یاخشی اولیه ؟ دیدگ ایچمه ، ایچمه ایچمه ، پناه خدایه گتور ، دیدم یاخشی سن که مصلحت گور مورسن من‌ده ایچمرم . یادگمادرمی ، ای منم دوستم ، که صوگرا منه اگیلیوب آغزگی صاق قولاقمه تولوی یاواشجه دیدگ : یاخشی اولماق ایستیورسن ؟ دیدیم ایستیورم ، نیچه که ایسته‌میرم . دیدگ : آند ایچ که منم سوزومه عمل ایلرسن ؟ من الله ایچدوم . صوگرا جیکمین دورت حب چخاروب دیدگ : بولالر حب السلاطین درلر بولالرگ بریسی ایندی ، برابی نهار وقتی ، بریسی آخشام و بریسی‌ده گیجه یاریسی بی ، دیدیم : باش اوسته ، بحکیم صوروشسا که یله منم داوامی ایچمه دگی ، من اوگانه جواب ویروم ، دیدگ : جواب ویر که استخاره ایله‌دوم یاخشی گلمدی والسلام ، ای مقدس یولداشم ! سنگ حب السلاطینگ باشکا دگیون ! ه اوزگ چوخ عجب‌یارسن که سنگ مکا ویر دیگلرگ محض حب الشیاطین ایمشلر .

همان حیاری من بین گیجه وقت ایتدیم ، اما یازیق حکیمگ باننده چوخ خجالت چکدوم ، حکیم حالته گیرن وقت داوا سنگ فوخوستی ایشیده‌شدی : ایچری گیرون وشیشه‌نی منم یالمده گورمیوب یرشی باشه دو شدی ودیدی : نیه منم داوامی ایچمه‌دگ ؟ جواب ویردوم : استخاره ایله دوم یاخشی گلمه‌دی ، بیچاره حکیم بورکونی گوتورروب و نرجه دفعه « خارا شو » دیبوب چیخوب گیتدی .

ای منم روحانی یولداشلارم ! ایندی من ایشیده‌یرم که همان متولیلك ملعینی اله گتورمکدن اوتری بری برگز ایلسه ال‌به‌یاخا اولوب یومورولاشاله ، عمامه‌گز چاپه دوشوب . اتفاقاً همان وقت روس و مسلمان مکتبخانه سنگ شاگردلرندن ایکی نفردرندن قاچوب اوتورمش ایمشلر چایگ کنارنده ، و آیاقلارینی صویه اوزادوب معلملرینی شعر ایله بری بر یه مدح ایدیر مشار ، سزگ عمامه‌گزی صویگ اوزینده گورونوب باغلو بلر عمامه لی دا شه با سماعه .

بر گلایم ده وارسزدن ، ای منم روحانی

Molla Nasreddin Dergisi
21 Nisan 1906
KABİRDEN MEKTUP

Nisan ayında ecel şerbetini içerek fani dünyayı terk edip Allah'ın rahmetine kavuşan Patyama şehri vakıf mütevellisi Ahund Hacı Molla Celil Ağa, Nisan'ın on birinde ruhani dostlarına şu içerikte bir mektup yazıp göndermiştir:

"Ey benim yoldaşlarım! Ben size kırgınım ve sebebi de şudur: Ben dünyada sağ iken siz defalarca bana demiştiniz ki: 'Ey Hacı Ağa, öteki dünya için Allah bir parça ekmek gönderir, otur efendice işine bak, çoluk çocuğunla meşgul ol.' Bu yetmiş günlük dünyada sana ne faydası olacaktı ki? Neden geceleri uykusuz kalıp o kadar zahmet ve sıkıntı çekesin? Sanki hocalardan ve vaizlerin mersiyelerinden (ağıtlarından) sana bir kefaret mi gelecekti?..."

İçerik: "Kabirden Mektup" başlığı, o dönemde toplumdaki aksaklıkları ve dini istismarları eleştirmek için kullanılan hayali ve satirik bir edebi türdür. Ölen birinin ağzından yaşayanlara nasihat ve eleştiri verilir. Belgenin sol üst köşesinde derginin abonelik fiyatları (yıllık 6 Manat, altı aylık 3 Manat vb.) ve idarehanenin Tiflis'teki adresi yer almaktadır.

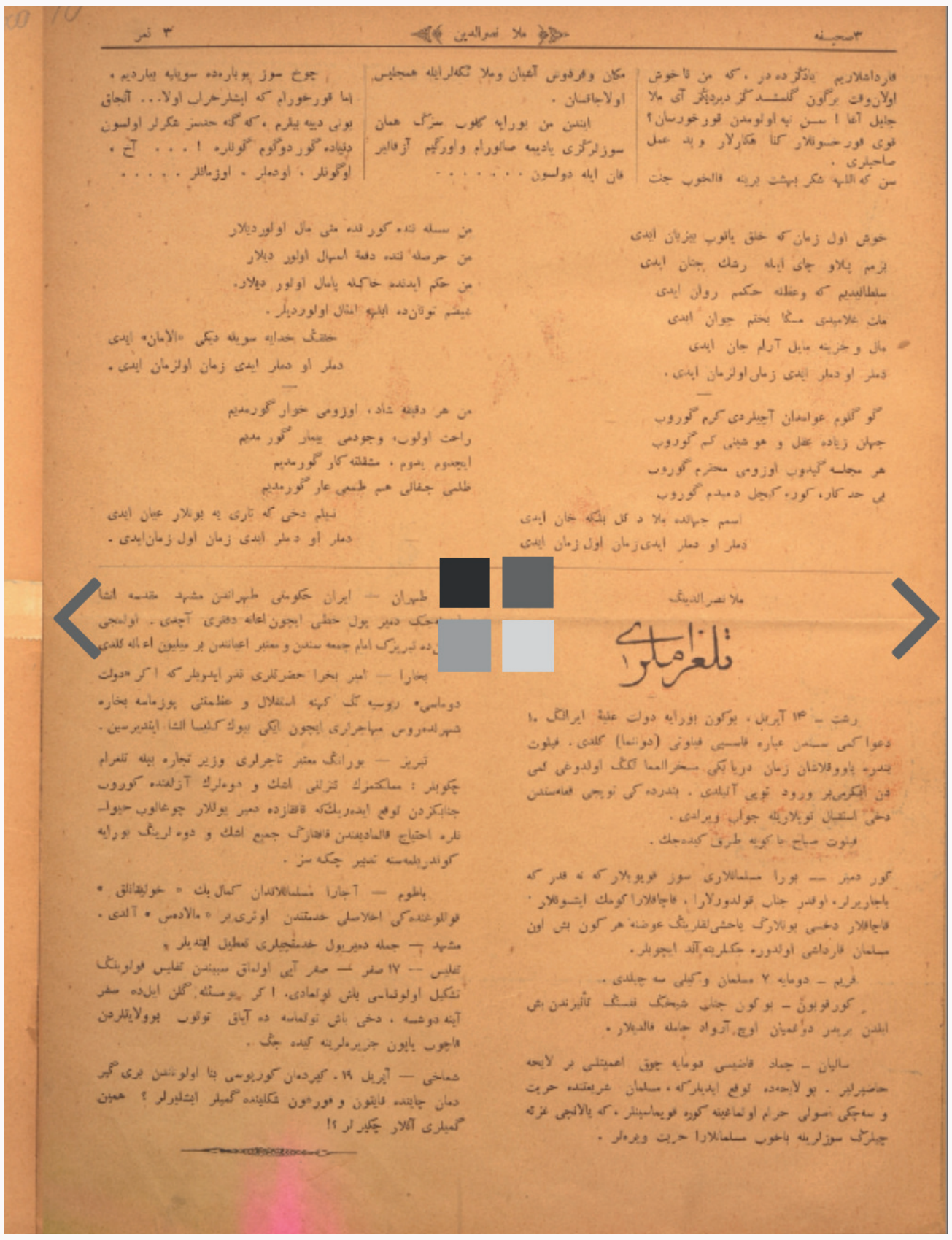

"Ne hoş zamandı o zamanlar; halk (açlıktan) yanıp kavrulurken, bizim pilavımız ve çayımız cenneti kıskandırırdı. Öyle bir sultandım ki ağzımdan çıkan hüküm anında yürürlüğe girerdi. Bahtım genç ve yardımcımdı. Mal ve hazine canımın huzuruydu. Ah, o günler ne günlerdi, o zamanlar ne zamanlardı!"

Sayfanın alt kısmındaki bu bölüm, farklı şehirlerden gelen haberleri içerir:
Reşt - 14 Nisan

Tebrizli tüccarların, nakliye için kullanılan eşek ve deve sayısının azlığından şikayet ederek Ticaret Veziri'nden yardım istemeleri alaya alınmaktadır.

Kırım - Dumaya 2 Müslüman Vekili Seçildi
Özet: Rus meclisi (Duma) için Kırım'dan iki Müslüman vekilin seçildiği haberi verilmektedir.
Gümrü
Özet: Şehirdeki asayiş ve yerel olaylarla ilgili kısa bir paragraf

Genel Değerlendirme
Sayfanın genel tonu, toplumsal eleştiri ve siyasi hiciv üzerinedir.
Üst Kısımdaki Mektup Devamı: İlk sayfada başlayan "Kabirden Mektup" yazısının devamıdır. Burada "molla" ve "ahund" figürleri üzerinden dini otoritelerin halk üzerindeki etkisi ve maddi dünyayla ilişkisi eleştirilir.
Şiir: Statüko sahiplerinin, halk yoksulluk içindeyken sürdürdükleri sefaya duydukları "sahte özlemi" hicveder.
Haberler: "Telgraflar" başlığı altında verilen kısa notlar, aslında dönemin bürokrasisi ve yönetim zafiyetleriyle dalga geçmek için tasarlanmıştır.

1906 yılının politik atmosferini anlatan bir hicivdir:
Soldaki Figür (Fesli): Masada oturan fesli kişi, muhtemelen Osmanlı Padişahı veya yüksek mevkili bir devlet adamını temsil ediyor. Tavrı oldukça kayıtsız ve düşünceli.
Sağdaki Figürler: Üniformalarından anlaşıldığı üzere, bunlar dönemin büyük güçlerini (Rusya, Almanya, Avusturya-Macaristan vb.) temsil eden Avrupalı subaylar ve diplomatlardır.
Eleştiri: Avrupalı devletlerin bir harita veya anlaşma üzerinde (masada duran kağıtlar) pazarlık yaparken, Doğu'nun yöneticisinin bu duruma karşı pasif ve çaresiz kalışı hicvediliyor. "Sofra-i Hümayun" başlığıyla, devletin paylaşılan bir "sofra" haline geldiğine gönderme yapılıyor olabilir.
Molla Nasreddin dergisi, bu tür karikatürlerle okuma-yazma bilmeyen halka bile bölgedeki siyasi oyunları anlatmayı amaçlıyordu.

قافقاز خبرلری

تفلیس — کیش جاینك داشناقی کون کوندن آرتیر و شهرمزك قیراغنه آرا بر داعلاردن قدیم الزلزلکتوروب تولاییور. دون دو اثرلردن بعضیسی بومبالانه یومبالانه کلوب «دیاغچاغه» مسجدینك حیاطنه کیردیلر و بوراده جالالاوب شهری تماشایه چیخدیلار. شهرمزده تازه آچیلان قرائتخانه‌لی ۲ اصول جدیده مکتبی ۲ معارف طرفدارلارینی ۲ حریت و مساوات ایستیجیلرك چوغالماغی کوروب میلیونلارجه لعنت اوخودیلار. و ایمانلری چیخماق ایچون عجله شهری ترك ایدوب قاچدیلار. قاچانلرده بعضی ملالارمزی ده اوغورلیوب یانلارنجه آپاروبلار. چوخ یاخشی اولاریدی دیسکلرینه کوره بونلار شماخی ایله شکی آراسندکی داغلارك معرالاریندا یاشان اصحاب کهفك عینی اوغوللاریندان ایمشلر.

قارشولی کندندن یازه یله یازیرلار:

گیجن هفته گندمزگ ملاسی آخوند میرزا ابوالقاسم آخوند باقر زاده کند اهالی مسجده جمع ایدوب اولاره یله موعظه ایدیردی:

«و چون خداوند تبارك و تعالی معالیق درشك توازیدن ختم ختوم و رتم رتوم المبارکة و نباتات و جمادات وخد وجدالیدن فراوان و لطف مغیر مشاخیدن آز مودهٔ تحقیق ایدوب انوار و انصار و افکار عمومی لی محو و سهو و امهو بدالدیشهٔ ممر آسمان بی‌یه کرفتار ایدندقصوکرا معقولهٔ عقل و فراست و معصومهٔ قل و طراوت ابصار کل شئی مستخرجت واسطه سیله مستقرح علاقهٔ شیاطین و ظلمالینی فصل مفصل‌دن مشعلهٔ مشعشع و صفصع مضفضع دن مجمعهٔ مجمجمع چیخاروب مز مزهٔ دوراه زیله ملجمهٔ مقالضانه‌یه مستنطبطیب ایده‌جکدر.

ملانصرالدینگ حلوت

جوابلر

باکوده «دمده مه کی» یه:

آی دمده‌مه کی، سن‌لاپ دلی سن: کشی نجه فورخماذگ اوسوزلری منه یازه. گ؟ مگرسن جانکدن الچکوبسن؟ بلکه من اوسوزلری گوتوروب مجموعه مه یازیدیم لذا جانکی هارا قویاردگ؟

یقین بیلکه باکولیلر سنی داش قالاخ ایدوب منم ده مجموعه‌مه اثمره مشتری اولماز دیلار. کشی، من یازایبللم، که باکو قرائتخانه‌لرینده باقوبللاریلا بیور من یازایبللم که باکو جمعیت خیریه‌سنگ فکرینه دوشن یوخ؟ عضولری چوخ کاهل و ایش گورمگ ایسته‌مین؟ من یازایبللم که باکونگ کوچه لری دیلنچینگ ایدن مسلمان عورتلری واوشاقلاری ایله دولودر؟ آی دمده مکی؟ من [redacted] یانگ دوقوزنده ایکی مشهور [redacted] سی بری‌بر یئه آللی آ[redacted] سوز لری بری‌برینه د[redacted] یازیبللم، که صفر آیینگ ایکرمی سکزنده قیه‌لیلار ایله باکولیلرین بی هیبنده ایله عدالتلی باش یاردیلار که برنیجه نفرگ باشنگ قالی هله گنه آخیر؛ آی دمده مه کی، سن‌دلی سن نه‌سن؟ آکشی، من یازا بیللم، که دیقابر آینده باکولیلر غریب اوغریلا- ری ایشگه میندروب شهری گزدیرلر، اماوز اوغریلارینی تولادو قده بوراخورلار، چونکه بواوغریلار غلاسیارگ قوهومیدر لار. آی‌دمده مه کی برفکرایله گور، من بوسوزلا مجموعه‌مده یر ویره بیللم، که سن مندن خواهش ایدیرسن؛ بلکه من بوسوزلری یا- زایدیم، جانگی هارا قویاجاق ایدگ؟

خارجی خبرلر

ایران

نوید ونده نشر اولونان «اختر الش» روز نامه سی ۹۸ مجی نمره ده روایت ایدیر ۲ که ایران شاهنشاهی روسیه حکومتنه خلوتجه یرلیه خصوصی کاغذ یازوب و بوکاغذده دیور: «ده م یز سن. . بر ملیاده یوزجی منه قدر ایله آلدگ و حال اونکه من بر ایله عقلی آدم تاپا بلمیرم منه دورت یئی یوز منات یورج ویرسون ایندیه دورت یئی دفعه گیدوم گروم اورگم آچیلسون.

ایران پادشاهنه گویا روسیه حکومتی یله جواب ویروب: یو یارمده سنگ وزیرلرگ منم کیلردن ذهنلیدرلر اما سن اونلارگ قدرینی بلمیرسن. و اولارده گوزورلر که سن اونلارگ قدرینی بلمیرسن. اودر که اونلار گ بری دلی دیوانه اولوب یاشلیور دنیانگ یو یاشه چاپماغه اوباشنه چاپماغه. اوبری نگده یاشنه هوا کلوب دیور:

«یازه یازه شعرمی عالمده کاغذ قویمادوم
اخری صبر ایشیوب شواره یازدوم شعرمی»

عثمانلی

خارجیه ناظری توفیق پاشانگ سلطانه ویردیکی لایحه‌نگ خلاصه‌سی: ظل اللها! سایهٔ شوکتکما بیگرده یورو پالیلر مملکتکز ده چوغا لدیمتلی بویله صدا قالی اعالیکزگ راحت وخوشبختلکلری کون کوندن آرتیر. سایهٔ فراست پناهیلرنده دمیر یولالارگرده، قرل معدنلریکرده، فابریقا لریکرده، بیوگ خیرلی صنعت و تجارتجا نه لرگرگ جمله سنده آچیق وآچ کوزلی یورو پالیلر اوپه اوله ایشلیرلر. اوز سعادتلی ملتلرجیه عثمانلیه کز سایهٔ مرحمت و ایه لرنده آعدان قاریه الوور مورلر. هامی و قتلرینی دیوار دیبلرنده، مسجد جیا طلرنده، تکه بوجا قلارنده، درویش وعسطلر نده بیجیروب عمر هما یوکره کیجه کوندوز دعا ایله مشغولدرلر. نجیب ونازگ آعالیکزگ آراسنده کیمه زحمت واذیتلرده اولوب جمله‌یه رایگان پیوروللان نعمت راحت پادشاهانه لریندن محروم قالان برچه علما وروحا نیلردر. دونن باب عالیده فوق العاده

Molla Nasreddin dergisinin 21 Nisan 1906 tarihli sayısının 6. sayfasıdır. Sayfa, Kafkasya ve dünya haberlerini mizahi ve eleştirel bir dille ele alan bölümlerden oluşmaktadır.

Kafkasya Haberleri

Nahçıvan:

Bu bölgede yaşam gittikçe zorlaşıyor. Şehrin yerlileri eski alışkanlıklarından vazgeçmek istemiyor. Yeni açılan okullara, hürriyet ve eşitlik gibi fikirlere "şeytan işi" gözüyle bakanlar var. Bilgi ve aydınlanma taraftarlarını dışlıyorlar. Dağlarda saklanan eşkıyalar ve asayişsizlik ise halkın korkulu rüyası olmaya devam ediyor.

Molla Nasreddin'in Okura Cevabı

Bakü'den bir okur, dergiye bir mektup yazarak sadece köylülerin cehaletiyle dalga geçilmesini istemiş. Dergi ise ona şu sert cevabı veriyor:

"Ben istersem Bakü'deki zengin cemiyetlerin ne kadar tembel olduğunu, iş yapmak yerine boş oturduklarını yazarım. Sokakların dilenen Müslüman kadınlar ve kimsesiz çocuklarla dolu olduğunu yazarım. Sen ise istiyorsun ki ben bunları görmeyeyim, sadece köylüyle eğleneyim? Hayır, asıl mesele bu duyarsızlıktır."

Dış Haberler: İran ve Borç Krizi

Londra gazetelerine dayandırılan habere göre; İran Şahı, Rusya'ya milyonlarca manat borçlanmış durumda. Şah, bu kadar borç içindeyken halkın yoksulluğunu görmezden geliyor. Kendi tahtını korumak için ülkenin kaynaklarını yabancı devletlere rehin vermesi, dergi tarafından trajikomik bir dille eleştiriliyor.Osmanlı Devleti ve Avrupa İlişkileri

Osmanlı başlığı altında, İstanbul'daki diplomatik gelişmeler anlatılıyor. Avrupa devletlerinin Osmanlı üzerindeki baskıları ve hükümetin bu baskılar karşısında yürüttüğü denge siyaseti hicvediliyor. Özellikle devlet adamlarının halktan kopuk yaşaması ve sadece kağıt üzerinde kalan reformlar sayfanın ana eleştiri konusudur.

Genel Özet

Bu sayfanın tek bir amacı vardır: Toplumu uyandırmak.

Zenginlerin duyarsızlığı,

Devletlerin dış borç bataklığına saplanması,

Halkın eğitime karşı olan direnci, derginin keskin mizah süzgecinden geçirilerek okuyucuya sunulmuştur.

فوروللان « مجلس خاص وزرا » کرده مملکتگزگ یوقصان و کترلی ده نظر دقته آلنوب مذاکره ایدلدی ، علما صفدگ نعمت عمومیه‌دن محروم اولملرینی عدالت خلافتپناهیکزه منافی وضد یلنوب اولادگ دینی امترا حتلریته قرارویرلدی . بوکا کوره « مجلس خاص وزرا » کزدات ظل اللهیلرندن توقع ایدیرکه زحمت و اذیت‌ده‌قالان علما و روحا فیلارگزگ بر لریته فرلکسانلان فوولان کشیشاری‌لعین ایوروب دعای عمر شاهانه لریگزگ بواسطه ایله یرقات داها آرتیاعته مساعده وفرمان بیورا سکر .

لغت

ملا نصرالدینگ قاموس‌الاعلامندن :

احتمال — یعنی بریدگ مالنه حمله ایتمك . همین لفظ گنجه ، قبه قرایاغ و نخجوان محالرینده چوخ ایشلنر . خراسان ومکه یولارنده دخی معتاددر

احسان — گوزل آدملرگ خورگی ، مثلا قرقاوول یانویوق ایله پشمش پلاو .

احضار — خان یا غویرقات قاپوسنده معطل اولمق . ایرانده و قافقاز مسلمانلرینگ ایچنده چوخ استعمال اولنور .

اختراع — یعنی خرلرگ پیشه‌سی ، مسلمان ایچنده استعمال اولنماغی جایزدگل . آمیرها و گرمانیه‌ده چوخ ایشلنان سوزدر .

اذلال — خلایقی وعظ و نصیحت ایله لال ایتمك . بوسوزی محض واعظلر استعمال ایدرلر .

ارامل — دول عورتلره میل ایتمك و اوللاری اون بش دقیقه‌دگ مدتده مقعه ایسلمك . خراسان‌ده و ایران مملکتلرینده چوخ استعمال اولنور . قافقازده دخی آز ایشلنمیر .

استبداد — فقرانگ وغربانگ دادینه یتشمك ایران ، روسیه و عثمانلی حکومتلر ینگ اداره‌سنگ اوصافی .

استحمام — یعنی ایستی حمامه گیتمك . تخجوانده وتبریزده هر دقیقه استعمال اولنور .

استحیا — اولونی دیریلتمك . اسلام عالمنده گیجن وقتلرده چوخ ایشله نوردی ، اما ایندی ارتکس صورتده استعمال اولونور .

استخدام — دانگ ایچینه عورتی قانون قاپوسه قفل ووورماق . اما اوچ دورت عورت صاحبلری ایچون چتین‌لك ایله تاقفد اولونور .

استراحت — ایستی حمامده اوزون‌یاتوب راحت اولماق .

استعجال — اچلگ تز یتشمگینه تلسمك . قفقازگ غریب قعله‌لرینگ آرزوسی .

(مابعدی وار)

قایه اویزدیرن مکتوب

قره بحا لینگ ناچالغی چوخ یاخشی آدمدر ، پاشقا (قزل یومورته) بایرامنه یاخون بر نفر بالاجا اوشاق ناچا لینگ حیاتنه گیروب اولگ قازینی اوغورلیور . ناچالنیگ ایسه برقازدن اوتری برسوز دیمیر . اوشاق گوزیر ، که دایشان یوخدر . صباحکی گونی اوردگی اوغور لامامه گتور . ناچالگ اوشاغی گوروب اوگادیور : قارداش ، آدام قونشوسی ایله بیله رفتارایله‌مز ، سن نگریلمیر سن که اوغوراق مال‌حرامدر ، فازی آپاردگ سوز دیمه‌دیم . ایندی گلوبسن اوردگی‌ده آپاراسان وبایرام گونی ایویمزی اوردگسز ویلا لاریمی آغلاراقو . یاسان ، بیله ایشلرگ ترگینی قیل وجهنمگ اودینندان قورخ .

بو برثبوت .

ناچالنگگ یاخشی اولماغینه‌چوخ دلیل‌لرگتوره بیله‌رم ، آنجاق دلش آغریسی ویرمه مکدن اوتری ایکمجی ثبوت‌ده گتورمگمز کفایت ایدیر « مثت نمونهٔ خلواراست »

گوللرگ برگونی ناچا قلارگ‌یرینه راست گلوب ناچالسنك آغا دییور : ای گده‌بر حیا ایدگ ، ال چکمگز خلقگ یاخاسندن ، سنزملی لگه جاله یتورمگز ، الامسزه لعنت‌ایله‌سون ، آخر براوتاگ . هله او گوللری‌که اوزگزه پالچق‌سورتمگزگه سنزی

قالماسو للار وقا[redacted]یلاری ال الله باغلادگز ویا[redacted] کندیر ایله برکندیگز که تریشه پیله‌سونلر ، وقرخ راس مال آپاردگز — من اووعده سزه دیمدیم ، دیدیم جاهلدرلر قوی اوزلری ایچون مشغولیت ایتسونلر ، که بلکه براوزگه پیس عمله گیتمه سونلر . آی سزی گوروم هرایکی دیناده اوزی قارالار جرگه‌سنده اولاسگز . نیجه خجالت چکمه‌دگز که منم بو رفتارمگ عوضنده گیدوب خاجماز ایله قافه آراسنده کی یوچت یو لنده بش نفر مسلمانگ اوستینه د وشوب یو لارینی آلوب اوچنی‌اسیر آپاردگز وایکی سنی گوندردگزکه گیدگ پول گتورگ بولدلعلار گتری صالاق سزه . ماشاالله ماشاالله یاخشی آلش ویریشگ یولنی تاپوسگز . الامسزه‌لعنت المسون « موزالان » .

پوچت قوطیسی

لنکران‌ده مشهدی اوروج حیدر علی اوغلنه: گوندردگگز مقاله‌نی چوخ راضی‌لقله چاپ ایدرمك . بوشرطیله اوزگز تقلیسه تشریف گتورون یازدقدگز مقاله‌نی اوخویاسگز .

کوکچای‌ده جنابم . ك آغایه : اوزرلك یاخشرگز ، دعا یازدرگز طاس‌قوردگز هرله ایلیبور ایلیگز ، اما هیچ برچاره ایلمه‌سگز . دخی ده مصلحت در .

—

قراباغده حسین کربلای ل . اوغلنه : یازوب سوروشورسان که نه‌سبه مجموعه‌مزك تاریخنی وتیپه‌گون‌ده برچیخاجاقمی یازمامشیق .

کرك بیله اولایمش : اولاجاغه چاره یوخدر . برآز صبر لازم‌در : هامی‌سنی آخرده یازرسن . دخی نیه اورگگی سیخیرسان ؟

—

برمجی نسخه مزده ایندیکمز سوالاره جواب: ولادیقا قفقاز شهرلنده برشخصدن که آدی یادیمدان چیخوب .

۱) ملا لاری و عورتلری رد ایسلمه‌مگگ چارسی اوایوگ قاپوسنده برنفر خراسان یاتبریز دیلنجی سی آگلندیر مگدر .

۲) شیل لگ وغیر لزگ — ایران مملکتنده در ، همان شهرده‌در که اورادده شیخی واصولی بحثی هنیته وار ، یعنی کرمان شهرلنده .

مدیر ویاش محرر : جلیل محمد قلی زاده

Molla Nasreddin dergisinin 7. sayfasıdır. Sayfanın en dikkat çekici özelliği, kelimelere mizahi ve iğneleyici anlamlar yükleyen "Lügat" (Sözlük) bölümü ile okur mektuplarına ayrılan kısımdır.

1. Molla Nasreddin'in Sözlüğü (Lügat)

Bu bölümde dergi, bazı kelimelerin "gerçek" (hiciv dolu) anlamlarını açıklar:

İstibdat: İran, Rusya ve Osmanlı hükümetlerinin yönetim tarzının diğer adıdır.

İhtimal: Birinin malına saldırıp yağmalamak demektir; özellikle Gence ve Karabağ taraflarında çok kullanılır.

İhsan: Güzel bir yemek (pilav gibi) yemektir.

İhtira (İcat): Hristiyanların işidir; Müslümanlar arasında kullanılması pek görülmez.

İstihmam: Sıcak hamama girip keyif yapmaktır; Nahçıvan ve Tebriz'de çok meşhurdur.

İstihdam: Bir erkeğin kanun zoruyla çalıştırılmasıdır; ancak bizde bir erkeğin üç-dört kadın alıp onları çalıştırması anlamına gelir.

2. Yine O Dünyadan Mektup

"Kabirden Mektup" serisinin devamı niteliğindedir. Ölen birinin ağzından dünyadaki yozlaşmış ilişkiler ve dürüst olmayan kişiler eleştirilir. Özellikle insanların birbirini aldatması, mal hırsı ve samimiyetsiz dindarlık üzerine sert iğnelemeler yapılır.

3. Posta Kutusu (Poçt Gutusu)

Dergiye gelen okur mektuplarına verilen kısa ve esprili cevaplar yer alır:

Lankeran'dan Meşedi Oruç'a: Gönderdiğin yazıyı aldık. Çok uzun ve karışık olduğu için bu haliyle basamayız. Biraz daha anlaşılır ve kısa yazarsan değerlendiririz.

Karabağ'dan Hüseyin Kerbelayı'ya: Yazdıklarını okuduk. Sabretmek lazım, her şey bir günde düzelmez. Yazdığın konuyu biz de takip ediyoruz.

4. Genel Eleştiri: Meclis ve Bakanlar

Sayfanın üst kısmında, "Vezirler Meclisi" (Bakanlar Kurulu) hakkında bir yazı yer alır. Devlet adamlarının halkın sorunlarıyla ilgilenmek yerine sadece kendi çıkarlarını ve makamlarını düşündükleri, adaleti sağlamak yerine kendi rahatlarına baktıkları ironik bir dille anlatılır.

Sayfanın Özeti

Bu sayfa, toplumun her kesimine ayna tutar. Kelimelerin anlamlarını değiştirerek adaletsizliği, okur mektuplarıyla tembelliği ve kabirden yazılan mektuplarla da ahlaki çöküşü eleştirir. Tamamen halkın anlayacağı, sade ama keskin bir mizah anlayışı hakimdir.

تا بوندان صوگرا بو ایشگ لر نه یه لازم اولاجاقلار ؟ دخی بو شیطان عمل لرینگ
اوجندان یاردان یر اوزنده خیر برکت اولسون ؟

ـ آی آربات ، الله سنه لعنت ایله سون ، بو اوشاق منم باشی بینمی آپاردی ،
گل بونی وه گوتور آل دالگا .

Molla Nasreddin dergisinin arka kapağında yer alan ve dönemin toplumsal değişimlerini iki farklı manzara ile eleştiren çok meşhur bir sayfadır.

1. Üstteki Karikatür (Modernleşme ve Gelenek)

Bu resimde bir yanda buharlı bir tren, diğer yanda ise yük taşıyan eşekler ve geleneksel kıyafetli bir adam görülmektedir.

Yazının Çevirisi:

"Peki, bundan sonra bu eşekler ne işe yarayacaklar? Yoksa bunlar da şeytan işi olan trenin dumanından korkup yerin dibine mi girecekler?"

Anlamı: Teknolojinin ve demiryolunun gelişiyle eski nakliye yöntemlerinin ve alışkanlıkların geçerliliğini yitirmesi alaycı bir dille sorgulanıyor.

2. Alttaki Karikatür (Aile İçi Adaletsizlik)

Bu resimde bir adam keyifle nargile içip uzanırken, bir kadın sırtında ağır yükler ve bebeğiyle çalışmakta, bir çocuk ise yerde ağlamaktadır.

Yazının Çevirisi:

"— Ah avrat! Allah sana lanet etsin, bu uşak (çocuk) benim başımın beynini götürdü (kafamı şişirdi). Gel şunu da al götür, sırtına yükle!"

Anlamı: Derginin en çok işlediği konulardan biri olan kadın hakları ve aile içindeki adaletsizliktir. Erkeğin sorumsuzluğu ve kadının hem ağır işlerde çalışıp hem çocuk bakmak zorunda kalması çok sert bir dille eleştiriliyor.

Genel Değerlendirme

Bu iki karikatür yan yana getirilerek şu mesaj verilmektedir: Dünya trenlerle, teknolojiyle değişip ilerlerken; bizim toplumumuzda aile içi ilişkiler ve kadına bakış açısı hala karanlık ve adaletsiz bir noktadadır.

ملا نصر الدین

قیمتی ۱۲ قپیک

۲۸ آپریل

Цѣна 12 к.

Bu kapak, derginin yayınlandığı dönemde (20. yüzyılın başları) karşılaştığı baskıları simgelemektedir. Karikatürde, Molla Nasreddin karakterinin elinde kendi dergisiyle yere düştüğü ve etrafındaki yobaz/muhafazakar kişilerin ona sopalarla saldırdığı görülmektedir.

Bu çizim, derginin cehalete, dini istismara ve toplumsal geri kalmışlığa karşı verdiği mücadelenin ve buna karşılık gördüğü tepkinin sembolik bir anlatımıdır

آبونه قیمتی قفقازده و اطراف ایچون ایربلك
اوتوزدن یدی وارك پرنه‌نك یعنی
۹ آیلغی . . (۳۹ نسخه) ــ ۴ منات
آلتی آیلغی . (۲۶ نسخه) ــ ۳ منات
اوچ آیلغی . (۱۳ نسخه) ــ ۱ منات ۶۰ قپك
نسخه‌سی . . . . . ۱۲ قپك

مجموعه‌نك آدرسی : تفلیس وارانسوفسكی كوچه‌ده نومره ۴۷
ملا نصر الدین اداره‌سی
Тифлисъ Воронцовская улица № 47
РЕДКЦІЯ ЖУРНАЛА
„Молла Насреддинъ"
اداره‌یه چاپ اولونمق ایچون گوندریلن مكتوب و مقاله‌لری گیری گوندرمك تكلیف ، اگر صاحبلری مارقه گوندروب خواهش ایلهسه‌لر .

جمعه ۱۷ ربیع‌الاول ۱۳۲۴ — هر هفته نشر اولنور — ۲۸ آپریل ۱۹۰۶

تفلیسده **غیرت** مطبعه‌سی
بر ایلدن تفلیس ده آچیلان « غیرت » مطبعه‌سنده ترکجه، فارسجه، عربجه، روسجه و فرنگجه هر نوع كتاب، مجموعه و هر جور تجارت و دیوانخانه دفتر و كاغذاری اچك كوزل حرف ایله چاپ ایدیلر . هر شهردن پوچتا ایله مفارشی قبول اولنور . وزنلكه طبع ایتدوب گوندرمك قصد اولنور .

نیه منی دویورسگز ؟

آملالار نیه منی دویورسگز ؟ اولمیا مندن قورخورسگز؟ اولمیا قورخورسگز كه اگیلوب جماعتگ قولاقنه بر نجه سوز پچیلدیام، بر نجه مطلبلردن آگاه ایدم؟

اولمیا قورخورسگز كه مجموعه‌مگ ورقاریفی توكرار سموار آلیشیقی ایده ایده وشكل لریی اوشاقلار اویناندا اویناندا آخرده جماعت گوزینی آچوب بعضی ایشلردن خبردار اولا ؟

اولمیا سز باشه دوشرسگز ، كه بر مملكتده ایكی پادشاه و بر عصرده ایكی ملا اولا بیلدز: یا ملا خیر الدین، یاملا نصرالدین

هیچ عیبی یوخدر، دویورسگز دویگز. اما بونی ده بلگز، ای ملالار: كه گونلر دولالار، سولار آخار، زمانه تازه‌لنر و آخرده یئیم بسیر و كچل كوچل قرداشلاریم دوستی ایله دشمنی‌نی تانیوب همان یوغون دكنلری سزگ الگردن آلار و باشلار . . . . . دخی دالیسنی دیمرم.

و بوده او وقت اولا بیلر، كه كچل كوچل نومانچاق و باتیلی، پت و سركلی قارداشلاریم سز ایله منم تفاوتمی باشه دوشه‌لر، هرچند كه سزده ملاسز و مندە ملایم، ولا كن بزیم ارامزده بر بالاجه فرق وار. باش آغریسی‌ده اولور ، اما بو-

بارده‌ده بر نجه سوز دیمكی لازم گوردوم:

بزیم تفاوتمز بر نجه قسمدر :

اولا : من ملا اولا اولا مسلمان قرداشلاریما وعظ ایده وقت دیورم: بر اللهه ستایش ایدگ، برده پیغمبره و امامزاده اطاعت ایدگ. اما سز دیورسگز :

اللهه‌ده ستایش ایدگ، پیغمبره‌ده، امامزاده ملالاراده درویشارمده ، ایلان اویناداقلاره‌ده ، قاله باخان، طاس قوران، دعا یازان، جادوگن، همزاد، اجنه، كابله دمنه، شیطان، دیو، مریخ، سریخ، تریخ، آماغ، ساتان، كوفله قوردی، مقنع موزالان ــ بونلارگ جمله‌سنه ستایش ایدگ .

ایكمجی : من‌ده ملایم ، سزده ملا ، اما من مسلمان قرداشلاره دیورم: ای مسلمانلار گوزگزی آچگ منه باخگز، اما سز ملالار دیرسگز: ای‌مسلمانلار، گوزگزی یومگز منه باخگز.

اوچومجی : من بر مسلمان اوشاقی كوچه‌ده گورنده دیورم: بلاء بورنگگ قرتاقی سیل، وهمان اوشاق آرخالقگ صول قور ایله باشلیور بورنی سیلمگه.

اما سز ملالار همان اوشاقی گورنده دیورسگز: گده قریشمال قاچ آتا گا دی كه وعده ایهدیگنی بوگون گوندرمه، بر ایله بد دعا اوخورام، كه بریدیكی پرده داشه دونر.

دوردمجی ــ من‌ده ملایم سزده ملاسز، اما بر بالاجه

Üst Kısımdaki İlanlar ve Bilgiler

Abone Şartları: Tiflis'te ve her yerde bir yıllık abone bedeli 5 manat, altı aylık 3 manat, üç aylık 1 manat 60 kapiktir. Tek nüshası 12 kapiktir.

Adres: Tiflis, Vorontsov Caddesi, No: 47, Molla Nasreddin İdaresi.

Tarih: 17 Rebiülevvel 1324 / 28 Nisan 1906. Her hafta yayınlanır.

Gayret Matbaası İlanı

Tiflis'te açılan "Gayret" matbaasında Türkçe, Farsça, Arapça, Rusça ve Fransızca her türlü kitap, dergi, defter ve kağıtlar en güzel harflerle basılır. Şehir dışından siparişler kabul edilir.

Ana Metin: "Niye Beni Dövüyorsunuz?"

Bu bölüm derginin meşhur başyazısıdır ve Molla Nasreddin'in ağzından topluma seslenir:

"Ey mollalar, niye beni dövüyorsunuz? Acaba benden korkuyor musunuz? Korkmayın, gelin kulağınıza birkaç söz fısıldayayım, sonra isterseniz yine dövün.

Korkuyor musunuz ki bu dergi, köylülerin ve cahillerin gözünü açacak? Korkuyor musunuz ki halk uyansın ve bazı işlerden haberdar olsun?

Ey mollalar! Günler geçer, sular akar, zaman tazelenir. Ahirde yetim, esir ve kimsesiz kardeşlerim dostu düşmanı tanıyıp hemen boyunlarındaki zincirleri söküp atarlar... Ben de o zamanı diyorum.

Siz diyorsunuz ki: 'Molla, senin bizimle ne işin var? Git kendi işine bak.' Ben de diyorum ki: 'Ey Müslüman kardeşler, gözünüzü açın da bakın.' Ama siz 'Gözünü yum da bak' diyorsunuz.

Ben bir Müslüman çocuğunu sokakta gördüğümde diyorum ki: 'Evladım, burnun akıyor, sil.' O çocuk hemen burnunu siliyor. Ama siz mollalar o çocuğu görünce diyorsunuz ki: 'Kaderine karışma, burnu aksın.'

Siz diyorsunuz ki: 'Dua okuyalım, her şey düzelir.' Ben diyorum ki: 'Çalışalım, gayret edelim.' İşte bizim aramızdaki fark budur."

Görseldeki Diğer Maddeler

Metnin devamında Molla Nasreddin, toplumdaki yanlış inançları ve cehaleti eleştirmeye devam ederek; falcıların, büyücülerin ve halkı sömürenlerin foyasını ortaya çıkaracağını esprili ve iğneleyici bir dille anlatmaktadır

تفاوتلرده بودر که، من هیچ اولماسه برپارچه قالین کاغذ اوسته بر نچه ناغل نوغول یازوب ایلان قوریغه شکلی چکورم و یابیلبورام مسلمانلاره که اوغول اوشاق شکللره باخوب گولسونلر و نوکرلر کاغذینی آلیشیق ایسوب آسانلقیله اوجاغی یاندرسونلر» اما سز ملالار دیپورسز: اوشاقلارگده جانی جهنمه» نوکرلرگده.

سز ملالار دیپورسگز:

ملت نجه تاراج اولور اولسون نه ایشم وار
دشمنلره محتاج اولور اولسون نه ایشم وار
قوی من توح اولوم اوزگلر اینه نه‌دی کارم
دنیا و جهان آج اولور اولسون نه ایشم وار

—

سس سالما یاتانلار آیلار قوی هله یاتسون
یاتمشلاری راضی دگلم گیمسه اویاتسون
تك تك آیلان وارسه‌ده حق دادیمه چاتسون
من سالم اولوم جمله جهان باتسه‌ده باتسون
ملت نجه تاراج اولو اولسون نه ایشم وار
دشمنلره محتاج اولور اولسون نه ایشم وار

—

سالما یادیمه صحبت تاریخ جنهانی
ایلم سقفدن دیمه سوز یرده فلانی
حال ایمه گتور میل ایابوم دولمانی تانی
مستقبلی گورمك نه کرك عمردی فانی
ملت نجه تاراج اولور اولسون نه ایشم وار
دشمنلره محتاج اولور اولسون نه ایشم وار

—

اولار وطن قوی هله آواره دولانسون
جرکاب سفالته الی باشی بولانسون
دول عورت ایمه ساله اولسون اوده یانسون
آلچق منم آوازه شانم اوجالانسون
ملت نجه تاراج اولور اولسون نه ایشم وار
دشمنلره محتاج اولور اولسون نه ایشم وار

—

هر ملت ایدیر صفحهٔ دنیاده ترقی
ایلر هره بر منزل ماواده ترقی
یورغان دوشه‌کسده دوشه گر یاده ترقی
یزده ایده ریسك عالم رؤیاده ترقی
ملت نجه تاراج اولور اولسون نه ایشم وار
دشمنلره محتاج اولور اولسون نه ایشم وار

ملا نصرالدینگ گیجه

تلغراملری

لوندون — ۱۶ آپریل . لوندونده دوران ایدن شایعه‌لره گوره انگلتره پمسن اغتشاشنی یاتورتمق خیالنده‌در .

اسلامبول — ۱۶ آپریل . روسیه‌ده دولت دوماسی آچیلدیغنه بناء ترکیاده داخی تازه برملت فرامونخانمسی آچیلاسیدر .

طهران — ۱۸ آپریل . ارس صولاریندن ۱۶ آپریل‌ده آلتی قریسر حرب گمیسی یارتلامش . جان ضررلکی ۱۶ آدمیرال ، دورت‌یوز افسر و ایکی‌یوز ماتروسدن عبارتدر .

بیرلین — ۱۹ آپریل . گرمانیا دولتی اسلامرایله صیغه قردش اولدی . صیغهٔ اخوت قدس خلیفه اوخوناجق .

الجزیره — ۱۸ آپریل . مراکش سلطنتنه استقلالیت تام ویریلدی .

پتربورغ — ۱۸ آپریل . روسیه حکومتنگ خلوت حربی شوراسی قرار ویردی که یاپونیا ملتی اسلامی قبول ایتمه‌مش اولغلر ایله دعوا یاپلاماسون ، بوملاحظه ایله ، که بی‌کار ملالار اعتقاد و فروعات مباحثه‌سی آرایه صالوب دین اسلام و توحید عوضنه بتمش ایکی مین مذهب ایجاد ایدوب یاپونیا ملتی‌نگ اتفاق و اتحادینی کلی گمان ایده‌جکلر .

قافقاز خبرلری

جبرائیل بحا لندن — واقعا جبرائیل محالینگ مسلمان وکیللری آرتق درجه‌ده ادبسزلك گوسترو یلر: مثلاهمین وکیللر روس قازاقلاری مسلمانلاره ایتدیکلری ظلم یازسنده روسیه حکومتنگ داخیله وزیری جناب « دورلووو » یه عرضحال گوندروبلر وزیرده جبرائیل وکیل لرینه گوزل جوال ویروب ، که گدگدیاسی یاپولسا اسفراز بیظرینی قویوب تاحق‌یره ملی تاراجت ایدیرسگز .

oooooooo

شماخی‌دن یزه‌یازیرلار : دونن گیجه (ددگونشده) پالودآغاجنگ دورت آرشین غرب شمالنده تازه‌بر (پیر) دخی‌کشف اولوندی گیجه اویرده چراغ یانماغلی ایکی جوبان گوزینه گوروب . مر سل بگ رضابگ اوغاینگ کفرینه‌حکم اولوندی . چونکه اونك خیالیله اوراده ایشیق گورونان چراغ دگل ایمش گرچکده تاب ایمش .

کوپریسی یوزوخ کتد نمن

یزه یوله یازیرلر :

بوگونلرده ایستار شیخا (یوزباغی) سیچکی سی اولا جاغ ، صوگ قرار داده گوره سه‌چکی‌جی لرگ آدسلاغده کی صفت وهنر صاحبلری اولمالـ

1. Molla Nasreddin'in Gece Telgrafları

Bu bölümde dünyanın çeşitli yerlerinden gelen haberler mizahi bir dille aktarılmaktadır:

Londra (16 Nisan): Londra'da dolaşan söylentilere göre, İngiltere basın özgürlüğünü bitirme niyetindedir.

İstanbul (16 Nisan): Rusya'da Devlet Duması (meclis) açılmıştır. Buna dayanarak Türkiye'de de yeni bir anayasanın ("Hürriyet"in) kapıda olduğu söylenmektedir.

Tahran (18 Nisan): Basra sularında 16 Nisan'da altı Fransız savaş gemisi görülmüştür. Bu gemilerde 26 general, 400 subay ve 1200 denizci bulunmaktadır.

Berlin (19 Nisan): Alman hükümeti Müslümanlarla kardeşlik bağı kurmuştur. Bu kardeşlik "Kudüs yolunda" gerçekleşecektir.

Cezayir (18 Nisan): Fas Sultanlığı'na bağımsızlık bayrağı verilmiştir.

Petersburg (18 Nisan): Rus hükümetinin gizli savaş konseyi, Japonya'nın İslam dinini kabul ettiğine karar vermiştir. Lakin mollalar, inanç ve ayrıntı tartışmalarıyla yeni bir mezhep icat ederek Japonya milletinin birliğini bozacaklarından korkmaktadırlar.

2. Kafkas Haberleri

Cebrail'den: Cebrail mahallesinin Müslüman vekilleri artık o dereceye ulaştılar ki, bölgedeki Rus memurların Müslümanlara yaptığı zulümleri Rusya İçişleri Bakanı'na telgrafla bildirdiler. Bakan da vekillere güzel bir cevap vererek görevlileri uyardı.

Şamahı'dan: Şamahı'nın (Dağ Kolanı) köyünde dört kurnaz hırsız, taze bir "pir" (türbe) icat ettiler. Geceleyin orada bir ışık yakıp halka "çoban gördü" diye yutturdular. Mürsel Bey rızalık vermeyince onu kâfirlikle suçladılar. Oysa o ışık keramet değil, gaz lambasıydı.

3. Meşhur Şiir: "Millet Nasıl Talan Olur Olsun..."

Bu bölüm, halkın dertlerine duyarsız kalan tiplemeleri eleştiren meşhur satirik şiirdir:

Ses çıkarma, yatanlar uyanmasın, aman ha!
Bırak bu dertli gönlüm yansın, aman ha!
Tek ben sağ olayım, tüm cihan batsın gitsin;
Millet nasıl talan olur olsun, ne işim var?
Düşmana muhtaç olur olsun, ne işim var?
Vatan evladı gitsin, sefalet içinde dolansın,
Çirkefe batsın, el ayağı bulansın.
Dul avrat ise saçını süpürge etsin, evinde yansın;
Millet nasıl talan olur olsun, ne işim var?
Düşmana muhtaç olur olsun, ne işim var?
Her millet sayfalarca ilerliyor, terakki (gelişim) ediyor,
Herkes bir yola girmiş, ileride yol alıyor.
Bizim ise kârımız rüyada terakki etmek;
Millet nasıl talan olur olsun, ne işim var?
Düşmana muhtaç olur olsun, ne işim var?

4. Köprü Başı Bozuh Kendinden (Haber)

"Bize böyle yazıyorlar: Bu günlerde Şebba (Bozbaş) adlı kişi, yakında bir karar verileceğini duydu... Ancak elinden iş

Dört Kare, Dört Yaş

Sol Üst (Çocukluk): "On dört yaşında"

Sağ Üst (Gençlik): "Yirmi dört yaşında"

Sol Alt (Olgunluk): "Kırk dört yaşında"

Sağ Alt (Yaşlılık): "Altmış dört yaşında"

Kısaca ne anlatıyor?

Bu karikatür, o dönemde toplumun eleştirilen bir kısmının hayat yolculuğunu özetliyor:

14 yaşında ağaç tepesinde yaramaz bir çocukken,

24 yaşında derviş/gezgin kılığına girip,

44 yaşında mahalle mollasına dönüşüp,

64 yaşında ise iyice heybetli, nüfuzlu ve göğsü madalyalı bir "eşraf" haline gelişini iğneleyici bir dille gösteriyor.

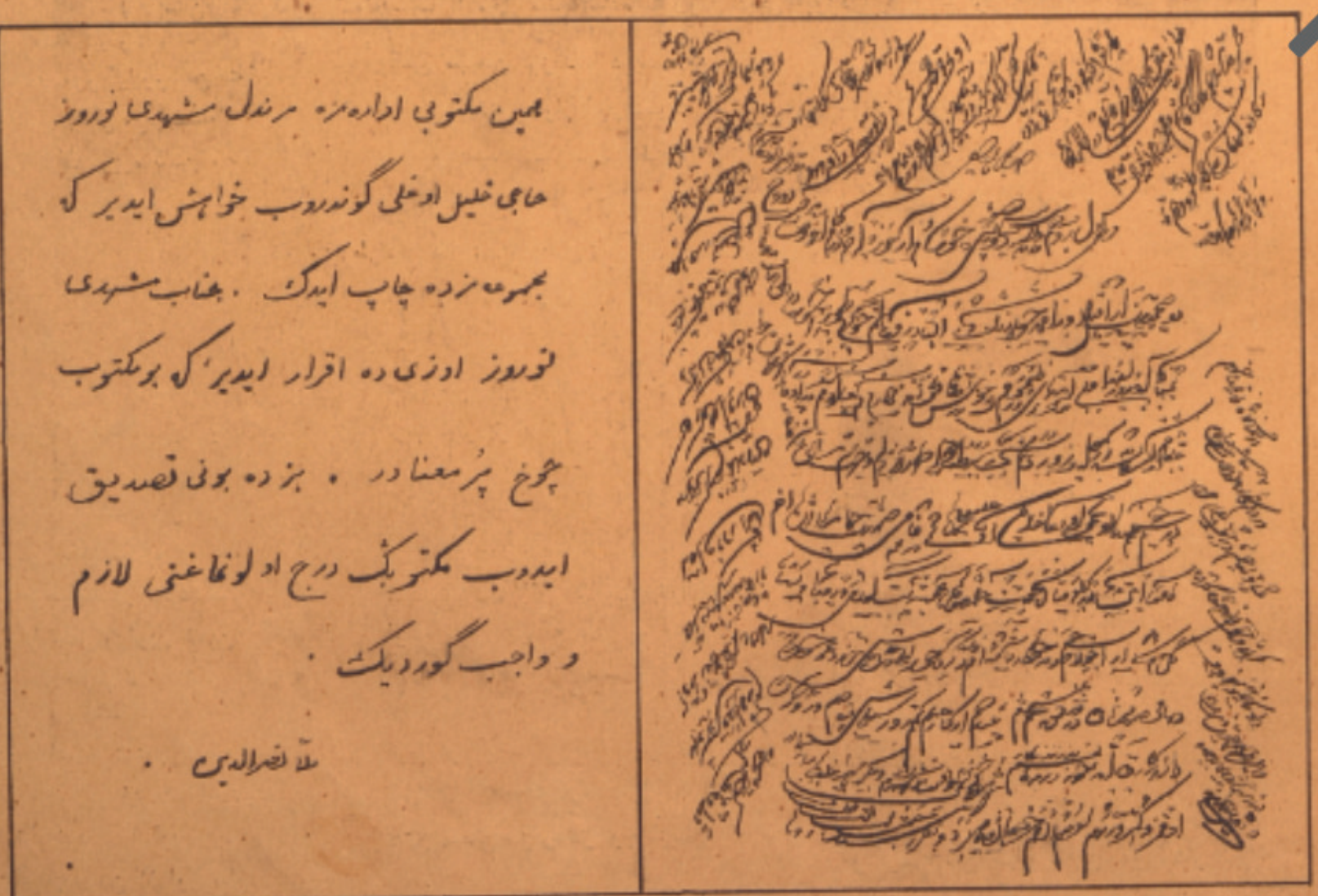

بمین مکتوبی اداره مزه مرندل مشهدی نوروز حاجی خلیل اوغلی گوندروب خواهش ایدیر که بجموعه مزده چاپ ایدک . جناب مشهدی نوروز اوزی ده اقرار ایدیر که بو مکتوب چوخ پر معنادر . بزده بونی تصدیق ایدوب مکتوبک درج اولونماغنی لازم و واجب گوردیک .

ملا نصرالدین .

Molla Nasreddin dergisinin karakteristik mizah anlayışını yansıtan bir mektup bölümüdür. Sağ taraftaki el yazısı (karalama gibi duran metin), cahil bir kişinin okunamayacak kadar kötü ve anlamsız yazısını hicvetmek için konulmuştur. Sol taraftaki metin ise dergi yönetiminin buna verdiği cevaptır.

Molla Nasreddin'in Notu

"Bu mektubu idaremize Merendli Meşhedi Nevruz Hacı Halil oğlu gönderip, dergimizde basılmasını rica etmiştir. Sayın Meşhedi Nevruz kendisi de itiraf etmektedir ki, bu mektup çok derin anlamlıdır. Biz de bunu onaylayarak mektubun yayınlanmasını adını belirtmekle birlikte gerekli ve uygun gördük."

Molla Nasreddin

Görselin Mizahi Anlamı

Sağdaki Karalama: Dergi burada, okuma yazması çok az olan veya kendini alim sanıp hiçbir şey anlatamayan kişilerin yazdığı mektuplarla dalga geçmektedir. Yazı kasten karmakarışık ve okunamaz şekilde çizilmiştir.

Molla Nasreddin'in Cevabı: Dergi, "Bu mektup çok derin anlamlıdır" diyerek aslında bu karmakarışık yazıyla dalga geçmekte (ironi yapmakta) ve halkın eğitim seviyesindeki eksikliği eleştirmektedir.

Üstteki Resim: Geleneksel bir aile sofrasını göstermektedir. Baba, çocuklar ve kucağında bebek olan anne yer sofrasında yemek yemektedir. Bu, o dönemin günlük sosyal yaşantısını temsil eder.

لاری شرطلری :

۱) ایستارشینا ایله برابر رشوت یمکی جزء .
۲) یو مروغی بویوک ، بینی کوچوک اولا.
۳) تازه اصول و قاعده لره جاهدن دشمن اولا
۴) جماعتک خیرلی اتفاقی داعیسنا ق ده قدرت صاحبی اولا .
۶) فقیر جماعتک اوسته آرتق «خرج ویرده» یازدیرماق ده مهارتلی اولا .
۴۳) حریت وعدالت ایسته‌ینلره نفس آلدخجه لعنت اوخویه . بجرد ک جه اونلاره بی حر ـ متانک کوستره .
۸) ایستارشینا ایچون تازه رشوت یر تاپنگ تدبیرینی چکه

ایستارشینا اولاجاقلارگ شرطلری:

۱ ـ آلتمش یاشندن آشاغه اولمامق .
۲ـ بازی وسواد یلمه‌مکده طالش کیمی محکم اولمامق
۳ـ آلدیغی رشوتی میراووی یاسردیکله یمک

۱۵ ـ گونده آلتی ساعتدن رشوت یمک ده‌ن پش ساعتدن قهوه‌لرده کچیرمک .
۱۶ ـ اوغرولارگ ، وورشمالارگ ، دعوالارگ جوغالماغه ال آلتدن کومک و یاردیم ایتمک .

لخچوانین یازیرلر :

ملانصرالدین مجموعه سنگ اعجی نمره‌لری بوگون ایشیقلی گونلرمزی تار وبوگوزل بهار ریعزی خزانه دوندردی، تعجب یورانده در که مجموعه یورایه چاتان کیمی لخچوان محا لنی « چکیرتگه » یاسدی، مجموعه‌نک شکل ترمندن اوشاقلار و کاغذیندن توکرلر اوچاق و سماور آلیشدیر ماقدن اوتری آرتوق ممنون اولوب افتخار و تشکر ایدیرلر و اوخو ماقدن اوتری مجموعه یه « یاپقون » اعلان اولونلدی، یوایسه سیر وعده ایتدیگنوز مجموعه یرشی دگولمش یرایله خیال ایدیر دیمک اقدم سیز مسلمان لاردان اوتری هواده اوچان قوشلاری اعزیزلوز ایله دوتاجاقسنوز ویا اینکه اوکیمان زوریا زوریا ایلاملار چاغیردوب یزلره افسون دعالری پاپیاجاقسنوز .

لاکن سیز اوزیزوز مسلمان اولدوقلوز حالده یاخشی بلورسنز که بزه غازیتلر و مجموعه‌لر « زورفان » اوخوماق یاراشیماز و برده بوکونه مجموعه‌لرنشر اولمامسی هیچ بر غریبه شی دگول، چونکه دوغرودر که هر چند مسلمانلار ده یوخدر اما بیز گوزموشک و ایشیتمیشیک که سایر ملت لرده یوزلرجه نشر اولونور . بلی به هر حال خواهش ایدیرم مجموعه‌نک سالیانه نمره‌لرینی بزه گوندرمسنوز بوکری سه‌کت ایتمکدن اوتری، چونکه اونگ ملا حقله سنجه مجموعه‌نک کاغذی آلیشدیدن اوجوز اوتورور ، شکللری دخی اوشاقلاردان اوتری آرتوق فازانجدر .

قیز و ننه

(«داستان»گ اولمجی نسخه سنگ ۱۱ مجی صفحه سنده ـ روس ادبیی «پوزدنیاکوف» دن ترجمه)

قیز ننه‌سنه دیبور :

همیشه سن مور کیلیورسن ننه — هانسی سببدن یوزگنگ دریسی — من‌ده سنگ تك اولارم می ننه
یرعالیور سن یاغلی ، گلسنه — قریش قریشدر چولی ایچریسی؟ — سویله گورم بو احوالی بر منه
یوخلامیوب قولاغ ویره سن منه — منم یوزیمده سارالمرمی ننه — مکر منم یو گوردیگنگ حالتم
صحبت ایدگ سن منه هم من سنه — قریشار می سنگ کمی دریسی؟ — دگیشیلوب اوخشا یارمی سنه؟ والخ . .

ننه اوز طرفدن ملا نصرالدیندن توقع ایدیر قزه جواب ویرسون .

ملا نصرالدینگ قزه جوابی:

قزیم سن بیلمز سن دنیاده نه وار . — سالار گردنگا کمندی بتدی . — تنك اوتوروب ایدر لهاری اوزی
نقل ایلیوم اکر قولاق آسارسان . — دخی هارا تریشه‌جك‌سن ایندی ؟ — سن دالاندا یالقوزجه دولانار سان.
سن تنك قزلار هله کلین اویناندار — قزیم گور بر نه گونلره قالارسن؟
هله سن لطیف سن، آنماسن نار سان .

آخرده زور ایله اولار سنه ار — بر گون ایشیدرسن بر آرواد آلوب
گیجه گونلر چاتار سکزه یاشگ . — قرخ یاشنده دوه کمی بر ننر . — سنی گوزدن دخی یالمره سالوب
چاغیرار حرصیله‌سنی داداشگ — بویی یوخون عقلی تازیك اوزی حر — بر آیری اوطاق‌ده سن یتیم قالوب
تورشودار اوستگا کوزلرین قاشین — اونده سن باشگا نه داش سالارسان؟ — تازه آرواد‌ینه سن قورقدانارسن
دقت ایله سن ده اوگا باخارسن

یولدن صوگره دخی گولگ قرادی — سگرا گیدوب آلار بر اوز که سنی
سوبلیور داداشگ سنه برکره : — قزیم یو بر ساعالمیان یارادی — سالار اوچومجی یه اوز هوسنی
من سنی ای قزیم ویرمشم اره . — تا ایندی گیده‌جك یرگ هارادی؟ — آرواللارگ کسیلمین سینی
باغشگی قورخودان اگوبن بره — دخی بولدان صوگره تز قوجالارسان — ایشیده‌رسن ارگدن آجی سوزی:
بر سوز دانیشمیوب سن لال اولارسان — یا آزدی یوزباشگ یا چوخدی دوزی — سوز یوخ که نه‌گی یاده سالارسن .

بر ملا گولورز یولی و قندی

1. Üst Kısım: Alaycı Maddeler ve Şartlar
Dergi, toplumdaki yozlaşmayı eleştirmek için "Rüşvet alacak olanların şu şartlara uyması gerekir" gibi iğneleyici bir liste sunar:
Şartlar: 1. İşi bitirmeden rüşveti cebine koyma. 2. Gözü tok görün, rüşveti "küçük bir hediye" gibi al. 3. Eski usulden şaşma, yeniliklere düşman ol. 4. Halkın birleşmesinden ve uyanmasından daima kork. 5. Bir rüşvet aldığında, onun bir kısmını "hayır işine" ver ki vicdanın rahatlasın.

2. Orta Kısım: Nahçıvan'dan Yazıyorlar

Nahçıvan'dan bir okur, dergiye teşekkür ederek şunları söylüyor:
"Molla Nasreddin mecmuasının (dergisinin) ilk sayıları bugün elimize ulaştı. Tasviri, kağıdı ve içindeki resimlerle Nahçıvan'da büyük bir ilgi uyandırdı. Eskiden sadece boş boş oturan gençler, şimdi bu dergiyi okuyup gülüyorlar ve gözleri açılıyor..."

3. Alt Kısım: Kız ve Nine (Diyalog)
Bu bölüm, bir genç kızın geleneksel baskılara isyanını ve ninesinin ona verdiği tutucu cevabı şiirsel bir dille anlatır:
Kız Diyor ki:
"Neden hep somurtuyorsun nine?
Yüzünde bir karış deri, her tarafın kırışık.
Neden bana hep kızıyorsun?
Senin yüzün sararmış ama benimki çiçek gibi taze.
Neden benim de senin gibi somurtmamı bekliyorsun?"
Ninenin (Molla Nasreddin tarzı) Cevabı:

"Kızım, sen dünyayı daha tanımıyorsun.
Sözümü dinle, yoksa sonra çok ağlarsın.
Şimdi böyle taze ve güzelsin ama günler geçecek, yaşlanacaksın.
O zaman senin de yüzün kırışacak, belin bükülecek.
Kocan seni beğenmeyecek, üzerine taze bir gelin getirecek.
İşte o zaman ninenin neden somurttuğunu anlayacaksın!"

Bu sayfa, Molla Nasreddin'in temel felsefesini özetler: Mizah yoluyla gerçekleri yüzüne vurmak. Üstte memurların rüşvetçiliğiyle dalga geçerken, altta kadınların o dönemdeki zorlu toplumsal konumunu (kuma gelmesi, yaşlılıkta terk edilme korkusu vb.) "Kız ve Nine" üzerinden hüzünlü bir mizahla işlemektedir.

جواب

آخسه‌دن:

جناب ملا نصرالدین (۱) مجی نومره مجموعه‌سنده (۹) ماده سوال ایدوب جواب ویرلمزه بر ایل مجموعه‌سنی بولمز کوندرمکلی نذر ایدوبدر. اوکا کوره بو آشاغیده درج اولنان جوابلری ویروب توقع ایدیرمکه اکر قبول اولنورسه عوضنده برمجی نومرده ملا نصرالدین قابا غنده‌یاتان جنابلری یوخودن طوریقوزسون.

(۱) مجی سوآله جواب: اوشهر باکو شهریدرکه غلاوا دیوان خانه سنگ اون بر نفر اعضا سندن الجاق بری اوز دیلنده حیدانا حیقانا قول چکه بیلر . . .

(۲) ـ: شیخ زاهد ک باجیسنگ نه‌وسنگ خلاصی یوخوده کوروبکه شیخ اصر سفرانینگ کیجه کتابنگ فانا لیک یانینگ (تفرقه) بحثنده یازیلوبمشکه اورتالوقی بولاشدورماق ایچون قابی‌یوماق لازمدر . .

(۳) ـــ: اکر شکی شماخی شهرلرینگ مدرسه‌لری دخی حسابه داخل اولورسه‌قومار خانه چوقدر ...

(۴) ـــ: چارسی بودر که جناب ملا نصرالدین قطعی بر اعلان جاری قیله که بوندن صوکره کرک پاس ایونگ جمعیت خیریه طرفندن بر وکیل قویوله و هر کلن ملا نعینه حکماً بر شاهی ویره . . . و کشیلر (تو تیدن آلقه ایچه‌لرکه بوندن صوکره اولار نا محرم عورتلره باقمیاجاق

بر پاره حکمتلی دانشیقلار .

— مشهدی پیرقلی ، نه قابریرسان ؟

— هیچ زاد .

— به‌بوراده نه ایچون دوروبسان ؟

— هیچ ، ایله بیله .

— کیمی کوزلیورسن ؟

— هیچ کیمی .

— گیدیرسن گل گیدك .

— هیچ بیلمرم .

— به‌له وقته‌تك بوراده دوراجاقسان .

— والله هیچ اوزومده بیلمرم . اکر ایستیورسن گیدك .

—

— کربلای حسن ، اوتالمیرسان ، قیزلرمرسان آیاق یالین ، تومانچاق و باضی آجیق چیخیرسان کوجه‌یه ؟

— والله اوتالماغه اوتالرلم ، اما قورخرلم قرارلم قاراداوویلار گلوب توتوب آپارالار حاتالار دا ما که رلنگنگ قیرمزی‌دی .

« حیات » محررلرندن جناب علی آقا زاده‌یه :

حیاتك ۸۶ مجی نومرده یازیرسز که ملتمزك ترقیسی عزته ، مجموعه و کتابلارك آرتماغیله اولار . لاکن کوروونور که سزده « امیدوار » کیمی ملالارا سرکشلك و اطاعتسزلك ایدیرسز . و همین نومرده جناب ملا حافظ محمد أمین شیخزاده‌نك بیورماغله ملتفت اولمورسز . دقت ایتمیرسزکه جناب شیخزاده عزتلرك ، قلملرك چوغالماغندن حیفله‌نوب فریاد قوپاریر : « آی هارا!! بوصوك وقتلرده اکثر قلملر سطور مستقیم‌دن انحراف ایدیرلر بعضی ملالارك ایچ یوزلرینی آچیرلار . سرلرینی ، ضمیرلرینی قالوب جماعتی باشه سالیرلار آمان .قویمایك بیله ایشلر اولا . دین ایمان الدن کیده . . . »

بر برادرلك نامه سزدن توقع ایدیرکه جناب شیخزاده‌نك امریه اطاعت ایدوب یازدق لارکری دوزه‌لدمسز . بوخسا سزکده آتکزه تیزلکده سرکشلك (عاق اولماق) دامغاسی باسیلار .

اعلان

کیجه‌ده ایکرمی قرش زیاده دفا یازان وار ، هر بر چور دفا یازیرلار : محبت ، شیرین لقا ، زبان بلد ، همزاد ، اجنه کله دنه ، حتی تاسده باخیرلار و قالده آچیب لار . خواهش ایدلر بیورسوکلار .

مدیر و باش محرر : جلیل محمد قلی زاده .

ایران تقویمندن

بوایل همیشه‌کی کمی چوخ توز اولاجاق . هر کاه یاغیش یاعسا یردن بیاقات چوخ کوکه‌رمجك . سیل کلمه دام داشی داغیداجاق . یایده ایستی‌دن اودك تأثیری اولمیاجاق . بویوك کیمسه‌لر کوچکلرك بیوزینه باخمیه‌جاقلار . ایران ترقی ایده‌جك، پاپولیا تنزل . ۱کر ۱۹۰۶ مجی‌ایلده اعتشاق الفلاس غیرمملکقارده ظهورایتسه ، ایرانده وقافقاز مسلمانلارینگ آراسنده میمون اویناتماق وال قوشی ساخلاماغه برطرفدن مانعچلك اولمیاجاق ، برپاره ملتلرك ایچنده رایلر مختلف اولاجاق .

[illegible] ایله بولغاریا یا دعوا ایده‌جك یا ایتمیه‌جك . دعوا [illegible] یا عثمانلو یاساجاق یا بولغاریا .

1. Cevap (Sağ Üst Bölüm)

Bu kısımda, dergiye soru soran okurlara Molla Nasreddin'in iğneleyici cevapları yer alıyor:

Soruya Cevap: "Bakü şehri üzerine ilave edilen meclis üyelerinden biri, kendi cebinden para harcamayı pek sever..." (Burada bir yerel yöneticinin kamu parasını kullanma biçimi hicvediliyor).

Zahitlere Cevap: "Şeyh Zahit, kitabın özünü bırakıp kabuğuyla uğraşmaktadır. Yazdığı şeylerin halka hiçbir faydası yoktur, sadece ortalığı karıştırmaktadır."

Şehir Haberlerine Cevap: "Eğer Şeki ve Şamahı şehirlerinin medreseleri de hesaba dahil edilirse, kumarhaneden farkı kalmadığı görülecektir..."

2. İran Takvimi (Orta Bölüm)

Bu bölüm, 1906 yılındaki İran ve Kafkasya siyasetine dair bir gelecek tahminidir:

"Bu yıl her zamanki gibi toz toprak çok olacak. Eğer gökten yağmur yağmazsa yerdeki bitkiler yanacak. Sel gelirse damları yıkacak."

Siyasi Tahmin: "İran'da terakki (gelişme) olmayacak, halk küçük insanların sözüne bakacak. 1906 yılında Kafkasya Müslümanları arasında birlik yerine nifak (ayrılık) tohumları ekilecek. Bulgaristan ile savaş çıkabilir veya çıkmayabilir..." (Dergi burada 'her şey olabilir' diyerek siyasi belirsizlikle dalga geçmektedir).

3. Hayat Gazetesi Yazarlarına (Sol Alt Bölüm)

"Sayın Ali Beyzade, gazetenizde yazıyorsunuz ki kitaplar artmalı... Lakin görüyoruz ki siz de bazı mollaların ve muhafazakarların etkisinde kalıyorsunuz. Halkın gözünü açmak yerine onları uyutmaya çalışanlara destek vermeyin."

4. Hikmetli Konuşmalar (Orta Alt)

İki kişi arasında geçen kısa ve özlü bir diyalogdur:

— Meşhedi Nevruz, ne yapıyorsun?

— Hiçbir şey.

— Burada neden duruyorsun?

— Öylesine, duruyorum işte.

— Kimi bekliyorsun?

— Hiç kimseyi.

— Nereye gideceksin?

— Bilmem.

— Ne zamana kadar burada duracaksın?

— Onu da bilmiyorum.

Mesaj: Bu diyalog, o dönem toplumundaki amaçsızlığı ve ataleti (tembelliği) eleştirmektedir.

5. İlan (Sol Alttaki Çerçeve)

Duyuru: Bu bölümde derginin abonelik şartları veya yeni çıkacak bir kitabın reklamı yer almaktadır. Altında derginin genel yayın yönetmeni olan Celil Memmedkuluzade'nin ismi bulunmaktadır.

Molla Nasreddin dergisinde bu tür "boş diyaloglar" ve "belirsiz tahminler", halkın içine düştüğü cehaleti ve kararsızlığı göstermek için bilinçli olarak kullanılan bir yöntemdir.

Alt Yazılar (Soldan Sağa)

Sol Taraf: "Gayret" matbaasında basılmıştır.

Orta (Başlık): Adalet

Sağ Taraf: Tiflis'te, taş baskı (litoğrafya) tekniğiyle hazırlanmıştır.

Görselin Özeti

Karikatürün tam ortasında yer alan "Adalet" başlığı, çizilen sahneyle tezat oluşturur. Masanın başında oturan din görevlileri (kadılar), önlerindeki masada bir karar aşamasındalar.

Solda: Küçük yaşta bir kız çocuğu ve arkasında duran yetişkinler (muhtemelen çocuk yaşta evlendirme veya miras davası).

Sağda: Ellerinde belgelerle bekleyen, yoksul ve endişeli halk.

Mesaj: Masanın ortasındaki yetkilinin başını ellerinin arasına alması, o dönemdeki adalet sisteminin işleyişine (veya işleyemeyişine) yönelik ağır bir eleştiridir.

№5.

ملا نصر الدین

Цѣна 12 к.

۵ مای .

قیمتی ۱۲ قپک

Ana Başlık: Molla Nasreddin
Sol Üst: Sayı 5
Sağ Üst: Fiyatı 12 Kapik
Orta Kısım: 5 Mayıs
Sol Alt: Fiyatı 12 Kapik

Karikatürde Molla Nasreddin karakteri, arkada yaşanan karmaşayı ve haksızlığı eliyle işaret ederek topluma bir mesaj vermektedir.

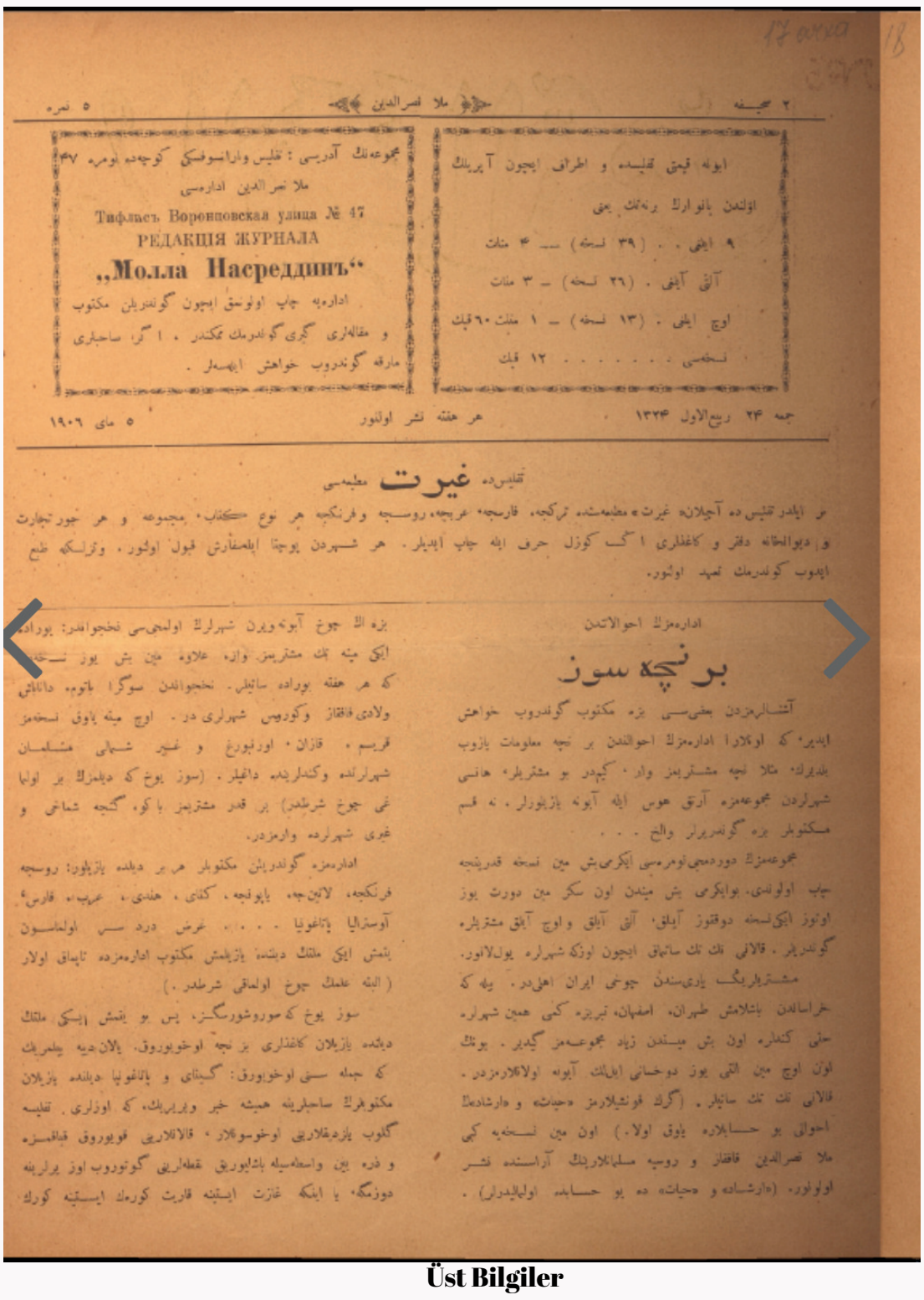

۲ صیفه — ملا نصرالدین — ۵ نمره

ایلده قیمتی تفلیسده و اطراف ایچون آپرلنگ
اولدن یانوارلنگ برنجنگ یعنی

۹ ایلی . . (۳۹ نسخه) ـــ ۴ منات
آلتی آیلی . (۲۶ نسخه) ـ ۳ منات
اوچ ایلی . (۱۳ نسخه) ـ ۱ منات ۶۰ قپك
نسخه‌سی . . . . . ۱۲ قپك

مجموعه‌نك آدرسی : تفلیس وارانسوفسكی كوچه‌سی نومره ۴۷
ملا نصرالدین اداره‌سی
Тифлисъ Воронцовская улица № 47
РЕДАКЦІЯ ЖУРНАЛА
„Молла Насреддинъ“

اداره‌یه چاپ اولونمق ایچون گوندریلن مكتوب و مقاله‌لری گری گوندرمك ممكندر . اگر صاحبلری مارقه گوندروب خواهش ایلهسهلر .

جمه ۲۴ ربیع‌الاول ۱۳۲۴ — هر هفته نشر اولنور — ۵ مای ۱۹۰۶

تفلیسده **غیرت** مطبعه‌سی

هر ایلدر تفلیسده آچیلان« غیرت » مطبعه‌سنده ترکجه، فارسجه، عربجه، روسجه و فرنگجه هر نوع «كتاب» مجموعه و هر جور تجارت و دیوانخانه دفتر و كاغذلری اك كوزل حرف ایله چاپ ایدیلر . هر شهردن پوچتا ایله سفارش قبول اولنور . وقتلكه طبع ایدوب گوندرمك تعهد اولنور .

اداره‌مزلك احوالاتدن

برنجه سوز

آتشلرمزدن بعضی‌سی یازه مكتوب گوندروب خواهش ایدیرلر كه اولارا اداره‌مزلك احوالندن بر نجه معلومات یازوب یلدیرك . مثلا نجه مشتریمز وار ، كیمدر یو مشتریلر ، هانسی شهرلردن مجموعه‌مزه آرتق هوس ایله آبونه یازیورلر ، نه قسم مكتوبلر یازه گوندریرلر والخ . . .

مجموعه‌مزلك دوردمجی نومره‌سی ایكرمی‌یدی مین نسخه قدرینجه چاپ اولونمشدی . بوایكرمی یدی میندن اون سكز مین دورت یوز اوتوز ایكی نسخه دوقوز آیلق ، آلتی آیلق و اوچ آیلق مشتریلره گوندریلر . قالانی تك تك ساتیلمق ایچون اوزكه شهرلره یولاندی .

مشتریلریمزدن یاری‌سندن چوغی ایران اهلی‌در . یعنی كه خراسالدن باشلامش طهران ، اصفهان ، تبریزه كمی همین شهرلره حتی كنداره اون بش میسلدن زیاد مجموعه‌مز گیدیر . یوزلك اون اوچ مین اللی یوز دوخسانی ایكیلك آبونه اولاقلارمزدر . قالانی تك تك ساتیلر . (گرك قونشیلارمز «حیات» و «ارشاد»لك احوالی بو حسابلره یوق اولا .) اون مین نسخه‌یه كمی ملا نصرالدین قافقاز و روسیه مسلمانلارینك آراسنده نشر اولونور . («ارشاد» و «حیات» ده یو حسابده اولمایدیلر) .

بزه الله چوخ آبونه‌ویرن شهرلرك اولمجی‌سی نخجوانلدر : یوزادم ایكی مینه یاقن مشتریمز وار ، علاوه مین یوز نسخه كه هر هفته یوزاده ساتیلر . نخجوانلدن سوگرا باتوم ، داغستان ولادی قفقاز وكوریس شهرلری در . اوچ مینه یاقن نسخه‌مز قریم ، قازان ، اورنبورغ و غیر شمالی مسلمان شهرلرنده وكندلرنده دائیلر . (سوز یوخ كه دیلمزلك بر اولیا غی چوخ شرطلدر) بر قدر مشتریمز باكو ، گنجه شماخی و غیری شهرلرده وارمزدر .

اداره‌مزه گوندریلن مكتوبلر هر بر دیلده یازیلور : روسجه فرنگجه ، لاتین‌جه ، پاپونجه ، كنای ، هندی ، عربی ، فارسی ، آوسترالیا یاناغویا . . . . غرض درد سر اولماسون یلمش ایكی ملتك دیلنده یازیلمش مكتوب اداره‌مزده تاپیلق اولار (البته علمك چوخ اولماقی شرطدر .)

سوز یوخ كه سوروشورسگز ، پس یو یلمش ایكی ملتك دیلنده یازیلان كاغذلری بر نجه اوخویوروق . یالان‌دیه یلمریك كه جمله سنی اوخویوروق : گیلنای و یاناغویا دیلنده یازیلان مكتوبلرك صاحبلرینه همیشه خبر ویریریك ، كه اوزلری . تقلیسه گلوب یازدقلاریی اوخوسونلار ، قالانلاریی قویوروق قیافه‌سزه و دره‌یی واسعه‌سیله باشایوریق قطه‌لریی گوتوروب اوز یرلرینه دوزمگه یا اینكه غازت ایشینه قاریت كورمك ایشینه كورك

Üst Bilgiler

Sayfa 2 | Molla Nasreddin | Sayı 5

Tarih: 24 Rebiülevvel 1324 / 5 Mayıs 1906

Duyuru: Her hafta yayımlanır.

Sağ Üst Kutu (Abonelik Şartları)

Tiflis ve çevresi için abonelik bedelleri:

Yıllık (52 sayı): 4 Manat

Altı Aylık (26 sayı): 3 Manat

Üç Aylık (13 sayı): 1 Manat 50 Kapik

Tek Sayı: 12 Kapik

Sol Üst Kutu (İletişim Bilgileri)

Adres: Tiflis, Vorontsov Caddesi, No: 47, Molla Nasreddin İdaresi.

Not: İdareye basılmak üzere gönderilen mektup ve makaleler geri iade edilmez. Gönderenlerin pul eklemesi rica olunur.

Orta Bölüm (Gayret Matbaası Duyurusu)
Tiflis'te açılan Gayret Matbaası'nda Türkçe, Farsça, Arapça, Rusça ve Fransızca her türlü kitap, dergi, ticari defter ve kartvizitlerin en güzel harflerle basıldığı; şehir dışından siparişlerin posta yoluyla kabul edildiği belirtiliyor.

Ana Metin: "Birkaç Söz" (Editörden Haberler)

Bu bölümde derginin gördüğü ilgiden ve yaygınlığından bahsedilmektedir:

İlgi ve Baskı Sayısı: Derginin 4. sayısının 5.000 nüsha basıldığı, ancak talebin çok fazla olduğu (yaklaşık 18.432 talep geldiği) belirtiliyor.

Okuyucu Kitlesi: Müşterilerin yarısının İran halkı olduğu (Tahran, İsfahan, Tebriz vb.); diğer yarısının ise Kafkasya ve Rusya Müslümanları olduğu anlatılıyor.

Şehirler: En çok abonesi olan şehirler arasında Nahçıvan (başta gelir), Bakü, Gence, Şamahı, Batum, Kırım ve Kazan gibi yerler sayılıyor.

Dil ve Mektuplar: İdareye Rusça, Fransızca, Latince, Japonca ve hatta Hintçe mektuplar geldiği; dil ne olursa olsun maksatlarının insanlara hizmet etmek olduğu vurgulanıyor.

Sitem: Diğer gazetelerin (Hayat ve İrşad gibi) popülerliğine atıfta bulunularak, Molla Nasreddin'in de kendi yolunda halkı aydınlatmaya devam edeceği ifade ediliyor.

ابونه قیمتی تفلیسده و اطراف ایچون آپریلك اولدن یانوارك برنجك یعنی
۹ ایلی . . (۳۹ نسخه) ـــ ۴ منات
آلتی آیلی . (۲۶ نسخه) ـ ۳ منات
اوچ ایلی . (۱۳ نسخه) ـ ۱ منات ۶۰ قپك
نسخه‌سی . . . . . ۱۲ قپك

مجموعه‌نك آدریسی : تفلیس وارانسوفسکی کوچه‌سنده نومره ۴۷
ملا نصرالدین اداره‌سی
Тифлисъ Воронцовская улица № 47
РЕДАКЦІЯ ЖУРНАЛА
„Молла Насреддинъ“
اداره‌یه چاپ اولونمق ایچون گوندریلن مکتوب و مقاله‌لری گیری گوندرمك ممکندر . اگر صاحبلری مارقه گوندروب خواهش ایلهسه‌لر .

جمه ۲۴ ربیع‌الاول ۱۳۲۴ . هر هفته نشر اولنور ۵ مای ۱۹۰۶

تفلیسده **غیرت** مطبعه‌سی

هر ایلدر تفلیسده آچیلانه غیرت مطبعه‌سنده ترکجه، فارسجه، عربجه، روسجه و فرنکجه هر نوع کتاب، مجموعه و هر جور تجارت و دیوانخانه دفتر و کاغذلری اك کوزل حرف ایله چاپ ایدیلر . هر شهردن پوچتا ایله سفارش قبول اولنور . وتزلکله طبع ایدوب گوندرمك تعهد اولنور .

اداره‌مزك احوالاتدن

برنجه سوز

آشنالرمزدن بعضیسی بزه مکتوب گوندروب خواهش ایدیرکه اولارا اداره‌مزك احوالندن بر نجه معلومات یازوب یلدیرك، مثلا نجه مشتریمز وار ، کیمدر بو مشتریلر، هانسی شهرلردن مجموعه‌مزه آرتق هوس ایله آبونه یازیلورلر ، نه قسم مکتوبلر بزه گوندریرلر والخ . . .

مجموعه‌مزك دوردمجی نومرهسی ایکرمی بش مین نسخه قدرینجه چاپ اولونمشدی. بوایکرمی بش مندن اون سکز مین دورت یوز اوتوز ایکی نسخه دوقتوز آیلق، آلتی آیلق واوچ آیلق مشتریلره گوندریلر . قالانی تك تك ساتیلق ایچون اوزکه شهرلره یولاندی.

مشتریلریمك یاری‌سندن چوغی ایران اهلیدر . یعنی که خراساندن باشلامش طهران، اصفهان، تبریزه کمی همین شهرلره سنی کنارده اون بش مندن زیاد مجموعه‌مز گیدیر . یونمك اون اوچ مین التی یوز دوخسانی ایکیلك آبونه اولاقلارمزدر . قالانی تك تك ساتیلر . (گرك قونشیلارمز «حیات» و «ارشاد»ك احوالی بو حسابلره یوق اولا .) اون مین نسخه‌یه کمی ملا نصرالدین قافقاز و روسیه مسلمانلاریك آراسنده نشر اولونور . («ارشاد» و «حیات» ده بو حسابده اولمایدرلر) .

بزه الله چوخ آبونه‌ویرن شهرلرك اولمجی‌سی نخجوانلدر: یوزاللی ایکی مینه یك مشتریمز وارده علاوه مین بش یوز نسخه که هر هفته یوزاده ساتیلر . نخجواندن سوگرا باتومه دانابش ولادی قافقاز وکوروس شهرلری در . اوچ مینه یاوق نسخه‌مز قریم ، قازان ، اورنبورغ و غیر شمالی مسلمان شهرلرنده وکندلرنده داغیلر . (سوز یوخ که دیلمزك بر اولیا غی چوخ شرطدر) بر قدر مشتریمز باکو، گنجه شماخی و غیری شهرلرده وارمزدر .

اداره‌مزه گوندریلن مکتوبلر هر بر دیلده یازیلور: روسجه فرنکجه، لاتین‌جه، پاپونجه، کنای، هندی، عرب، فارسی، آوسترالیا پاتاغونیا . . . غرض درد سر اولماسون یتمش ایکی ملتك دیلنده یازیلمش مکتوب اداره‌مزده تاپیلق اولار (البته علمك چوخ اولماقی شرطدر .)

سوز یوخ که سوروشورسگز، پس بو یتمش ایکی ملتك دیلنده یازیلان کاغذلری بر نجه اوخویوروق. یالان دیه یلمریك که جمله سنی اوخویورق: گیتای و پاتاغونیا دیلنده یازیلان مکتوبلرك ساحبلرینه همیشه خبر ویریریك، که اوزلری . تفلیسه گلوب یازدیقلاریی اوخوسونلار ، قالانلاریی قویوروق قیامکزه و دره بین واسطه‌سیله باشلیوریق غطه‌لریی گوتوروب اوز یرلرینه دوزمکه، یا اینکه غازت ایستینه قاریت کورمك ایستینه کورك

Yazının bu kısmında dergiye gösterilen yoğun ilgiden ve halkın tepkilerinden bahsedilir. Bazı okurların dergiyi fazla sert bulduğu, bazılarının ise çok beğendiği anlatılır. Yazı, "Molla Nasreddin" imzasıyla bitmektedir.

2. Telgraflar

Bu başlık altında kısa kısa güncel haberler yer alır:

Tahran: Demir yolu imtiyazları ve yabancı devletlerle olan ilişkiler hakkında kısa notlar.

Tebriz: Şehirdeki bir fabrika yangını ve sosyal durumlar.

Höy: Yerel bir hırsızlık olayı ve güvenlik meseleleri.

3. Kafkas Haberleri

Kafkasya genelinden haberlerin verildiği bölümdür:

Bakü'den gelen bilgilerle, Müslüman tüccarların ticari durumları ve sosyal yardımlaşma faaliyetleri ele alınır.

Halkın eğitim seviyesi ve kültürel faaliyetlere olan ilgisi hakkında gözlemler paylaşılır.

4. Harflerimiz Hakkında (İdareye Mektup)

Bu bölüm sayfanın en dikkat çekici kısmıdır ve alfabe tartışmasını konu alır:

Mektubun İçeriği: Yazar, mevcut harflerin (Arap alfabesi) öğrenilmesinin ve kullanılmasının zorluğundan şikayet eder.

Eleştiri: Müslüman toplumların okuma-yazma oranının düşüklüğünü bu zor harflere bağlar ve yazıda bir reform yapılması gerektiğini savunur.

Mizahi Dil: Toplumun bu zor yazılar arasında "yolunu kaybettiği" iğneleyici bir dille anlatılır

Bir grup insan (din adamları, köylüler ve görevliler) bir nehri karşıdan karşıya geçmektedir.

Molla Nasreddin dergisinin genel tarzı gereği, bu sahne muhtemelen toplumun "modernleşme" veya "bilinmeze doğru gidiş" sürecini temsil eder. Bazı karakterlerin nehirde zorlanması, bazılarının ise ellerinde kağıtlar veya eşyalar taşıması, o dönemdeki toplumsal karmaşayı ve fikir ayrılıklarını hicvetmektedir.

نیجه مسلمان آدینی مسلمان قویابیلر ، اگر الف بالنگ قدر و قیمتی، توجیهی و معناسی اولنگ ایچون پرده‌لی اولا . هر بر مسئله که خدای عز جلالنگ وحدانیتی و پیغمبرین ولونگ اولاد اطهارینگ بر حق اولمقی خصوصنده عارض اولا ، عامیسی مخصردی الف بایه .

بیله فرض ایدک یازمیشق الف : واضح در که کوتمز ایکرمی دورت ساعتدر . یازاق الفنگ آلتنده ایکرمی دورت، ایکی‌نگ یاریسی نجه ایدر؟ ایکمز بر ؟ یازاق بر، دوردینگ یاریسی نجه ایدر ؟ ایکی ایدر . بولرده یازاق، عرض ایلدیگم اورلمسنده در که کورسگ الفدن نجه معنا آیریلیر، جمع ایدک بری، دوردی، ایکی‌یی، بری و ایکی اولار اون، یازاق اون، یلی ایمدی کلدیگ مطلبه معلوم‌در که اون عبارتدر الفدن آنجاق یالنه کتورمشیگ بر نقطه ، نجه که روسار کتوروبلر لول !

ایمدی بر اوزکه جور سویلیگ : یازاق الف ، الف لفظی عمله کلوبدر الفدن ، لامدن و فادن . لامگ ما قبلی و ما بعدینی آلاق یعنی الفی و فالی، فالار لام، یازاق الفگ یانندهلام. فیاقبه عرض ایتدیگ که کوتمز ایکرمی دورت ساعتدر . ایکرمی دورت عمله کلوب ایکی و دورتدن جمع ایدگ، اولار آلتی، کرگ بری خارج ایدگ، فالار بش، بش ایچنده عبارتدر هادن. بیله مشخص اولدی که بزیم وار- یمزدی الف ، لام ، ها ، لامی اول مکرر بعد مشدد ایده‌ک : یعنی «الله» . شکر، بز که یازیریق الف اگر لام و فا اولماسه الفگ وجودی هیچ وعده ظاهر اولماز، پس لامدن و فادن قدر اد؟ لامدن و فادن مراد چنالی پیغمبر ﷺ وجنالی امیردی . الله تعالی دنیانی خلق ایدنده عالم روحانی و جسمانی هر بر عیشدن حالیدی، پس کیم خدای تعالی‌نگ قدرتی ظاهر ایدیدی؟ بوگا بنا خلق اولوندی جنالی پیغمبر و حضرتعلی ، نجه که الفگ وارلیغی کتیلو بدر لامدن و فادن .

بلی ، الف بردی لام اوتوز و فاده هشتاد، جمع ایده‌ک ، اولار یوز اون بر، یوز اونی بر مرکبدر، یوزدن واون بردن، یوزگ تحمله- لرینی یوزاق، اولار بر، نصب ایدک اون بره اولار اون ایکی یعنی اون ایکی امام، یا خیر اون ایکی‌دن چیخاق اون برینی فالاجق بر، بوده دلالت ایلر خداوند عالمگ وحدانیته. مختصر یوز کون یوز کیجه سویلیمیگ الفدن بایه کچمریگ ، چوخ فکر ایستر هر شخص بو عمله آشنا اولا ، هامی‌نگ قوستدن قعله کلمز . بسیار سفر باید تا پخته شود کوفته .

ساکن قریهٔ کت قایان: مشهدی حسن خلیل زاده

(ایرانده)

دولت قرارداللری

۱) حمامارگ خزینه سنه بول وتوظ ایتمک شدید قدغندر، چونکه خلق‌سویه جومادده حکیمارگ نصیحتنه گوره همیشه همان صودن اوچ‌استکان قدرنجه ایچیرلر . بول ایدللر ۵ قرانتن ۲۵ قرانه‌قدر وتوظ ایدللر ۵ تومن‌دن ۲۵ تومنه قدر جریمه ویره جکلر .

۲) کوندہ ۱۸ مقالدن زیاده تریاک چکنلرگرک حاکمدن کلد آلسونلر .

—

۳) گجه ساعت ۸ دن صکره هرکسده شراب دوتولسا پولیس طرا فندن ضبط اولوناجاق .

—

۴) قصابلر بازارده قویون زبح ایتسه‌لر هربر قویونا یاریم قران گرک داروغه فراشنه ویرسونلر .

—

۵) محتکرلرگ بوغدا چورومه مش ویوغدایه بیت دوشمه‌مش بوغدا سائیاقه اختیارلری یوخدر .

—

۶) هرگاه ایلان اوپنلمن درویشلری ایلان سالجوب اولدورسه- سولت جواب ده دگل .

—

۷) سربازلرگ جبره ومواجبارینی آلمامش آریا وسامان آلیش ویرشی ایتمکه اختیارلری یوخدر .

—

۸) فراشلرگ مواجبی اوغرولاردن وصول اولماسا حاکم شهره شکایت ایده بیلرلر .

لغت

ملا نصرالدینگ قاموس‌الاعلامندن :

اشتراک — یعنی ایشی گورن وقت اریاگ چکمک . فارس سوزی‌در ، اما لخجوان‌ده و ایران‌ده چوخ ایشله‌نور.

اشتعمال — یعنی ایش گورن وقت مال اولماق . ایران قعله‌لری چوخ استعمال ایدیرلر .

اشمار — یعنی ایشدن ایله قورخماق نجه‌که ایلالدن . خان بگزاده‌لر چوخ ایشله‌دیرلر .

اشهل — یعنی ایش گوره گوره بر مسئله نی حل ایتمک ، مثلا بو بوتوکلکده یری دالیده ساخلیان اوکوزگ بوینوزلاری نه اوزونلقده اولمالیدر . ایران بنا وقعله لری و ها بیله قاقاز مسلمانلارینگ بورکجی و باشماقچیلاری بو سوزی چوخ استعمال ایدیرلر .

اشیاخ — یعنی ایشی قویوب کیدوب حمامده حنا یاقنویر یاخماق، ایرانده ، لخجوانده وایروانده چوخ ایشه‌نن لفظلردر.

اضمحلال — یعنی بریستی ازمگی حلال بلمک . خان و بگلر و ملکدارلر چوخ ایشله‌درلر .

اشعمار — یعنی ایش گورن وقت بریسینگ یوخوسنی تعبیر ایتمک. ایران قعله‌لری چوخ ایشله‌در .

اشتکلام — یعنی ایش گورن وقت اون ایکی یاشنده بر گوزل اوشاقیله شیرین صحبت ایتمک . ایرانده، بخارادہ و لخجوان‌ده چوخ ایشله‌نن سوزدر .

(ما بعدی وار)

Molla Nasreddin dergisinin genel tarzı gereği, bu sahne muhtemelen toplumun "modernleşme" veya "bilinmeze doğru gidiş" sürecini temsil eder. Bazı karakterlerin nehirde zorlanması, bazılarının ise ellerinde kağıtlar veya eşyalar taşıması, o dönemdeki toplumsal karmaşayı ve fikir ayrılıklarını hicvetmektedir.

İçerik: Elif harfinin ve diğer harflerin değerinden, halkın bu harfleri sadece şekil olarak gördüğünden ve asıl anlamlarını kavrayamadığından bahseder. Cehaletin derinliğini "Elif'i görse mertek (odun) sanır" atasözüne benzer bir mantıkla hicveder. "Meşedi Hasan Celilzade

Devlet Kararları (Alt Bölüm - Sol Sütun)
İran ve çevresindeki bazı resmi veya yerel düzenlemelerle dalga geçen kısa maddelerdir:
Hazineye para toplamak için alınan vergiler ve cezalar hakkındadır.
Günde 18 makaleden fazla yazı yazanların "tiryaki" (bağımlı) sayılacağı gibi mizahi maddeler içerir.
Gece saat 8'den sonra elinde şarapla yakalananların polis tarafından gözaltına alınacağı belirtilir.

Kısa Haberler / Notlar (Orta Sol Bölüm)
Fiyatlar: Kasaplarda etin fiyatı ve piyasadaki pahalılık üzerine kısa bir not.
Stokçuluk: Buğday stokçularının halkı zor durumda bırakması eleştirilir.
Sokak Gösterileri: Yılan oynatan dervişlerin sokaklarda dolaşmasının yarattığı durumdan bahsedilir.
Askerlik: Askerlerin iaşe (yemek) ve saman ihtiyaçlarının karşılanmasındaki zorluklar.
4. Lugat (Sözlük) Bölümü (Sol Alt)

Derginin en ünlü köşelerinden biridir. Burada kelimelere, toplumun gerçek haliyle dalga geçen ironik anlamlar yüklenir:
İştirak: Yani işi görüp vakit kaybetmeden kaçmak (Farsça bir kelime olsa da İran ve Nahçıvan'da çok kullanılır).
İstimal: Yani işi görüp mal sahibi olmak.
İşmar: İşi kaş göz işaretiyle halletmek, kurnazlık etmek.
İshali: Bir meseleyi çözmek yerine onu daha karmaşık hale getirmek.
İstibsar: İşi görüp vakit harcamayı bir rüya gibi görmek.

تغییر و تبدیل قرار داد روحانیه

و

حریت دین

مسلمانلرده همیشه التفات نظریله باخان روسیه حکومتینگ فرمانله بنا کچن سنتیابرده تقلیس‌ده تشکیل اولونان قاضیلر و اعیان مجلسی بر پاره اهمیتلی سیماره گوره که دیمك معلوم اولاجاق باش توتمیوب داغیلمشدی. همین مای آینگ اونده، گنه مسلمانلره همیشه التفات نظریله باخان روسیه حکومتینگ فرمانله بناء همین مجلسگ تکرار تشکیل اولونماغی بارمسنده اداره روحانیه لردن قاضیلره و متشخصلره بو مضمونده دعوتنامه‌لر یازیلوب گوندریلدی:

«۱۹۰۵ نجی سنه‌نگ آوغوست ماهنگ ۳۱ نجی یومنده نمره ـ ۱۴۶۵۷۸ اینه حریت دین مسائلنه ملاحظه و قرار داد روحانیه‌نگ تغییر، تبدیل و تکمیلی باینده جناب جانشین قافقاز وارانصوف داغقوف جانبندن صادر اولان تعلیقه‌یه گوره و همین تعلیقه ایجابنجه ماه اوکتیابرگ اوایلنده مدعو اولنان ارکان دین و مات قاضیلرگ و سایر ذوات کرامگ احتفالنده عمومی اجلاسگ افرادلرندن منتخب بر قمیسیونگ و بو مادده‌لرده رأی و ملاحظاتی و صوکرا او آراء و افکار رگ اجلاسی عمومی محضرینه تقدیمی اعلا حضرت جلی جانشین قافقاز وارانصوف داغقوف جانبندن امسوب کورولدیکی علتله افراد قمیسیه انتخاب اولوندی.

و قمیسیه باعلادی بر نیچه مهم مسئله‌لری ملاحظه ایتمکه، وکیله قرار داد ارگ تغییر و تبدیلی ایچون گوزل گوزل و زمانه مزه موافق تازه قانون و قاعده‌لر قویماغه مثلا، دورت آزواد آلماق، قزی یدی یاشنده ارمه ویرمك، نوغلاریگ قیاغنی ووردورمیالاری مجلسه قویماماق، قاضیلرگ مواجبنی آرتیرماق، رئیس روحانیلرگ اولادینی اوز روحانی مسلکلرندن چویروب «بك زاده» ایتمك و امنای دولته احترام وعبودیت گوسترمك قمیسیه طرفندن تصدیق اولنوب لازمی یره پیشنهاد اولوناجاق ایدی: اما مین‌لرجه حیف که اینکی اهمیتلی ایشی مجلسگ داغیلماغینه باعث اولدی. اوّلا بودرکه قمیسیه تازه باشلیوردی ایشه باشماغه عفلتدن رمضان آیی یتشدی. و ثانیا، همان گوتلارده خبر گلدی که قارابلغ محالنده ارمنیلر بر مسلمانی دویوبلر.

و لاکن بوحالده همان مسئله یه جتام ویرمك ایچون اعلا حضرت جانشین قافقاز جناب وارانصوف داغقوف منی هردفعه گورنده دیور: «مگر سزگ رمضان آیی قورقارمادی؟»

اودر که جنابگزدن توقع اولونور که مای آینگ اونجی گونده دیده و دارانله تقلیسه تشریف گتورمسز. و چونکه جناب حاجی نجم‌الدوله‌نگ تازه تصنیفی ایراندن یزلره همله گلوب چالمیور، بوسببدن رمضان آینگ نه وقت «یتشمیجکی معین بلمیوب مجلسگ باش‌توتماغی یا توتماماغی بارمسنده بر او ز اوستمزه جوابدهلك گوتورمورلك، و بزه دخلی اولان شی، د گل: حکم‌در بزه گلنجه، ازبرده بورجموز او حکمه عمل ایلهمکدر.

با گوتدن اداره‌مزه بو مضمونده مکتوب گلوب:

«بز پیروی روسکی تاتارسکی اشعولاگگ پاسلیدنی قیلاستگ اوچینجاری غلیادین ملا نصر الدینگ پراست (توقع) ایدیریگ که بزیم بو ژالوه‌مزی (شکایت) اوز زورلیلده نایبجات (چاره) اینمسون:

بر سحرار پریخادیت ایلیوریگ اشعولایه گوریریگ که اشعولاگگ دیوبرلری (فایولاری) زاپیرات‌دی (باغلیدرلار)، ایستر دوزد (یاغش) یاغسون، ایستر قار یاغسون ایستر ویتر (یل) اولسون بز گرگ تری (اوچ) چاسا (ساعت) دوراق اشعولاگگ دیوبرینگ (فایولاریگ) قباغنده و اوشللون قورخوسندن آصیلیت سا (جرئت) ایله بیلمروك قاپی‌لری استوچان (دوکمك) ایدك. آخری ناقابدس (آخری) یاوشیغیل قاپولی آنواریت (آچر) ایلیور، بی بوغ (والله) گوزلری ایله شششی اولور که قراسنی (قرمزی) یابلوقویه (آلمایه) اوخشیور، بزه دیور آی لسولوچلار منی نیه بز یاقویت (قاراحت) ایلیورسوز آخی من گیجه چیلیر چاساده یاتمشام، بز سوروشوروق چیتیره (دورت) چاسایه (ساعتده) کمی نیه اسپات (یاتماق) ایلهمورسن لی اوزیلی (مگر) احیا ساخلیورسان؟ اوشللن بزه حرص ایله اوتوپیجات (جواب) ایلیور: اسولوچلار قاقویه وام دیلو (نه ایتگز وار)

هر چند بو مکتوبی بز مجموعه‌مزده چاپ ایلیوریگ، ولا کی شاگردلر تک گسلاینه بز شریك دگل ایلك: مکتوبگ املا و انشاسندن هر بر انصاف اهلی تصدیق ایده بیلور که ملتمز یالالاری هیچ اولماسه آنا دیلمزی اورگنمکده آرتق ترقی ایدیرلر.

پوچت قوطیسی

باکوده، — یزه تلغرام گوندرمه:

تلغرام واسطه‌سیله خبر ویرمیرسگز که حراسانگ دمیر یول خطینگ تعطیلی تمام اولدی.

چونکه ایرانگ باطومده اگلهگن قونسولی یزدن توقع ایدیرکه ایرانگ دمیر یول قوللوقچیلارینگ تعطیلی بارمسنده اداره‌مزه چاتان خبرلری تحقیق اینمه‌مش مجموعه مزده یازماقدن اجتناب ایده‌گ، بو سببدن تلغرام ایله گوندردیگگز همین خبری اینگیلکی حالده چاپ ایده بلمدیك

—

سلیان‌ده — «دووزاغوردی» امضاسیله یزه اون‌بشی آرشین اوزونلغنده مقاله گوندرمه:

عارف اولسان، بیلرسن که جوابمزنه‌در.

عیشه‌ده — جناب مشهدی ق. — یه:

«تمیر خوان» و لیلی مجنون کتابلاری آز تاپیلان شی‌در. بو جور قیمتلی اثرلری برینگ اولسه‌ده اوزه چخارتماز و آخرلقنجه قرل ده ویرمسن صاتماز.

عیشه‌ده — م. س. آغایه:

شاعر اولماق سهل‌در

هم ماهر اولماق سهل‌در

ملا نصرالدینه باخما

بیله ایشاری جهل‌در

تعلیق

روز نامه سیگ آیونه دفتری آچیلدی. تعلیق روز نامه‌سی طلعتی مدح، جایزه‌ی وصف، وزیرانه تعلیق ایدن غیرلدی، غیر سیاسی وعمومه فائدالی آلتی‌یوز ایلدن بری یومیه چاپ سیتروسیز فارسی لسانده آزاد روزنامه‌لردن ایلك معلوم اولدی. سطری دوقوزیر گلاه آدرسی: ایران، شه اداره مبارکه روزنامه شریفه «تعلیق» مدیر و محرری: جناب مستطاب میرزا مهدیعلی خان طراقی الدوله.

مدیر ویاش محرر: جلیل محمد قلی زاده.

HÜRRİYET-İ DİN

Müslümanlara her zaman iltifat nazarıyla bakan Rusya hükümetinin fermanına binaen, geçen Eylül ayında Tiflis'te teşkil olunan (kurulan) ruhani meclis hakkında, ayın onunda bu meseleye dair önemli bilgilerin yayılacağı bildirilmişti. Yine Müslümanlara her zaman iltifat nazarıyla bakan Rusya hükümetinin fermanına binaen; 1905 senesinin Ağustos ayının 31. gününde yayımlanan 143578 numaralı ferman ile din meseleleri, mülahaza ve kararları; yani din işlerinin değişimi, başkalaşımı ve olgunlaşması hakkında Kafkasya Genel Valisi Vorontsov-Daşkov tarafından yayımlanan talimatnameye göre ve bu talimat uyarınca, seçilmiş bireylerden oluşan bir komisyon kuruldu.

Bu komisyonun seçilmiş üyeleri, görüş ve mülahazalarını sunduktan sonra; sonuçlar Kafkasya Genel Valisi Vorontsov-Daşkov Hazretleri'ne sunulacak ve kendisi tarafından onaylanacaktı.

Komisyona incelemesi için birkaç önemli mesele sunulmuştu. Bunlar, yine ruhani işlerin değişimi ve iyileştirilmesi için çok güzel ve zamana uygun yeni kanun ve kaidelerdi:

Dört avrat (eş) almayı, yedi yaşındaki kızları evlendirmeyi meclis yasaklamalı.

Ruhani liderlerin (Müftü ve Şeyhülislam) maaşlarını artırmak.

Ruhani liderlerin çocuklarını kendi ruhani bölgelerinden çıkarıp başka yere göndermemek.

Devlete saygı ve bağlılık göstermek.

Komisyon tarafından onaylanıp sunulması gereken bu meseleler, halk için çok önemli işlerdi. Ama ne yazık ki bu meclisin çalışmalarından bir sonuç çıkmadı. Birincisi; meclis tam Ramazan ayına rast geldiği için toplanamadı. İkincisi; hemen o günlerde Karabağ mahallelerinde Ermeniler ile Müslümanlar arasında olaylar çıktığı duyuldu.

Ve lakin bu halde hemen meseleye nihayet (son) vermek için Vali Hazretleri falan falan yere gidiyor. Oysa halk hala Ramazan ayı bitmedi mi diye soruyor. Haber veriliyor ki; Mayıs ayının on üçüncü günü devlet adamları ve din alimleri Tiflis'te toplanacaklar. Bizim ise vazifemiz bu hükmü beklemektir.

Bugün idaremize (dergiye) şöyle bir mektup geldi:

"Biz Rusça bilmeyiz, Fransızca gazeteleri okuyup anlayamayız. Molla Nasreddin'in hürriyetperver olduğunu duyduk; bizim bu şikayetlerimizi yazsın."

Bir sahrada hırsızlık olsa, ya da birinin malı kaybolsa; ister dokuz, ister dokuz yüz olsun; ister var olsun ister yok olsun... Üç dört saat sonra bu meseleler "hürriyet" ve "din" adı altında tartışmaya dökülür. (Diğerleri) "Vallah gözleri öyle şişmiş, öyle kızarmış ki" diyorlar. Bize diyorlar ki "Siz sustukça onlar tepenize biniyor." İdareye bu mektubu gönderenlere diyoruz ki: Bizim bu yazdıklarımızı mecliste tartışsınlar.

Alt Kısım (Künye):

Müdür ve Başyazar: Celil Memmedguluzade.

Adres: Tiflis, Vorontsov Caddesi, No: 47, Gayret Matbaası.

Alt Orta Kısım (Büyük Yazı):
Meclis-i Edep (Edep Meclisi)
Sağ Alt Köşe (Küçük Yazı):
"Edep meclisinde oturanların hali budur... Cevap verilmez."

Hareketsiz ve çözüm üretmeyen heyetleri hicvetmektedir. "Edep Meclisi" adı verilerek, önemli meseleler karşısında konuşmak yerine başını öne eğip sessiz kalan ve eylemsiz duran yetkililerle dalga geçilmektedir.

№6.

ملا نصر الدّین

قیمتی ۱۲ قپیک

۱۲ مای

Цѣна 12 к

بنوش باده صافی زدست مه رویان زدم پا به قدّت هر آنچه باد باد .

Üst Kısım

Ana Başlık: Molla Nasreddin

Sayı: No 6

Tarih: 12 Mayıs

Fiyat: Fiyatı 12 Kapik (Kopek)

Karikatür Altındaki Metin

"Saf şarabı o ay yüzlü güzellerin elinden iç; > Geleneklere tekme attık, artık ne olacaksa olsun!"

Karikatürde, o dönemin modernleşme sancıları; eski gelenekler ile yeni yaşam tarzı arasındaki çatışma hicivli bir dille anlatılmaktadır.

اوله قیمتی تقلیده و اطراف ایچون آپرینك
اؤلکدن یانوارك یرنه‌لك یعنی
۹ ایلق . . (۳۹ نسخه) ـــ ۴ مناث
آلتی آیلق . (۲۶ نسخه) ـ ۳ مناث
اوچ آیلق . (۱۳ نسخه) ـ ۱ مناث ۶۰ قپك
نسخه‌سی . . . . . ۱۲ قپك

مجموعه‌نك آدریسی : تفلیس وارانسوفسکی کوچه‌ده نومره ۴۷
ملا نصرالدین اداره‌سی
Тифлисъ Воронцовская улица № 47
РЕДАКЦИЯ ЖУРНАЛА
„Молла Насреддинъ"
اداره‌یه چاپ اولونمق ایچون گوندریلن مکتوب
و مقاله‌لری گیری گوندرمك ممکنمر . اگر صاحبلری
مارقه گوندروب خواهش ایلهسه‌لر .

جمعه ۱ ربیع‌الآخر ۱۳۲۴ هر هفته نشر اولنور ۱۲ مای ۱۹۰۶

تفلیسده **غیرت** مطبعه‌سی

تفلیسده اجیلان غیرت مطبعه‌سنده ترکجه، فارسجه، عربجه، روسجه و فرنکجه هر نوع کتاب، مجموعه و هر جور تجار و دیوانخانه دفتر و کاغذلری اك گوزل حرف ایله چاپ ایدیلر . هر شهردن پوچته ایله‌سفارش قبول اولنور، ونزلکه طبع ایدوب گوندرمك لمعه اولنور.

مکتوب

آستراخان (هشترخان) مفتی‌سنك اداره مزه گوندردیکی مکتوب

مدیر محترم !

علم بو بر نجه سوزومی توقع ایدیرم او مبارك محرر گرده یازاسکز

نجه که سزده معلومدی ، بر نجه هفته بودان اهم مسلمان جریده‌لرینك بعضی‌سنده بنم یازمدیغم بر یالان یازمشدیلار، که گویا بنم پیشمه رشوت آلوب خلقك کیلی‌لی عورتلرینك دوباره کیملی بر اوزکه‌سنه کسمك در .

من اوز وقتنده بو خصوصده همان جریده‌لره جواب گوندردم ، لاکن تاصافق ایدوب بنم جوابمی روز نامه‌لرك هیچ براغمی یازمایی ایسته‌مدی . ؟

اولا ، روزنامه‌لرك یازمافندی دیه یاده دوشمك اولار که حقیقت بنم ایشم و پیشمه خلقك کیلی عورتلرینی بر اوز که سنه ویرملکدر ، و حال اولکه من عمرمده کسدیکم کیملرك یاریدان چوخی موافق شریعت وحلال کیمن درلر ، دییرم بلکه آیده هفته ده روزکارلك قضا و قدری بنی مجبور ایدوب واقعا کیلی‌لی عورت لرك کیملرینی دوباره بر اوزکه سنه گسمکه . من اوزوم اوزلر ایدیرم که بو جور ایشلر بر آز یاخشی ایش دکل ، اما والله چارم کسیلوب: او مواجب ، که دولت علیهٔ روسیهٔ تلزهندن بکا ویرلور، منه کفایت ویرمور ، چونکه کلت چوخ، ولایت اهالی ، هیچ بیلیرسن هشترخان‌ده خالص اینك یاغینك کروانکه‌سی نجه‌دی؟ دییه جکم، اما اینانمیاجاقسان: کروانکه‌سی اوچ عباسی ، هر چند من یاغه پول ویرمرم، اما یاغ اولمایسون غریبلی اولسون غرض سوزوم اورادمدگل، سوزوم اوراسنده‌درکه بوایشلری ایلیس مگر تك برجه منم ؟ نه بیه روز نامه‌لرگ کوزی بر جه مزده آچیلدی ؟ پس

آلتی ایل بوندان اول‌لی مجتهد فاضی‌سی نیوازلی کربلای نجه کیملی عورتی سکینه‌نك کیملی اون یدی کروانکه قدمه ترکه مشهدی عباسقلی‌یه کچه وقت له ایچون « ارشاد » یا اینکه « ضلالت » او وقت بر سوز دانشمادیلار ؟ دورلم اگر بو جور فاضی‌لارگ یعملرینی یازماغه ، اولده سن گورورسن که من تك دگلم منفرده سوایی چوخ مقدس‌لر وار . و ثانیاً کسب روزی هر بر انسانه لازمدر، بو دنی گوتلك دیاده هر بر کس سعی و تلاش ایدر که چوخلیجه پول قازانوب امر معیشتی خوشلقله گیجیرتسون ، دعی له سببه اورگمی سیخیم ؟

چرا درد وطن خوردن نخوردن نان و حلوارا
چرا در قید مات مردن و هشتن مسمارا
ببینم گر دهم ازدست خود سبزه قوورمارا
اگر آن ترك شیرازی بدست آرد دل مارا
بخال هندوش بخشم سمرقند و بخارارا

هشترخان ولایتنك مفتیسی فلان و فلان
(خواهش ایدرم آدمی اورتولی یاخلیاتکز)

اداره‌دن جواب

عالی انتساب شریعتمدار مفتی ولایت هشترخانك همین مکتوبنی اوخویان وقت یونان فیلسوفی مشهور سقراتك بر نجه سوزی یادمه گلدی، سقرات دییور : «هردن بر قلبمدن بر سس کلیر، نعمان سس پاك و تمیز انسانمك سسی‌در که عامی‌ده او انصاف وار . هرکس عوش گوشینه همان سسه قولاق ویروب دیدیکینی ایشتسه چوخ ایشلر یاوب وچوخ مطلبلرین آکاه اولار.

بودر سنه جواب، ای عالی جاه مقدس و محترم مفتی کمه، سقرات دییور، بودر سنه جواب. آخوندلاه که ملانصرالدین سکا سویلیور:

Üst Bölüm (Künye ve Fiyat Bilgileri)

Abone Ücretleri: Tiflis içi ve dışı için; bir yıllık 39 sayı 4 Manat, altı aylık 26 sayı 3 Manat, üç aylık 13 sayı 1 Manat 60 Kapiktir. Tek sayı fiyatı 12 Kapiktir.

Adres: Tiflis, Vorontsov Caddesi No: 47, Molla Nasreddin İdarehanesi.

Not: İdareye basılmak üzere gönderilen mektup ve makalelerin geri gönderilmesi mümkün değildir; ancak sahipleri marka (pul) gönderirlerse iade edilir.

Tarih: 1 Cuma, Rebiülahir 1324 / 12 Mayıs 1906. Her hafta yayınlanır.

Orta Bölüm (Gayret Matbaası İlanı)
Tiflis'te Gayret Matbaası:
Tiflis'te açılan "Gayret" matbaasında Türkçe, Farsça, Arapça, Rusça ve Fransızca her türlü kitap, dergi ve her çeşit resmi defter ve kağıtlar en güzel harflerle basılır. Her şehirden posta ile sipariş kabul edilir ve titizlikle basılıp gönderilmesi garanti edilir.

Mektup Bölümü (Astrahan'dan Gelen Mektup)
Mektup:
Astrahan'dan (Hacıtarhan) bir müftü efendinin idaremize gönderdiği mektuptur:
"Saygıdeğer Editör! Bilmem bu birkaç sözümü yayınlar mısınız? Geçenlerde bazı Müslüman gazetelerinde hakkımda bir iftira yayınladılar. Güya ben rüşvet alıp halkın giyindiği kürklerin fiyatının artmasına sebep olmuşum. Ben bu konuda sessiz kalmak istiyordum ama vicdanım rahat etmedi..."

Alt Sağ Bölüm (İdarenin Cevabı)
İdareden Cevap:
"Yüksek rütbeli gayretli müftü hazretleri! Astrahanlıların mektubunu okuyan, meşhur Yunan filozofu Sokrat'ın (Sokrates) bir sözünü hatırlar. Sokrat der ki: 'Bazen bir kalbin sesi gelince, o ses temiz ve dürüst insanların sesidir.' İnsaf var, her kim ağzına geleni söyleyip durursa, asıl meseleden uzaklaşılmış olur. Ey yüce makam sahibi, bu sana cevabımızdır
Şiir Bölümü (Orta Sol)
Mektubun içine serpiştirilmiş Farsça beyitlerin özeti:
"Vatanın ekmeğini yiyip suyunu içenler, neden ona hıyanet ederler? Eğer o Türk güzeli gönlümüzü ele alırsa, onun yüzündeki siyah bene Semerkant ve Buhara şehirlerini bağışlarız."

آخوندا ملتی ایتمه هموایی — اماگر ساز قیامسا کره تایی
بزه لازم دگل ناله درائی — گهجوب شهبازدن باشلا فراتی
بمانه سالها این نظم قرتیب — غرض نقشی است گرما پار ماند
زما هر ذره خاك افتد بجائی — که هستی‌را نمی بینم بقائی

بز ارالدوق ملالارگ حاك پائی — چخوب مجلسده اوضیح ایتمه گرکدم
فسیلغای یوب ایچسونله چائی — بزه لازم‌در اینجی درس تعلیم
مگر صاحبدلی دوزی برحمت — مراد ما نصحت بود حکردیم
گله درحق درویشان دعایی — حوالت باخدا گردیم رفتیم .

ملا نصرالدین

ملا نصرالدینگ

تلغراملرگ

باطوم — آجارا مسلمانلارگ عالی حالوگ نیك قلمسه قرل‌دن بر نشانگاه توکدیرمه جکلر .

پتربورغ — ۸ مای . غاسپرادین ویکه و ودورلوو بوگیجه سحره قدر تالش‌ایله مشغول ایدیلر ، چونکه ملت مجلسنگ عفو عمومی دارمسنده حکمی طلبی دسته باشچیلری طرفندن رد اولونلرلر .

آخطی — چوخلی داغستانلی مسلمانلار قاچالیقکاره غریبه ویریلر که اوزلرینی روس خولیقان دفترلرینه یازسونلار .

ولادی قافقاز — بورایه جاتان خبرلره کوره قاضیلرگ و باچاتیکرگ فوقیدالاری آلتنده داغستانلی مسلمانلرمان وفاتی بر اتفاق تشکیل اولونوب ، که پتربورغه گیدوب ملت مجلسنی یرلی دیللی یوخ ایتسونلار .

پتربورغ — قافقاز مسلمانلارینگ آدلدن وزیرلر مجلسنی کریك ایچون روحانیلر طرفندن جنابی قاره میکنه وورولن تشکر تلغرافی بورادهکی اخلاصلی قولگلچیلری چوخ آرتق ممنون ایتدی .

شیراز — چوخلی تاجرلرگ ویرمه‌کلری عریضه‌لره بناء ولایت حاکمی مخلص‌المالك شیرازده یوز مین آدمه وسعت ویرن بر «تریاك خانه» نگ آچیلماسنه رخصت ایبوردی .

قافقاز خبرلری

باکو — بورادهکی مسلمانلار بری برینی لشانه‌لر قویوب تفنگ تاپانجه آلمق مشقی ایدیرلر . لاکن بونلارگ قصدی بری برینی اولدرمك دگل .

آغداشدان یازیرلر :

تاجرلرگ ، آقالارگ تدبیرلری ایله جمعه‌گونلری دکانلار باغلاتماغه قرار ویرلدی . بو قراره جماعتگ چوخی آلدانوب باغلامشدیلر دکانلرینی جمعه گونی باغلیوب بیکار اوتورماغه ومسجده یغیشوب در دلشمکه . حمد اولسون که مسلمانه یارا شمیان بو بد عمل تك چوق دوام ایتمدی ملت اسلام وفاتیلرندن حرمتلی بر افندی چوق زحمت و ریاضتلر چکوب بزی بو قازه بلادن قورتاردی و جماعته یبوردی : ایها المؤمنون هر کس (الناس علی دین ملوکهم) حکمتی درحت فهم ایدوب پادشاه عالم پناهمزگ مبارك یومی اولان « بازار » گونی دکانلارینی باغلامیوب آچارسه و بعضی آچمقلرگ سوزونه باخوب « جمعه » گونلری باغلارسه جهنمگ ویل درمسلده یلمش یدی مین ایل عذاب چکه‌جکدر .

ادارمدن : تفلیس‌ده‌کی روس وطن پرور جمعیتی بزم عبرتلی افندی‌نی لایق یره یادلاریندن چخاردوبلار که اوزلرینه رئیس انتخاب ایتمه ایدیلر .

—

قازاخدن اوز مخبرمز یازیر :

بزم حربی ناچالنیکگ « آتش بازلیق » و « وورقاچ » اویونلره آرامی یوق سارتر . بو مرحمتلی کوتاردهبو خوش اویونلاری عزیز دوستلری مسلمانلار ایله برك اویناوب ، حتی مسلمانلاری یالدیروب گول ایتدکدن صوکرا اونلارا حرمة — هندستان آتش پرستلری گبی — کوللرندن نشانگاه چه‌لر قازدیریر ، که دوستلرینی یزلنکده یاندیرن چیخارتسینلر .

ناچالنیکگ باشی شهرده بوجور اویونلار ایله قاریشدیغ اولدوغندن کندیده کسی « وور قاچ » اویونی قازاقلارگ اوسته براخوب .

بوجوره دانیشیرلر که مسلمانلارگ انسی ناچالیقه چوق شیرین گلدیکندن قازاقلارا امر ایتسونلر که کوك مسلمانلای دوگوب کوندره یشیرسینلار .

—

دولت دوماسنه و گیل سیچکیسی

آکشامی ، دلیاده نه چوخ بیکار آدملر وار ایمش . بر نچه گون بولدان ایره‌لی منه شهر اداره‌سی طرفندن عضو سچمك ایچون دعوتنامه گوندریلمشدی ، دونن آخشام ایدوه اوتوروب چای ایچردیم ، زنك چالیلدی ، نوکر عرض ایلدی‌که بر جوان اوغلان منی گورمك ایستیور ؛ بزه گلدی ، ده ، نه قوتلوق ؟ السین اوزادوب قوتلوق جیبندن بر تکه قرمزی مرکب ایله یازیلمش ورقه چیدی چاقه که سیچکی گونی همان ورقه‌ی آپاروب سالیم قوطویه . دیدوم باش اوسته ، بو بر آسان ایشدی ، کاغذی هیچ آچمادیم . ایلهجه بو گونی فویدوم جیبمه ، جوان خداحافظ دیوب گیتدی .

بر آز گیچدی ، گنه زنك وورولدی . بو دفعه گنه بر جوان اوغلان ، گنه همان احوالات .

بر آز گیچدی ، گنه زنك وورولدی . اما بو دفعه گلن بر دریشنالیدی گنه همان قافره مخصوص توکره دیدیم ، که دخی قاپونی آچماسون بو گون چیخدیم گوچه یه . دخی آدمه پول ویرمیرلر گیچمك قیزلاز اوغلالار الریندهه دسته دسته کاغذ گلنه ویریرلر . گیچله ویریرلر .

آون بش یاشنده بر قز گله ایستدم کاغذ قباضی کسدی ، کاغذی آلدیم فویدوم جیبمه اما قره دیدیم : قریم سن هارا ، بو ایشلر هارا سن ایندی اره گیچیسیدگ ، اوچ دورت اوشاقگ ه‌ارایدی ، بوله مشق دی که سن دوشوبسن ؟ قز بر آز گولدی ، اما گنه نوع ایله دی که منه ویردیگی کاغذی سالیم قوطویه . دیدیم ، باش اوسته ، بوگ منه بر خیری یا شری یوخدر ، ایله قز تازه رد اولمش دی . اون بش اون آلتی یاشنده گوجك بر اشغول اوشاقی قباقه چخدی ، گله همان ایشلر . دیدیم اوغول کیت آشیغ اویناماغا ، اوگسا بوگا کاغذ پاپلاماقدن الگا نه دوشه‌مك . هیچ اولماسه ، مسلمان دیاریله گلنلسن کربلایی و مشهدی‌لر چیخارگی نخود کشمش ایله دولدورارلار ، یوخسه بوایشلردن نه چیخاجاق . اوغلان بر سوز دیه‌دی .

والله هیچ فانا بیلمرم ، که بونلار نه ایشگ صاحبی‌درلر . بر ایکی آدمدن صوروشدوم ، جواب ویردیلر که بونلار « ساسیال » دیلار ، بر اوزکه ازیده دیبورلر که بونلار همی « ماسیال » دیلار همی « دمر قند » درلر .

والله ، فانا بیلمرم .

« لاعلاجی »

Üst Kısım: Şiir (Molla Nasreddin)
"Ahali milletini etmese hoşnut, ameller saz olmazsa gerektir;
Bize lazım değil halkın dertleri, geçip şahnazdan başla ferati...
Duanın her zerre halini bilmeli ki; hastayı mı yoksa besteyi mi bilmeli?
Biz olmadık mollaların pak payı, fesimizi eğip içtik çayı;
Meğer sahibini düzdü zahmet, meram ile nasihat buyurdum;
Geldi dertli dervişin duası, hayat bahçesine girdim gittim."
— Molla Nasreddin
Sol Sütun: Telgraflar ve Kafkas Haberleri
Molla Nasreddin'in Telgrafları:
Batum: Acaralı Müslümanlar, Ali Hanof'un öldürülmesinden dolayı büyük bir keder içindedirler.
Petersburg (8 Mayıs): Meclis üyeleri sabahın erken saatlerine kadar genel af meselesini görüştüler. İşçiler tarafından af talebiyle ilgili dilekçeler verilmiştir.
Ahalçih: Yerli Dağıstanlı Müslümanlar, evlerini Rus holiganların saldırılarından korumak için yardım istiyorlar.
Vladikafkas: Buraya gelen Çeçen ve İnguş temsilcileri, Dağıstanlılarla birlikte bir heyet kurup Petersburg'a gitmeye karar verdiler.
Kafkas Haberleri:
Bakü: Burada Müslümanlardan biri diğerini nişan alıp ateş etti ancak kurşun boşa gitti. Maksat öldürmek değil, korkutmaktı.
Ağdaş'tan Yazıyorlar: Tacirler ve ağalar bir cuma günü toplanıp dükkanları kapatma kararı aldılar. Ancak halk bu karara uymayınca dükkanlar yeniden açıldı.

Orta Sütun: Makale ve Mektuplar
Cuma Günü: Cuma günü camiye gidip oturmak ve Müslümanlara dua etmek yerine, bazıları hala boş işlerle vakit öldürüyor. İslam milleti büyük bir gayretle çalışmalı, cehaleti ve riyakarlığı terk etmelidir. Herkes bilmelidir ki akıl ve hikmet dünyayı idare eder.
Kazaklardan Bir Mektup: "Bizim tarafın kaçakçılarıyla 'vurguncuları' arasında ilişki çok fazladır. Müslümanlar bu kötü oyunları görüp sessiz kalmamalıdırlar. Hatta Müslümanları bir araya toplayıp onlara nasihat verilmelidir."

Sağ Sütun: Hiciv ve Hikaye
Devlet Duması ve Gümrük Memuru:
"Dün dünyada çok tuhaf olaylar oldu. Birkaç gün önce şehirden ayrılmak isteyen birine, idare tarafından üye seçilmesi için davetname gönderilmişti. Dün akşam evde oturup çay içerken zilin çaldığını duydum. Hizmetçi gidip baktığında bir gencin beni görmek istediğini söyledi.
Genç içeri girdiğinde heyecanlıydı. Cebinden kırmızı mühürlü bir kağıt çıkarıp bana uzattı. 'Bunu size getirdim efendim,' dedi. Kağıdı açıp okumadım bile, cebime koyup gence 'Teşekkürler' dedim.
Biraz sonra kapı tekrar çaldı, bu sefer başka bir genç elinde bir kağıtla geldi. O da kağıdı bırakıp gitti. Sonra üçüncüsü, dördüncüsü geldi... Hepsi de cebime birer kağıt sıkıştırıp kaçıyordu. Meğer bunlar seçim pusulalarıymış! Halk kimin ne olduğunu bilmeden, sadece ellerine tutuşturulan kağıtları dağıtıyor. Vallahi ben bu işin sonunu anlamadım."

Sağ Sütun: Hiciv ve Hikaye
Devlet Duması ve Gümrük Memuru:
"Dün dünyada çok tuhaf olaylar oldu. Birkaç gün önce şehirden ayrılmak isteyen birine, idare tarafından üye seçilmesi için davetname gönderilmişti. Dün akşam evde oturup çay içerken zilin çaldığını duydum. Hizmetçi gidip baktığında bir gencin beni görmek istediğini söyledi.
Genç içeri girdiğinde heyecanlıydı. Cebinden kırmızı mühürlü bir kağıt çıkarıp bana uzattı. 'Bunu size getirdim efendim,' dedi. Kağıdı açıp okumadım bile, cebime koyup gence 'Teşekkürler' dedim.
Biraz sonra kapı tekrar çaldı, bu sefer başka bir genç elinde bir kağıtla geldi. O da kağıdı bırakıp gitti. Sonra üçüncüsü, dördüncüsü geldi... Hepsi de cebime birer kağıt sıkıştırıp kaçıyordu. Meğer bunlar seçim pusulalarıymış! Halk kimin ne olduğunu bilmeden, sadece ellerine tutuşturulan kağıtları dağıtıyor. Vallahi ben bu işin sonunu anlamadım."

Alttaki Karikatürün Altındaki Yazılar:
Sol taraftaki açıklama:
"Bu duayı gayet samimiyetle üç defa okuyun. Her iki saatte bir defa deyin: Ya Beduh, Ya Beduh!"

Sağ alt köşedeki kutucuk:
"Her türlü hastalığa şifadır."

Karikatürde, ağır hasta yatan bir kişinin başına gelen geleneksel bir "şifacı" figürü resmedilmiştir. Şifacı, modern tıp terimleriyle alay ederek hastaya tıbbi tedavi yerine mistik dualar (Ya Beduh gibi) tavsiye etmektedir. Dergi bu yolla dönemin sağlık konusundaki bâtıl inançlarını eleştirmektedir.

Alt Karikatürdeki Etiketler

Ağa: Sol taraftaki sarıklı figürün yanında yazar.

Bey: Ağanın hemen yanındaki üniformalı figürün üzerinde yazar.

Avam (Halk): Karıncayiyen hayvanının gövdesine yakın, halkı temsil eden kısmın üzerinde yazar.

Molla: En sağda, hayvanın diliyle topladığı küçük sarıklı figürlerin yanında yazar.

Bu karikatür, yüksek mevkideki otorite figürlerinin halkı ve din adamlarını bir "karıncayiyen" gibi sömürmesini hiciv etmektedir. Üst karede keyifle çubuk içen figürün devasa kavuğu, alt karede halkı yutan bir canavar olarak resmedilmiştir.

سوالر

دوستلردن توقع ایدیریك، که همین چنین تایماچاقری تایوب اداره‌مزه جواب یازسونلر.

۱) اوکیمدر: دانشلی دنیالی — کوچه‌لری دولالی
آخرده عالم اولار — اما بیلمز قرآنی؟

۲) اولانلر کیمدرلر، که
گوردیلر یوخلامشام شاد اولوب اوخشای دیدیلر
بر دیردم حکه دورام یوخ مله لای لای دیدیلر
گون چخوب نصف نهار اولدی یورولدوم یوخودان
عسلتا دوردوم اوتوردوم نعره ای وای دیدیلر
قورچشمم ایله دوردون بیله شیرین یوخودان
یزدن اولسا هله تز دور گنه یوخلای دیدیلر
گوردیسار یاتمامله یوقسلر دخی میسلم ایسدا
بر بریله دانشوب جمله‌سی های های دیدیلر
توکدیلر بویزه ارسدن گوزی آچ دسته‌لرین
آند یچوب نامسی اولدورمکه حورای دیدیلر
ملا درویش و افسونگر قاچی واعظ
هر طرفدن توکولوب اوستمه وور های دیدیلر
حکورديلر اولمادی یومروغلاریمگ قایمسی
دخی ویرمیرلسه بزه ایندی پلاو چای دیدیلر
تا حکه ملانصرالدینلی گوروب آتادیلار
قالمیوبمز دخی ایندی بزه بر پای دیدیلر
بسنوا ملایه هم چوخلجه لعنت اوحویوب
همی مجموعه سنه شالقای پالسای دیدیلر

نه قدر فکرلشیرم

هیچ باشه دوشمیرم

منم بر دوستم وار آدی مشهدی امامقلی‌در، هانسی که ایلده بر دفعه خراسانه زیارته گیدر و هر سفرنده تفلیسده بر نیچه گون دایانوب منه قوناق اولار.

اوچ دورت ایل بوندن ایره‌لی مشهدی امامقلی گنه خراسانه گیدر کن تفلیسده منه قوناق اولدی. اما هیچ یادیمدن چخمیر.

بر گون دوستم منه دیدی: آ ملا نصرالدین من اوایم بورالاردە قولتیاغلنده پرینگ ایوینده منه بر اوطاق کرایه ایله گیدوم قالوم تا سنه اودیم دگه‌سون. هر چند من جواب ویردیم که اولگ منگا بر ادیلی دگمیر. اما چوق بند اولمادوم، چونکه فکریمه یمله گلدی که بلکه کشی منم ایوینده یمك ایچمك و پاتوی دورمالدن یانه راحت اولا بیلمیر. دیدیم چوخ عجب مشهدی ایندی دی گوردوم نه جور اوطاق ایستیورسن؟ جواب ویردی که نه جور اولاجاق اولسون، آنجاق بر ایله بر اولسون، که بازیلم خرینده غصه ایلهمیوم.

همان گون گیتدیم تایپسلاریمدن بر روس ایوینده مشهدی‌یه بر اوطاق تاپدیم و گلدوم اوزینی‌ده آپاردوم که گورسون نه طور بردی، مشهدی امامقلی اوطاقه باخوب ایو صاحبیله بر قدر دانشوب پاپروس یاندیردی و بر سوز سویله میوب یاواشجه منه دیدی «گیدك». کوچه‌یه چخالده دوستوم منه دیدی که بورادە قالمق ایسته میرم، فورخرلم غصه ایلیم.

چونکه اوطاقلر بر قصوری یوخ ایدی، یقین ایله‌دوم که دوستم الیت ایله بر یر آختاریر، که اورادە مشمولیت ایچون قشنگ خالمدان زاددان بر شی اولسون. ایله کوچه ایله گیدیگیمز یرده بر ایوگ قاپوسنده بر اعلان اوخودوق که بر اوطاق کرایه ویریرلر. گیردیك ایچری، بر روس آروادی اوزی جوان و هله‌بلکه بر آز ده فاز وهمشره‌لی بزه یاخلادی اوطاقلنی تعریف ایتمگه. حریف اوطاقلگلر بر قصوری یوخ ایدی، نجه حکه اوزوندە بر قصوری یوخ ایدی. مشهدی امامقلی یاخلادی خانمدن سوروشماغه: نجه یاشگ وار، ارگکده‌می وار، آلاگ نه‌درد ایله اولور، آیاگ هارادە آتادان اولور، فارداشگ نجه‌اولدی، باچگ نجه‌اولدی — خلاصه — تفتیشی ایدوب فورتاردی و آخرده منه یاواشجه دیدی «گیدك».

چیخدیق کوچه‌یه و دوستم گه جواب ویردی که فورخرلم غصه‌لنم، چوخ تعجب، فکریمده اور اوزیمه دیدیم، که والله بو خانمگ رنگی و ساچلاری «اشی گوزی صاری‌دی»، اما معلوم درکه بزم آداملار قاره‌قاش قاره‌گوزه آرتق طالیدرلر. وگوگلومده دیدوم که عیبی یوخدی، بر اوزکه بر تاپارق.

تفلیسده که آللهگ قدرتنه شکر اولسون، بر ایله شی یوخدی که آرزو ایده‌سن تاپیلمیه. یونی نخجوان، قاراباغ شکسی مشهدی و بلکه حاجیاری ویاگو جوانلری منس‌ده یاخشی دیارلر.

مختصر نه باقگری آغریدم، بر گوزل اوطاق تاپدیق مشهدی امامقلی یه: اما دخه قازین، سروقامتلی، لوغ کرپکلی، قاره گوز، قاره قاش، قرمزی یاناق، — دخی نه‌دیوم.

اما تعجب! مشهدی امامقلی گنه یاواشجه منه دیدی «گیدك» و کوچه‌یه چخان کمی گنه همان جوانی ویردی: فورخرلم غصه ایتمه دیدیم تا منی یاغشلا مشهدی، ایندی تا سن اوزگ اورگا اوطاق آختار.

اما فوچاق همان گون تاپدی.

دوستوم تاپدی، اما من یازیق نه دورت ایلگ ایچنده بو مسئله یه برجواب تاپا بیلمیرم که قیافگی اولملاری نه‌ایچون دوستم تکلمدی، وحال آنکه بکون ایندیکی یره دخی ده آرتق کرایه ویرمیردی، بر دفعه گیتدیم مشهدی‌لگ حلی ایچون بر آچار تاپا بدیرم یا یوخ، گیتدیم، اما گنه من یازیق تاپا بیلمدیم وچنین گه تاپیلیوب اوله‌یکم دیمرم بلکه قارء لرمز بو خصوصده بر اشاره یازالار. بلی گیتدیم مشهدی امامقلی لگ منزلینه و گوردوم که دوستم اوتورور و هر ایکی چپنلن هر ایکی الدن ایله قدیق و کشمش آووچلیور و توکور اون ایکی یاشنده بر روس اوشاقینگ انکاریله، همان اوطاق ایو صاحبی‌لگ اوغلی‌در.

نه قدر فکرلشیرم، هیچ باشه دوشمیرم.

«موزلان»

Sağ Sütun: Sorular (Suallar)

Dostlarımızdan rica ederiz ki, bu bilmecelerin cevaplarını idaremize yazıp göndersinler.

O kimdir ki: Dişleri dökülmüş — Sokakları dolanır. Ahirette alim olur — Ama bilmez Kuran'ı?

Onlar kimdirler ki:

Gördüler yoksullaşmış hanedan olup, yoksul dediler.

Bir derdim sana, derman yok, hele lay lay (ninni) dediler.

Gün çıkıp nısıf-ı nehar (öğle vakti) oldu, yorulup uykudan, kalkıp durdum uyuyordum, ne haber ey vay dediler.

Döküldüler üzerimize, arslanın gözü aç, destelerini (gruplarını) atıp içip tamasını (açgözlülüğünü) bölüştüler, "Hurra!" dediler.

Molla, derviş ve usulsüz kaba vaizler, bir taraftan dökülüp üstümüze "Vur ha vur!" dediler.

Gördüler olmadı numaralarımızın faydası, dahi vermediler bize, içtik pilav üstü çay dediler

Orta ve Sol Sütun: Hiç Başıma Düşmüyor (Hiç Anlamıyorum)

Yazar: Mozalan

"Benim bir dostum var, adı Meşhedi Aman-Kulu'dur. Her yıl iki defa Horasan'a ziyarete gider ve her seferinde Tiflis'te birkaç gün kalıp bana misafir olur.

Üç dört yıl önce Meşhedi Aman-Kulu yine Horasan'a giderken Tiflis'te bana misafir oldu. Ama hiç aklımdan çıkmaz; bir gün dostum bana dedi ki: 'Molla Nasreddin, ben buralarda, bu Tiflis'te yerleşmek istiyorum. Gelip kalayım burada, senin adın eksik olmasın.' Ben cevap verdim ki: 'Bu yerler pek tekin değildir.' Ama pek ikna olmadı. Çünkü fikrime öyle geldi ki, belki benim evimde yiyip içip yatıp durmaktan rahat edemiyor.

Dedim: 'Peki Meşhedi, şimdi söyle bakalım nasıl bir oda istiyorsun?' Cevap verdi ki: 'Nasıl bir oda olursa olsun, ancak bir yer olsun ki gariban halime dert olmasın.' Hemen gidip tanıdıklarımdan bir Rus evinde Meşhedi'ye bir oda buldum ve kendisini oraya götürdüm. Meşhedi, odaya bakıp ev sahibiyle bir miktar daldı, kağıt (para) yandırdı (ödedi) ve bir söz söylemeyip yavaşça bana dedi ki: 'Keklik...' Sokağa çıktığımızda dostum bana dedi ki: 'Burada kalmak istemiyorum, boşuna masraf ettin.'

Niçin? Çünkü o odada bir kusur yoktu. Biliyordum ki dostum elit bir yer arar. Orada meşguliyet için fışkı (at gübresi) halinden bir şey olsun. Yine koştuk, bir büyük kapı önünde ilan okuduk ki bir oda kiralık verilir. Girdik içeri; bir Rus kadını, yanında kızı, genç ve hala pek naz ve gamzeyle bizi karşılayıp odayı tarif etmeye başladı.

Odada hafif bir koku vardı... Meşhedi Aman-Kulu kadından sordu: 'Hangi tarafta ahır var? Atlar nerede?' Kadın şaşırdı. 'Hangi atlar? Burada at yok, bahçedir.' Meşhedi'nin canı sıkıldı, 'Haydi gidelim' dedi.

Sokağa çıktık, dostum yine o cevabı verdi: 'Keklik...' Çok tuhaf! Kendi kendime dedim ki, vallahi bu adamın rengi ve saçları altın gibi sarıydı, ama meşhurdur ki bizim adamlar kara kaş, kara göze daha çok meraklıdırlar.

Neyse, Tiflis'te Allah'ın kudretiyle şükürler olsun öyle bir şey yok ki arzu edilsin de bulunmasın. Bunu Nahçıvan, Parmağ-Seksi, Meşhedi ve belki Hacıvari ve Bakü civarlarından daha iyi bilirler. Mümtaz bir yer bulduk. Aman Allah'ım! Ne oda! Ama ne nazenin, ne şirin! Karagözlü, kara kaşlı, kırmızı yanaklı bir ev sahibi...

Ama ne tuhaf! Meşhedi Aman-Kulu yine yavaşça bana dedi: 'Keklik.' Sokağa çıkınca hemen aynı cevabı verdi: 'Boşuna masraf ettin Meşhedi, şimdi sen özgürsün, git kendine oda ara.'

Ama o akşam hemen odayı buldu. Dostum buldu, ama ne yazık ki dört aylık içinde bu mesele bir 'civan' (genç) tayfasına geçti ki, niçin dostum gelmedi? Bir dahaki sefere Meşhedi mektup almadığı yere dahi kiralık oda vermedi. Bir defa kendim Meşhedi'nin yanına gidince gördüm ki mesele nedir. Ali (Yüce) için bir ahır kapısı buldum, bir oda buldum. Gittim, ama ne yazık ki tapulu yerini bulamadım. Meşhedi Aman-Kulu'yu orada otururken gördüm. Her iki cebinden her iki elini fındık ve kuruyemişle doldurmuş, avuçluyor. Ve döküyor on iki yaşında bir Rus uşağının önlüğüne... Hemen uşak, ev sahibinin oğludur.

Ne kadar düşünürsem, hiç başıma düşmüyor (anlamıyorum)."

— Mozalan

علم نجوم

(ایران تقویمندن)

ربیع‌الثانی آینده حرمتلی و عظمتلی گونلر.
بو آیک اوّلی یوخدر.
۲ شنبه : (آل آزوادیلنگ زفافی). بو گونده سازنده نوازنده ایله مشغول اولوب آخشام ایله‌مك لازم‌در.
۳ — ده : (شیطانلنگ آد گونی‌در) بو گون یوخودان آیاوه یوزی یوماش لازمدر چورك مصرف ایتمك و دوز ایش دائره گیتمك حرامدر، چونکه هر نه عمل ایدیلسه شیطانلنگ حسابنه یازیلاجاق.
۴ — ده : بو گون خالی‌در.
۵ — ده :(بو گون حسین گردك هندوستانی فتح ایدن گونلدر). بوگون هرکس بری برینگ قول قیچیلی سینه‌پرسه، ایله پیلسون حسین گردیله قلیچ ویروب الله یولونده جهاد ایدوب.
٦ — ده : (رستم پهلوانلنگ آتی رخشگ وفات گونی‌در). هرکس بوگون آن ، ایشك ، قاتر میلون چاپسه ، آرتق فضیلت قازانار .
۷ — ده : (حضرت آدمگ آبادن اولان گونی‌درا : بوگون حمامه گیتمك کراهت‌در
۸ — ده : (حضرت هولانگ اوز گونیسی ایله ووروشان گونی‌در) . هر کس اوز آروادینی دوگون باش گوزون داغتنا ایله پیلسون یوز کنیز آزاد ایلمدی، و اکر ووروب اولدورسه قیامت گونی اوگا سوال جواب یوخدر .
۹ — ده : (جناب عزرائیلنگ دامدن دوشوب ساق قیچی شکست اولان گوندر). بو گون بازار دکانی باغلیوب چمنزده آتدرما اویناماق یاخشی‌در .
۱۰ — ده (بو گون هر بر ایش باشلاماق ایچون ساعت خوشدر .)
۱۱ — ده : عازیت اوخوماق حرامدر .
۱۲ — ده : (فرهادگ شرینه مواصلتی) . بوگون جوان اوغلانله عشق بازلق ایله‌مك چوخ مصلحت در .

(ما بعدی وار)

خارجی خبرلر

ایران

ایرانگ «زاپوری» للغراق شرکتی ایله خبر ویرلر، که روسیه وزیرلری «وینته» و «دورلووو» جنابلرینه وزیر دربار امیر بهادر جنگی‌زنگ وساطتیله اعلا حضرت شاهنشاه طرفندن برلجی درجه شیر خورشید عطاء اولوندی . بیله گمان ایدیرلر که «وینته» و «دورلووو» ایران حکومتنه خدمت ایتمگه دعوت اولونورلار .

—

عثمانلی .. سلطان حضرتلری «عقبه» مسئله سنه تدبیر چکمکی اوز سردارلری شیخ ابوالهدا ایله شیخ ظافره حواله بویوردی . جناب شیخظر تاس قوروب قاله یاخشیلر بوانشدان اوتری عثمانلی‌نگ عظمت وقوتلی حربی‌سفینه‌لرینه اذیت ویرمکی روا بیله‌میلر. دعا وافسون ایله ایش کورمکی سلطانه مصلحت کوردیلر . بودر که بو جنابلرگ دعالرینگ تأثیرندن «سویتش»ده زلزله اولوب اینگلیز کمپانیسنگ اوردان فاجه‌لاری و انگلیز دریا عسکرلرینگ تلف اولماغنه سبب اولدی.

لای لای قوزوم لای لای گوزوم یاتگلن .
راحت اولوب بر آزجه بوی آتگلسن .

سوگرا چالش سعی ایله شهرت قازان
دولدور قوطی‌لارا چوخلیجه ایلان
مسلمان عالمین گز گلسن دولان
لای لای قوزوم لای لای گوزوم یاتگلن
افسونلاری مسلمانه سانگلسن .

اعلان

داغاباش کندنده مشهور اوکسوزلك پیری بو آخر وقتلردن بری قزدیرما و تقرتمه‌لی دنی ساغالدیر. دیوانه‌لی عاقل و کاری شنوا ایدیر. بولدان علاوه کور گلن گوزلی گیدیر. اولادی اولمیانا اولاد ویریر. نذر گلنورن قبول اولونور : صبح ساعت دوردن آخشام ساعت اون یره تك.
آدریس تلغرامدن اوتری: قریهٔ داغاباش مجاور نجانقی‌یه
۱۶ — ۲۵

لای لای قوزوم لای لای گوزوم یاتگلن .
راحت اولوب بر آزجه بوی آتگلسن .

بوسی بر آز بدی یاشه یاتگلن
سحر تردن دور کوچه‌یه گیتگلن
معلق آشماغه هوس ایتگلسن
لای لای قوزوم لای لای گوزوم یاتگلن
راحت اولوب بر آزجه بوی آتگلسن

قاچ او یزه بو یزه قاچ اینی یل کمی
بیکار دولان کوچه‌لری ویل کمی
خبر آیار اوگا بو گا تسل کمسی
لای لای قوزوم لای لای گوزوم یاتگلن
راحت اولوب بر آزجه بوی آتگلسن .

کندر بازدن اینگلسن کسب ادب
بختگی فاجیدان اینگلسن طلب .
درویش اولسان اولار دخی چوق عجب

Yıldız Bilimi (İran Takvimi'nden)

Bu bölüm, dönemin batıl inançlarını hicvetmek için yazılmış bir "eşref saati" listesidir:

3. Gün: (Kadın Alıp Verme Günü): Bu günde evlenmek iyidir. Akşamına eğlence yapmak lazımdır.

30. Gün: (Şeytanın Ad Koyma Günü): Bu gün yüz yıkamak, sabun sürmek iyi değildir. Çok masraf etmemeli ve dikiş dikilmemelidir, aksi halde şeytan işe karışır.

4. Gün: Bu gün boştur.

5. Gün: (Hüseyin'in Hindistan'ı Fethettiği Gün): Bugün herkes bir esiri özgür bırakırsa sevaptır.

6. Gün: (Rüstem Pehlivan'ın Atı Rahş'ın Öldüğü Gün): Bugün herkes beygir, eşek ve katırına yem vermelidir.

7. Gün: (Hazret-i Adem'in Hamama Gittiği Gün): Bugün banyoya gitmek gerekir.

8. Gün: (Hazret-i Havva'nın Kendi Kocasıyla Kavga Ettiği Gün): Her kim karısını dövüp baş-gözünü yarsa yüz köle azat etmiş sayılır.

9. Gün: (Azrail'in Damdan Düştüğü Gün): Bugün pazar dükkanları kapatıp çimenlikte kumar oynamak iyidir.

10. Gün: Bugün her işe başlamak için iyi bir saattir.

Dış Haberler

İran: "Zaporojye" gazetesinin haberine göre Rusya vezirlerinden biri, Şah Hazretleri ile görüşmek için Tahran'a gelmiştir.

Osmanlı: Sultan Hazretleri "Akabe" meselesini çözmek için mühim kararlar almıştır. Şeyhlerin savaş hakkındaki duaları ve donanmanın durumu hakkında bilgiler yer almaktadır. Ayrıca İngilizlerin deniz kazası ve askerlerin ölümü hakkında üzücü bir haber not düşülmüştür.

Lay Lay (Ninni)

Daha önceki sayılarda yer alan ninninin devamıdır:

"Lay lay dedim yatınca, ağlama çok ey gözümün nuru.
Lay lay kuzum, lay lay gözümün nuru, yat uyan;
Rahat olup bir parça boyu uzasın.
Sonra çalışıp çabalayıp şöhret kazansın,
Doldur kutulara çokça altın;
Müslüman alemini gezsin dolansın.
Lay lay kuzum, lay lay gözümün nuru, yat uyan;
Efsunları, Müslümanları sağaltasın

İlan (Sağ Alt Köşe)

Dağıstan kendinde meşhur "Öksürük Yeri"ne dair bir ilandır:

Öksürenleri, nefesi daralanları ve her türlü ciğer hastalığı olanları tedavi eder.
Sağırların kulağını açar, gözü görmeyenlere şifa verir.
Çocuğu olmayanlara çocuk müjdeler.
Kabul saatleri: Sabah 10:00'dan akşam 4:00'e kadardır.
Adres: Dağıstan köyü, mücavir mevkii.

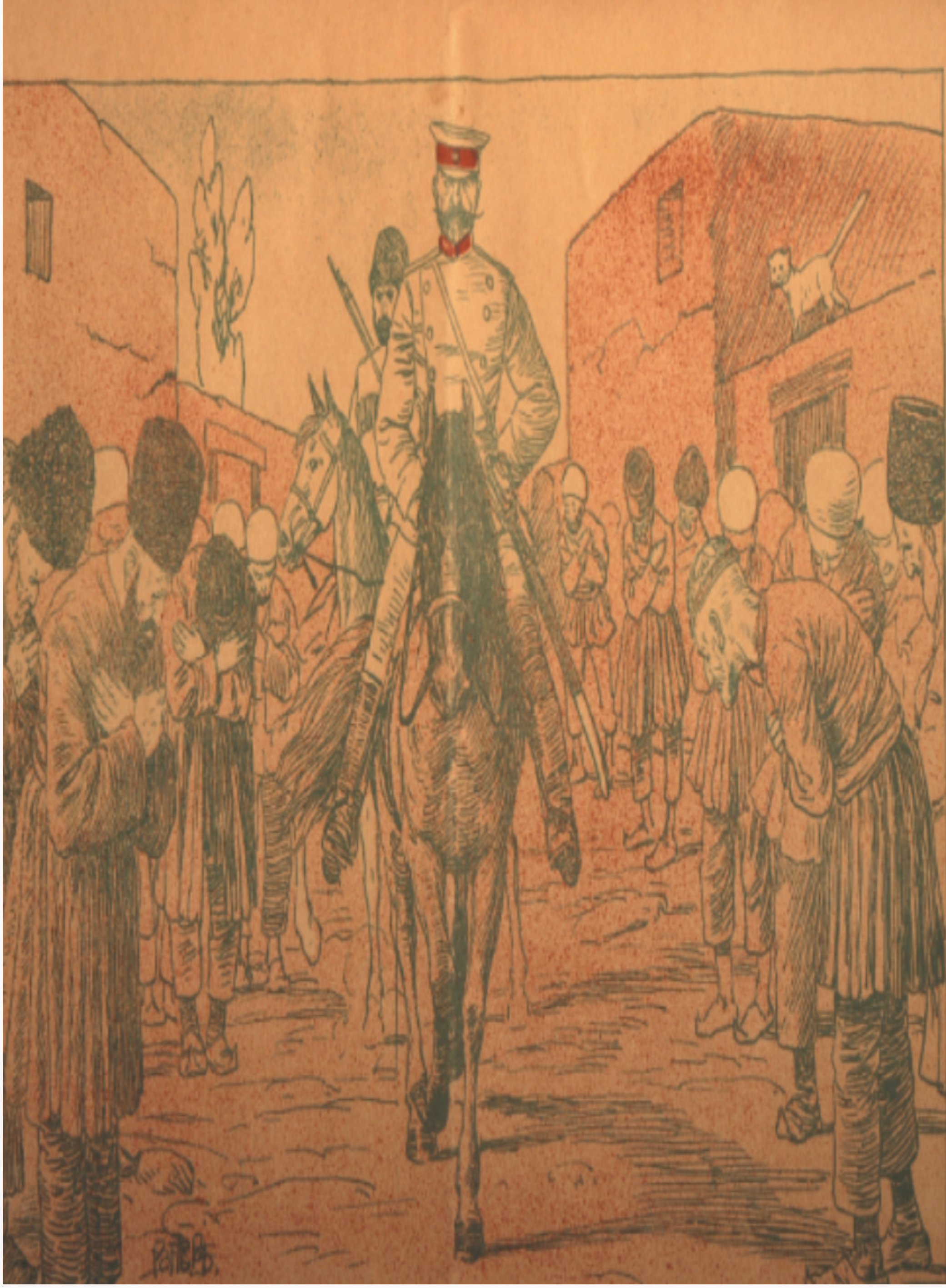

Karikatürde, at üzerinde oldukça dik ve kibirli bir duruş sergileyen üniformalı bir Rus subayı (veya yüksek rütbeli bir memur) tasvir edilmiştir. Yolun her iki yanında toplanan yerel halk (Azerbaycan/Kafkasya ahalisi), subay geçerken ellerini göğüslerinde bağlayarak büyük bir boyun eğmişlik ve hürmetle eğilmektedirler.

Çarlık Rusyası'nın bölge üzerindeki baskıcı otoritesini ve yerel halkın bu otorite karşısındaki çaresizliğini veya aşırı itaatkarlığını eleştiren sessiz bir hicivdir.

En Üstteki Başlık:

Molla Nasreddin

Üst Şerit (Soldan Sağa):

Fiyatı 12 Kapik

19 Mayıs

Fiyat 12 k. (Rusça: Цена **12** к.**)**

No. 7 (Sol üst köşe)

Resmin En Altındaki Satır:

Güzel sesli şarkıcı, taze taze, yeni yeni söyle.

Gönül açan şaraptan, taze taze, yeni yeni (iste).

Güzel yüzlü çocuklarla, taze taze, yeni yeni baş başa otur.

Öpücük alıp muradına ererek, taze taze, yeni yeni...[53]

۲ صحیفه — ملا نصرالدین — ۷ نمره

مجموعه‌نك ادریسی : تفلیس واراسوفسكی كوچه‌ده نومره ۴۷
ملا نصرالدین اداره‌سی
Тифлисъ. Воронцовская .улица № 47
РЕДАКЦІЯ ЖУРНАЛА
„Молла Насреддинъ“
اداره‌یه چاپ اولونمق ایچون گوندریلن مکتوب و مقاله‌لری گیری گوندرمك ممکندر ، اگر ساحیاری مارقه گوندروب خواهش ایله‌سه‌لر .

ایرانه قیمتی تفلیسده و اطرافی ایچون اپریلك اوللدن باشلارق یرنه‌نك یلی
۹ ایلی . . (۳۹ نسخه) — ۴ منات
التی آیلی . (۲۶ نسخه) — ۳ منات
اوچ ایلی . (۱۳ نسخه) — ۱ منات ۶۰ قپك
نسخه‌سی . . . . . ۱۲ قپك

جمعه ۸ ربیع‌الاخر ۱۳۲۴ — هر هفته نشر اولنور — ۱۹ مای ۱۹۰۶

ملا نصرالدینك

تلغراملری

باکو — ۱۶ مای . دولت دوماسنه وکیل انتخاب ایتمك آرزسنه مسلمانلردن یوز اون نفر پارتسیا عمله گلسوب ، بوگون سیچگی تمام اولادی و دولت دوماسنه مسلمانلردن ۱۹ وکیل انتخاب اولوندی . یدنجلارنك ۱۸ نفری حاجی الیاق بر نفری بشمهندی‌در . دولت دوماسنده بولنارق دامادجلقی سردار عوراسنك عضوی جناب « دژوافووسکی » ایدهجك .

شماخی — ۱۵ مای . شماخی محللده عمله گلن چکورلکدن ناشی ایتمك ایچون چکورلکه قوشونق گلسینه باعث اولان پك سویی ایرانلی کورنکه آدملر گوندریلدی . همان آدملر چوخ دفعه ایله بر گزیده اولوندی . چونکه بو شخصلر کراکدر کامل عمر یاشاسالر ، زنا و اوغورلق ایتمه‌مش اولالار ، پالان‌یه بهران دانشان اولمیالار . مقدس سویی کتورن وقتده یره قویمیالار و قاوشوب کیریه باخمیالار ، و الا سو تأثیردن دیوشر . اما صد افسوس ، که پك سویی سرحدین بو طرفه گیچیرتمك حتی بابتدن کاموزلنگ مردار خدمتچیلری چوخ گومروك طلب ایدیلر ؛ معض بو سببدن پك سو قالوب ارز ، او کابنده ، سویی کتورن مقدسلر دخی چارمسزلکدن سویی همان پرده قویوب تخمیوان شهرینه عازم اولدیلار ، که پك سویی همان شهردن گتورسونلر . اگر ارمنیلر مانع اولمسالار .

باکو — بوراده دانیشق وارکه قافقاز ده مسلمان روحانیلری « روحالی » آدلنه کولدهلك بر غزته چیخاراجاقلار . غزتهنك مسلکی کیمه اداره‌یی محافظه ایتمك اولاجاق . غزتهنك مدیرلکنه اوردوبرغ مفتیسی جنابلرینی دعوت ایده‌جکلر .

[redacted]

آرس [redacted] و ایران ایله تردد [redacted] تامرای شی کتیمك خبرلری یوز هفته چاتا بیلمه‌دیلر .

باکولیلره

آی باکولیلر ! الله خاطرینه منمن ال چکمگز ! من خطا ایله‌مدیم ، که گلدیم بر پاره مضحکه لی شیلر ایله سیزی گولدورم که گوگنگز آچیلسون وخورگنگز یاخشی حاله گیلسون .

بوسه من گلمدیم که اولی یولی اوزیمدن ایتجیدم ایشگه ابتدا سنده قالی بد ووران او ایوی خراب دمده‌مه‌گی اولدی : گوتوروب اوقدر یالان یالان یازدی ، که جمیع باکو اهلی منمن روگردان اولدیلار . « دمده‌مه‌گی » آزادان چخان کمی یا کوتنگ روسفو تکارسفی اشقولاسنگ پاسلیدلی قیلاسنگ اوجیقلری گلدیلر میدانه و اوز معلملرینن اوقدر افترا دوزللدیلر ، که من ایندی‌ده خجالت چکیرم .

بوینمه آلیرم که بویوك سهو ایلمشم و بونی‌ده عرض ایدیرم ، که منم بو سهویمه محض شاگردلرگ مکتوبنگ خطینگ و املا آشناسنگ گوزلنگی باعث اولدی ، والا بردن بره ، احوالاتی تحقیق ایتمه‌مش مکتوبی درج ایتمز ایدیم .

حقیقت ، چوخ وقت انسان بر شیئگه باقیر یله چوخ تر آلدانیر ، بنده‌ده همچنین دخی یه‌یلدیم ، که همین گوزل مکتوبگ واطنی کمی و بهمان ایله دولی‌در .

سوزگ وانجی ، همان مه‌گلای بازان شاگردلرمدن من اوزوم چوخ آرتق درجده دلگیرم . اوّلا ، کوچوك هارا ، بویوکدن شکایت ایتمکی هارا ؟ بنزه له بورجدر ، که اوغلیلر چتیره چاماییه کمی لیبات ایله میرلر ؟ اولار اوخومش آدمدیلر ، ایله‌ایمیش درلر ، اوبرازووانی آدمگ کیچه ساعت دورت‌دن ایره‌لی یاتماغی هارادە گورمشدیر ؟ و بنزه بیلورمگز ، که ساعت دورده کمی معلمارگلر له‌یه مشغول اولورلار ؟ بلکه ایله حقیقت احیا ساحلیورلار ؟ بلکه گیجه‌لر شورا بر یا ایدوب ملت دردی چکیرلر ، مادام که بولاری بنز بیلمیرسز ، گلای ایلمکه نه‌حقگز وار ؟ بلی ، اگر حقیقتده بزم اوخومش‌لارمیز گیجه‌لی گلوبلاردە ایمیش ، واجب ایله وقتلریتی گیچیروب ساعت دورده کمی یاتمیالار و گونوز ساعت ماولده دوروب فراشنی یابلوقو کمی شیشمش گوزلریتی آچا آچا اصقولنگ قاپیلارینی آچاریت ایده‌لر ، اولوقت گلای ایتمکه بلکه بر آز حقگزاولا .

اما یالیرم ، که یالان دیپورسگز . . .

Molla Nasreddin
Abone fiyatı Tiflis'te ve etrafı için:
Yıllık: 3 manat
Altı aylık: 1 manat 50 kapik
Tek nüshası: 12 kapik
Abone fiyatı başka şehirler için:
Yıllık: 4 manat
Altı aylık: 3 manat
Mecmuanın adresi:
Tiflis, Vorontsovskaya Caddesi No: 47, Molla Nasreddin İdaresi.
"İdareye basılmak için gönderilen mektup ve makaleler geri verilmez, eğer sahipleri marka (pul) gönderip rica etmezlerse."
Tarih: 19 Mayıs 1906 / 8 Rebiülahir 1324. Cuma.
"Her hafta neşrolunur (yayımlanır

Molla Nasreddin
Abone fiyatı Tiflis'te ve etrafı için:
Yıllık: 3 manat
Altı aylık: 1 manat 50 kapik
Tek nüshası: 12 kapik
Abone fiyatı başka şehirler için:
Yıllık: 4 manat
Altı aylık: 3 manat
Mecmuanın adresi:
Tiflis, Vorontsovskaya Caddesi No: 47, Molla Nasreddin İdaresi.
"İdareye basılmak için gönderilen mektup ve makaleler geri verilmez, eğer sahipleri marka (pul) gönderip rica etmezlerse."
Tarih: 19 Mayıs 1906 / 8 Rebiülahir 1324. Cuma.
"Her hafta neşrolunur (yayımlanır

Molla Nasreddin'in Notu (Sol Sütun)

Boynuma alırım ki büyük sehve (hataya) düşmüşüm ve bunu da arz ederim ki benim bu sevdam mahz-ı (tamamen) şakirdlik mektubudur. Hakikat, çok vakit insan bir şeye inanır ama yine çok aldanır. Bendeniz (ben) de öyle zannederdim ki bu güzel mektubun sahibi kendini vatanı için feda eden biridir.

Sözün özü: Hemen şikayete başlayanlardan biri de bizzat benim. Büyükten küçüğe herkesin bir derdi var. Ama sizden rica ederim ki bu sözleri benden duyup da incinmeyin. Eğer hakikaten bizim okumuşlarımız gece gündüz bu işlerle uğraşıyorlarsa, o zaman saat dördün beşin kıymetini nerede görüyorsunuz?

بلی ، بولار همیسی گیچن سوزدی .
ایندیده برآیری یاشیلار اورتالیغا آتیلیورلار : ایندیده پریقاتیقلر ایستیورلر ملا نصرالدینه دادانسیورلار .

آفرداشلار ، آخریر دینگز گوروم ، سنه‌له وجیهٔ ، که سحرلر ساعت آلتی ده قالیور ، گجه‌لر آخشام ساعت اوردہ آزاد اولورسگز ؟ دخی من‌نه ایدیم ، گه‌سگ مسلمان خوزیلرگز جمعه گونلری‌ده سزی قالدورلار قالیور ، قایلاری یاغیورلار ولایا اشیغی‌نه سزی ایشاه دوب الله یارادن گونه سزی حسرت قویورلار ؟ منم‌نه بورجم‌دی که مواجگز آز ، زحمتگز حددن آرتیق وراحتگز ابداً یوخدر .

والله معطل قالمشام ، بیلمرم یاز یسم یاپوخ .

یازمامسام ، سز انجه‌جك سگز ، یازمسام‌ده ، پدروی روسلو قاتارسفی اشمولانگ یاسلیدیگی قیلاسگ اوچینجیقاری کمی سزگ‌ده یولداشلارگز یاشایا جاقلار « حیات دوارخاد تگ سگونلرنده ثبوته یتورمگه ، که ملاعموسیو ایدوب ، بزیم حوزیلر جوانمرد ، انسان دوست ، رحملو ، زاملو ، بزیم حالمزه یانان ویرلری اوزاولادی کمی صمیم قلبدن ایشیو و « پته » دن ، « دورلووو » دن آرتق حریت طرفداری‌درلر .

والله معطل قالمشام ، بیلمرم یازیم یاپوخ .

گنه یازمامای مصلحت‌در .

« ملا نصرالدین »

قافقاز خبرلری

شماخی‌دن یازیرلار :

شماخی ده اهالیلو محله‌سنده بر دول عورتلگ تکامیش ایوینی پولیسیا ویران . ایندی بو سبب که قاراداووبلار دیپار تامنده مقرر اولان قانون ویرگسی اجازه‌سنی توانمسی اولماماغی له گوره عورت آلیوبدی . هر چند توانمسی اولان یا اولمیان همیشه پلان سز و اجازه‌سز ایولر تیکمکده درلر ، و لاکن پریستاو جبرایلسوی اوزکه لزه دیلمیوب (او اوز یاننده درکه له دیلمیوب) آنجاق بیچاره‌دول عورتلگ ایوینی داغیندی .

لاکن مسلمان غیرتلی چکن روحلیلر بیچاره عورتله حامسی اولوب پریستاو جبرایلوفی چاغیروب ایکی مین یامان دیوب و اونگ خلاف قانون رفتاری و عورته

ایدیکی ظلمگ بارمسنده قاقار چانشینی نه تلغرافی واسطه سیله شکایت گوندیردیلر ، لاکن مسئولیت آلتنه دوشدیگی سوگره پریستاو جبرایلوف جواب ویروب ، که عورتگ ایوینی ویران ایتمکده‌او عورته محض بر یاخشیلق و مرحمت ایدوب ، چونکه اوگا یقین جریمه زلزله شماخی‌دن ال گوتوریه‌جك و گیه‌سگز لکمه‌سوز ویروب خلقگ تازه ایولرینی یاشلاریله اوچوردیاجق .

گنه شماخی‌دن :

شاه پرلی مسجدینگ تعمیری ایچون اوچنجی اوچ مین منات خرج گوسترلوب . بر دولتمند و معتبرحاجی همی الله و همی‌ده منت یولنده خدمت ایتمك نیتی ایله محله اهالیه خبر ویروب که بنده اوز جیبمدن مسجدی تعمیر ایدیجگم آنجاق سز دورت مین منات جمع ایدوب ویرگ منه ، تاخیر بر ایشه سز قاریشمایگز . جماعت جوخ کاسب اولماغی سبیه اوچ مین بش یوز منات آنجاق یغوب ویردیلر حتی‌یه اما حاجی‌لگ آجیغی توتوب پولی قبول ایلمه‌دی .

الله بیله حاجی‌لرگ کوکلیمنی شماخی مسلمانلاریتگ اوستنده ایتمه‌سون اوز برلگی خاطریته .

بالاخاه‌دن :

بالاخاه کندنده ملا افراسیاب معلم خاصه‌سنده محمد باقر آقالگ اوغلی ایکی یاشنده عرشده قرآن شیرینی قورتاردی . ملایه بخشش یمیلگ ایچون ملالگ بورگلی گردیده‌سار ، و بر منات اون دورت شاهی ایکی قپك پول اون اوچ پیورتا اوچ گرونگه اینجیل قوروسی بیر قدر اوزوم قوروسی جمع اولوب ملالگ کیفی گوك دماغی چاق اولدی .

—

بلاخاه کندنده قدار خانه یوخدور رقیبه لرون اقراسنه اعتنا اولونمسون .

بی سواد

دور جدید .

(دولت دوماسی)

معلوم درکه بدن جهتجه انسان ایله حیوان‌ده بر او قدر تفاوت یوخدر ، انسان ایله حیوانگ فرقی‌در محض بر عقل‌ده و همان عقل‌له انسان جمیع حیوانلاری اوزینه تابع ایدوبدر .

ترقیات بشریه ایکی یولیسنه گیدوبدر . ۱) ایمان ۲) علم و فن یولیله . ایمان یولنده انسانگ ترقی سی تاریخ مقدسدن معلوم اولور . وقتی که انسان وحشی حالنده ایدی اوزیندن قورقی و هیبتی حیوانلاره سجده ایدیوب اونلاری الله بیلوردی . زمانیکه همان حیوانلاری عقلگ زوری ایله اوزینه تابع ایتدی ، باعلادی بر غیر الله آختارماغه و اول وقتلرده گوگیلره دقت ایدوب یقین ایتدی که الله گرك اونلاردان اولسون . سوگرا ایله که عقل انلیا درجه‌ده ترقی تاپدی انسان گیمیانی سحری و افسونی درگ ایتمکله باعلادی ، او گیمیانی ، او سحری ، او افسونی که اولارگ وسفی گلنوم له گتابنده قصیلا یازی‌لوبدر ، و چونکه جمیع گوزل مسقطر گیمیا گرلرده ، سحر بازلرده افسونگر و درویشلرده موجوددر ، بو سببدن انسانده همان گوزل مفتخر ایله متصف اولمغی بیشینه اوزینی بولارده یاووق ایتمکه جالشدی .

بلی ، عقل بر پایه ده ترقی ایتدی که بر نچه فیلسوفلر ، حسین گرد نظرلیلر رستم پهلوان ذکالیلر ، فرقینی بخارا فکرلیلر بو یولاردہ جبرلقرا مجاهدلر ایدیوب آرتمافده درلر .

علم و فن‌ده انسانگ ترقی‌سی آشکاردر : رمل‌دمی ، کیمیادمی ، جادودمی ، بولار ترك هالیسنده انسانگ ترقیسی بری تمجه گتور میر ؟ آخرده علم بر پایه یه‌جانویدر که انسانگ عقلنی یاروب یاغرسافلاریتی چیخار دوب کسورلر و محض بر دعا اوخوماق ایله انسانی موت محققدن خلاص ایدیرلر . ودخی یالغراق و تلیفونه محتاج اولمیوب رمل واسطه سیله ایران‌ده تورانلدن و اصفهان‌ده خجوانلدن خبر ویریرلر و بو جور مجیرالعقول اختراعلر مسلمان عالمنده هر گون هر ساعت ده ترقی ده‌در .

(مابعدی وار)

آتالار سوزی

قوشی جوره‌گی اوغری قوشی‌یه حلال‌در .

قوشگ یسمر وور اولدور .

خالیمان قورخان قویون ساخلامار ، قونافه حرمت ایلمه ، اگر چه کافرده اولسه .

Karikatürde iki kişi, Arapça "dövmek/vurmak" anlamına gelen "Darabe" fiilinin dil bilgisi çekimi üzerine şiddetli bir kavgaya tutuşmuşlardır.

Bu sahne, dönemin eğitim sistemindeki ve bazı dini çevrelerdeki şekilciliği hedefler. Gerçek hayatın sorunlarını çözmek veya fiilin anlamı üzerine kafa yormak yerine; kelimenin çekimi (geçmiş zaman mı şimdiki zaman mı olduğu) gibi teknik detaylar için birbirini darp eden insanlar tasvir edilerek, eğitimin özünden koptuğu vurgulanır.

İroni: "Vurmak" kelimesinin çekimini tartışırken birbirlerine gerçekten vurmaları, teorik bilginin pratikle olan trajikomik zıtlığını gösterir.

Alttaki Karikatür: Yolsuzluk ve Cehalet

Elinde "30.000" (tümen veya ruble) yazılı bir torba tutan, lüks giyimli ve nargile içen figür, dönemin yozlaşmış tipolojisini temsi eder.

Eleştiri: Altındaki "Eşek müşterisi" ifadesi oldukça sert bir hicivdir. Burada kastedilen, elindeki parayla her şeyi (ve herkesi) satı alabileceğini sanan zengin ancak cahil kesimdir.

Toplumsal Mesaj: Dergi, paranın vasıfsız insanların elinde bir güç unsuruna dönüşmesini ve bu tip insanların toplumdaki "saf" ve "cahil" kitleleri (eşek olarak nitelendirilenleri) kolayca kandırıp yönlendirmesini eleştirmektedir.

Sayfa bir bütün olarak; halkın bir yandan boş akademik/dini tartışmalarla birbirini kırdığını, diğer yandan ise parası olan kurnazların bu cehaleti paraya çevirdiğini anlatan sert bir sistem eleştirisidir.

. Horozlar Bölümü
Soru: Niye kavga ediyorsunuz?
Cevap: Ben ne kadar vakittir bu heyetle (toplulukla) karar vermişim ve aramıza girmek isteyeni öldürmek istiyorum.
Soru: Yani namus üstüne mi?
Cevap: Evet!

. Köpekler Bölümü
Soru: Yahu siz niye kavga ediyorsunuz?
Cevap: Bana bir parça kemik attılar, o gelip almak istiyor.
Soru: Yani yemek üstüne mi?
Cevap: Evet!

. Koçlar Bölümü
Soru: Yahu size ne olup ey koçlar?
Cevap: Vallahi biz de kendimiz bilmiyoruz. Bize sahiplerimiz hükmediyor (emrediyor), biz de birbirimizi helak ediyoruz.
Soru: Demek beykaralık (boş iş/anlamsızlık) üstüne mi?
Cevap: Evet!!!...

Molla Nasreddin dergisinin bu ünlü karikatürü, toplumdaki çatışmaların nedenlerini üç farklı seviyede hicveder:
Horozlar: "Namus" veya "ideoloji" gibi soyut kavramlar uğruna yapılan ancak çoğu zaman körü körüne yürütülen kavgaları temsil eder.

Köpekler: Tamamen maddi çıkarlar, "karın doyurma" ve ekonomik paylaşılamayan kaynaklar üzerinedir. Daha dürüst ama hayvani bir dürtüdür.
Koçlar (En Sert Eleştiri): Halkı temsil eder. Koçların neden dövüştüklerine dair hiçbir fikirleri yoktur; sadece "sahipleri" (yöneticiler, dini liderler veya güç odakları) öyle emrettiği için birbirlerini yok ederler. Dergi burada halkın sorgulamadan, başkalarının çıkarları için birbirine kırdırılmasını "beykaralık" (boşuna, anlamsız iş) olarak nitelendirir.

Özetle karikatür; toplumun neden birbirine düştüğünü sorgulatırken, en acı verici kavganın "nedenini bilmeden, başkası istedi diye" yapılan kavga olduğunu vurgular

Molla Nasreddin - Sayfa 6
Üst Kısımdaki Kısa Sözler:
Boş sofrada Molla dua okumaz.
Adam var iyisi sevilir, adam var at eti yedirirler.
Dünyada oğlan uşağı olmasa, kör kızlar evde kalır.
Kurttan iyi çoban olmaz.
Kurt, Müslüman içine çıkmaz.
Komşusuna güvenen devletsiz (parasız) kalır.
Kurt yuvasından kemik eksik olmaz.
Kör duvara dua yazmazlar.
Fikri olmayan yerde nizam olmaz.
Kişinin özüne bakma, yaptıklarına bak.
Müslümana gece gündüz birdir.

Molla Nasreddin - Sayfa 6
Üst Kısımdaki Kısa Sözler:
Boş sofrada Molla dua okumaz.
Adam var iyisi sevilir, adam var at eti yedirirler.
Dünyada oğlan uşağı olmasa, kör kızlar evde kalır.
Kurttan iyi çoban olmaz.
Kurt, Müslüman içine çıkmaz.
Komşusuna güvenen devletsiz (parasız) kalır.
Kurt yuvasından kemik eksik olmaz.
Kör duvara dua yazmazlar.
Fikri olmayan yerde nizam olmaz.
Kişinin özüne bakma, yaptıklarına bak.
Müslümana gece gündüz birdir.

Taze Vefa Hanımlarımız
Bakü'de Mayıs'ın 13'ünde ebelik okulunda imtihan verip diploma alan Müslüman hanımların isimleri:
Musa Beyova
Sultanova
Bayram Alibeyova
Ahundova
Mehemmedova
Elesgerova
Ahmed Beyova
Efendiyeva
Mayıs'ın 12'sinde imtihan verip başarı gösteren diğer hanımlar:
Ayvazova
Petrovna
Oruçova
Varansova
Danilova
Vallahi korkmuyorum!

ایرانده حریت

(۱) حریت مذاهب و ادیان .

ایران مملکتنده کیچن شاهلارا ویریلن مالیقسته موافق حریت اختراع ادیان و مذاهبدر: هرکیم ادعای نبوت یا امامت یا الوهیت ایده مختاردر؛ پیر اولماق مرشد اولماق رکن اولماق یاخود اولماق مسئله‌لرنده هامی گرك سربست اولسون .

(۲) حریت وجدان

هرکیم شریعتده، طریقتده، حقیقتده، هرکونه تصرفات کیف مایشاء ایده‌بیلر آثار واخبار یازا بیلرسزورسز: همزه نامه، مختار نامه، فاتنامه کمی میللرجه کتابلر یازماقه و نشر ایتمکه هامی آزادیدر خصوصا شاعرلر هر جور مدح و قدحده خیال قدرت و قوه‌سنی ایشلدوب جولان ایتمکده بی اعتبار اولسونلار ممنوعی هر بر درجه‌یه تصور بلسونلر و هر بر اوصاف و ملکات اثبات قابلسونلر .

(۳) حریت لسان .

هرکیم هرله ایستدی دیه بلر اورکنه کلسن سوزی جدا دانشابلر کلنی و صدق وصحت وسقم ملاحظه اولنماسون چارسوده کوچه‌ده . بازارده . قاپولرده . درویشلرده ، قهوه‌لرده ، ایلان کردرلرده ، قالا یاخالارده ، زنجیر اورالارده یاهو دیللر ، و غیریلرده هیچ بر کیمسه متعرض اولنماسون، آزاد اولمالیدرلر .

(۴) حریت فتوی.

علما بیزان شرع احکام‌ده ملاحظه ایتمکه و موافقت قانون شرع ایله فتوی ویرمکه مجبور اولماسونلر متناقض حکملر و ناسخ منسوخ‌ده ضروری یوقدر .

(۵) حریت مدارس .

هرکیم هر مدرسه‌ده تحصیل ایتمکه اختیاری وار (قید)متولی اتك مملکته موافق اولمالیدر.

و هر بر علم‌دن اوزی ایستدی گرك درس ویرسون.

امتحان مسئله‌سی اصلا گرك مدرسه‌لرده اولماسون چونکه تقید حریته منافیدر . امتحان آزادمالکه منددر شئی‌در .

هر طلبه نچه ایل تحصیل خواهشی اولسه مدرسه‌ده بی مانع قالسون مخصوصا چوق مقدس‌لرکه آخر عمرلرینه دین تحصیل قصدنده مدرسه‌لرده قالورلار محترم اولمالیدرلر .

(۶) حریت اوقاف .

وقف املاك بیع و شری وقل الانتقال‌دن ممنوع اولنماسون سایر ملك حکمی لازم اولانلره قابل تصرف اولسونلار . مداخل و مخارجك میزانی واقعك دستورالعمله مفید اولماسون بلکه متولی یا زورلو ملالریك نظرنه تابع اولسون .

(۷) حریت میزان .

هیچ بر شئ‌ده بو جور حریت و آزادەلك ویرولمیوب که طاش قرارودە ویرلویدر. هرکیم هرنه‌ایله شئی چکه چکسون نه‌جور ترازو قایرسا اوزی بلسون هر بردیرده بر طاش بلکه هر دکانده بر جور طاش اولابلر. خلاصه ترازو و طاش هریر شخصك اوز اختیاریله یاخلیدر . دولت بو مسئله‌یه اصلا قارشمیه‌جقدر.

(۸) حریت عسکریه .

قدیم‌الایام‌ده سرباز آلنان یرلردن باشقه‌سندن سرباز آلنماسون سربازه مشق و نظام اجباری گرك اولماسون. تفنك اوزوم ده‌کلدر. سرباز هر بر صنعته وحرفته مشغول اولابیلر. (قید) مازندران و خراسان سربازلری حمالق و کندەچی‌لکدن باشقه ایشه گیتمسونلر.

(۹) حریت حکام

حاکملر، اریابلر، علمالر، شهرلرده و کندلرده مبسوط الید و مطلق العنان هر بر قسم تصرفه قادر اولسونلار. ملتك عرض و ناموس و جان و مالنه مالك اولسونلار هیچ بر کیمك طرفندن مواخذه اولنماسونلار .

مابعدی وار .

(ملا حسرت)

جواب

باکودن

جناب ملا نصرالدین! مجموعه‌کزده اعلان ایدیرسکز که گنجه‌ده ایکی‌در، زیاده فالا باخان ملالار وار. محبت، زبان بنده شیرین، لك دعالی یازیرلارو علاوه طاشنده فوریرلارو نچه نچه پیاله معجزاتلر گوسترلر . . . اما دخی اولدان خبروگز یوخدر که با سکو شهریننده سیاسکی گوچه‌ده ماشور دالاننده بر ایله فالا باخان ملا وار که گنجه ملالاریلنگ گوبه‌کین یازسه دورت آی یازیم‌ده دیشی اوغلان دوغوردیرارلار. جناب ملا نصرالدین! توقع ایدیرم گنجه‌لیلر مکتوب یازوب معلوم ایدمسگز که چوخ‌دخی ایقمسوالر که گنجه‌ده پیله پیله فالا باخان ملالار وارمش هر گاه بیرده اعلان آتشه‌لر باکو شهریتون فالا باخان ملالارین گوندررم اولالارون یاغنه بر تاباکی اویونی گتورلر که قلم کاغذ لرینده یدلارینن چخاروب حرت دیون قاچارلار ایرانه طرف. هرگاه میز ملا نصرالدین‌ده یازیم بو ملالاره اینانماساگز پس سیزگ‌ده عقیدگز دونویمش .

قارین قلی

اعلان

پتربورغ ده آسیا دولتلرینه مخصوص (ادارهٔ مشروطه) سائیلر. «پارلامینت» گ عضولری (یعنی جماعت وکیللری) پادشاه طرفندن تعین اولونمالیدرلار

ادریس تلغرامدن اوتسری : پتربورغ — باش وزیر عوره‌میقین عالی جنابلرینه. ۱ — ۹۹۹۹

مدیر ویاش محرری : جلیل محمد قلی زاده

(۱) Mezhep ve Din Hürriyeti:

İran memleketinde din hürriyeti; her kimin gönlü ne isterse ona inanmak, peygamberlik veya imamlık iddia etmek ya da din hocalığı yapmak hususunda herkesin serbest olmasıdır.

(2) Vicdan Hürriyeti:

Her kim şeriatte, tarikatta ve hakikatte her ne türlü tasarruf etmek isterse serbesttir. Hamzanâme, Muhtarnâme gibi binlerce kitabı yazmak ve neşretmekte herkes hürdür. Özellikle şairler her türlü hayal ve düşünceyi söylemekte özgürdürler.

(3) Lisan Hürriyeti:

Her kim her ne dilde konuşmak isterse; çarşıda, sokakta, pazarda dervişlere, fukaraya ve her millete karşı kendi dilini kullanmakta özgürdür.

(4) Fetva Hürriyeti:

Ulema, şeriat hükümlerine uygun olarak fetva vermekte serbesttir. Hiçbir zorlama altında kalmadan hüküm verebilirler.

(5) Medrese Hürriyeti:

Herkes istediği medresede tahsil görmekte özgürdür. Her muallim (öğretmen) kendi istediği dersi verebilir. İmtihan meselesi medreselerde serbest olmalıdır.

(6) Evkaf Hürriyeti:

Vakıf mallarının alım satımı ve idaresi kısıtlanmamalıdır. Vakıf gelirleri mollaların kontrolünde olmalıdır.

(7) Mizan (Terazi) Hürriyeti:

Hiçbir eşya üzerinde hürriyet ve serbestlikten yoksun kalınmamalıdır. Herkes ölçü ve tartısında özgür olmalıdır.

(8) Askerlik Hürriyeti:

Kadim zamanlarda asker alınan yerlerden başka yerden asker alınmasın. Askerlik zorunlu değil, isteğe bağlı olmalıdır. Mazandaran ve Horasan askerleri kendi kıyafetleriyle işe gitmelidir.

(9) Hükkam (Hâkimler) Hürriyeti:

Hâkimler, ulemalar ve şehirlerdeki büyükler her türlü tasarrufta serbest olmalıdırlar. Milletin namus, can ve malına mâlik olsalar bile hiçbir taraftan sorgulanmamalıdırlar

Cevap (Bakü'den)

Cenap Molla Nasreddin! Mecmuanızda ilan etmişsiniz ki Gence'de iki kişi fal bakıyorlar. Evet, mahabbet ve dil bağlama üzerine yazıyorlar. Ama dahi onlardan daha büyükleri vardır ki Bakü şehrinde siyaset köşesinde oturup mısra yazarlar. Gence mollaları günde dört tane yazıyorsa, Bakü mollaları on tane yazar. Eğer Molla Nasreddin Bey İran'a giderse, bizim bu mollaların işlerini de orada görür.

İlan

Petersburg'da Asya devletlerine mahsus "Meşrute" satılır. "Parlament" ki unvanı (yani cemaat ve vekilleri) padişah tarafından tayin olunmalıdırlar.

Adres: Petersburg - Başvezir.

Müdür ve Naşir: Celil Muhammed Kulizade

Yirminci Yüzyıl

Kafkasya'da Hürriyet

Bu karikatür, 20. yüzyılın başında Kafkasya'daki trajik durumu ironik bir dille eleştirir. Altındaki "Hürriyet" (Özgürlük) yazısına rağmen görselde çatışma, silahlar ve kaos vardır. Dergi bu yolla, bölgeye özgürlük adı altında sadece kan ve savaşın geldiğini, medeniyet iddialarının ise şiddetten ibaret olduğunu vurgulamaktadır.

№ 8

ملا نصر الدین

Цѣна 12 к.

۲۶ مای

قیمتی ۱۲ قپیک

Üst Bölüm (Logo ve Künye)
Büyük Başlık: Molla Nasreddin
Sol Üst: Sayı 8
Orta Kısım: 26 Mayıs
Sağ Üst (Kirilce) ve Sol Orta (Arapça): Fiyatı 12 Kapik (Kuruş)
Karikatür İçindeki Detaylar
Karikatür, Molla Nasreddin'in elinde dergilerle Rusya ve İran sınırında duruşunu betimler:
Sınır Tabelası: Bir tarafta Rusya, diğer tarafta İran yazmaktadır.
Molla'nın Elindeki Dergi: Kendi adını taşıyan "Molla Nasreddin" dergisidir.
Sol Alt Köşe: Çizerin imzası ve 1906 tarihi yer almaktadır.

Bu kapak, derginin hem Rus hem de İran coğrafyasındaki cehaleti, siyasi baskıları ve toplumsal sorunları eleştirme misyonunu simgeler. Molla Nasreddin, her iki taraftaki baskıcı rejimlere ve bağnazlığa karşı elindeki "mizah ve fikir" silahıyla (dergiyle) sınırda dimdik durmaktadır.

آبونه قیمتی تفلیسده و اطراف ایچون آیریلك
اؤلکدن پوستاللق برابر یعنی
۹ آیلی . . (۳۹ نسخه) — ۴ منات
آلتی آیلی . (۲۶ نسخه) — ۳ منات
اوچ آیلی . (۱۳ نسخه) — ۱ منات ۶۰ قپك
نسخه‌سی . . . . . ۱۲ قپك

مجموعه‌نك ادریسی : تفلیس وارانسوفسکی کوچه‌ده نومره ۴۷
ملا نصرالدین اداره‌سی
Тифлисъ Воронцовская улица № 47
РЕДАКЦИЯ ЖУРНАЛА
„Молла Насреддинъ“
اداره‌یه چاپ اولونمق ایچون گوندریلن مکتوب و مقاله‌لری گری گوندرمك تحکمدر ، اگر صاحبلری مارکه گوندروب خواهش ایلمه‌سلر .

جمعه ۱۵ ربیع‌الاخر ۱۳۲۴ هر هفته نشر اولنور می ۲۶ ۱۹۰۶

دوقوز آیلق مشتریلره تحفه ایچون ایکی کتابچه گوندریله‌جك . اولمجی تحفه‌مز «جنا اوسنا زینالك حکایه‌سی» دی ، که ملا نصرالدینك تصنیفاتندن‌در . ایکنجی تحفه‌مز یولداشمز «امید وار» ك «بیر در بوقدر ظلم» آتده‌کی مجموعه سیدر .

اعلانلار
م . نبیلسکی تعلیمیل فابریقاسنده
تزه‌کجه وفارسجه تعلیمیل حضیرلانمیر ، اسکی اوجوز قیمتیله اوزگه‌شهرلرده خواهش ایدنلره پوچت ایله‌ده گوندریلور . آدرس : تفلیسده یکی لایوسکی کوپرینك یاننده . نومره — ۲۱

تعمیرات و حاسی برلرك پلانلری چکورم ، مسایله قسمنده آدرس : وارانسوف کوچه سنده ۳۶ نمره ۱ — ۲

قافقاز خبرلری

کنجه — بولوطات گنجه‌لی جوخ اوجوزلق یازیرلار ، بیله که اوعسورلق مالنك بری ۱۰ منات ، آن — ۱۶ منات ، ایشکنك بری ۴ منات‌دی .

بونیله برابر حنا و تریاك جوخ بهادر . مراغه‌ده کسی تکیدارلق اوغور آلمیش ملاقاسنی گتوروب باشقه ملاقالار ایله گنجه تکیدار لارینه ساتیشدلار . صاحبلری ادعا ایده‌یلر .

طابلر سوز و پروبلرکه بوندان سوگرا جزوی خوالقده پیدیکلری خورما لارك تخملرینی جلب ایتمه قویوب دها بربرینك باشلارینه وورمامولدلار .

کنجه جماعتی قرار قویوب ، که بوندان سوگرا اوغاقلار ایکی سنه‌یه چاتان کمی بری برینه ناهزد ایتسونلر .

اعانه

«راستوف قادانو» شهرینك مسجدینه اعانه :

«راستوف قادانو» شهرینده مقیم و جامع بنا ایتمك [redacted] راستوف اداره‌سینه گوندرمیشلر . تفلیس مسلمانلاری [redacted] ریدن [redacted] گوردیرده بر نامعلوم [redacted] ، شماخی‌لنگ ملالارندن [redacted] شماخی‌لنگ حاجی [redacted] بن آلتی یوز دوقسان بر منات ۷۳ قپك ، ایروان غوبرناسنگ حالالاریندن — اون یدی مین منات ، ایروان لاجسر و تگلرینلن — دورت مین بش یوز منات ، تخجوانلدن — یوز اللی منات ، شیشه مسلمانلارندن — سکز یوز منات ، نخجوان گنجه و آغدامدن — دورت مین آلتی یوز اللی بر منات آخسقه و آخالکلك بگلرندن ایکی مین منات — اعانه‌لك جمعی — اوتوز بر مین بش یوز اللی بر منات ۷۳ قپك همین میلغی بر همین مایگ ۱۹ ده پوچتا واسطه‌سیله گوندردیك یا کویه . «حیات» روزنامه‌سنگ اداره‌سنده «آواره» جنابلرینه ، که اوللرده عایله زحمت چکوب لازمی یرینه تبلیغ ایتسونلر . پوچتا قیطیغنگ نومره‌سی ۳۸۸ .

چوخ غریبه!

شماخی‌ده پریستاو جیرتیلوف صاحبسز و فقیر بر مسلمان عورتنگ ایوینی ویران ایدیر ، اما بونگ عوضنده شماخی روحانیلرندن بری منم اوسنمه اینه برك چیمیریر ، که سسی ائشیده گلیر . یوگا اگنا اینمیوب گونشوروب منه یازیر : ای ملا نصرالدین ! گورسنگ باشگانه اپش گوتورمه‌جکم ! قاردالش ، والله من جیرائیلوفگ اوزینی‌ده گورمه‌مشم ، آیریلنگ ۷ دن تفلیسده وارانسوفسکی کوچه‌ده دیورم و عمرمده شماخی‌یه گیتدیکم یوخدی ، لخجوان ده ناچالیقیق «اینکیل» مسلمانلارنگ قارنینی یومورقی ایله دلیك دلیك ایلمسوب بی نوا مسلمانلار کیدوب ملا لاره دردلریمی سویلین وقت ملالار جواب ویریرلر ، که ناچالنگده هیچ گناه یوخدی ، الله ملا نصرالدینه لعنت ایله سون .

یاخشی ، بورادە منم گناهم نه‌در ؟

(زه‌که‌ر) پریستاوی «اوغاریشیوف» سیدی جنیفه‌نی هیچ بر تقصیری اولمادیغی یرده طویله‌یه قاپو اوقدر آلنگ یورلنه چاپیر که بر ویدره‌ن آخیر . ناچالنگ «رحاوت» فازاخده‌ی مسلمانلارنگ بورگلرینی باشدن گوتوروب ذکان گوللارینی چر پیر یازیق مسلمانلارنگ مر مر کمی قرخیلمش باشلارینه ، و بونگ عوضنده گنجه‌ده روحانی آغالارمزنگ بر-یسی هر کون صبح تردن برنجی حصه پریستاوینگ دیدینه گیلیر ، اما منی گوجه‌ده گورن وقت سلامی‌ده آلمیر .

ایروان غوبرناتوری مسلمان آدی چکیلنده قبحه آزارلیسور و قاضیلرمز اینه گوروشن وقت الله ویریر ، که اونلار ایوه گیدنده لعنتلا زحمت چکوب الترینی یوماسونلار ،

62

Molla Nasreddin dergisinin 26 Mayıs 1906 tarihli 8. sayısının ikinci sayfasıdır.
Üst Kısım (Künye ve Abone Bilgileri)
Sayfa: 2
Derginin Adı: Molla Nasreddin
Sayı: 8
Tarih: 15 Rebiülahir 1324 / 26 Mayıs 1906
Abone Bedeli (Tiflis ve diğer yerler için):
9 Aylık (39 nüsha): 4 Manat
6 Aylık (26 nüsha): 3 Manat
3 Aylık (13 nüsha): 1 Manat 60 Kapik
Tek nüshası: 12 Kapik
İdare Adresi: Tiflis, Vorontsov Caddesi, No: 47, Molla Nasreddin İdarehanesi.
Not: İdareye basılmak üzere gönderilen mektup ve makaleler geri iade edilmez, meğerki sahipleri mark (pul) gönderip rica etmiş olsunlar.
Orta Bölüm (Duyuru ve Haberler)
Dokuz aylık abonelere hediye: Dokuz aylık abonelere iki kitapçık hediye gönderilecektir. Birincisi "Usta Zeynal'ın Hikayesi" (ki Molla Nasreddin'in tasniflerindendir), ikincisi "Ümit Var" yahut "Bu Da Bir Zulümdür" adlı mecmuadır.
Kafkas Haberleri:
Gence: Bu aralar Gence'de ucuzluktur. Bir eşek 10 manat, bir at 16 manat, bir inek ise 4 manattır. Bununla beraber kına ve afyon da çok pahalıdır.
Merağa: Birisi mektep çocuklarının elmalarını ellerinden alıp başkasına satmıştır. Mektep çocukları ve hocaları buna itiraz etmektedir.
Tiflis: Bazı çocuklar yediklerinin kabuklarını yerlere atıp birbirlerinin başlarına vuruyorlar.
Diğer Bölümler
İane (Yardım): Rostov-na-Donu şehrindeki muhtaç Müslümanlar için toplanan yardımların listesi yer almaktadır. Hacı Zeynalabidin Tağıyev, İravan (Erivan) tüccarları ve çeşitli şehirlerden gelen bağışların miktarları (manat ve kapik cinsinden) sıralanmıştır.
Çok Garip: Şamahı'da bir polisin Müslümanlara ait evi viran ettiği, ancak buna karşılık ruhanilerin sessiz kaldığına dair kısa bir eleştiri yazısıdır.
İlanlar: Dergiye verilen çeşitli ticari ilanlar ve adres bildirimleri bu sütunlarda yer almaktadır.
Sağ
Burası
Yine benim üzerime öyle bir yük bindiriyorlar ki, sesi Tiflis'ten gelir. Boğul! Gitme! deyip beni gönderiyorlar. Yazıyorlar ki: "Ey Molla Nasreddin! Görür müsün başkaları ne işler çeviriyor?" Kardeşim, vallahi ben cerrahlıktan başka bir şey görmemişim. Hayret! Yedi gündür Tiflis'te Vorontsov sokağında boş boş geziyorum ve ömrümde Şamahı'ya gitmişliğim yoktur ki göreyim dağdan kaçan kimdi, inceleyeyim. Müslümanların karnı yumuşaktır, hele dertten yanıp bitmişlerdir. Bu fukara Müslümanlar gidip mollalara dertlerini anlatırlar; o vakit mollalar cevap verirler ki: "La havle! Hiç günahımız yoktur, Allah Molla Nasreddin'e lanet etsin."
Pekâlâ! Burada benim günahım nedir? Zemyakin (polis amiri) ile Uçarişof'un hiçbir suçu olmadığı halde, tavlada o kadar elini burnuna vurur ki her yerinden kan boşanır. Kaçakçılık davasında Müslümanların borçlarını başlarından aşırıp, çekilen kolları... Yazıktır Müslümanlara, başlarına mermer bir gemi fırlatılmış gibi... Bunun karşısında Gence'deki ruhani ağalarımız ise her gün sabah erkenden birinci şube amirinin yanına giderler; ama aynı sokaktan geçerken selam bile almazlar.
İran Valisi, Müslüman adı anılınca feci şekilde azarlıyor ve faşistlerle öğle vakti görüşüyor; Allah verir de onlar iyi giderler... Sonra zahmet edip ellerini bile yıkamasınlar.

اما جناب ملالار عوریاتورک آجیغینی چیخار رتمدن اوتری جماعته دییورلر : اوخوماگز او مرتدک مجله‌سنی .

یاکودن نامعلوم بر شخص (اما بوراسی بیلیرم که پاخاندی یا ایران ملا سی‌اگوتوروب منه لحش یازیر و ثبوته یتوریر ، که دیاده شهرتلی و عظمتلی شهرلرک اولمجی‌سی تبریزدی ، چایلارک اولمجی‌سی آراس چایی دی و کندلرک اولمجی‌سی داناباش کندی دی ، و بونی‌ده یازیرکه ایران حکومتنگ آز چوخ تنزل‌ده اولماغینه باعث محض ملا نصرالدین‌در .

تفلیس‌ده . . . . گوروروم به ایسمیوردیم دیم . . . . یادیمدان چیخدی . . . . .

غرض . . . . . !

سوزلری یازان وقت هاتسدن تیله بر صدا گلدی‌کی «دره ایشه‌ک ای ملا نصرالدین ! بولار هامیسی میکد رد . »

ملا نصرالدین .

بر پاره حکمتلی دالتیفلار :

« چارمسزلکدن »

— حسنقلی ، نه جور آدملری ادارهٔ روحانیه حریت دیانت مسئله سی یارمسنده تفلیسه دعوت ایدیر ؟

— فاضی لری و دولتلی لری .

— آخردیمن دعوت اولونانلارگ ایچنده تك تك اوخومش لاردە گورسه‌لور . پس بولارك نه عجب چاغیرپرلار ؟

— چارمسزلکدن .

— حسنقلی ، منم یاخشی یادمده‌در ، که همان مجلسه دعوت اولونان اعیان و اشخاصگ چوخی سی عبرلرینه برچه دفعه‌ده بوغولنگ قیاغنی وورد ورمیوب ، به نه ایچون ملالار اوطور آدملر ایله بر مجلسس ده اگلشمگه راضی اولدی لار ؟

— چارمسزلکدن .

« چنین سؤال »

— حسنقلی ، بو قدر فاضی و اعیان که ادارهٔ روحانیه طرفندن مایگ ایکرمی دوردله تفلیسه حریت مذهب مسئله لرینه باخمالدن اوتری چاغرلدیلار مگر بونی ملاحظه ایله میرلر ،

که بلکه مجلسگ شیرین یرلنده غفلة رمضان آی یتشدی ، پاایتکه قاره یاغ محالنده بر ارمنی ایله بر مسلمان ووروشدی اوادە یسی لیجه اولسون ؟

— نجه اولاجاق ؟ داغیلا بیلمیرلرمی .

— چوخ عجب بونی که بونلار اوزلری‌ده ملاحظه ایدیلورلر ، پس نه عجب بو یازه‌ده بر فکر ایله میرلر ؟

بو چوخ چئین سوال‌در که من منمن ایدیرمن ،

عمو اوغلی هوروملجك

نیه‌من دیر سدن قاچدم

(گیجن نومره‌دن مابعد)

اون اوچ یاشه چاتاناکمی من کوچه‌لرده خروز دوگوشدررديم . آخ گیجن گونلر ! ! !

ـ گون گلدیم رحمتلیك داداشمه دیدیم داداش ، منی قوی درسه . رحمتلیك منی چوخ ایسترردی چونکه منمن سوایی‌بر اوزکه اولادی یوخ ایدی . محض منی ایسته‌یك سبیه‌ده سوزوم یوه دوشمه‌سون و اورگیم سخیلمسون رحمتلك داداشم راضی اولدی اما بو شرط ایله‌که اول گیدوب ، قوشی‌مر ملا اسماعیله استخاره ایلدیرسون ، ملا اسماعیل گلنده وقت ایندی ، الله اکبا میللرجه رحمت زیله‌سون ، رحمتلك همی ملا ایدی و همی ده شاعر ایدی ، هرله قدر که شعر دیمشدی یازوب بر دفترچه قایر مشدی و استخاره ایدن وقت گوتورمردی همان دفترچه‌دنی ، گوزلرینی یومارردی ، آغزینی آچاردی گوگه سمت و دوداقلارینی تریه‌دەرك یه‌ده دفترچه‌لی بریرلدن آچوب اوخوردی .

رحمتلك داداشم منم درسه گیتمکیمه استخاره ایلدیرن وقت رحمتلك ملا اسماعیل کتابچه‌ی سویله دیگم قاعده ایله آچوب دداشمه همان بو شعرلرینی اوخویوب :

اولکونکه سگا خالق اکبر لطف بر اولاد
اولسون پور کگ شاد
تعیین ایله جندارك که ایشسون اونه امداد
تا دگمیه همزاد .
یاخدان سوله سولدن ساغه سال بوینه هیکل
قوی جنسی معطل .
بیك گونه طلسماه دونسوب ایله مشعل
کردد اونسی ال ال
کرد گمه سووق سالجلانوب اولسه‌ده بیمار
حکم ایت گله جندار

گوسترمه طبیبه اوجکر گوشه‌گی زنهار
قویما اوله مردار
آغلارسا اوشاق دردینگ آختارما دواسین
آیحق سوك آلاسین
قورخوزسون اوده دامدا باجا ایله چاغاسین
گسوندە صداسین
اورکت اوگا الیه اوزگ بر ایجه موهوم
محدود اوله معصوم
بو سایه‌ده عمر ایلیه دلیاده او مظلوم
هر حسالتی مذموم
تك تك دل آچاده آگا تعلیم ایله هدیان
هم اولما پشیمان
بیلدر اوگا مین درلو فیاحتلری هر آن
آلسون اله عنوان
اون یاشه پنجه اوشاقگ ایلمه غفلت
قالدر ایجه بد عت
تا اون یشه یتمو گجه تا یا ایشده مهارت
هم آلیشه عادت
گولدرمه اونی مکتبه دنك ایلمه باشین
نو گمه یوزه یاشین
هر فندو بزلگله ایدر گسب معاشین
ساخلار اوزی یاشین
راحت نه لازم ایده دیاده معیشت
قولدور چیلق اورکت
تا اینکه قمار اویتیا قل ایلیه عمارت
خوشدور بیله صنعت
دنیا نی سویوب ایلیه هرگون سنی خرسند
سانع اول دیله فرزند
ایوده تاپور ایمدی دخی چای پلوو قند
گیمدور سنه مانند
ناگاه آلنوب حصه دوقارسه سنی وحشت
ویر جا گمه رشوت
سات وار یوخگی آگیوه‌لا ویر نجه خلعت
یوخ اول حله عابت
آخرده اولوب حسرت دیدار جمالی
قال گیمسی خالی
قالدقده اوغولسیز دخی لیز یاشلا سؤالی
آل وزر و یالی
تاپ رزق حلالی
آی باشی بلالی
یق د گمشی گالی
اولمار اوخوماقدن
تایماق یو چلالی
(مابعدی وار) «خوب هوب»

Sol Sütun (Haberler ve Eleştiriler)

Ama Cenap Mollalar: "Mollalar, valinin cebini boşaltmaktan halkı unutmuşlar. Okuyun, bakın o mürteci (gerici) meclisine."

Bakü'den: "Meçhul bir şahıs (ama burasını bilirim ki yalancı ya da İran mollasıdır) bana fahiş bir mektup yazıyor... Tebriz'de, Çaylaklar'da Molla Nasreddin'in az çok etkisinin olduğunu söylüyor. Yazık ki İran hükümetinin Molla Nasreddin'den korkusu yoktur."

Bir Parça Hikmetli Sorular (Çaresizler): "Gerçekten de neden idare-i ruhaniye (dini idare) hürriyet ve diyanet meselesini tartışmak için Tiflis'e davet ediyor? Kadıları ve devletlileri (zenginleri) çağırıyorlar... Pes, bunları ne diye çağırıyorlar?"

Çetin Soru: "Gerçekten de bu kadar kadı ve ayanı (ileri geleni) ruhaniye tarafına davet edip din hürriyeti meselesini tartışmaya çağırmak, acaba ne anlama gelir?"

Orta Sütun (Makale ve Hikaye)

Neden Benden Kaçtın? (Geçen Numaradan Devam): "On üç yaşında çocuktum... Rahmetli ağabeyim dedi ki: 'Dadaş, gel okumaya başla.' Ağabeyimin çok işi vardı, başı kalabalıktı. Bir gün dedi ki: 'Git Molla İsmail'den ders al.' Gittim Molla İsmail'e istihare (nasihat) için... Allah ona bin rahmet eylesin. Rahmetli hem molla idi, hem şairdi. Her ne zaman şehre gelse bir defter çıkarır, mesnevi ve istiharelerden okurdu..."

Horozoğlu

Sağ Sütun (Şiir - Hop Hop)

Derginin ünlü şairi M.A. Sabir (Hop Hop) tarafından yazılan satirik şiirden bölümler:

"Gösterme tabibe (doktora) acıyan köşesini, ruhuna yazık etme murdar."

"Ağlarsa uşak (çocuk), derdinin dermanını ancak soğuk suyla ara."

"Korkusundan evde damda bacayla çatışmasın, sesini kessin."

"Öğret ona elinde on kuruş bir akçesi olsun, sınırlı kalsın masum."

"Bu sayede ömrü boyunca dindar olsun, mazlum her haliyle medyum (sessiz)."

"Daha dili yeni açıldığında ona hurafe öğret, her an pişman olmasın."

"Bilsin ona bin türlü kabahatler her an olsun, alnına unvan (etiket) asılsın."

"On yaşına gelince cehaletle gaflet içinde kalsın."

"On beşine gelince kâğıt oyununda (kumar) maharet kazansın, âdet edinsin."

"Gönderme onu mektebe, dininle bağışla... kalsın yüzü kara."

"Fesatla yalanla kazansın maaşını, saklasın yüzünün karasını."

"Rahat neye lazım ey dünyada meşakkat çeken, dolsun kalbi kederle."

"Kumar oynayıp katledince ömrünü, hoşnut olur bu saltanat."

(Devamı var - Hop Hop)

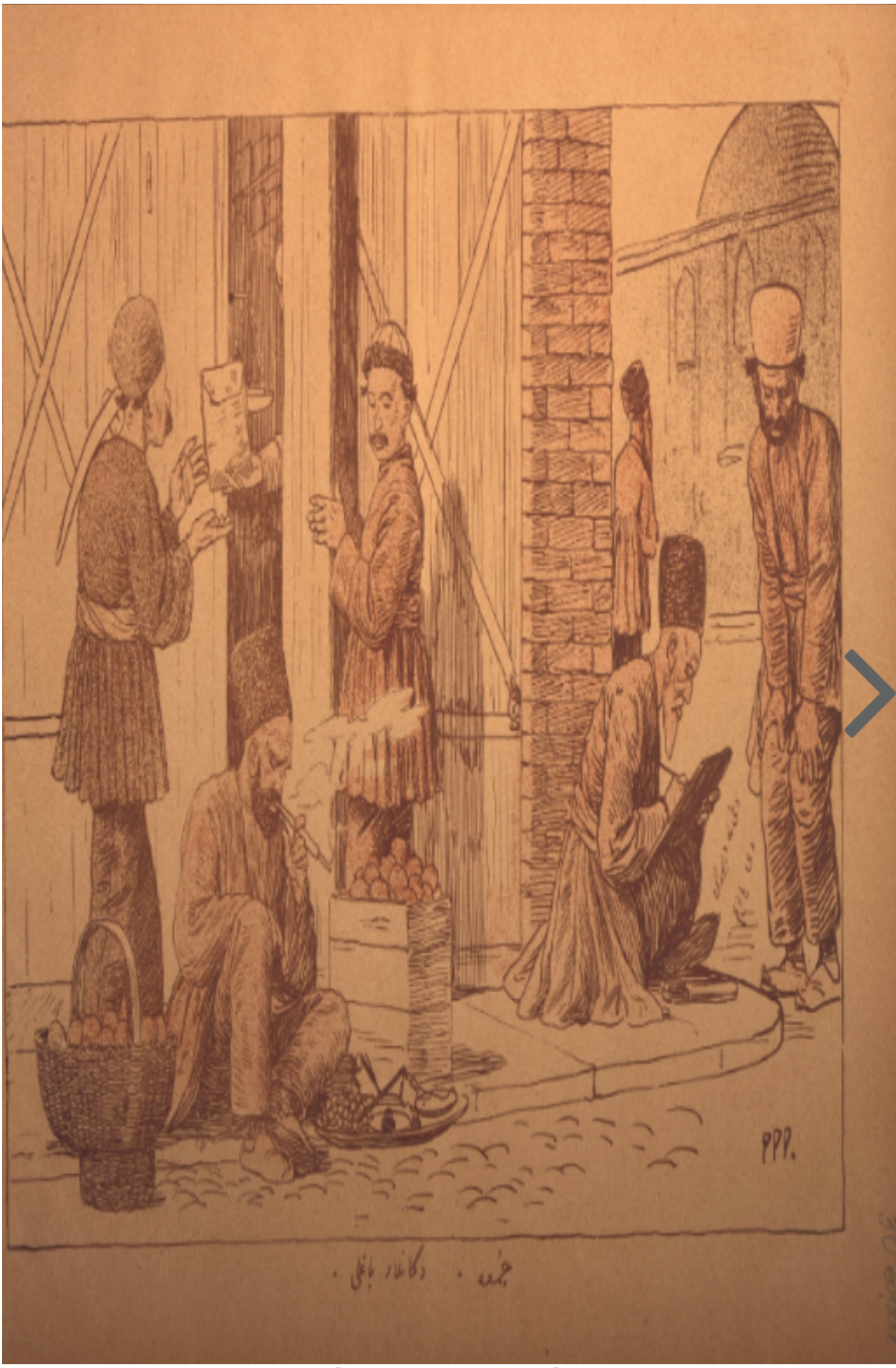

"Gence... Dükkânlar bağlı."

"Dükkânların bağlı (kapalı) olması", şehirde ticaretin durduğunu, ekonomik bir krizin veya siyasi bir protestonun (grev vb.) yaşandığını simgeler.

karakterlerin (yere oturan satıcı, bekleyen insanlar ve kâtip) durgun ve boynu bükük halleri, hayatın sekteye uğramasının halk üzerindeki karamsar etkisini vurgular.

Gence Vurgusu: Dergi, Azerbaycan'ın önemli şehirlerinden biri olan Gence üzerinden, bölgedeki genel idari veya toplumsal sorunlara dikkat çekmektedir.

Üstteki Karikatür (Darp Sahnesi)

Metin Çevirisi:

Sağ alttaki kutuda şu yazmaktadır:

"Döverler pirinden, korkmaz birisi, hayattan eşiği, ahmak baladan diyor ağam."

(Özetle: Onu dövüyorlar ama kimseden korkmuyor; bu cahil, kapı dışarı edildiğini bile anlamıyor.)

Yorum:

Burada bir vatandaşın, iki kişi (muhtemelen kolluk gücü veya zorbalar) tarafından darp edilerek dışarı atılması tasvir ediliyor. Arka plandaki figür ise bu durumu tepkisizce izlemektedir. Karikatür, dönemin baskıcı yönetimini ve halkın gördüğü eziyeti eleştirirken, toplumun bu duruma karşı duyarsızlığını veya cehaletini de yerer.

2. Alttaki Karikatür (İran İbriği)

Metin Çevirisi:

İbriğin Üstünde: "İran İbriği" (İran Âftâbesi)

İbriğin Üzerindeki Etikette: "İlan: Mösyö Kikof'un dükkanında... her türlü porselen kap kacak... nakışlı ve süslü... mevcuttur."

En Alt Satırda: "Nuh zamanından kalmıştır. Ağırlığı iki pud (yaklaşık 32 kg), 12 grivnadır."

Yorum:

Hantallık ve Eskilik: İbriğin "Nuh zamanından kalma" ve "çok ağır" olarak tanımlanması, o dönemdeki İran (Kaçar Hanedanı) yönetiminin ne kadar çağ dışı, geri kalmış ve toplumun sırtında bir yük olduğunu simgeler.

Siyasi Eleştiri: Molla Nasreddin dergisinde "İbrik" sembolü, genellikle modernleşemeyen ve köhnemiş yönetimleri aşağılamak için kullanılır. İbriğin üzerindeki ilan ise bu köhne yapının artık sadece bir "antika" veya "ticari eşya" kadar kıymeti olduğunu ima eden bir ironidir.

تلغراملر

ايروان — ٨ ربيع‌الاخر. بو گون بورادە (قاره يل) اسدى وظهر وقتى گون تمام دوتولدى. خبريمز قوجه آروادلار متفق‌الرايدرلر كه بو گوندن يا قيامت برپا اولمق ياشليوب، ويا بر شخص عديم‌المثال دنيادن رحلت ايدوب.

ايروان — ٧ ربيع‌الاخر بو گون ظهر وقتى جليل خان ساقيجاقسكى وفات ايتدى.

تاسف

انا لله و انا اليه راجعون

بو گون يازه‌مز «رمال» تلغراف شركتى كال يأسله جناب جليل ساقيجاقسكى‌نك وفات خبرينى ويردى. افسوس، صد افسوس. عالم انسانيت ايچون عموماً و اسلاميتيچون خصوصاً بوندان دخى بدعاقبتى تصوّر اولنامز. هر چند:

دولت جويد يافت هر كه تكو نام زيست
گز عقبش ذكر خير زنده كند نامرا

مشعوفيه بو جناب اولدى ديمك اولياز، چونكه اولك ذكر خير وصفات حميدەسى ابد الاباد باقى، و تاريخ كال قاخرله مذكور اولاجاق. با وجود حسب‌العادة باقى ماندەلرينه و خصوصاً قرزنلرى ارجمندلرى قلى خان الله تعالى‌دن صبر و عمر طويل رجا ايدوروز. خان مرحومك حسب الوظيفة انسانيته تاريخ حياتلرينى مجموعەمزده اجلا درج ايدوروز:

(تاريخ حيات جليل خان ساقيجاقسكى)

جناب جليل خان (١٨٥٣) ميلاديده تولد ايلەيوب. (١٨٦٠)ده آتاسى صاليخان اولى ملاولى‌نك مكتبنه ويردى. (١٨٦١) ده صاليخان تفليسه گيدنده اونلرى‌ده آپاردى. جليل‌خان تلميذ مكتب اوشاقلارين گورد كده آتاسندن خواهش ايتدى كه‌منى‌ده بورادە مكتبه ويرسون. ذاتاً صاليخ خان اوزيده بو فكرى ايدوردى. جليل خانى ويردى يروى همازيه (١٨٧١)ده تمنازيدن فوراً مرتبه شهادت نامەسين ويرمجى درجەده وصف نامەسين آلوب همان ايل يطربورغده اولووبرسته داخل اولدى. (١٨٧٨)ده يطربورغ دارالفنونندن دخى فوراً مرتبه آتمدادى آلدى وگيتدى پاريزه. بش ايل پاريزده مشغول تكامل نواقص علميه اولوب (١٨٨٣) ده تمام فارغ التحصيل وطن مالوفه وادر اولدى. بو حالده تمام اوتوز سنه جانشدى. ساقيجاقه يلدكده آتاسى صاليخ خانى ناخوش گوردى. كچمدى بر نچه گون صاليخ خان وفات ايتدى. جليل‌خان حسب الوظيفه دفن كفنه مشغول اولوب ويدى گون خيرات ويردى. بو يدى گونگ عرضنده خانون نظريه اوقدر ناخوش فقير وفقرا خواه برلى خواه غربا و اوقدر اطفال بى‌نوا يا برهنه وبى سرپا گورو گلدى كه حد حسابى يوخيدى. بونه كه هامويه معلوم در ساقيجاقده برطرفدن زاوود وفاريقه‌لرده وبر طرفدن اطرافده اولان (گومش) و (مس) معه‌لرنده ايشلين عمله‌لك و اولارك اولادلرينك فقير و فقراسينك حد و حسابى يوخدور. اوّل امرده كه مرحوم اقدام ايتدى، بوفقير فقرالرك ناخوشلريچون اولارك بى‌چاره و بى‌كس و بى پرستار اولمالرينى منظوره دوتوب، يوز الى قاراواطه كنجايش اولان بر مريض خانه بنا ايتدى. (١٨٨٥) تاريخنده عمله و فقرا ايچون بو مريض‌خانه حاضر اولدى و حكيم و دوا جميع مايلزم پولسز اولديغين اعلان ايتدى. و اوندان صوگره جماعت و ملت بالاداريك قيدينه دوشوب (١٨٨٦) ده بر مكتب ابتدائيه، و بر دخى غمنازيه پروگرامليسنده بر مكتب آچدى كه بدى يوزباشا گردى بوايكى مكتبده مجانى قبول ايديوردىلر و بو بناى خيراتك ابدى قالمالريچون اوچ باغ ايكى حمام وايكى كاروانسراو ٣٦ دكان كه بولارك جميع مداخلى بر يوز الى مين منات ايدى، وقف ايتدى. ولاكن افسوس كه ملت جهالت سيئه‌اولاديتى مكتبلره ويرمكده لكاهل گوسترديلر. مرحوم دخى چاره‌ايدى بيله كه (١٨٨٧)ده (وطن خادمى) آدنده يومى روز نامه نشر ايتدوردى كه بو روزنامه‌ده مكتب قالدير روبين دليللرله حقه ثابت ايتدى. واقعاً بو غازتك تأثيرى جوخ ...ى. مكتبلر تمام دولدى. ايله كه جليل‌خان گوردى كه ... گور مكتبنك اشكالى قالمادى، التفات مكتبى بنا قويماغا شروع ايتدى. و بو مقصده دخى ايل اولدى: (١٨٨٩) ده ملت قيز لاريچون ايكى يوز الى نفره يقر بر مكتب آچدى، و ملت دخى بالاداريى بو مكتبه قويماقدا قصور ايتمديلر. جناب خان بوايشده درعهده ايتمديكى هانسى قيزكه فقرا وبى چيردر قارغ التحصيل اولان‌لردان صوگرا جهاز خرجين چكسون. الغرض خان مرحوم دنيا تكاليفين عمله گتورلدن صوگره (١٨٨٤)ده مرحوم آتاسينك آدينه يدى گنبدلى مشهور صاليخ جامع‌سين بنا ايتدى وبوجامعك سحنده دخى اصول جديده اوزره علوم دينيه ايچون بر مدرسه بنا ايتديردى، كه روحانى علمالرى بو مكتبلردن يتحاكلاردان اولسونلار. اوروبورغ و آستراخان مفتى‌سينه وسايى رشوت‌خور اولمايان آخوند و قاضيلره معين بر وجه تعين ايتدى‌كه آى به آى پتشسون. بارى مرحوم خاكك آثار خيريه‌لرندن هرقدر يازيلسا (از بسيار اندكى واز هزار يكى) يازيلا بلمز. بونه كه فوقده ذكر اولندى، بيله بوجودى فلك بيزيم الزدن آلدى. بيزده بو خبر اوّل (قاره يل) اسكه وگون دوتولسانقده وصولنده كنت ايلقرامليه يازديلر. خداوند عالم باقى ماندەلرينه عمر عطا بيورووب بيزيم ملت ايچنده اولان سار بيله خان وبك‌لرك دخى عمرى زياد ايلسون. فتبروا يا اولوالابصار..

«قردرمالى»

31a000

Telgraflar

İravan (Erivan) – 8 Rebiülahir: Bugün burada "Kara Yel" (fırtına) esti. Öğle vakti gün tamamen tutuldu (karardı). Tecrübeli koca karılar ittifak ediyorlar ki, bu gökten ya kıyamet kopacak ya da bir şahıs dünyadan göçüp gidecek.

İravan – 7 Rebiülahir: Bugün öğle vakti Celil Han Sağçağski vefat etti.

Teessüf (Üzüntü)

"Şüphesiz biz Allah'tan geldik ve O'na döneceğiz."

Bugün bize "Termal" Telgraf Şirketi, Celil Paşa Sağçağski'nin vefat haberini verdi. Affedersiniz, binlerce kez teessüf... Genel olarak insanlık alemi ve özel olarak İslam dünyası için bundan daha büyük bir talihsizlik düşünülemez. Her neyse:

"Dünya ebedi değildir, her kim ki iyi ad bıraktı,
Onun hayır duası ebedi kalır, adı ölmez."

Bu hayırlı zikrin ve sıfatların sahibi Celil Han, gerçek bir vatanseverdi. Cenabıhak onun ruhunu şad eylesin. Biz de görevimiz gereği, merhumun hayat hikayesini dergimizde kısaca yayınlıyoruz:

Celil Han Sağçağski'nin Hayat Hikayesi

Celil Han (1853) yılında doğmuştur. (1860) yılında babası onu mollanın yanına mektebe verdi. (1861) yılında Sağçağski Tiflis'e gidince Celil Han, Tiflis'te okul çocuklarını gördükçe babasından kendisini oradaki okula vermesini rica etti. Celil Han bu fikri gerçekleştirdi ve eğitimini Tiflis'te tamamladı. (1871) yılında eğitimini bitirip şehadetname (diploma) aldı ve yüksek derecede eğitimine devam etti. (1878) yılında Petersburg Darülfünun'undan (Üniversite) mezun oldu. Beş yıl Paris'te kalarak eğitimini daha da geliştirdi ve (1883) yılında oradan mezun olarak vatanına döndü. Bu sırada tam otuz üç yaşındaydı. Sağçağski geldiğinde babası Salih Han'ın hastalandığını gördü. Çok geçmeden babası vefat etti.

Celil Han görevini devraldı ve halkına hizmet etmeye başladı. Özellikle fakir fukara ve öksüz çocukların durumuna çok üzülürdü. Birçok şehirde, fabrikalarda ve madenlerde çalışan işçilerin ve onların ailelerinin çektiği sefaleti görünce harekete geçti. İlk iş olarak, merhumun teşvikiyle fakir çocuklar için ücretsiz eğitim veren okullar açıldı. (1885) yılında işçiler ve fakirler için bir hastane kurdurdu.

(1886) yılında halkın ve milletin yararına bir kütüphane açtı ve bu kütüphane için programlar hazırladı. Halkın cahilliğini yenmek için gece gündüz çalıştı. (1887) yılında "Vatan Hizmetçisi" adında bir gazete çıkarmak istedi ancak buna izin verilmedi. Buna rağmen yılmadı ve eğitime desteğini sürdürdü. (1889) yılında kız çocuklarının eğitimi için bir mektep açtı ve zenginlerin bu çocuklara yardım etmesini sağladı.

Kendi köyünde meşhur bir cami ve medrese inşa ettirdi. O medresede yeni usulde eğitim verilmesini sağladı. Bazı ruhaniler ve rüşvet yiyen ahundlar buna karşı çıksa da o yolundan dönmedi. Celil Han ömrünü milletine hizmetle geçirdi. Allah ona rahmet eylesin, mekânı cennet olsun.

İmza: S.M. (Sait Marif)

هانسی علملر لازم؟

دون اوغلانی گوندردیم گیدوب مشهدی محمد نجفک دکانندن بر آز حلاگقوردی. حنا بر کاغد پارچهسنه بوکولمشدی اما همان کاغد کتاب ورقیه اوخشیوردی. حنانی بر اوزگه کاغده توکوب وتکاندم گلن ورقه دقت ایدوب گوردوم که صحیفهنگ یوخاریسنده جدولنگ اوستنده یازلوب «سیاحتنامهٔ ابراهیم بك» صحیفه ۱۷۰. همان صحیفهده ابراهیم بك تبریزده فوقالعاده مجلسنده اولماغندن نقل ایدیر. بو جمله یولداشم لاغلاغی البنده «حیات» گ ۱۰۶ مجی نومرهسی گیردی ایچری و دیدیکه حیر خواه ملت ابو تراب آخوند اوغلی «حیات» ده گوزل بر مقاله یازوب. دیدیم: اوخو گورك نه یازوب؟ و لاغلاغی باشلادی:

«بزم اوخوجیلاریمز اوروپا اهالیسنی انسانیت و مدنیتده درجهٔ کماله یتورمشلر. اما من دیورم که اوروپا اهالیسی قانون سیاسی الهیهدن آزاد اولدیقلارینه گوره عین وحشتدهدر لر. حکمت طبیعی بیلمك اسه انسان اولماق اولماز و حکمت الهی ایله کامل اولماق انسانی انسان ایدر.»

دیدیم: عزیزم لاغلاغی. بو سوزلر چوخ گوزل سوزلردی. اما صبر ایله گورك ابراهیم بك تبریزدگ فوقالعاده مجلسندن نه یازیر. من باشلادیم همان ورقی اوخوماغه:

— «درآن مجلس صحبت از گفتم بمیان آمد (ابراهیم بك نقل ایدیر) . شخصی گفت که فلان عالم سیصد هزار خروار گندم انبار کرده است حالا بالسره انکار میکند. فلان عالم ده پارچه قریهٔ ششدانگ دارد. ماشاالله فلان عالم خیلی ثروت بسته امروز قریب به هشتاد پارچه دهگده دارد. ازین صحبتهای بیمعنی دلم تنگی گرفت هرچه خواستم صبر کنم ممکن نشد. آخری گفتم این جناب آقایان چه کارهاند. گفتند از اجلهٔ علمای تبریزاند. گفتم آنرا دریافتم که از طبقهٔ جهالهٔ علمایند اما غرض من در اینجاست، که چه کار میکنند و شغل ایشان چیست؟ گفتم این هشتاد پارچه دهگده البته هر یکی الاقل پانزده بیست هزار تومان قیمت خواهد داشت. گفتند — البته. گفتم بمختصر حسابی که من علی التخمین کردم سه کرور چیزی بیشتر قیمت اینهاست. نمیدانم تحصیل اینهمه ثروت از چه ممر است؟ خانوادهٔ جناب آقایانرا همه میدانند، خودشانرا هم که پس ازفراغت از تحصیل علم و اجازه وقتی که بدین شهر تشریف آوردند همه میدانند که زیاده بر یك عبا و عصایی چیز نداشتند. لهذا هیچ شبهه نیست که این ثروت را بهر نوعی که هست از ملت اندوختهاند.»

یورولده لاغلاغی سوزمی کسوب دیدی: من اوکوم ملا نصرالدین، هله اونی صوگرا اوخورسان، سنگ ابراهیم بگگ بوش دانشیر، قولاق آس گور ابو تراب افندیم نه گوزل سوزلر دیبور. دیدیم — اوخو و لاغلاغی باشلادی:

— «اگر انسان دیانت اسلامیه عالم و عارف اولا و علومه جاهل، البته انسانیته ضرر بتورمیه جکدر.»

دیدیم، لاغلاغی، قولاق ویر گور ابراهیم بك نه دیبور:

— حالا انصاف فرمایید، این آقای محترم که اینهمه املاکنرا درطرف اندك مدتی از ملت بیچاره بواسطهٔ غارت اندوخته اند چه میشود که ربع مداخل یك سالهٔ آنرا باز در راه همین ملت صرف نمایند، یعنی مکتبی از آن وجه برای تعلیم و تربیت اطفال یتیم و فقرای این ملت بیچاره تاسیس کنند. یا اینکه بیمارخانهٔ برای غربا و فقرای ملت بنا گذارند تا مریضان بیچیر در سایهٔ همت آن مداوا و معالجه شده از عدم معالجه و بی پرستاری در نهایت مذلت و خواری در زیر دیوارها جان ندهند.»

لاغلاغی گنه سوزومی کسدی و قویماندی ورقی آخره بتورم، من ساکت اولدوم و اوزی باشلادی اوخوماغه:

— «ابو تراب افندیم بویورورلر: اگر بر شخص تمام عمریتی علوم ریاضی و حکمت طبیعی تحصیلنده صرف ایده معلم اول ارسطا طالیس مقامنی درك ایده، البته طریق عبودیته حق تعالی به عالم و عارف اولمیاجق و انسانیت و مدنیت شهریه داخل اولمیاجق، مگر اونکه قانون سیاسیه الهیه تحته داخل اولور او. قاعده نواقض اصل ایده.»

دیدیم، دوستم لاغلاغی مدایندی نوبت سنم در و باشلادیم ابراهیم بگی اوخوماغه:

— «باشرایط طریق عبودیت، انسانیت و مدنیت این است که در این شهر بزرك که دار السلطنه اش میباشد غربا و فقرای ملت در بخوش نان خشك بیخورند، و حال اولکه حضرات علمای شما گندمرا بهانبارهای تاریك ریخته برویش هف قفل زده کلید آنهارا برودخانهٔ «آرس» انداخته اند و بفقرا میگویند: قیمت هر یك من آن چهل متقال خون جگر است باپول نمیدهیم. فقرا هرچه داد میزنند که آقایان، خون دردل و جگر ما نمانده، این جسم که می بینید از برکت شما خالی وخشك از روح وخون است، بجایی نمیرسد.»

لاغلاغی ایستهدی سوزومی که، دیدیم یاواش، بوساعت فورتاریرام. صحیفهنگ آلتنده یازیلمشدی:

مرده اند ولی زنده — زنده اند ولی مرده

ملا نصرالدین.

علم نجوم

ایران نوروزندن

ربیع الاخر آینده حرمتلی گونلر:

۱۳ نده گجه اولدوقجه گوره ایودن ایشکه چیخماق اولماز.

۱۴ نده دیشتی سیل باسوب جرنگ بر طرفنی کیپیجه دیگی گونلر، بوگونده لازمدر سو گتارنده چای باشلاریده جماعت دسته دسته بعیلوب چای قویسونلار و لیوار یسونلر بر برلرینی سویه باسسینلر.

۱۵ نده ۱۶ نده لیلی مجنونگ وفات گونلر. پدر، بوگونلرده لازمدر هرکس بر قیز مناسب آشنا (عورت یا اوشاق) تاپوب قول قولا سالسونلار واو ایکی ناکام عاشق معشوقی یاد ایدوب بو بیتی اوخوسونلار:

یقولون لیلا فی العراق مریضة.

۱۷ سنده جناب جبرائیلنگ قار آتیارینه دوشوب آباقلارینی سویوق آیاران گونلر، بو گونده بر ساعت صبحه قالمش سویوق سو ایچنه گیروب غسل ایلمك چوخ فضیلتلودر، هرکس بو حالتده ذات الجنب اولوب فان آلدوروب وفات ایتسه بویتونده اولان گناهلرینگ نصفی اوز بوینینده قالار نصفنیده حجامت ایدنله ویرهلر.

مابعدی وار

مدیر و باش محرر: جلیل محمدقلی زاده

Hangi İlimler Lazım? (Hangi İlimler Gerekli?)

Dün oğlanı gönderdim, gidip Meşhedi Muhammed Necef'in dükkanından bir parça kına alsın. Kına bir parça kâğıda sarılmıştı ama o kâğıt bir kitap yaprağıydı. Dikkatle baktığımda sayfanın en üstünde "Siyahatname-i İbrahim Bey" (İbrahim Bey'in Seyahatnamesi) yazdığını gördüm. Bu kitabın 170. sayfasıydı.

Arkadaşım Lağlağı (Molla Nasreddin'in karakterlerinden biri) gelip yanıma oturdu. Ona dedim ki: "Bak Lağlağı, bu kâğıtta neler yazıyor!" Lağlağı kâğıdı okumaya başladı. Kâğıtta özetle şunlar yazıyordu:

"Ey insanlar! Eğer dini ilimlerde arif (bilgili) olmazsanız ve fen ilimlerini öğrenmezseniz, cehalet içinde kalıp yok olmaya mahkumsunuz."

Lağlağı bunu okuyunca dedi ki: "Molla, bunlar boş sözler. İbrahim Bey Avrupa'yı görüp medeniyetten bahsediyor ama bizim halkımız siyasi hürriyetten ve kanundan habersizdir. Bizim için asıl lazım olan şey, bu zor zamanlarda karnımızı doyurmak ve hayatta kalmaktır."

Tartışma derinleşince Lağlağı şöyle devam etti: "Müslümanlar bugün fakirlik ve perişanlık içindedir. Bilginlerimiz (ulema) ise halkın derdine derman olmak yerine, rüşvet ve dünya malı peşinde koşuyorlar. Bizim asıl ilim diye bildiğimiz şeyler, halkın karnını doyurmuyor."

İlm-i Nücum (Astronomi / Fal)

Bu bölüm, halk arasındaki batıl inançları ve günlerin uğursuzluğuna dair söylentileri alaya alan bir mizah köşesidir:

Rebiülahir Ayının 13'ü: Bu gün uğursuzdur, evden dışarı çıkmamak lazımdır.

14'ü: Gökyüzünde uğursuz bir yıldız görülecek, bu yüzden bugün nehir kenarlarında toplanıp çay içmek ve keyif yapmak tehlikelidir.

15'ü: Bugün Leyla ile Mecnun'un vefat günüdür. Herkes sevdiğine kavuşmak için fal açtırmalıdır.

17'si: Bugün soğuk su içmek ve banyo yapmak tehlikelidir; çünkü yıldızların durumu vücutta çeşitli hastalıklara yol açabilir.

Not ve Künye

Mabadi var: (Devamı var)

Yönetici ve Başyazar: Celil Muhammedkuluzade (Celil Memmedguluzade)

Kısa Özet

Bu sayfa, o dönemdeki eğitim sistemini ve ruhanilerin tutumunu eleştiren ciddi bir makale ile halkın batıl inançlarıyla dalga geçen bir "fal" köşesini bir araya getiriyor. Molla Nasreddin, toplumun hem cehaletini hem de bu cehaletten beslenen yapıları sert bir dille hicvetmektedir.

Üstteki kutucuk: Hicaz Demiryolu

Alttaki kutucuk: Refik ettiler (Arkadaş/Yoldaş ettiler)

Bu karikatür, 20. yüzyıl başındaki Osmanlı-Alman ittifakını ve Hicaz Demiryolu projesini konu alan bir siyasi hicivdir:

Üst Kısım: Bir Alman subayı ile bir Osmanlı subayı, demiryolu projesi için el sıkışarak bir ortaklık kurarken görülüyor. Bu, iki devlet arasındaki diplomatik yakınlaşmayı temsil eder.

Alt Kısım: Alman subayı arkasını dönüp uzaklaşırken, Osmanlı figürü tek başına kalmış ve başına üşüşen arıların saldırısına uğramıştır.
Anlam: Çizer, Almanlarla kurulan bu ortaklığın Osmanlı'ya huzur getirmek yerine, beraberinde çözülmesi zor sorunlar ve büyük dertler (arılar) bıraktığını anlatmaktadır. Alman müttefikin işi bittikten sonra Osmanlı'yı bu karmaşa ve tehlikelerle baş başa bırakması eleştirilmektedir.

№ 9.

ملا نصر الدین

2 ایون

Цѣна 12 к

قیمتی ۱۲ قپیک

Molla Nasreddin

2 Haziran — Fiyatı 12 Kapik

Ey Kenan'ın ayı batıp gidince, ey Kenan yaşlısı (Yakup), kaygılanma,
Gül bahçen ansızın hüzünler evine dönünce kaygılanma.
Ey dert vuran gönül, sevinçli ol ve neşe saç,
Namertçe kazanç uğruna fikir ve vicdan satılınca kaygılanma.
Sana dönen bu bozuk çarktan muradın olmadıysa da,
Dünya hep bu durumda durup kalacak değildir, kaygılanma.
Gündüz ve gece inleyip sızlayan ey zavallı,
Ey halk, ey yoksul işçi ve çiftçi, kaygılanma.
Sabahın köründen akşama dek çekersin bunca zahmeti,
Gördüklerin hep her çeşit çirkinlik ve suçlamadır.
Sen hor görülmüşsün, kusur sende değil; varsın köylü çeksin lezzeti,
Seni aşağılayan o hanlar ve ileri gelenler kaygılanmalı, sen kaygılanma.
Çalış, bırak belin bükülsün; varsın işin gücün tam olsun,
Çalış, aç kal; hayvanlar gibi çuvalın dolsun.
Zulümden yükselen adalet çığlığı ezelden beri vardır,
Senin rızkını yağmalayan Molla ve Beyler kaygıya düşsün, sen kaygılanma.

آبونه قیمتی تفلیسده و اطراف ایچون آپرلدن
اولندن یانوارگ برنجگ یعنی
۹ ایلق . . (۳۹ نسخه) ـ ۴ منات
آلتی آیلق . (۲۶ نسخه) ـ ۳ منات
اوچ آیلق . (۱۳ نسخه) ـ ۱ منات ۶۰ قپك
نسخه‌سی . . . . . ۱۲ قپك

مجموعه‌نك ادریسی : تفلیس وارانتسوفسكی کوچه‌ده نومره ۴۷
ملا نصرالدین اداره‌سی
Тифлисъ Воронцовская улица № 47
РЕДАКЦІЯ ЖУРНАЛА
„Молла Насреддинъ“
اداره‌یه چاپ اولونمق ایچون گوندریلن مکتوب و مقاله‌لری گیری گوندرمك ممکندر ، اگر صاحبلری مارقه گوندروب خواهش ایلسه‌لر .

جمعه ۲۲ ربیع‌الاخر ۱۳۲۴ هر هفته نشر اولنور ۲ ایون ۱۹۰۶

ملا نصرالدینگ

تلغرافلار

تفلیس — ادارهٔ روحانیه قرار دادلریندی اصلاح ایشلك ایچون مایگ ۲۵ نده تشکیل اولنان مسلمان روحانی مجلسی مملکتگ ، رمانگ نقطه‌نظری نظره آلنوب مسلمانلارگ ترقیانه دائر بر چوق مطالبی مذاکره ده صکره پایونیاسی اسلامه دعوت ایتمکسی او مطالبگ اگ عمده‌سی حساب اینمی .

وبجلسده حاضر اولان روحانیلرگ درجهٔ علم و معرفتلری بر بر ملاحظه اولونوب بو امر عظیمی اوز آرالرندن عالم ذی فنون و عارف ذی بطون جوانشیر قاضیسی جناب ملا جبارگ عهده‌سنه محول ایلدیلر .

دربند — بورا مسلمانلری آخوند و ملالرگ تشویقیله ۲۵ مین منات جمع ایدوب یوك بر اصول جدیده مکتبی بنا ایدیرلر . لاکن بو اراده کامل مسلمانلرك تأییلماسیندن ایرانگ «خوی» شهرینگ مکتبدارلرینی جلب ایتمك قرار ویرمشلر .

باکو — پایونیانی اسلامه دعوت ایتمکه گیدن جوانشیر قاضیسی جناب ملا جبار حضرتلری بوگون سرعت قطاریله بورادن گیچوب پتربورغه روانه اولدی .

بخارا — پایونیانی روس مذهبنه دعوت ایتمکه گیدن روس کشیشینه پول خارجی ایچون جناب کنرال آدیوتانت امیر بخارا حضرتلری اونوز مین منات احسان بیوردی .

استرخان — بوگی جناب قاضی موافق شریعت دورت کابین کسدی .

کشه (اویزد باکو) — بوگون تقویم فارسه ساعت خوش اولماسینه گوره تفلیس‌ده‌کی جمعیت روحانیه کیمسی بر خیر نتیجه یاغلامیا .

نجات و فراغت خانهٔ عمومی‌دن اوتری‌دره یله خبر ویردیلر که بوگون لحس اولماغه گوره مسلمانلاردن غرنه او خوماغه هیچ بر نفر گلمدی .

باشی قاپازدی

شماخی

دیده گشاده تازه چیخان پایوط پترپه‌شك گورن مرسل بکگ آغزی ایچن هفته‌یا گلمشدی . بو هفته بیچاره چوخ توبه و استغفار ایتدیلر صوره مذکوری همان پیره آپاردیلار و دیده گشون عیشخی شیخ عظیم (چوخ مقدس وجود دور) بر سمله مرسل بکگ آغزیله ویرلدیلر صوره آخری دوزه‌ی بدور مرسل بکگ توبه ایلدی که برده گرم شب‌لایی یادینه سالمیاسون .

سیله ساعت خوش اولماغه سوره مکتب وقراءت خانه‌لرون رسم گشادی آیون اولوز ایکیسله قالدی .

طهران — طهرالدن یلدیر بو شیره گیمی تلسز تلغراف ایشلمکه باشلادی . کرمان — شیراز دمیر یوللرینون تعطیللری گوزلنیر .

تبریز — ایکنجی طب دارالفنونیون رسم گشادی اولندی رسم گشاددده ایرانون اوز اهلندن بیو[redacted]تر[redacted]واریدی .

رشت [redacted]در[redacted]اعلاتی ترجمان حیات و [redacted]اوز[redacted]یورانون اعیان اشراف و [redacted]یت ایلهدیلر که دورت غر[redacted]ینی [redacted]ندر[redacted]یت آچان و طلس فوران گوندرسونلر پایونیایه که اوللاری طاسم و افسون گوجیله اسلامه دعوت ایلسونلر . انشاالله بو گوالارده بولا دوشه‌جکلر .

قافقاز خبرلری

باکو

دولان شهر مرده شهر اداره‌سی طرفندن مسلمان لاردن اوتری آلکی برده جمعه مکتبی آچیلدی .

باکو مسلمان شاگردلرینون والدین لری اوشاقلارینی اوترن (دبستان) ژورنالنه مشتری اولماغه آند ایچدیلر .

قفت معدنلرنده ایشلین مسلمان فعله‌لرندن اوتری «ساوت سیزده» طرفندی مسجد ، مکتب و قراءت خانه آچلمافی یاشیل آیون باشنه قویدیلر . مسلمان فعله‌لرنده خازیتلرون بو التفاتی گوروب بر یره جمع اولوب اولاره دعا و ثنا ایلدیلر .

باکوده گندلرینون چوخسینده مکتب‌خانه‌لر آچلمشلاریدی . اما بو گونلرده مکتبگ سه‌ده‌سی ملته ضرری اولماقی آنلیوب یگی‌دن قاپادیلر . امیدواروق انشاءالله تعالی هر یر یو ید اولان بدعتی آنلیوب هامو یرلرده مکتبی یاغلارلار .

باکو شهرینگ علما سادات ، اغنیا واعیانی قرار قویمشلار که بر صلح فرمسه‌سی دوزه‌لنسونلر که مسلمانلارگ بر برلرینگ آراسنده‌کی عداوتی سوندرمکدن اوتری ، آقالارمزون صلحه یرپا اولان بو صلح جمعیتگ بو گون رسم گشادی اولندی و جمیع کثیرده وارایدی . هامو جان و باش ایله راضی اولدی صلح ایلهمکه اما حیف صد حیف بو مجلسون بر قصوری بودر که بو گون تقویم فارسنده ساعت خوش دگل . قورخورام بو جمعیت ساعت خوش اولماغینه گوره تفلیس‌ده‌کی جمعیت روحانیه کیمی بر خیر نتیجه یاغلامیا .

نجات و فراغت خانهٔ عمومی‌دن اوتری‌دره یله خبر ویردیلر که بوگون لحس اولماغه گوره مسلمانلاردن غرنه او خوماغه هیچ بر نفر گلمدی .

باشی قاپازدی

شماخی

دیده گشاده تازه چیخان پایوط پترپه‌شك گورن مرسل بکگ آغزی ایچن هفته‌یا گلمشدی . بو هفته بیچاره چوخ توبه و استغفار ایتدیلر صوره مذکوری همان پیره آپاردیلار و دیده گشون عیشخی شیخ عظیم (چوخ مقدس وجود دور) بر سمله مرسل بکگ آغزیله ویرلدیلر صوره آخری دوزه‌ی بدور مرسل بکگ توبه ایلدی که برده گرم شب‌لایی یادینه سالمیاسون .

Sayfa 2

Abonelik fiyatı Tiflis'e ve her tarafa göndermek için:
Yıllık (48 nüsha): 6 Manat
Altı Aylık (24 nüsha): 3 Manat
Üç Aylık (12 nüsha): 1 Manat 50 Kapik
Tek nüshası: 12 Kapik

Mecmuanın Adresi: Tiflis, Vorontsovskaya Caddesi, No: 47, Molla Nasreddin Yazıhanesi.
İdareye: Basılmak üzere gönderilen mektup ve makalelerin geri gönderilme mecburiyeti yoktur, eğer sahipleri posta pulu gönderirse iade edilirler.
22 Rebiülahir 1324 / 2 Haziran 1906 — Her hafta yayınlanır.

Molla Nasreddin'in Telgrafları

Tiflis: İdare-i Ruhaniye karar verdi ki, işleri düzeltmek için Mayıs'ın 25'inde teşkil edilen Müslüman Ruhani Meclisi; memleketin, zamanın karışıklığı nedeniyle Müslümanların ve fırkaların çoğunun toplantıya gelmemesi ve katılmaması üzerine bu iş şimdilik ertelenmiştir.
Derbent: Buradaki Müslümanlar, din görevlileri ve ileri gelenler 25 bin manat toplayıp büyük bir yeni usul okul binası inşa etmeye karar verdiler. Lakin İran'ın "Hoy" şehrindeki okulların kapatılma haberini duyunca bu niyetten vazgeçip dağıldılar.
Bakü: Japonya'yı İslam'a davet etmek için giden din görevlisi Cenap Molla Cebbar Hazretleri, bugün hızlı trenle buradan geçip Petersburg'a doğru yola çıktı.
Buhara: Japonya'yı Rus mezhebine davet etmek için giden Rus keşişine yol harçlığı için Cenap General Adyutant Emir Buhara Hazretleri 30 bin manat bağışladı.

Kafkas Haberleri

Bakü: Şehir idaresi tarafından Müslümanlar için ikinci bir okulun açılışı cuma günü gerçekleşti. Bakü Müslüman talebe ve öğrencilerinin oturduğu bina ise müşteri bulunmadığı için kapatılmıştır. Petrol madenlerinde çalışan Müslüman işçiler için bir okul ve okuma odası açılması yönündeki dilekçe işleme alınmıştır.
Gence: Burada açılan okullar ve kıraathaneler halkın ilgisizliği nedeniyle birer birer kapanmaktadır. Şehrin ileri gelenleri bu durumdan pek şikâyetçi görünmemektedir.
Şamahı: Geçen hafta çıkan fırtına ve dolu yağışı nedeniyle bağ ve bahçeler büyük zarar görmüştür. Halk bu felaketi günahlarına ve ibadetsizliğe bağlayarak dua etmektedir.

گنجه

ایران قوداوقجیلری ایچون تازه موزما چیخوب . عشقا و چین لاخان وقتی بو فورماده تاثیلردن بریسی هر قوانوقدنه بر قاریوز کسوجه‌ایله یوخوش یوخاری کیدر گل ایکی روس سالداتی بو گا راست گلوب بونی افسر حساب ایدوب چیست ویروبلر تاثب دخی درحال قاریوزلری بیره قویوب یوزولی سالداتلره چوسوروب اونلره جواباً داللارینان اولاره چیست ویرو بدر اگر چه قاریوزلر گوچه آقاقه یوماللانوب قیریلوبلر اما بو چیستدن قاتب چوخ مسون اولوبدور .

م . و .

اوردوباد — جماعت طرفندن شهرگ هر طرفده محکم استحکامات یاپلور ، بر نفرگ دیدیگینه گوره بو گونلرده اصول جدیدگ تلئوجی قوماندامی شهری اشغال ایتمك خیالنده ایمش اونه بناء اصول قدیمدن آرمیا وبر نجه قول اوردولر تشکیل اولونور

پولیتیقه عالمندن.

(« پلو » جزایر مجتمعه‌سنگ احوال جغرافیه و صورت سیاسیه‌سی)

پلو جزایر مجتمعه‌سی دیدیگمز اوفاق آطه‌لردن عبارت و دورت طرفدن آنچاق داغلاریله احاطه ایدیلمش بدوًر بر قطعه‌در بو قطعه‌نگ اطرافنده مختلف اندازلار واریسه‌ده داخلده بر پاره حیوانات قیلمدن قرقاول ، توروق و کپلیك و بعض قطعه‌لرده فوزی جمدگلرنده اولار . واقعه پلو قطعه‌سی جغرافیون عندینده چوخ اهمیتلی بر قطعه ایمش . زیرا که بو قطعه‌ده چوخ بیوك آطه‌لر وار . فقط او جمله‌دن بریسی خط استوائگ اوستنده واقع نجه آطه‌جغزدن عبارت بو آطه‌ده جوهریان ، ناقان ، معدنیات ، مبومجات قسمندن هردرلو شیئلر موجوددر . باشلیجه بو آطه‌ده دوگی نامنده بر اوجا داغده وارد . مذکور داغده آق پاشلار حکومتندن بر نجه مهندسلر معدن آختاروبرلر . مهندسلرگ ویردیگی معلومانه گوره دوگی داغنگ هر طرفدن فوارتبا یاغ چیخور وداغگ شمال طرفلرنده چوق قوورما نامنده بریملی شیئلر چخمش . داغگ تپه‌لرنده قرمای و بعض قطعه‌لرینده قوارتبه نامنده لندلی بمشقر پیدا ایتمیشلر . نجه آطه‌سنگ غرب طرفنده خط استوائگ شمال غربنده متعلقه پارچه‌ده واقع بر کوچك آطه واردر همان آطه ایرانجه بوشقاب آدلانور . بوشقاب آطه‌سنده ساری رنگده حلوا نامنده بر معجون تاپولمیوش . همان آطه آق پاشلار حکومتنگ اجاره‌سنده‌در بوشقاب آطه‌سنگ غرب جنوبنده قدآق گولنه باووق سلسلة جباله بایوشموش نمایکو اسمنده کوچك بر آطه واردر . او آطه‌ده مربع نامنده درلو پمشلر وار هاپسنی که آق پاشلار حکومتی اشغال ایله‌مشدر . اوندان صگره نمکدان و پشنر نامنده بر نجه کوچك آطه‌لر واردر اونلاره آق پاش حکومتی تاخمیوب دیلنجی فرالنه و درویشلر فنیازینه ولدار ایدوبلار . پلو جزائر مجتمعه‌سنده شیرین سولاردن واردر او جملدن قند آق گولی . بو گولون اوستندن قاشیق نامنده بر کوریی چکمشلر . آق پاشلار حکومتی چه دفعه تو کورپنی داغیتمشلار . همان بو قطعه‌نگ بوقوسنده اولاراق آق پاشلار حکومتی مذکور قطعه‌نگ کناریندده دوشك نامنده هیئتلو سنگرلر قازمشلر هر گاه بر جمعیه ایدیلسه نجه داغی تسخیر ایدیلر سنگرلرده جویوق دلیکلر آچمزدن دولما تفنگلر قویه‌وشلار . هر حالده بو قطعه‌نگ آق پاشلار حکومتنه ویرلمسی گورسنور . بر طرفدن دیلنجی فرالی مذکور قطعه‌یه بر سفارت گوندرمك خیالنه دوشدیسه ده آق پاشلار حکومتی تفنگدان قطعه‌سنگ اونه ویرلمسنی وعد ایلدی . چوق دانشمقدن صگره بیز آطه‌سنگ شمال طرفی دیلنجی فرالینه ویرمه‌جگی اعلان اولندی . ولسی بو طرفدن درویشلر فنیازی مذکور قطعه‌یه قوشون توکمگی سویلیورلر . اما آق پاشلار حکومتی و دیلنجی فرالی درویشلر فنیازینی مغلوب ایدمجگی اوزره تاپه چیخیر . « آشیار » غازته‌سنگ دیدیگنه گوره مطلع محافل سیاسیه‌سنده داشنق وار گه پلو سلطانلقندان « السوئی » نامنده بر هیئت تشکیل ایدیلوب آق پاش حکومتنگ مرکز اداره‌سی اولان یوخاری پاشه گوندریله‌جك . زیرا اولدوقده هر ایکی حکومتنگ ایی بوغنده قالوب . پلو قطعه‌سی آق پاشلار حکومتنه تحویل ویرلمه‌جك ، چونکه آمریقه‌لیلردن مذکور حکومت پاشلیوب فولارینی جمع‌یور ، الکتریقی قوزغه‌یور ، قورشاقنی بو شالدیر ، سیمه‌سنی آچیر ، بر پاره پاغلی یرلرینگ پندیلی آچیر ، مرصد تلغرافی چکور و حمل نقل ایچون آتمرینی پر گارلیور . پلو غازینه‌لرینی پندن « آتش دوغان » نامنده بر غازینه یازور که تر وقنده پلو قطعه‌سی یی آق پاش حکومتی « یوروون » دیلیوب تحویل گونورمه‌جك .

« هر دم خیال »

مجلس مشاوره

حریت دین مسئله‌لرینی مذاکره ایتمك ایچون ژاقاژگ هر طرفدن ملتگ عالملری ، قاضیلری ، عارفلری و دولتلی‌لری ماپگ ۲۵ ده تفلیسه جمع اولوب و ساعت خوشلیوب مذاکره‌یه باشلادیلار .

صدر مجلس — من بیلمیره بر بورا اوشون پیش‌مشیخ ؟

قاضیلردن بری — والله بر هیچ اوزومرده بیلمیریك .

غنی‌زاده — مگر بزی سز کاغذایله دعوت ایتمیوسگز ؟

صدر مجلس — آ رحمتلکون اوغلی من سزه کاغذ گوندرملی بر آیدن چوخدی او وقت هوا چوخ سرین ایدی ، من نه بیلدم که بیله ایستی اولاجاق ، و برده تازه قالوه گوره محله‌نگ پریستاوندن اذن آلمامش بر یره جمع اولماق برك قدغن‌در . اگر جناب سردار بزیم بورایه یغشاقدری ایتمه مندن چوخ نارامنی قالار .

بر قاضی — یاه ! یاه ! یاه ! تفلیس چوخ ایستی ایمش ، بیله بیلسه‌یدیم گلمزدیم .

توپچیباشیوف — چنوز ، مجلسی آتلارث ایله‌مك همیشه‌دن مصلحت‌در .

غنی زاده — آی قارداشلار بزیم بین دردیمز وار نجه روادر بریه یاخشیوب داغیلاق .

جوانشیر قاضیسی — البت دردلرمزه یاخشی‌یچ ، چونکه بویله عالی مجلس همه وقت فرصت دوشمه‌یجك ، بز روحانی‌لری حقیر و رذیل ایدن سیاری آخسقارمالی‌یچ ' منم طلمه گوره بو مجلسگ اولمجی بورجی‌اودر که

Sayfa 3

Gence

İran kavun ve karpuzları için yeni haberler çıkıyor. Şaşka ve Çin lahanası ile kabağı bu usulde yiyenlerden birisi, her kavununda bir karpuz çekirdeğine yahut kavun çekirdeğine rast gelip bunu ağır hesap ederek; Çince ve Rusça hesaplayıp derhal karpuzları yere koyup bozukça sandıklara doldurmuştur. Onlara cevaben dallarından; eğer çiğ karpuzlar küçüğe karışıp yumuşayıp veriliyorlarsa da bu yönden gayet memnun kalınmıştır.

Ordubad

Halk tarafından şehrin her tarafında sağlam kaleler yapılıyor. Bir askerin dediğine göre bu günlerde yenilikçi Kumandan şehri ele geçirmek hayalindeymiş; ona dayanarak eski usulden kalma birkaç kolordu kuruluyor.

Politika Dünyasından

Palo adalar topluluğunun coğrafi durumu ve siyasi görüşü. Palo adaları dediğimiz küçük adalardan oluşan ve dört tarafı alçak dağlarla çevrili bahsedilen bir adadır. Bu adanın etrafında çeşitli adalar var ise de içinde bir miktar hayvanat; tavuk, köpek ve bazı bölgelerde domuz cinsleri de bulunur. Kısacası Palo bölgesi coğrafya bakımından çok önemli bir yermiş. Öyle ki bu adada çok büyük adalar var. Özellikle eşlek çizgisi (ekvator) üstünde yer almıştır. Bitkiler, madenler, meyveler kısmından her türlü şey mevcuttur.

Adanın "A" başlılar hükümetinden birkaç mühendis maden arıyor. Mühendislerin bildirdiğine göre dolgu dağı her taraftan altın balçığı çıkarıyor ve dağın kuzey taraflarında "Kavurma" adında bir yer çıkmış. Dağlık yerlerde kırmızılık ve bazı noktalarında karartı adında lezzetli meyveler yetişiyormuş. Ekvatorun batı tarafında, ekvatora yakın bölge merkezinde bulunan küçük bir ada vardır, ona "Boş kap" adını verirler.

Danışma Meclisi

Hürriyet ve din meselelerini görüşmek için bir taraftan din adamları, bilginler ve devlet yetkilileri Mayıs'ın 25'inde Tiflis'te toplanıp saatlerce tartışmaya başladılar.

Meclis Başkanı: – Biz bilmiyoruz, bizi buraya niçin çağırdınız?

Bilginlerden biri: – Vallahi biz hiç kendimiz de bilmiyoruz.

Gani Zade: – Meğer bizi bir kağıt ile çağırmamışlar mı?

Topçubaşıyev: – Rahmetli oğlu, ben size kağıt göndereli bir aydan çok olmuştu, o vakit hava çok serindi; ben ne bileyim havanın böyle ısınacağını. Burada yeni yasaya göre mahalle meclisi kurulacaktır. Eğer Sayın Serdar bizim burada toplandığımızı duyarsa benden çok memnun kalır.

Bir Kadı: – Of! Of! Ne kadar çok işiniz varmış, böyle bilseydim gelmezdim.

Topçubaşıyev: – Efendiler, meclisi bozmayın, hepimiz arkadaşız.

Gani Zade: – Ey kardeşler, bizim aramızda nice söylentiler var, birbirine bakıp dağıtmayalım.

Cevanşir Kadısı: – Dertlerinize bakmayın; çünkü böyle yüce meclis fırsatı her zaman düşmez. Biz ruhlarımızı aşağılayan ve rezil eden sebepleri aramalıyız. Bizim gruba göre bu meclisin sonucu şudur ki...

"Ansızın uzaklardan 'Savulun, yol açın!' sesi yükseldi. Hizmetçilerin bağırmasından, fayton tekerleklerinin gürültüsü göklere çıktı. Gördüm ki her iki tarafta hizmetçiler sıra dizmişler, o sıraların arasından fayton hareket ediyor. Gördüm bir adamı durdurup başına ve suratına öyle sille, yumruk vuruyorlar ki ağzından burnundan kan dökülüyor... (İbrahim Bey'in Seyahati

Toplumsal bir hiyerarşinin ve devlet baskısının resmidir:
Zulmün Araçları: Faytonun üzerindeki sürücü devasa bir kırbaç sallıyor. Hemen yanında, üniformalı ve silahlı (kılıçlı) görevliler, halkı fiziksel olarak iterek ve darp ederek yolu açıyorlar. Bu, gücün sadece zenginlikle değil, kaba kuvvet ve otoriteyle korunduğunu gösterir.

Aşağılanan Halk: Sağ tarafta dizilen insanların ağızlarının kırmızıyla boyanmış olması veya bir bezle kapatılmış gibi durması, halkın susturulduğunu ve sesini çıkaramadığını simgeler.

Vurdumduymazlık: Faytonun penceresinden bakan figürler (büyük ihtimalle din adamı ve devlet görevlisi), dışarıdaki şiddete ve sefalete tamamen yabancılaşmış, donuk bir ifadeyle bakmaktadırlar.

Masumiyetin Ezilmesi: En sağda ağlayan küçük çocuk ve en önde boynu bükük zayıf köpek, bu adaletsiz düzenin en savunmasız kurbanlarını temsil eder.

Karikatür, otoritenin (faytondakiler) ve onun koruyucularının (kırbaçlı ve kılıçlılar) halkı susturarak ve ezerek yoluna devam ettiği bir "zorbalık düzenini" resmediyor.

عالملری تحقیر ایدن غربه‌چیلرگ دیشلرینی صندیرسون ، آغزلرینی چیرسون ، که داها اویله بی‌ادب بازیاری خیالله‌رینه گتیرمه‌سیلر. هرکس بیلمه‌لی‌در که اسلامگ تنزلنه سبب او خائن غربه‌چیلردر . بو ایمان‌سز تازه اوخو- مشلرمزدر . چونکه روحانیلرگ قصوراتی دیللرینه گتیروب یازماقدان حیا اینمیرلر. وقورخمیورلرکه حق تعالی اولرگ دیللرینی قورودار . توقع ایدرم بو مهم مسئله اوزرایه قویولسون !

بعضی فانتی‌لر — غربه‌چیلر دوغرودن آبرومزی آپاردیلر ، گرگ اوغلاره برگ تنبیه اولسون !

ملا صفدر — مسلمان غربه‌لری گرگ یاغلانسون، چونکه جماعتگ دگرلرینی حرل ایتمزلر .

فانتی — مادام که جمله علما و عربا بورده جمع اولمشلرو ، گرگ‌در ملت دردینی فکر ایدوب اولگ قیدینه قالاخ . بوگا گوره من تکلیف ایدیرم که مجلس بر قرار نامه یازه- سون و عامی اوگا قول چکسون ، که بولمان صوگرا هیچ بر گرگ حدی اولمامسون اوز روحانی‌سی ، اوز بیوگی یازمسنده بر سوز دانشه بیلسون .

وهرکس که غربه اوخور عالمره مجلسلره قویولمامسون .

عرفان بری — مسوا چوق ایشی‌در مذا- کره‌مز قیشه قالسون . گرگ داغیلوب یرلره- مزه گیدگ .

اکثر وکیللر — چوخ ، چوخ عجب! ایش که قورتاردی گرگ داغیلاخ . هوا ایستی‌در .

— بلیه ایش قورتاردی... مجلس داغیلدی...

آتالار سوزی

جان آریخلیغنه رعیتگ جانی چخار .

لانگ دیلینی ملا بیلر .

مالگی یاخشی ساخلا[redacted]ری توتما .

مال یمزگ مالنی ملا یر .

ملانگ ایوی او وقت یخیلارکه انگسی یره یرمدن قوناق چاغیرارلار .

ملا خلوانی گوردی قرآن یادیندن چخدی

ملایه یاوودی مراغه‌یه قدر یول‌دی .

مردگ قابوسی یاغلی اولار .

مقته بلو غیرتدن شیرین در .

هر اوخویان ملا اولار .

مسلمانگ بر دردی وار هیچ کسه دیمز آغلار .

هر سقالدن مین توک چکسن هامی کوسه اولار.

هرزادگ تازه‌سی اما تعلیم کتابنگ کهنه‌سی .

واربلی ویرن اوتانار، یوخدان آلان اوتانماز.

یوخلا دیوار کولگه‌سنده قوی یسون بیللر سنی.

گیجمه هیچ برکورپه‌دن گر قایمده ایتلر سنی

یاغلی الگ وار سورت اوی قاتقا کیچلگ یاخشی اولسون .

یاواش گیدن چوخ گیدر، ایرشمین دخی‌ده چوخ، یقیمه کتمسن ویرن چوخ اولار ، اما چورک ویرن اولماز .

مکتوب

علم نجوم

فارسی تقویمدن

اوضاع فلکی دراین ماه دلالت می کند بر سلامتی وجود مبارك علمائیکه درخدمت دولتند، و حکم کردن آنرا به کفر ارشاد وملا نصرت الدین و اتفاق بعضی علما در بابسقوت گزدن علوم جدید، مهربانی و اتحاد کافر مسلمانان قفقاز خصوصاً درمسئلهٔ تعیین وگلا ، و محترم شدن عموم قلّ و علاف و قصاب- های زورمسلمه [redacted] و منوط شدن تعیین وکلا به میل مبارك شان ، و همقول شدن بد افکاران، درمحفی تکردن دزدی و تاراج و آدم کشتن را .

الله اعلم

تکذیب

جناب ملا نصرالدین ! سیّر ارشاد و حیات و سایر مسلمان مطبوعاتی دایم یازمیسیز که بیزیم دولت خدمتنده اولان روحانی‌لرمز عاجز و فورحافدورلار . بر قاراداووی یا خبر پر یسقاو قاباقنده قاریبورلر . من ایسه یوقاریده- یازیلان‌لارون جمله‌سین تکذیب ایدییورم و دییورم که بیزیم بو روحانی‌لرمز دورلو و رنگه و فورمه‌گین‌دن دخی باخارا‌جافقلی و جسور و شجاعتلودورلر ، ثبوتم بودور ، نیچه که هامسویه معلوم‌دور بو آخر وقتلرده مطبوعات فی‌الجمله آزاد اولدوقیچون ، هرالی قلم دوتان بو وزرای محترملرون آدلارین ذکر ایدوب دخی نه دالدیکه بونلاردان اوتری یازماسوللاز . بی‌چاره‌لری بی آبرو ایلدیلر . باوجود نه قدری پودسودا ویرمك باخار- دیلار و نه اوجیسنه دو شدیلر . اما بیزیم او سیّر عاجز خیال ایتدوکوز روحانیلرمز ارشاد غریقه‌سنده بر قدر یازیلدیقجون کور- دوزگه‌نه قیامت بر پا ایدیرلر و حال آنکه ارشاد یازان عمومی بر مطلب ایدی، شخصی دگلدی، الغرض عاجز وضعیف تصوراتیله دیکتکردن بیری قلیس‌ده بر مجمعده غضبلنوب بیوردی: من گرك ارشادی پودسوده ویردیرم.. هامو برابردن کورلوش ایدوب عرض ایلدیلر که (مکش قربانت شویم عالم خراب شود) یعنی فارسیجه باشه دوشمدون قوی شرح ایدوم: وقتیکه دولت روس قفقازی آلدی مرحوم

آتالار سوزی

جان آریخلیغنه رعیتگ جانی چخار .

لانگ دیلینی ملا بیلر .

مالگی یاخشی ساخلا[redacted]ری توتما .

مال یمزگ مالنی ملا یر .

ملانگ ایوی او وقت یخیلارکه انگسی یره یرمدن قوناق چاغیرارلار .

ملا خلوانی گوردی قرآن یادیندن چخدی

ملایه یاوودی مراغه‌یه قدر یول‌دی .

مردگ قابوسی یاغلی اولار .

Molla Nasreddin

Bazıları, aşağılayan gazetecilerin dişlerini kırsın, ağızlarını kapatsın ki bir daha öyle boş fikirleri akıllarına getirmesinler. Herkes bilsin ki İslam'ın gerilemesine sebep olanlar, o hain gazetecilerdir. Bu imansız, yeni yetme okumuşlar mıdır? Çünkü din adamlarının kusurlarını dilleriyle yazmaktan utanmıyorlar ve Allah'ın dillerini vuracağından korkmuyorlar. Temenni ederim ki bu önemli mesele çözülsün!

Bazı bilginler, gazetecileri doğrudan doğruya azarladılar; umulur ki bu diğerlerine büyük bir ders olur!

Molla Safder: Müslüman gazeteleri kapatılmalıdır, çünkü halkın fikirlerini bozuyorlar.

Mektup

Makam, Palo gayretinden daha tatlıdır. Her ne okuyan varsa o olur. Müslümanların bir derdi var ama kimse söylemez, sadece ağlar. Her sefilden bin tok çıksın, hepsi köse olur. Her şeyin tazesi iyidir ama eğitim kitabının eskisi. Var mı yerini tutacak, vicdanı satın alacak olan o tanımaz. Bu durumda, bırak beyler seni duvar gölgesinde övsün. Gece hiçbir kapı seni içeri almaz. Yağlı elin varsa sür kendi sakalına, küçük bir yakışığın olsun. Yavaş giden çok yol alır, yetişen de çok olur. Yakınına gelince veren çok olur ama yürekten veren olmaz.

Atasözleri

Can ayrılınca, halkın canı çıkar.

Dilsizin dilinden molla anlar.

Malın içindeki güzelliği akılsızlar fark etmez.

Mal birikir ki o malı molla yesin.

Mollanın evi o zaman şanslıdır ki iki yerden birden yemeğe çağırılır.

Molla helvayı görünce Kuran'ı unuttu.

Mollaya bedava başvurmak ne kadar da çoktur.

Ölünün kapısı bağcı olur.

Yıldız Bilimi

Farsça Takvimden

Göklerin durumu şuna işaret eder ki; devlet hizmetindeki kutsal din adamlarının varlığı ve sağlığı korunmalı; onları eleştirenlerin, Molla Nasreddin ve onun gibilerin ağzına vurulmalı ve ceza verilmelidir. Bazı alimler üzerinde modern bilimlerin yükü vardır. Merhametli ve inançlı büyük Müslümanlar, Kafkasya'nın özellikle kırsal bölgelerine atanmışlardır. Vekiller ve saygın kişiler genellikle fesatçı ve kavgacıların baskısı altındadırlar. Vekiller bu kutsal kişilere saygı göstermeli; cahil fikirli, dar görüşlü, kıt anlayışlı ve zalim kişilerden uzak durmalıdırlar. En doğrusunu Allah bilir.

Teklif

Sayın Molla Nasreddin! Siz, önderler ve diğer Müslüman basın mensupları sürekli yazıyorsunuz ki; bizim devlet hizmetindeki din adamı sınıfımız aciz ve korkaktır. Karanlıkta bir hayalet yahut bir kuru kafa görseler kaçıyorlar. Ben ise bu yazanların tamamını yalanlıyorum ve diyorum ki; bizim bu din adamlarımız nurlu, yüce, korkusuz, yiğit, canlı ve cesurdurlar. Öyle ki...

فتحعلی شاه تبریزدن چکلدی طهرانه برگون تخت جمشیدیده ایگلشمشدی وزرا هم تمام جمع، ایکه خبر گلدی که روسلر تبریزی آلدیلار. او ساعت شهنشاه عالم پناه ال قبضهٔ شمشیر آبداره ایدوب بیوردی که (الان به من واجب شد که شمشیر کشم) اونده اهل مجلس عرض ایتدیلر که (مکش قربات شوم عالم حران می‌شود).

«قردرمالی»

اداره‌دن: عزیزیم قزدرمالی سکا جواب ملانصرالدینون اوّلنجی نمره‌سنگ آخرنجی صحیفه‌سنده کی شکلون آلتنده یازیلان بیت‌در.

« ملا نصرالدینه آچیق مکتوب »

جناب مدیر محترم! بیچه هفته‌در مجموعه‌گز گلور ایمره چالمیور یئیسن که آدریسمزی و عنوانمزی بیلمیورسگز نوع ایدیرم بهدالصگره خدمت بعیسرت عمدة التجار والتجار جنهالت و کسالت مآب عفت و بطالت اکتساب جنابلرینه الاصالة و الدستور کریه المصر و الدهور مقرب الدوار والستور ممتن الکبر و الغرور ادیب غیر کامل دانشمند غیر ذیشعور اکمل الحشرات و افضل الحجرات، خالیجاه مزلف همراه معصیت پناه امرد دادخواه نو-رسیده گواه مضارب آدلی تخللی نصاب جناب مابعد التجار مکلف و معلف خواهد شد مطالعه و ملاحظه خواهد فرمود. مجلس جناب شما عبدالحقیر الفقیر اقل الناس مخلوق.

« هردم خیال »

خارجی احوالات

لندن

لندنده دوران ایدن شایعاته کوره پرنس نیا فرالینه بر مرض نقشمش، حکمانگ دیدیکه کوره بو مرضه طمعکار مرضی‌دیورلور. بیله که بو حکملر عربستانه و ایرانه معالجه یابتدن سفر ایتمکی روا کورورلر.

پرلین

غزیته لرگ یازمالرینه بناء کرمانیانگ بر پارچه نقطه‌لرینه دمیر یول چکمک ایران قومپانیه‌سی امتیاز ایستیور، دمیر یول چکیله‌جکی یرلر بولنارق ساغونیا فرالنگ مرکز اداره‌سی اولان ماغده بورغ بلده‌سندن الب شهرنگ کنارینه کنورور مالهایم نام شهردن کیچوروب قولون شهرینه قدر اوزادوب قوالدن راین امپرنگ کنارینه کنوروب دوبلنج قصبه‌سنده مذکور یول ایکی شعبه ایدیله‌جکدر بر شعبه‌سی بقیانگ مرکز اداره‌سی اولان بر وکسانه دیکر بر شعبه‌سی قولوندن دورت آستانسی کنارده کائن بوخوم شهرینه چکیله‌جکدر.

تبریز

تبریزدن خبر ویریلدیکنه کوره آمریقا جماهیر متفقه‌سنگ فیلادلفیا شهرندن بر نچه نفر آدم کلمشلر، دیولدیکنه کوره شکاگرگ خیالی بر نچه پالاندوز آمریقادیه آیارمقدر چونکه اینده کمی آمرشاده پالاندوز لوق علمی یوخمش.

طهران

الهای وطنه بشارت ویریورم که ۱۳۲۳ ده ذی‌القعده آینده صادر اولان فرمان همایونه مطابق عدالتخانه اعضالرینگ اجلاسی ایچون سرای همایون جنبنده وزیر دربار امیر بهادر جنگنگ تحت نظارتنده اوچ یوز نفر ملّت وکلاسنه وسعت ویریلمی بر بنالنگ تاسیس اولونماسنه شروع اولونلدی، رسم کشادی انشاالله بو یاووق زمانده جمادی الثانی‌نگ ۱۲ سنجی پونتده اولاجاقدر، ملا نصرالدین جنابلرینه توقع اولونور که آیین روحانیلری اجراء ایتمك ایچون زحمت چکوب یوم کشاده بورایه تشریف بیورسولار.

منوم الدولة

طهران روز نامه‌لرندن

حضرت مستطاب اجل اکرم «لادان الممالك» وزیر علوم اولاسدان معارف و علوم گسون گولدن رواج وترقی تاپماقده‌در، تعلی کتابلر جمع اولونور و نجمه‌سی آز تاپیلان کتابلار چاپه ویریلمکده‌در.

« رموز حمزه »

« رموز حمزه » کتابی آز اولسانه کوره تازه‌دن چاپ اولوندی. سکز یوز صحیفه‌دن عبارت و النمش اوچ قطعه مصورلیلك قلمیله چکیلمیش ایران پهلوانلارینگ صورتی خوش خط و ساق کاغذ اوسته چاپ اولولور. الحق حسین کرد و امیرارسلان و فرهاد هیکل لری چوخ مهارتله چکمشلر. مشتریلره مسلوم اولسون، که همین کتاب طهران‌ده شمس دروازه‌سنگ اکیندده خیرعلم‌الدوله باغنگ سول طرفنده مشیرالضایع دکاننده ساتیلور و شهرلره پوچته واسطه‌سیله گوندریلور.

مهم تلغراف

جلفا ـ ملاشکرگ فقه‌سی جلفه تاموزلاسنده دوتولوب حویده ملا شکره قاپتارلدی، فقه چالان کوسی ملا اوشاقلاری آزاد ایدوب چورکلرینی آلدی. فقه اوغرلویاندن تحقیق ایلدیلر که نه‌سبه ملانگ فقه‌سنی اوغورلادگ؟ جواب ویردی‌که روسیه بیوقراتلاری منه چوخ پول وعده ایله‌مشدلر اوغورلویوب آپارام دوما چیلین‌لرینی مکتب اوشاقلاری کمی دوکسونلر تابرده دولت ایشنه قاریشماسونلر.

« لبلبی »

اداره‌دن: همین خبر کیچن هفته گنجه‌دن فلاقفالنگ تایپلماقی بازمسنده گلن خبره ضددر، بوسبیه گنجه مخبریمزدن توقع ایدیریگ‌که دخی بولندان سوگرا اداره‌مزه یالان خبرلر یازوب گوندرمه‌سونلر.

ایرانده قرانتین

کیچن آی کردستاندا شدتلی زلزله اولماقه گوره آذربایجان حفظ الصحه‌سی طرفندن جفا کی چاینده یعنی میاندوآب شمالی طرفنده قرانتین اساسی قویولدی که زلزله‌لون تدریجی طرده تاثیری و سرایتی اولمیا. بر مکمل حفظ الصحه هیأتی کیچن دوشنبه گونی بو تفصیلاتی راونه اولدیغی دکتر سهراب خان، فضلة الحکماء، افضل الاطباء، اون سرباز، اون ایکی قراش، اوچ قاپ، ایکی چادر ترشیر خورشیدلی بایداق، کردستان طرفنه گلن قافله‌لردن التی قران آلنوب مرورتذکره‌سی ویریلیر. باشقا تذکره کاغذنده اوچ قران یازیلوب او فقط قرانتین عمله‌لرینگ خرجی اوچوندر اما او بری اوچ قران حکیملرین اوز مداخلی اولوب سربازلار و قراشلاردا هرله مداخل ایله‌مه‌لر اوز حلال مالللاریدی بولندان اوتری که چوللون اورتاسندا گولنر قالدقدا آرتوق زحمت چکوب زلزله کبی بر ناگهان بلالی تبریز حماقتندن فورورلار.

زلزله‌لگ سببنه ایران علماسی و واعظلر دیرلر که برگرمسی بر اوکوز اوسته دوروب اصلا او اوکوز بر بوینوزی اوستنده دوتار او بوینوزی پورلدقده ایستر او بری بوینوزی اوسته آلسون اوندہ یرده حرکت اولور یاکه تو-کلرینی تریندیده بر باشلار تیرمکه.

مدیر و باش محرر: جلیل محمدقلی زاده

Fethali Şah

Fethali Şah bir gün Tahran'da tahtta oturmuştu. Vezirlerin hepsi toplanmıştı, ansızın haber geldi ki Ruslar Tebriz'i aldılar. O anda Şah kılıcını eline alıp hizmetçisini çağırdı ve "Şimdi bana kılıç kuşanmak farz oldu" buyurdu. Önündeki meclis, "Makamınız feda olsun, dünya harap olur" diyerek engel oldular.

— Kızıl Elmalı

İdareden: Azizimiz Kızıl Elmalı, senin "Molla Nasreddin" olmayışın nedendir? Altıncı sayfada resmin altına yazılanlar yeterlidir.

Molla Nasreddin'e Açık Mektup

Sayın müdür, değerli efendim! Kaç haftadır derginizi alıp bakıyorum ama isminizi ve unvanınızı bilmiyorum. Rica ederim, bundan sonra tüccarların önderi, ticaret ehli, akıl sahibi, seçkinlerin sığınağı...

— Herdem Hayal

Dış Haberler

Londra: Söylentilere göre Belçika Kralı bir hastalığa yakalanmış. Doktorların dediğine göre bu hastalık bulaşıcıdır. Bu yüzden Arabistan ve İran'a gitmeyi uygun görüyorlar.

Berlin: Gazetelerin yazdığına göre Almanlar, bir noktadan demiryolu çekmek için İran şirketinden imtiyaz istiyorlar.

Tahran: Vatanın müjdesini veriyorum; Padişah fermanına uygun olarak Meclis binası için saray yanında yer ayrıldı.

Önemli Telgraflar

Culfa: Culfa'da bazı mollalar hırsızlık yaparken yakalanıp Molla Şükür'ün yanına götürüldü. Molla onları serbest bıraktı. Dediler ki: "Hırsızlık mollaların işi midir?" Cevap verdi ki: "Rusya bürokratları çok para ve rütbe alıp devlet işine karışıyorsa, mollalar da karışır." — Leblibi

İdareden: Gence'den aldığımız habere göre Culfa'daki mollalar hakkındaki bu haber yalandır. Bu yüzden mektubun devamını basmadık. İdaremize yalan haberler göndermeyin.

İran'da Karantina

Geçen ay Kürdistan'da şiddetli deprem oldu. Azerbaycan Sağlık Kurulu'nun bildirdiğine göre, deprem yerinde yani Miyandoab'ın kuzey tarafında karantina kuruldu. Bir sağlık heyeti oraya gönderildi. Kürdistan tarafından gelen kervanları durdurup üç gün bekletiyorlar. İnsanlardan üç manat alıyorlar. Helal mallarıdır! Depremden canını zor kurtaran Tebriz halkına böyle bir karantina kurmuşlar. İran halkı diyor ki: "Dünya bir öküzün boynuzundadır, o kımıldasa deprem olur..."

Müdür ve Başyazar: Celil Memmedkuluzade

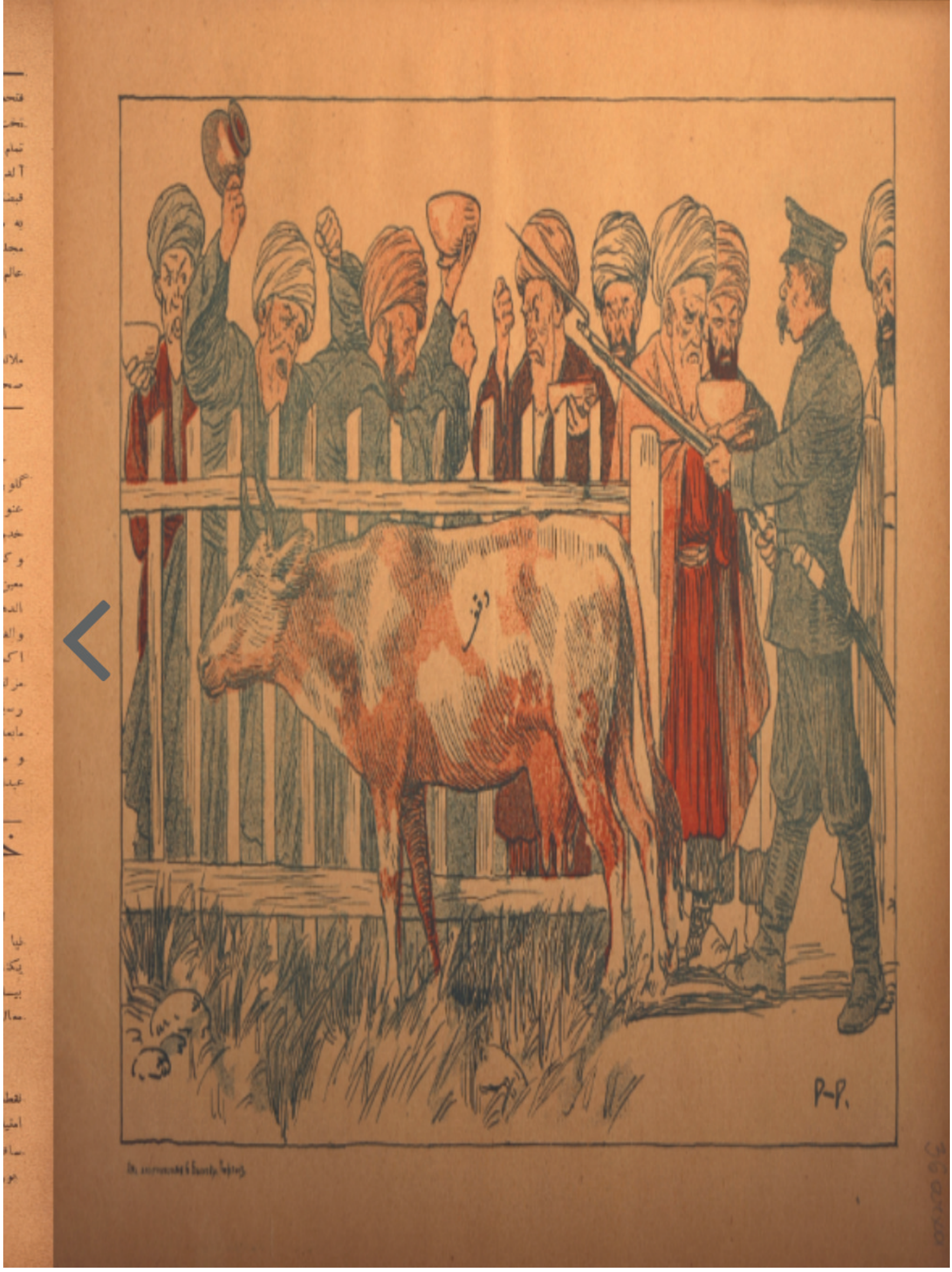

Özne (İnek): Karikatürün merkezinde, üzerinde Arap harfleriyle "Vakf" (Vakıf) yazan bir inek durmaktadır. İnek, toplumun ortak kaynağını veya halkın malını temsil eder.

Din Adamları (Mollalar): İneğin arkasındaki çitlerin gerisinde ellerinde kâseler, kaplar ve ibriklerle bekleyen bir grup molla görülmektedir. Yüz ifadeleri sabırsız ve öfkelidir; ineği sağmak veya ondan pay almak için beklemektedirler.

Askeri Figür: Sağ tarafta, tüfeğinin ucundaki kasaturayı mollalara doğru yöneltmiş üniformalı bir asker durmaktadır. Asker, halkın malını (vakıf ineğini) bu gruptan korumaya çalışıyor gibi görünse de, bir önceki metindeki "karantina" eleştirisi göz önüne alındığında, bu durum devletin veya otoritenin halkın kaynaklarına kimin ulaşacağına karar verdiği bir engel mekanizmasını da simgeliyor olabilir.

Eleştiri: Karikatür, vakıf mallarının (halkın malının) ihtiyaç sahiplerine değil, hırslı bir şekilde pay bekleyen din görevlilerine gitmesini veya bu sürecin baskıcı bir otorite tarafından yönetilmesini hicvetmektedir.

Özetle; halkın ortak değeri olan "vakıf" üzerinden dönemin din ve devlet bürokrasisinin çıkarcı yaklaşımı eleştirilmektedir.

İ. Rotter'in Tiflis'teki Litografya Basımevi."
(Not: Bu yazı, karikatürün teknik olarak nerede ve hangi matbaada basıldığını belirten matbaa künye bilgisidir.)

№10.

ملّا نصر الدّین

قیمتی ۱۲ قپک | ۹ ایون | Цѣна 12 к

Metin Bilgileri

Başlık: Molla Nasreddin

Sayı: No. 10

Tarih: 9 Haziran

Fiyat: 12 Kapik (Hem Arap hem Kiril harfleriyle belirtilmiştir)

Kapak karikatürü, dönemin toplumsal yaşamından bir kesit sunarak halkın önceliklerini ve sosyal durumunu hicvetmektedir:

Molla Nasreddin: Sağ tarafta, elinde asasıyla duran figür Molla Nasreddin'dir. Yaşanan sahneyi bilgece ve eleştirel bir bakışla izlemektedir.

Gösteri: Meydanın ortasında yarı çıplak iki adam (muhtemelen pehlivanlar veya halk oyunları sergileyen göstericiler) performans sergilemektedir.

Müzisyenler: Sağ alt köşede, gösteriye zurna ve def ile eşlik eden geleneksel kıyafetli iki müzisyen yer almaktadır.

İzleyiciler: Arka planda kalabalık bir halk topluluğu bu gösteriyi pürdikkat izlemektedir.

Temel Eleştiri

Karikatür, derginin genel çizgisiyle uyumlu olarak muhtemelen "halkın gerçek sorunlarla ilgilenmek yerine basit eğlencelere takılıp kalmasını" veya "toplumsal ataleti" eleştirmektedir. Molla Nasreddin'in sahneye bakışı, bu tip geleneksel ve yerinde sayan toplumsal alışkanlıklara yönelik ince bir alay barındırır.

Sol alt köşedeki imza, derginin ünlü çizerlerinden Oskar Schmerling'e aittir.

آبونه قیمتی قفلیسده و اطراف ایچون آپریلك
اولدن باشلارك یرمك پیشی
۹ آیلق . . (۳۹ نسخه) ـ ۴ منات
۶ آیلق . . (۲۶ نسخه) ـ ۳ منات
اوچ آیلق . (۱۳ نسخه) ـ ۱ منات ۶۰ قپك
نسخه‌سی . . . . . ۱۲ قپك

مجموعه‌نك ادرسی : تفلیس واراسوفسكی كوچه‌سی نومره ۴۷
ملا نصرالدین اداره‌سی
Тифлисъ. Воронцовская улица № 47
РЕДАКЦІЯ ЖУРНАЛА
„Молла Насреддинъ“
اداره‌یه گوندریلن مكتوب و مقاله‌لر آنجق
ترك دیلنده یازیلمش اولماسالار ، چاپ
اولونمیاجاقلار.

جمه ۲۹ ربیع‌الاخر ۱۳۲۴ — هر هفته نشر اولنور — ۹ ایون ۱۹۰۶

دوققوز آیلق مشتریلره تحفه ایچون ایکی كتابچه گوندریله‌جك . اولمجی تحفه‌مز «جا اوستا زینالنك حكایه‌سی» در ، كه ملا نصرالدینك تصنیفاتندن‌در . ایكنجی تحفه‌مز یولداشمز «امید وار» نك «بی در بوقسر ظلم» آدلنه‌كی مجموعه سیدر .

قافقاز خبرلری

ایونك ۲ ده تفلیس‌دن اداره‌ٔ روحانیه طرفندن باكو شهر اداره‌سی رئیسنه یازیله بر تلغراف چكیلمش : « علی مردان بك طوپچیباشوفی غاسودارستوینی دومایه چلین سیچمك جمیع قافقاز ملا لارینگ‌آگ یاخشی ، گوزل و كویجك خواهشدیر. امیدمز الله‌دیر، كه علی مردان بك بر نجه گون اقدم تفلیسده روحانیلر مجلسنده ملالارگ حضورلنده گوستردیگی ادبی پتریورغ‌ده همان عالی مجلس‌ده دخی آرتق سعی ایله بروزه وبره . الله اوكا كومك اولسون .

—

كوكچای

دونن كوكچایده قرائت خانه رسم كشادینده دورت یوز منات جمع اولسه‌دی ویا یاخینلرده دخی قرائت خانه منفعتنه بر تیاتر اجرا اولوب لاجاق ، سائع اولسون جمله بو ایشه سعی ایدللر .

—

لنجوان

مایسك ۲ سنده . شهر دوماسی بوگون دوامسنك آچیلمانه تبریك تیلگرافی گوندیلدیگی‌كه یولنك شادیانه‌لقنه بنا اوچ ایل سرلسر شهر دوماسی بالمره باغلانسون .

لنجوان ده گیجه بر نفر ككوچه ایله گیدنلره ككوچه فانارینگ دیرگی اولنگ باشنه تسوخولوب بی‌چاره‌لك باشی یاریلدی وچوق قان آخمافی سبدینه همان ساعت جان تسلیم ایلدی .

باكو

باكودن یازیرلار :

باكو قانتورلارینده خوزه‌لر مسلمان پرهاشیقلرینه و یهودی پرهاشیقلرینه آرتق نفاق و عداوت دیله‌كه روس و یهودی پرهاشیقلری قانتورلرینه گیرمیه مسلمانلردن گیریج گلدیكلرینده [redacted] مسلمانلارین تز آزاد اولونورلار . جمعه گونلری‌ده بالمره قانتورلره گلمیرلر و حال اونكه مسلمان پرهاشیقلری جمعه گونلری لامپا ایشیقینه ایشلیورلر .

بونگ سببی مسلمان پرهاشیقلری خوزه‌لرندن سوروشوب یله جواب آلدیلار : روس و یهودی پرهاشیقلری باشلارینه شاپقا قویورلار ، اما سیز پایگ بو ایستی وقتنده بر دری پارچه‌سنگ ایچینه بر كله قدنگ كاغذینی دولدوروب گیجه‌یه‌دوشكر باقمزلر .

پرهاشیقلر نزه بازدیقلاری گاغنده سورولار ، كه بز نه چاره ایدك .

بونگ چارسی محض شاپقا قویمامقدر، چونكه

نظم :

سویله منه ای شاپقا نه‌در سنده علامت
باش بتدیریرلیك دوعریدی برحانی گورنده
اما نه سبب اولسه‌دی مسلمانلره عادت
بزلر دوشوریلك سجده‌یه شاپقانی گورنده؟

—

خالگ پشه‌سی كندی‌یه هر وقت چمرماق
آقا و بگگ خلم عوام اوسته باغرماق
هر گوجلی ضعیفگ چالشیر باشنه وورماق
لاكن قول اولوللار نیه شاپقالی گورنده؟

—

ملالاریمز خلقه دیورلر كه نمی‌سی یوخسلره نزه مانند عرفادن علامتی
لیاقه دی كل اوزلری بر برده قیلمادن
تنظیم ایلیورلر هدیه شاپقالی گورنده

—

ایمدیده كه باكوده مسلمان خوزه‌لرنك بورگلی پرهاشیقلره جرئتله دیللر
ملا نصرالدین گورمسن لالیجه ایللر
بزلر دوشه‌ریلك سجده‌یه شاپقالی گورنده؟

عرض حال

عزرایل‌دن حضور رب‌جلیله

ای خدای یگانه و مقاب زمانه یفعل مایشاء سن و یحكم مایرید وقادر مطلق‌سن و حكیم علی‌الاطلاق سن‌حكمتگدن سؤال یوخدر قلم امرون لوح تقدیرده نه یازارسه محو اولماز حكمون نافذدر وقدرتون هر جهتدن كاملدر لكن بنده لون عرض‌حالی بوجهت دیدور كه حضرت آدم علیه‌السلامدن تجه‌مین ایل مقدم بنده‌لی خلق ایتدون خیل ملائكدن انتخاب ایدوب ملك الموت لقبیله بویوردون كه آدم اولادلدن عمز ایدوب زنده كالیقی آخره یتورن وقت معیشتی تمام اولان كسلری قبض روح ایدیم اما ایمدیكی حالده مختلف عزرائیللر جشی بشردن ظاهر اولوب تازه سلاحلر ترتیب ویروبلر كه من كوز یومیوب آچانه قدر جمع كثیری فنا ایدیرلر و من اوز وظیفه‌می اجرا ایتمكه

Sayfa 2

Abonelik fiyatı Tiflis'e ve her tarafa göndermek için:
Yıllık (48 nüsha): 6 Manat
Altı Aylık (24 nüsha): 3 Manat
Üç Aylık (12 nüsha): 1 Manat 50 Kapik
Tek nüshası: 12 Kapik
Mecmuanın Adresi: Tiflis, Vorontsovskaya Caddesi, No: 47, Molla Nasreddin Yazıhanesi.
İdareye: Gönderilen mektup ve makaleler açık Türk dilinde yazılmış olmasalar dahi basılmayacaklardır.
29 Rebiülahir 1324 / 9 Haziran 1906 — Her hafta yayınlanır.
Dokuz aylık müşterilere hediye olarak iki kitap gönderilecektir. Birincisi "Zeynep Hanım Hikayesi"dir ki Molla Nasreddin'in eseridir. İkincisi "Ümit Var"dır.

Kafkas Haberleri

Bakü: Bakü'den bize yazıyorlar: Bakü petrol işçileri pazar günü bir şölen tertip ettiler. Bu şölene Rus ve Yahudi işçiler de katıldılar. Müslüman işçiler diğerlerinden ayrılarak cuma günlerini tatil ilan ettiler. Ancak petrol sahipleri bu duruma itiraz ederek Müslüman işçilerin de pazar günü tatil yapmalarını istiyorlar. Hal böyleyken Müslüman işçiler cuma gününü kutsal sayarak işe gitmiyorlar. Bunun sebebi Müslüman işçilerin dini hassasiyetleridir.
Gökçay: Dün Gökçay'da bir kütüphane resmi törenle açıldı. Dört yüz manat para toplandı ve bu parayla kütüphane için kitaplar alınacak. Ayrıca kütüphane yararına bir tiyatro oyunu sergilendi. Sağ olsunlar, bu işe emek verenler.
Nahçıvan: Mayıs'ın 2'sinde şehir meclisi bugün Duma binasının açılışı münasebetiyle tebrik telgrafı gönderdi. Ancak Nahçıvan'daki diğer meclis üyeleri bu duruma karşı çıkarak Duma'nın hemen kapatılmasını talep ettiler.

Lakin Kul Olurlar Niye Şapkalı Göründü?

Mollalarımız halka diyorlar ki; Müslümanlıkta şapka takmak yoktur, bu günahtır. Lakin kendileri bazen şapka takanların önünde boyun bükerler. Bakü'de Müslüman işçiler cuma günü tatil yapmak istediklerinde, mollalar onlara destek vereceklerine sessiz kalırlar. Molla Nasreddin de der ki; bizler neden böyle her şeye boyun eğiyoruz?

Arzuhal

Azrail'in Huzurunda:

Ey yüce yaratıcı! Sen tek ve hâkimsin. Zaman ve mekân senin elindedir. Hikmetinden sual olunmaz, hükmün her şeye galiptir. Kaderde ne yazılmışsa o olur, kimse engel olamaz. Ben de senin bir kulun olarak halimi arz ediyorum. Hazret-i Âdem'den beri gelen bu düzen içerisinde insanların ömrü tükeniyor, vakitleri doluyor. Azrail gelip canlarını alıyor. Çeşitli hastalıklar ve dertler insanları perişan ediyor. Göz açıp kapayana kadar ömür geçiyor. Bizim görevimiz bu dünyada hayır işlemek ve senin rızanı kazanmaktır.

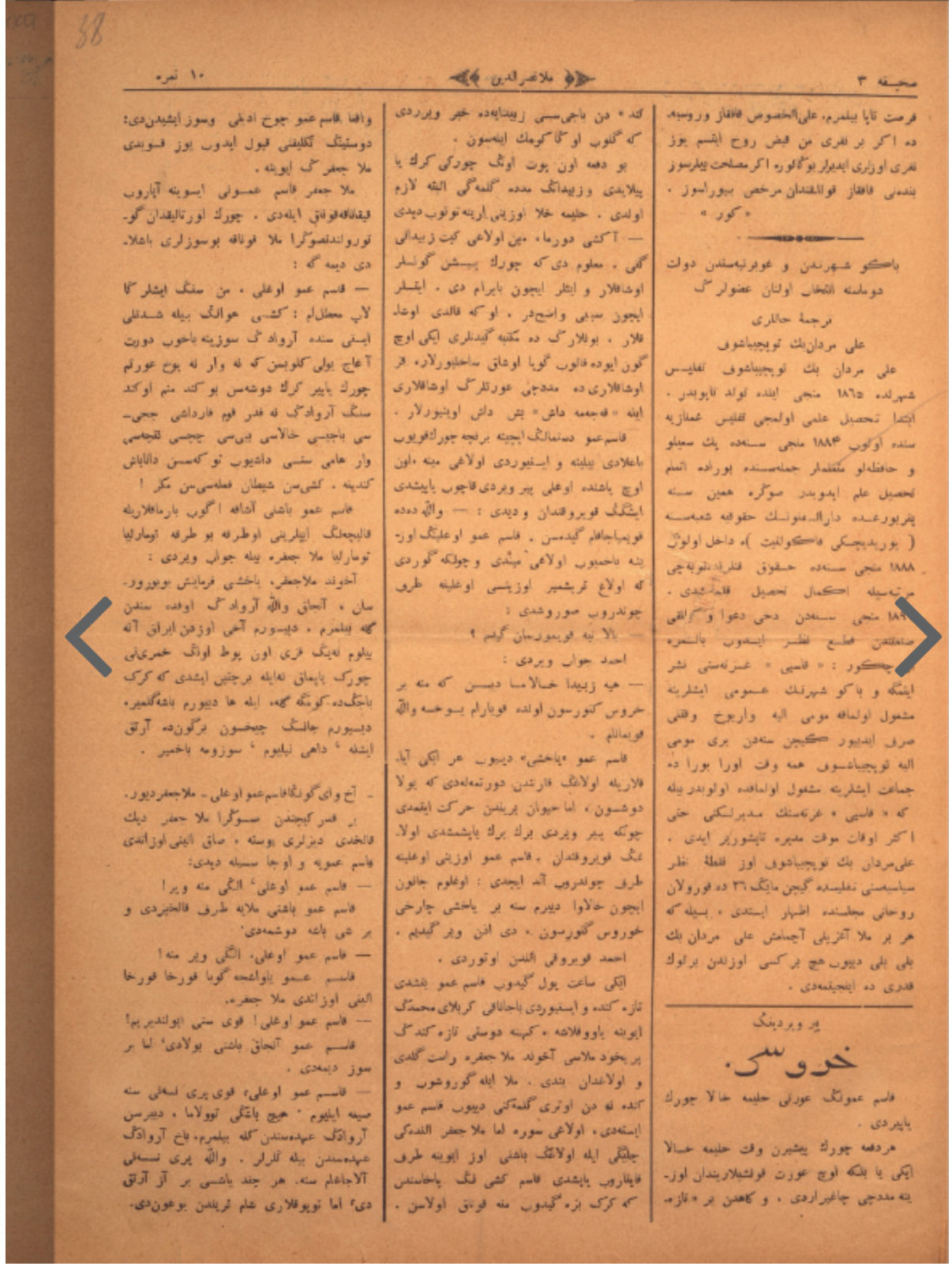

صحیفه ۳ ﴿ ملانصرالدین ﴾ ۱۰ نمره

فرصت تاپا بیلمرم، علی‌الخصوص قافقاز وروسیه‌ده اکثر بر نفری من قبض روح ایتسم یوز نفری اوزاری ایدیرلر بوگاکوره اکر مصلحت بیلرسوز بندەنی قافقاز قوالقندان مرخص بیورماسوز .

« کور »

باکو شهرندن و غوبرنیه‌سندن دولت دومه‌سنه انتخاب اولنان عضولرك

ترجمهٔ حالاری

علی مردان‌بك توپچیباشوف

علی مردان بك توپچیباشوف تفلیس شهرنده ۱۸۶۵ منجی ایلده تولد تاپوبدر . ابتدا تحصیل علمی اولمجی تفلیس جمنازیه سنده اوقوب ۱۸۸۴ منجی سنه‌ده بك سعیلو و حافظه‌لو متعلملر جمله‌سنده بولنه‌رق اتمام تحصیل علم ایدوبدر صوکره همین سنه پتربورغده دارالمعلمونلك حقوقیه شعبه‌سنه (یوریدیچسکی فاکولتیت)ه داخل اولوب ۱۸۸۸ منجی سنه‌ده حقوق فنلرندن تورنه‌چی مرتبه‌سیله اکمال تحصیل قلمشدی . ۱۸۹ منجی سنه‌دن دخی دعوا وکالتی صنعتلرندن مطلع نظر ایدوب بالنتیجه مذکور : « قاسپی » غزته‌سنی نشر ایتمکه و باکو شهرنك عمومی ایشلرینه مشغول اولمغه مومی الیه واریوخ وقتی صرف ایدرپور کچمکدن سنه‌دن بری مومی الیه توپچیباشوف همه وقت اورا بورا ده جماعت ایشلرینه مشغول اولمغده اولوندیر بیله که « قاسپی » غزته‌سنك مدیرلکنی حتی اکثر اوقات موقت مدیره تاپشوریر ایدی . علی‌مردان بك توپچیباشوف اوز نقطهٔ نظر سیاسیه‌سنی تفلیسده کیجن مایکك ۳۶ ده فورولان روحانی مجلسنده اظهار ایتدی ، بیله که هر بر ملا آغزیلی آجیمش علی مردان بك بلی بلی دیپوب هیچ بر کسی اوزندن برلوك قدری ده ایتیجه‌مه‌دی .

پر ویردینك

خروسك .

قاسم عمولنك عورتی حلیمه خالا چورك پاپیردی .

هردفعه چورك پیشیرن وقت حلیمه خالا اپکی یا بلکه اوچ عورت قوشیلاریندان اوزینه مددجی چاغیرارمش ، و کاهدن بر « قازه‌

کند » دن باجی‌سی زیبایده‌ده خبر ویررمش که کلوب او کا کومك ایتسون .

بو دفعه اون پوت اونك چورکی کرك یا پیلایدی وزیدانك مدده کلمه‌کی الته لازم اولدی . حلیمه خالا اوزینی اریته توتوب دیدی

— آکشی دورما ، مین اولاغی کیت زیدانی کتی ، معلوم دی که چورك پیشن کونلر اوشاقلار و ایتلر ایچون بایرام دی . ایتلر ایچون سببی واضح‌در ، اوکه قالدی اوشاقلار ، بولارکی ده مکتبه کیدنلری ایکی اوچ کون ایوده قالوب کویا اوشاق ساخلیورلار، قر اوشاقلاری ده مددجی عورتلرکی اوشاقلاری اینه « قجمه داش » یش داش اویتیورلار .

قاسم‌عمو دسته‌لکی ایچینه برنچه چورك‌قویوب باغلادی بیلینه و ایستیوردی اولاغی مینه ، اون اوچ یاشنده اوغلی پیر ویردی قاچوب پاپیشدی ایشکنی قویروقندان و دیدی : — والله دده قویمیاجاقم کیدەسن . قاسم عمو اوغلینك اوزینه باخمیوب اولاغی مینمکده و چونکه کوردی که اولاغ تریشمیر اوزینی اوغلینه طرف چوندروب صوروشدی :

— بالا نیه قویمیورسان کیدم ؟

احمد جواب ویردی :

— هیچ زیبیدا خالامه دیمسن که منه بر خروس کتورسون اولده قویارام یوخسه والله قویمانام .

قاسم عمو «یاخشی» دیپوب هر ایکی آیاق اولاریله اولاغك قارنندن دورتمه‌دی که یولا دوشسون ، اما حیوان یرینمدن حرکت ایتمدی چونکه پیر ویردی برك برك پاپیشمشدی اولاغك قویروقندان . قاسم عمو اوزینی اوغلینه طرف چوندروب آند ایچدی : اوغلوم جانون ایچون خلاوا دییرم سنه بر یاخشی چارخی خوروس کتورسون ، دی اندن ویر کیدیلم .

احمد قویروقی النمدن اوتوردی .

اپکی ساعت یول کیدوب قاسم عمو یشدی تازه کنده و ایستیوردی باجاقلی کربلای محمدك اویته یاووقلامه ، کهنه دوستی تازه کندلی پریخود ملاسی آخوند ملا جعفره راست کلدی و اولاغندان بندی . ملا ایله کوروشوب و کنده نه دن اوتری کلمه‌کی دیپوب قاسم عمو ایسته‌دی ، اولاغی سوره اما ملا جعفر اندەکی چلبکلی ایله اولاغك باشنی اوز اویته طرف قایتاروب یاپشدی قاسم کشی لنك پالخاسندن کمه کرك بزه کیدیوب منه فوتی اولاسن .

واقعا قاسم عمو چوخ ادبلی وسوز ایشیدن‌دی: دوستیمك تکلیفنی قبول ایدوب یوز قویدی ملا جعفرك اویته .

ملا جعفر قاسم عمونی ایسویه آپاروب قیقاقاله‌قوناق ایله‌دی . چورك اورتالیقدان کو-تورولندنصوکرا ملا قوناقه بوسوزلری باشلا-دی دیمه که :

— قاسم عمو اوغلی ، من سنك ایشلرکا لاپ محتاجم : کشی هوالك بیله شدتلی ایسی سنده آرواد کی سوزینه باخوب دورت آغاج یولی کلوبسن که نه وار نه یوخ عورتم چورك پاپیر کرك دوشه‌سن بوکتده منم اوکتد سنك آروادکی نه قدر قوم فارداشی بجی-سی باجیسی خالاسی بی‌سی بجیسی قیجمسی وار هامی سنی داشیوب تو که‌سن داآباش کندینه ، کشی‌سن شیطان فعله‌سی‌سن مکر !

قاسم عمو باشنی آشاغه اکوب بارماقلارینه قالیچه‌لنگ ایپلرینی اوطرفه بو طرفه تومارلیا تومارلیا ملا جعفره بیله جواب ویردی :

آخوند ملاجعفر، باخشی فرمایش بویورور-سان ، آنجاق والله آرواد کی اوفده سندن کچه بیلمرم ، دییورم آخی اوزدن ایراق آته بیلوم نه‌ینگ قری اون پوط اونك خمیرینی چورك پاپماق نه‌ایله برچتیس ایشدی که کرك باجکده کونکه کچه، ایله ها دییورم باشه‌کلمیر، دییورم جانلنگ چیخسون برکون‌ده آرتق ایشنه ، داهی نیلیوم ، سوزومه باخمیر .

— آح وای کونکا قاسم‌عمو اوغلی - ملاجعفر دیپور.

بر قدر کیچندن سوکرا ملا جعفر دیك قالخدی دیزلری یوسنه ، صاق الینی اوزاتدی قاسم عمویه و اوجا سسیله دیدی:

— قاسم عمو اوغلی ، الکی منه ویر!

قاسم عمو باشنی ملایه طرف قالخیردی و بر شی بلکه دوشمه‌دی:

— قاسم عمو اوغلی، الکی ویر منه!

قاسم عمو یاواشجه کویا قورخا قورخا الینی اوزاتدی ملا جعفره.

— قاسم عمو اوغلی! قوی سنی اپولدیریم!

قاسم عمو آنجاق باشنی یولادی، اما بر سوز دیمه‌دی.

— قاسم عمو اوغلی، قوی پری نسه‌لی سنه صیحه اپلیوم ، هیچ باشکی توولاما ، دیپرسن آرواد کی عهده‌سندن کله بیلمرم، باخ آرواد کی عهده‌سندن بیله کلرلر . والله پری نسه‌لی آلاجاغام سنه. هر چند باشمی بر آز آرتق دی، اما توپوقلاری عالم تریندن بوعون‌دی.

Ali Merdan Bey Topçubaşov
Tercüme-i Hali (Biyografisi)

Ali Merdan Bey Topçubaşov, 1865 yılında Tiflis şehrinde doğmuştur. İlk tahsilini Tiflis Gimnazyumu'nda (lisesinde) tamamlamış ve 1884 yılında mezun olmuştur. Zekası ve çalışkanlığıyla dikkat çeken Ali Merdan Bey, yüksek tahsilini tamamlamak üzere Petersburg'a giderek orada Üniversite'nin Hukuk Fakültesine girdi.

1888 yılında Hukuk Fakültesi'ni başarıyla bitirdi. Mezuniyetinin ardından avukatlık mesleğine başladı. 189? (rakam silik) tarihinde avukatlığı bırakarak gazetecilik işine yöneldi. Özellikle "Kaspi" gazetesinde yazı işlerine dahil oldu ve Bakü şehrinin toplumsal meseleleriyle yakından ilgilenmeye başladı.

Ali Merdan Bey, sadece gazetecilikle kalmayıp aynı zamanda Müslüman toplumunun işleriyle de meşgul oldu. "Hayat" gazetesinin müdürlüğünü yaptı ve çoğu zaman bu görevlerde bulundu. Ali Merdan Bey Topçubaşov, siyaset sahasında da öne çıkan isimlerden biri olmuştur. Bakü'de kurulan Müslüman Cemiyet-i Hayriyyesi'nde önemli roller üstlendi ve halkın dertleriyle ilgilendi.

Sayfanın en üstünde yer alan kısa giriş kısmı:

"Fırsat bulabilirim, özellikle Kafkasya ve Rusya'da eğer bir neferi (askeri) bile hapse atsalar, yüz neferi oraya yollarlar, ama meseleyi bilirsiniz, bendeniz Kafkasya kollarından serbest bırakılıyorsunuz... Bakü şehrinden ve eyaletinden Devlet Dumasına intihap olunan (seçilen) azaların (üyelerin) tercüme-i halleri:"

Horoz" hikayesi, tipik bir Molla Nasreddin dergisi üslubuyla, toplumsal ironi ve insan doğasındaki saflığı (veya kurnazlığı) ele alan bir metin

Hikayede Kasım Amca dışarıya karşı "evin reisi" gibi görünse de, kendi itirafıyla evde hanımının (Halime Hala) sözünün geçtiği ve onun daha baskın olduğu görülüyor. Kasım Amca'nın "İlelebet böyle gitmez, bir gün de benim sözüme bak diyorum ama dinlemiyor" serzenişi, geleneksel aile yapısındaki gizli otorite dengesine mizahi bir göndermedir.

Kasım Amca'nın oğlu Ahmet'in bir horoz uğruna tutturması ve babasının ona söz geçiremeyip sonunda teslim olması, ebeveynlerin çocukların inadı karşısındaki çaresizliğini gösteriyor. Annenin "Bu çocuğu adam edemeyeceksin" çıkışı, evdeki eğitim disiplini konusundaki çatışmayı yansıtıyor.

Molla Cafer karakteri aracılığıyla, o dönemdeki din adamı-halk ilişkisine dair bir eleştiri sezinleniyor. Molla'nın Kasım Amca'yı evine götürüp ona akıl vermesi ama aynı zamanda ondan "yüz fondu borç" istemesi (veya alması), derginin genel yayın çizgisine uygun olarak; halkın saf niyetinin kurnazlar tarafından nasıl kullanılabileceğine dair ince bir mesaj içeriyor.

Çörek pişirme günlerinin kadınlar için bir haberleşme ve sosyalleşme alanı olması, o dönemin köy/kasaba hayatındaki bilgi akışının nasıl işlediğini gösteriyor. "Kâh ondan kâh bundan haber verirdi" ifadesi, toplumsal hayatın mutfakta ve ocak başında şekillendiğini vurguluyor.

Hikaye; inatçı bir çocuk, hanım köylü bir baba ve fırsatçı bir molla üçgeninde, gündelik hayatın absürtlüklerini ve insanların zayıflıklarını hicvediyor. Kasım Amca'nın sonunda "kuvvet seni yanıltır" uyarısıyla sessiz kalması, aslında hayatın karmaşası karşısında boyun eğmiş, saf Anadolu/Kafkas insanının genel bir portresidir.

(... من اولوم بیزاولی ، اوغی دیرنه ...
... سن اولگی توخارلم ، نوبات سنه دی ...)

آغدام بگ لری

Hikaye; inatçı bir çocuk, hanım köylü bir baba ve fırsatçı bir molla üçgeninde, gündelik hayatın absürtlüklerini ve insanların zayıflıklarını hicvediyor. Kasım Amca'nın sonunda "kuvvet seni yanıltır" uyarısıyla sessiz kalması, aslında hayatın karmaşası karşısında boyun eğmiş, saf Anadolu/Kafkas insanının genel bir portresidir.

Hikaye; inatçı bir çocuk, hanım köylü bir baba ve fırsatçı bir molla üçgeninde, gündelik hayatın absürtlüklerini ve insanların zayıflıklarını hicvediyor. Kasım Amca'nın sonunda "kuvvet seni yanıltır" uyarısıyla sessiz kalması, aslında hayatın karmaşası karşısında boyun eğmiş, saf Anadolu/Kafkas insanının genel bir portresidir.

Bu çizimde, derginin halkın içine girdiği ve geleneksel beyleri/halkı nasıl sarsıp şoka uğrattığı gösterilerek, derginin toplumu dönüştürme gücü vurgulanır. Beylerin bu şaşkınlığı, aslında değişimin başladığının işaretidir

Karikatür, modernleşme sancısı çeken bir toplumun fotoğrafıdır. Bir yanda matbaadan çıkan, karikatürlü, hicivli modern bir dergi; diğer yanda ise bu yeni dile şüphe ve şokla bakan geleneksel bir kitle. Dergi, bu kitleyi "rahatsız ederek" düşünmeye zorlamayı hedefler.

Bu karikatür, cehaletin ve geleneksel yapının, modern eleştiri ve aydınlanma (Molla Nasreddin dergisi) karşısında yaşadığı şoku ve trajikomik çaresizliği resmeder. "Ağdam Beyleri" üzerinden, halkın ve yerel güçlerin, değişime karşı verdikleri tepkilerin anlamsızlığı ve yüzeyselliği hicvedilir.

Kasım Amca’nın Taze Karısı ve Horoz Hikayesi

[Üst Bölüm]:

"Önce Kasım Amca biraz nazlandı, 'Olmaz' dedi; ama sonunda razı edildi. Molla Cafer küçük kızını gönderdi, Peri nenesini getirdi, dualar okundu ve karar verildi: Yarın değil, hemen bugün Kasım Amca taze karısını eşeğe bindirsin ve evine götürsün. Kasım Amca biraz çekindi ama sonra ikna olup razı oldu."

[Orta Bölüm]:

"Kasım Amca eşeğe binip Peri nenesini terkisine (arkasına) alarak yola koyuldu. Akşam vakti eve yaklaştıklarında, oğlu Pirverdi kapının önünde durmuş, gözünü yola dikmişti. Halasının ona çarşıdan bir horoz getirmesini bekliyordu. Kasım Amca’nın arkasındaki kadını halası zanneden Zübeyde de oradaydı..."

[Alt Bölüm]:

"Zübeyde anasını gördüğünü sanıp sevinçle öne atıldı. Kasım Amca’nın arkasındaki kadın çarşafını açınca Zübeyde bağırdı: 'Bu mu horoz?'

Peri nene şaşkınlıkla yüzünü oğlana döndü. Pirverdi, halası yerine genç ve yeni bir kadın görünce gözleri fal taşı gibi açıldı. Şaşkın şaşkın bakıştılar, sonra bir gürültü koptu, çocuk kendini yerlere atmaya başladı... Tam hikayeyi bitirecektim ki yoldaşım 'Muzalan' gelip dedi ki: 'Dur, git de bak; Kasım Amca’nın karısıyla olan kavgası asıl şimdi seyredilecek.' Bu yüzden anlatacaklarımı bitiremeden burada kesmek zorunda kaldım."

[İmza]:

Lalağlagi

Karikatürlerde Kasım Amca'nın yaşlı haliyle eve yeni bir eş getirmesi ve çocukların "hediye horoz" beklerken karşılarında bir "üvey anne" bulmalarının yarattığı hayal kırıklığı ve şaşkınlık anlatılıyor. Dergi, bu trajikomik durum üzerinden aile yapısını ve mantık dışı evlilikleri hicvediyor.

آنالنده مکتوب

خان مدیر محترم ! پیش از وقتدن قباق ژورنالگزگ مجموعه‌سی خصوصلریندن خبر اعلان ویرمشدوز ، چاه یاخشی خبر ایشیگزگ حضوره چخمه‌سندن چوخ گولدم آز قالدیم اوزومدن گیدوب و بعد عقل ایلیم ، ولیکن بو قدر وار یر مثل وار دیرلر بو گیجه یوخی واقعه‌سنده یاتوب برغریبه رؤیا گورموشم، بوگیجه نه‌قدر یاتوب خوابلر ایتمشدیم گوردیم بر تاپاق گلیر دیدیم آی اوشاغ له خبردر؟ دیدیلر ملا نصرالدینی ذویولر. همان سه یوخودان بدخواب اولدیم گوردیم آی ایشیقی ایوی منال ایله‌مش ، حتی بوزاکیمن برمثل وار دیه‌لر گیجه شب کلاهی باشیمده چیخدیم صحن حیاطه بر مثل وار دیه‌لر او ساعتده اوسکورمه یاخالادی قاپدوب بر قدر حیوانه‌سی گوتوروب آغزیمه سالدیم حتی بورا گیمی هالیکه او قدر اوسکردیم گوزو-مون یاشی آب روان سوئی کمی توکولمکه باشلادی . اوندم گوردیم قایی دق‌الیاب اولور دیدیم قایی دق‌الیاب ایدن کیمسن . گوردیم آقا داداش ابن خلف مرحوم ولد کربلای غلامعلی اوغلیدر . دیدیم برادریم قرداش بو سحرگ صبح چاقنده نه واردر بیچون گلمسن بویوردی سهو ایلیوبسن گیجه‌نگ نصف شبیدر هنوز صبح اولمیوبدر ، دیدیم دیگورم نه‌وار دیدی گلورم بو گولار ملا نصرالدینه کاغذ یازاجاقسان یاپوخ؟ عرض ایتدیم یازاجاقم. دیدی یازگین آرحمتلکگ اوعلی سن بلمیرسن که‌چوخ یاکمش آدمی یردن آیولدانمدا سراسیمه و بلکه جنی اولار اولمیجی نمره‌گرده ملتی آیولدانده ملانسکگ صول طرفنده یاتان یرینم اوغلانه بر تیك وورموسان جنی اولوب ایندی ساخلا ملق اولمیور گاه نومالنی چخاروز آتور گاه فورشالنی آچور گاه آیاقلارین یره چالور. هر طرفدن علاج آختاریرام دیللر گاه فلان کیشیشده گاه فلان قره‌جیده‌در. آخرده بر پیر اولموش عورت دیور که اونون علاجی ملا نصرالدینگ اوزینده‌در البته یاخوب دواسنی گوتده‌رمسگز .

«هردم خیال»

ادرانزه امضاسز ، تاریخ‌سز و یاریمچیق یازیله بر مکتوب‌گلوب :

«شهریمزده مسلمان‌جماعتی تازه تاپدیقلاری جمعه گونی دکانلاری قاپادیقده اصلا بر خبرلو مقصدلو ملت امرینه اشتراك یا اینکه مشغول اولمیورلر مثلا قرائت خانه‌لر مسلمان اوقوجو لاریندن خالی، جمعیت خیریه مزستکین براوقوده ملی مسئله‌یه عاید بر مجلس یوق ، مساجد منابرمز واعظدن وخلایقدن خالی ، جوانلار مز ایسه شهر باغلارینی و کوچه‌لرینی اولچوب نشان بازلیق ایتمکده ، اوکه قالدی مسن حاجیلر ، کربلالر مشهدلرمز ، اونلاردده مشغول درلر . . . . . »

چونکه بو کاغذگ هاسی شهردن گلمگی ده معلوم دگل ، بو سببه بز همین کاغذی ادارهٔ روحانیه مسئله‌سی ایچون تقلیسه جمع اولان اعیان و اشخاصه گوستردیك و هیچ کسی بیله بر شهر اولدیغینی بر یان‌ده نشان ویره بیلمه‌دی .

تازه تعلیم کتابی

معلوم شی در که مکتبلرده تازه اصولیله درس ویرمك ایچون کتابلار آزدر. بو سببدن ملت وطن آدینه بر قولتوق ایله‌مك ایچینه بولداشلاریم «موزالان» «هوپ هوپ» «لاغلاغی» و «هردم خیال» ایله همت ایدوب و کومك لشوب برحساب کتابی جمع ایتمك فکرینه دوشدیك

هر بر مکتب شا گردی بو حسابلار گ برینی تایوپ جوابنی یازوب اداره مزه گوندرسه او گما همین کتاب چاپدن چخاندن صگره بر جلد گوندریلهجك ، اما بو شرطیله که شاگرد گ آدینگ آخرینده «اولی» اولا .

یازدیغمز کتاب عیارلدر حساب مسئله‌لرینن که روسلر «زاداچا» دییورلر .

کتابگ اولمجی حصه‌سی

(میندیاردن اوتری)

نمره ۱) بر کلفته دورت نفر اوشاق وار و هر بر اوشاغگ آیریجه آتاسی . . . . . ابو صاحبی‌نگ نچه آروادی وار ؟

نمره ۲) ملا درس ویردیکی کتابگ ۴۲ صحیفه‌سی وار ، هرصحیفه‌نی اوشاق اپکی آی اوخویور . . . . . ه مدتده اوشاق همین کتابی قورتارا بیلر ؟

نمره ۳) بالاحاداده تالیشخانوف محله‌نگ هر بریه اوچ یومورتی و ۱۷ قپك مزد ویریر . . . . بو حسابیله دورت سون محله‌یه گونده نه قدر مزد گرك ویریله ؟

نمره ۴) بری بویوزلری اوسته ساخلیان اوگوزگ بر بوینوزی شماخی زلزله‌سنده دیپسندن قریلدی . . . . ایندی همان اوگوزگ نچه بوینوزی قالیر؟

۵) اوشاق اون دورت یاشنه چاتانا کمی گولده اوگا اپکی کروانکه خرما ویریرلر . . . . دورت ایلگ مدتنده همین اوشاق نه قدر خرما بیر ؟

۶) روسیه‌ده جماعت وکیللری اپکی آی‌در چالیشوب بر ایش گوره بیلدیرلر . . . . بو حسابله اون اپکی ایل چالشسالار نه‌قدر ایش گوره بیلرلر ؟

۷) ملا بر اوشاقگ آیاقلارینی فلقه‌یه قویانده اون بر چوبوق سیندیریر . . . . بدی اوشاقه نه قدر چوبوق گرك حاضر ایده ؟

۸) تبریز بازارنده سکسکان چورکگ بر حصه‌سی اون و اوچ حصه‌سی تیرانقدر . . . . بو حسابله آذربایجان ولایتگ چولقری و داغلاری نچه ایلگ مدتنده قوت لولا بیلر ؟

۹) آبده قاققازده بر ملیون مسلمان و ارمنی یره عمرینی باغشلیور . . . . بو حسابله پش ایلدن صوگ قققازده نچه مسلمان و ارمنی قالار .

(گیرپسی وار)

ملا نصرالدین

عشق آبادده غیرت

مسلمانگ یقیم و فقیر اوشاقلرینگ پولسز اوخوماقلاری بولنده هر بر یاشدن همت و غیرت خبرلری ایله عامی بر اوجدان اداره‌مزه گلمکده‌در . آخرمجی خبر عشق آباددن یزه چالوب : بورا مسلمانلر یتگ سمی و تلاشینگ بر گتدن بوراده روس و مسلمان دیللی اوخوتمق ایچون بر مکتب آچیلسوب ؛ دولتلی‌لرگ اوشاقلدن هر آی برمنات درس حقی آلینیر ، اما کاسب و صاحبسز اوشاقلار پولسز اوخویورلار ، بونلار محض هفته‌ده یگرمی بش قپك ملابه گتوروب ویریرلر که بونلاری‌ده دولتلیلرگ اوشاقلریله برابر ده گیرماله گزمگه آپارسونلر .

دخی همین یگرمی بش قپك دن زیاده کاسب و یتیم اوشاقلار مکتبه بر چورك قپك ده خرجله‌میرلر ، سوای دفتر ، قلم کاغذ ، کتاب پولیندن که ، بوباره‌ده مکتب جوابده دگل .

1. Sol Üst: Taze Talim Kitabı (Yeni Öğretim Kitabı)

"Malumdur ki mekteplerde yeni usulde ders vermek için kitaplar azdır. Bu sebeple millet ve vatan adına bir kulluk etmek amacıyla yoldaşlarım 'Muzalan', 'Hop-hop', 'Lalağlagi' ve 'Herdem Hayal' el birliği edip 'Hesap Kitabı' cem etmeye (toplamaya) karar verdik. Her bir mektep şakirdi (öğrencisi) bu hesapları öğrenip cevabını yazıp idareye gönderse, o şakirdin adı gazetenin sonunda yayınlanacak ve kendisine bir cilt kitap gönderilecektir. Şart odur ki şakirdin adı 'ov' (Rusça soyadı eki) ile bitmesin.

Hesap Soruları:

Bir evde dört nefer (kişi) çocuk var ve her çocuğun ayrıca bir anası... Bu ev sahibinin kaç avradı (karısı) var?

Molla ders verdiği kitabın 42 sayfası var. Her sayfasını uşak (çocuk) iki ay okuyor. Bu çocuk bu kitabı ne kadar zamanda bitirir?

Bir fabrikada çalışan işçinin her birine 3 ruble yumurta ve 17 kopek mez (ücret) verilir. Bu hesapla 40 işçiye bir günde ne kadar para verilir?

Biri boynuzları üstüne saklayan öküzün bir boynuzu Şamahı depreminde dibinden kırıldı. Şimdi hemen o öküzün kaç boynuzu kalır?

Uşak (çocuk) 10 dert (ruble) başına çatana kadar günde ona iki tane hurma verirler. 4 sene müddetinde o uşak ne kadar hurma yer?"

2. Sağ Üst: Anadili'nde Mektup

"Canım kardaşım! İşbu az vakitten beri 'Zor-Lek-Lek' mecmuasını hususilerinde haber ilan etmişsiniz. Çok güldüm, az kaldım ağzımdan çıkayım... Bizim buralarda bir misal var: 'Deliye her gün bayram.'

Geçen gece rüyamda acayip bir şey gördüm. Rüyamda uşaklara (çocuklara) 'Ne haber?' dedim. Dediler ki: 'Molla Nasreddin geliyor.' Hemen o sevinçle uyandım... Hayat bir rüya imiş. Meğer bizim buralarda ne Molla var, ne de Nasreddin..."

(İmza: Herdem Hayal)

3. Sağ Alt: Aşkabat'ta Gayret

"Müslüman yetim ve fakir uşaklarının (çocuklarının) okumaları yolunda her taraftan gayret haberleri geliyor. Ahir (sonunda) Aşkabat'tan da bir haber geldi: Burada Müslümanlar el ele verip okutmak için bir mektep açmışlar. Fakir ve sahipsiz çocuklar ücretsiz okuyorlar. Bu çocuklar haftada 25 kopek para kazanıp bunu mektebe veriyorlar. Zenginler ise çocuklarını buralara göndermiyorlar..."

4. Orta Sütun: Cuma Günü

"Cuma günü Kafkasya'da asla hayırlı bir gün sayılmaz. Zira Müslüman uşakları okumak yerine cemiyet yerlerinde gezip tozuyorlar. Mescitler boş, kahvehaneler dolu... Gençler ise sokaklarda nişanbazlık (gösteriş) ediyorlar..."

Bu sayfa, özellikle "Taze Talim Kitabı" başlığı altındaki sorularla, dönemin eğitim sistemindeki yavaşlığı ve toplumsal aksaklıkları (çok eşlilik, yetersiz eğitim, işçi hakları) sert bir dille ama matematik sorusu kisvesiyle eleştirmektedir.

قراباغدن مکتوب

حقیرانه توقع ایلیورم آخوند ملا نصرالدیندن منیم بو نیچه کلمه‌لریمه ملاقات اولونوب مرحمت بویله ملاحظه ایله‌سون مطلبیم بودور که تازه چخان غازیته‌لرده بو اوقات یازیچیلر ایضاً حریت علم ترقی وصنعت لافنی دوروبلر حقیقت نه قدر فکر ایلیورم منیم رأیم اصلا بو جور سوزلره موافق گلمیور و قولاغم طاقلدیور بحثی دیکن حرکت آپاشدیغه حکول پس سیزدن قاباق بو علمی ، ایچون بیله آختارلان یوخدی ؟ پس هرا دیدی او علم حریت ایشدیه کیمی ؟ آخر قرداش عقلیگی باشیگا جمع ایله آقا بابا بویله کیت بیله درین فکره دوشمك آدمی خط دماغ ایلر سیزدن (یازیچیلردن) خبر آلورلم علمون سره نه لقمی وار ؟ حریت نمنه‌دور ؟ حکیم ایندیه‌دیك قره‌باغده اولنگ بیرمیلی کوروب وکورمیك ؟ خلاصه بو طور باشاراجقلاریله قازه یا آدملر یعنی‌یه اصطلاح روس آبرازووانیلر بزیم ایویمزی یماق ایستیورلر مثلا دلیم آغریم قورسون طاس قورانه شك کتوروبلر ! ! ! آخ آخ قورمکیم آز قالور داغلسون من اوزیم کورمشم اردبیللو میرزا ولی محمد کیجن ایل ملا رضالون اوغلی شاه وبردیه طاس قوردوقی او حکیمی بش نفر جن دولوب کوزیمون قباقده سالدی قارغو دودوکنه ایماسیر اولوم یالان دیسم ، حتی اوخلردن طاسه حکیرنده جورنا جورت سلرینی قولاقیمه ایتدیکم غرض طول ایلمیك ایستیورم آخی جرئت نمایسیله دیورم که میرزا ولی محمد قره‌باغه تشریف کتورلدن بری جماعت جن یوزینه حسرت قالوب الله اولنگ آقامه رحمت ایلسون و اولی اوستمزدن ، اکسیك ایلسون تانه دیوم نه سویلیوم ! ایناندیروم سیری دلیم وار گلمیور استغفرالله ! بو یازیچیلر بو آز وقتده همزاد دعاسنه‌شك کتوربلر اوجیقری یلمیورلر که بزیم شهرون یاووق کندینده بر بالا کشیش وار بونگ دعاسلون و جادوسلون دولتدن همزادلو عورلار شفا تاپورلر دخی اوشاقلاریون باشلارینن بر توکده اکسك اولمیور ، بولاردن افضل اوشاقی اولمیان عورلاریون آسانجه معالجه‌سنه نه دیورسن آخریگ آلوم ؟ ملا گلمه‌لی‌نیجه سطر قارنه دعا یازمافیله هنر ایشی دوزلسون . . . تا بونه گورك نه سوز اولا بیلر ؟ هانی سیزیگ «ریتان» هانی «تالستوی» و غیر حکمالریگز: بویورسوار میدانه بونلرون مقابله ! ختم کلام بودرکه بزه غازیته‌لرون نصیحتی آرتوقسور اوز علملر کماینبدر او که قالدی علم صحبتنه بوراده دانشوق چوخدر من که درین علمون دشمنیم آثار مثلی‌در که اوزیگی دریه سالمه بر آز عوامله‌قون هم بدنه هم پیسره نفعی وار منیم که عقیدم بوله‌دور اینه لازمدور اوخویا. سن که آنجق قرا قورادان و سیاهیدن باشگ چخه اما چوخ اوخوسان کسیدن قالارسن اوگا گوره قردلقیم علمدن اوزاق اوزاق و که اوزاق ! سزه بر اینکی تمثال عرض ایلیوم تبوتدن اوتری : بزیم قولشو مردانعلی بك اوغلنه روس معلمی دولتشه‌دی درس ورمکدن اوتری نهایت نیجه وقتدن سگره ایشیمدم معلم تشریف آپاروب مردانعلی بکدن سوال ایلدوم که سبب نه اولدی اولنگ گیتمکه او بنگا چوخ عقلو جواب ویردی : صرف باشدن ایله حکمت ! ولی قوردان اولوم کمالیگه آیله عبرتلو کیشی! اولنگ فرمایشی بیله اولدی که آرتوق علم اوشاقی کوشادار بزیمکلره ایله آز مار قرا قورا بیلمك لازمدر الشه شکر بر پارچه چوره‌گیمز وار کیمسز کوك علمه نه‌احتیاجمز ؟

گیریسی وار

میرزا فتوعلقلی لیریزی

علم نجوم

ربیع الثانی آینده حرمتلو کونلر

۱۸ نده صبحه اوچ ساعت یارم قالمش سیف‌الملوکین گلستان ارم شهریته یتشمکیله روایت وار ، هر کس بو کیجه‌ده نشان یاز. لیق اینسه عورت کتوروب قاچه چوخ خبرلر آپارار ، هیچ اولماسه مختصر وجهیله بر یره اوغورلقه گتمك قوایدر.

۱۹ نده چالشماگ گوه قاله گیتمه‌سی .

۳۰ سنده ایلانلار پادشاهیه گوزوشمه‌سی ، بو گونلرده ایلانچی وافسونگر تماشاسنه کیدن آدمی حشره کمی ایلان چایان چالمز .

۳۱ نده ۳۲ نده قرقیش بحارالگ حسین کرد الله قاله یتشمه‌سی ، بو گونده واجبدر دستلر باشلیوب ایکی طرفده دوروب آغاج وداشیله دعوا ایلمك اوندان سوگره حنیر چکوب اوخ دعواسی باشلامق ، توپانچه آتشه حکما یول ویرمیور چونکه اوزمانده توپانچه یوخمیش .

۲۳ ، ۲۴ ، ۲۵ ، ۲۶ و ۲۷ سنده ایش کورمك اولماز ارباب دانش بو بش گونده ایلوده اوتوروب عورتیله و یا اوشاق ایله صحبت ایتمکدن اوزگه بر ایش چاپر بلمیور .

۲۸ نده ایش باشلاماق حرامدر .

۲۹ نده آینگ گهنه‌سی اولدوقه جهت صبر ایتمك احوطدر. سلخ اوسته دانشیق وار کورك نجه اولاجاق سگره دانشاریق آیه دوزمن ایله دوزر برابر یاقان هیچ آیولماسه یخشی‌در یات حکیمون بدخوالر اولما قرداش دورمالی وقتده من‌سگا خبر ویرم.

«هردم خیال»

خارجی خبرلر

تبریز مخبرمزدن :

بو کونلری تبریزده نشر اولنان رسمی «آذربایجان» نامنده گوندەلیك غازیته آتیده ترجمه اولونمسنی تقاضامی اوخودوق :

طهران – بو کونلرده امرهمایون صادر اولدیکه تهیهٔ لوازمات سفر کورولسون که شاه حضرتلری ارادهٔ سیاحت امریقا ایده‌جکلرمش و ضمنا شالحایدا امپراطور میقادو حضرتلری ایله رسما کوروشه‌جکلردر. احتمال که پاپولیا امپرا– طوری روس محاربه‌سنده ایران بانقالارندان استقراض ایندیکسی دورت یوز ملیون لیره خصوصنده مساعده ویرلمسین خواهش ایلسون. شایعه لره کوره شاهنشاه حضرتلری بوسفرده آمریقا فابریکالارینه بیش فروند زره پوش گمیسی و اون اپکی دانه مینالوسفا سفارش ویره جکلر. بو قلوب گرك ۱۹۰۷ مجسی ایلون آوغوست آینه‌دك خلیج فارس لمانده حاضر اولسون.

مهم اعلان

برم چاپچی دکانده مهیا دور هر وقت پاخشی‌پاپوف چای و قهوه ترياك و اسرار و بنك چکمکیچون چینی حقه و اودلو منقال و که دایمی حاضردور قمار اویناماغا دسته خواه قارتچون خواه آشقچون . اودوزمش مشتری لرمزه کرو ویریلمه احتراماً مناله ایکی شاهی قرارایله پول دخی جهیز ایدیروك . کوندوزلر شراب ایچمك اولماز . آدرس : بویاقچی بازاری لومر – ۴

مدیر و باش محرر : جلیل محمدقلی‌زاده

Karabağ'dan Mektup

Hürmetle arz ederim ki, Ahund Molla Nasreddin Efendi... Benim bu birkaç kelimeme değer verip merhametle bir baksın. Maksadım şudur: Yeni çıkan gazetelerde bu aralar "ilerleme" lafını dillerinden düşürmüyorlar. İlim, ilerleme ve sanat lafı... Gerçekten ne kadar düşünsem de benim görüşüm asla bu sözlere uymuyor. Vallahi şaşırmışım; talihsiz kime derler? Sizden önce okuyanları birer birer biliyorum. Hepsi "hürriyet" istiyor. Sonunda kardeşim, hürriyet bize neye lazım?..

(İmza: Herdem Hayal)

Yıldız Bilmi (Astroloji)

Ayın 18'i: Bu gecede doğan; liyakatli, karısıyla iyi geçinen ama huyu biraz sert biri olur.

Ayın 19'u: Çalışanlar kuyu kazmaya gitmesin.

Ayın 20'si: Uyananlar devlet büyükleriyle görüşmesin, bugünlerde eğlence ve oyunlara bakmak iyidir.

Ayın 21'i: Haşereleri öldüren pişman olmaz.

Ayın 22'si: Kardeş kardeşin işine karışmasın...

Dış Haberler

Tebriz Muhabirimizden:

Bu günlerde Tebriz'de yayınlanan resmi "Azerbaycan" gazetesinde Veliaht Hazretleri'nin tercüme edilmiş telgraflarını okuduk.

Tahran: Bu günlerde Şah'ın sefer hazırlıkları tamamlanmış olup, seyahat için Amerika tarafına gideceği ve İmparatorun da kendisine eşlik edeceği bildirilmektedir. Şahın Rusya savaşında İran bankalarından aldığı borçların ödenmesi için ek süre istenmiştir.

Önemli İlan

Bizim çaycı dükkanında her zaman taze ve güzel çay ile kahve bulunur. Ayrıca Çin porseleni çaydanlıklar ve fincanlar da mevcuttur. Kumar olmamak şartıyla dama oynamak serbesttir. Müşterilerimize hürmetle duyurulur.

Adres: Yoncalı Pazarı, No: 4

Orta Sütun Yazısı

Görün kardeşim, bizim aramızda okumuşlar çoğalınca ilim ve sanat artıyor mu? Hayır. Bakınız, yabancı mekteplerde okuyup dönen gençlerimiz kendi dillerini unutuyor, halktan kopuyorlar. İlim dediğin insana fayda vermeli, onu halkından ayırmamalıdır. Mirza'nın hikayesi buna örnektir; yabancı dil öğrenip geldi ama babasının ne dediğini anlamaz oldu...

Müdür ve Başyazar: Celil Memmedguluzade

Gimnaziyada (Lisede) Sınav

Molla: — Dinin kolları kaçtır?

Öğrenci: — Ne kadar buyurursanız o kadardır!

Molla: — Maşallah, maşallah!

Öğrenci: — Hocam sağ olun, ama bir dakika... Gerçekten... Şey... Lütfen...

Molla: — Haşa, çok güzel... Haşa, çok güzel...

(Not: Öğrencinin Rusça kelimelerle karışık konuşmasına hocanın anlamadan onay vermesi anlatılıyor.)

Alt Metin (Sokak Diyaloğu)

— "Yahu Hasan Ağa! Bu bizim tanıdık İranlı hanım değil mi? Bizim dadaşımız bunu nereden bulmuş?....."

Bu sayfa; bilgisiz bir hocanın, anlamadığı halde modern ve yabancı terimler kullanan öğrenciye "Maşallah" diyerek icazet vermesi üzerinden, eğitimdeki niteliksizliği ve toplumdaki yüzeysel modernleşmeyi sert bir dille hicveder.

Üst Bilgiler
Sol: Fiyatı 12 Kapik
Orta: 16 Haziran
Sağ: Fiyatı 12 K. (Rusça)
Alt Yazı
Meşhur Hacı Amil, Hayme-hanı Tüccarı

Sağ tarafta duran Molla Nasreddin figürü, toplumun vicdanını ve aklını temsil eder. Elini açarak yaptığı jest, bir şaşkınlık ve hayal kırıklığı ifadesidir. Molla burada bir "yargıç" değil, halkı içine düştüğü cehalet ve boşvermişlik çukurundan uyandırmaya çalışan bir gözlemci rolündedir.

Çizimde merkezde yer alan figürler, derin bir atalet (tembellik) ve keyif hâli içindedir. Yerde uzanan, nargile içen ve içki masasında oturan bu kişiler; dönemin üretmeyen, sadece tüketen ve vaktini boşa harcayan bir kesimini temsil eder. Masadaki içki şişesi ve kadehler, "dindar" görünen kesimin gizli tutarsızlıklarına veya toplumdaki genel disiplinsizliğe bir göndermedir.

Alttaki "Meşhur Hacı Amil, Hayme-hanı Tüccarı" ifadesi, eleştirinin hedefindeki kitleyi belirginleştirir. Dergi, özellikle halkı sömüren, dini kendi çıkarları için kullanan veya zenginliğini sadece keyif yolunda harcayan sözde "saygın" kişileri hedef alır.

Renkler: Dönemin kısıtlı imkanlarına rağmen kırmızı ve toprak tonlarının kullanımı, dikkati doğrudan karakterlerin yüz ifadelerine çeker.

Ayrıntılar: Kıyafetler, kavuklar ve nargile gibi unsurlar, Orta Doğu ve Kafkasya'nın o dönemki sosyal yapısını gerçekçi bir şekilde yansıtır.

Bu kapak, "Halk uyurken biz ne yapıyoruz?" sorusunu soran, toplumu uyuşmuşluktan (cehalet, alkol veya tembellik yoluyla) kurtarmaya çalışan devrimci bir mizah örneğidir. Dergi, bu tarz karikatürlerle okuma yazma bilmeyenlerin bile sosyal sorunları anlamasını sağlamayı amaçlamıştır.

آبونه قیمتی تقلیلنده و اطراف ایچون ایریلك
اولدن یانوارك برلك یعنی
۹ ایلی . . (۳۹ نسخه) ـ ۴ منات
آلتی آیلی . (۲۶ نسخه) ـ ۳ منات
اوچ آیلی . (۱۳ نسخه) ـ ۱ منات ۶۰ قپك
نسخه‌سی . . . . . ۱۲ قپك

مجموعه‌نك ادریسی : تفلیس وارانسوفسكی کوچه‌ده نومره ۴۷
ملا نصر الدین اداره‌سی
Тифлисъ. Воронцовская улица № 47
РЕДАКЦІЯ ЖУРНАЛА
„Молла Насреддинъ"
اداره‌یه گوندریلن مکتوب و مقاله‌لر آچیق
ترك دیلنده یازیلمش اولماسالار ، چاپ
اولونمیاجاقلار.

جمعه ۷ جادی الاوّل ۱۳۲۴ هر هفته نشر اولنور ۱۶ ایون ۱۹۰۶

غیرت

مطبعه‌سی بو هفته کرمالیادن تازه اصول بر چاپ ماشینی دخی کتیردی. غیرت مطبعه‌سنك قصدی بودر که مسلمانلار آراسنده چاپ ایشلرینی یونکولشدیروب قیمتلرینی اوجوزلاتسون، وبو لازملی ایشی بارمسنده جماعتی اوزکلره محتاج ایلمسون. لاکن جماعت دخی کندیلرینه عائد عوطنده سیارشلرینی گه یاداره ویروب بو تك مسلمان مطبعه‌سنده ایشلین ایکی‌دن آرتق اوز مسلمان قارداشلرینی اوقیوب خبرلر. امید که ملتمز بوندان صوگرا بو تك مسلمان مطبعه‌سنه سیارش ویرمکه جیت ملیلرینی ـ بوش و بلانچی سوزلر ایله یوخ ، ایشله گوسترورلر. والا بو حمیتسزلکه برده هیچ بر عم معرف ایشی قاباغه گیتمز. غیرت مطبعه‌سنك تورکجه و روسجه چاپ قیمتلری:

پاکت (۵۰۰) عدد ۱ منات ۶۰ قپك پاکت (۱۰۰۰) عدد ۲ منات ۶۰ قپك بلانق (۵۰۰) عدد ۱ منات ۷۰ قپك
بلانق (۱۰۰۰) عدد ۲ منات ۷۰ قپك قارتشقا (۱۰۰) عدد ۵۰ قپك

هر نوع دفتر و کتابلر دخی اوجوز قیمتله چاپ اولونور. اوزکه شهرلردن سیارش دخی قبول اولونور ویوچتا ایله عجله گوندریلر.

تلغراف خبرلری

ایراندن ترقی

تبریز — ولی عهد حضرتلری فقیر و عاجزلر ایچون ۴ کچیر ، فیرسناتنده بر بیوك مریضخانه تأسیس ایتدیریر .

ارومیه — بوراده تازه‌دن اوچ مکتب آچیلدیغنه کوره مسلمانلار آراسنده چوق شادلق کورولور .

طهران — یدی نفر شجعن چراغ قار خیابانده باشدا آتابك ابولریتك قیسقاندان بی پروا کچیرکن دوشمنلر حریت قویوسنه اولاری اولوم حالنده چپاردیلر امیر بهادر حضرتلری لون سایهٔ همتله بنا اولونموش بش یوز قراولقلی خراسان آدینا مجانی خسته خانه کوندردیلر .

طهران — شاه حضرتلرینك ویردکی فرمانه کوره عموم عسکری مأمورلری ایچون سربازه مشق ویرن وقلرده قلبان چکمك موقوف در .

شیشه — کنرال عموماتور عالاغجایوف اوقدر قانسوزلغه ایش کورن و عدالتلی دکه بش آدیم اویلانده اولسون مسلمانلارك کومکنه کیتمیر که قانون و عدالت‌دن بر نوع قدرنده دیشقاری چیخمش اولماسین.

باکو — مسلمانلارك اخلاق و اطوارینی خوشلایان بو گون اوتوز نفر یهودی اسلامه مشرف اولدیلر. احتمال که باکو مسلمانلارینك قوی و تواضعاری جمیع اطرافی احاطه ایدهجکدر .

باکو — جماعت خیریه شهرك اوچ موقفنده دارالایتام و ایکی یرده دارالعجزه آچمشدر. بو ایولرك مخارجنك اوتوز بیك منانه باکو حاجیلری تکفیل اولدیلر، و مابقی خرجنی حکومت احسان ایدهجکدر .

تمیر خان شورا — مشهور ایراهسور بی پولاط افندی تازه بر ماشینا اختراع ایتمشدر که کیجه گوندوزده اون بیك ویدرو «بوزا» (بیو) چقارر .

قبه — دلی پیرگ یاخوللقنده رجال‌الغیب ارلرینك مکتبی تاپولمشدر. زیارت ایدنلرك حسابی معلوم دکل ، حتی سیریادن قاروزلی دوستاقلار یوزدن زیاده قاچیب زیارته گلمشلر .

تفلیس — پولیسه و ژاندارمه اداره‌لری ملا نصرالدینین عمویه همیشه رعایت ایدهجکلرینی وعد ایتدیلر .

نصیحت

جماعت وکیللرینه

سزه‌در تریم امیدمز — بز مسلمان جماعتنك امیدی ، ای ملت وکیللری! الله سزه باغشی یول ویرسون !

کیدیرسکز کیدکز، اما ملاکز حیر دعاسنی یادکردن چیخارتمیاسکز، ای ملتمزك شیجیلمشاری! گیدکز، الله سزه یاغشی یول ویرسون .

کیدکز، اما بولی هر دقیقه یادکزده ساخلایکز، که سزك بویانکرده آغیر تکلیفلر وار ، که اولاری عمله گتورمکی ملتمز سزدن طلب ایدهجك!

اوتکلیفلر چوخ آغیردرلار .

اوستکزه گوتوردکز عهدوخدمت دنیاده ایتدکز صول عملارك اك افضلی‌در، و بو سببدن

Gayret (Çaba)

Matbaamız bu hafta Almanya'dan yeni usul bir baskı makinesi getirdi. Gayret matbaasının amacı, Müslümanlar arasında baskı işlerini kolaylaştırıp fiyatlarını ucuzlatmak ve bu önemli iş kolunda cemaati başkalarına muhtaç etmemektir. Lakin cemaat ve halkın yardımı ve desteği olmadan bu tek Müslüman matbaası ilerleyemez. Artık öz Müslüman kardeşlerimizin iyiliklerini bekleriz. Ümit ederiz ki bundan sonra bu tek Müslüman matbaasına sipariş vermekle hamiyetlerini (milli gayretlerini) göstersinler. Yoksa bu himayesizlikte bizde hiçbir marifet ileri gitmez. Gayret matbaasının Türkçe ve Rusça baskı fiyatları şöyledir:

Paket (500 adet): 1 Manat 60 Kapik

Paket (1000 adet): 2 Manat 60 Kapik

Kartvizit (100 adet): 50 Kapik

Telgraf Haberleri

İran Tarafından:

Tebriz: Veliaht hazretleri fakir ve acizler için Hayriye Hastanesinde büyük bir koğuş yaptırmaktadır.

Urmiye: Burada yeni açılan üç misyoner mektebi sayesinde Müslümanlar arasında çok şaşkınlık görülmektedir.

Tahran: Şah hazretlerinin emriyle her mahallede askeri eğitim için askerlerin talim yapması kararlaştırıldı.

Bakü:

Hükümetin kanun ve adaletle yönetilmesi Müslümanların dışarı çıkmamasını gerektirir. Müslümanların ahlak ve davranışları öyle bir noktaya gelmiştir ki, bugün otuz kadar Yahudi İslamiyet'i kabul etmiştir. İhtimaldir ki Bakü Müslümanlarının takva ve samimiyeti her tarafı saracaktır.

Nasihat

Cemaat Vekillerine:

Sizler bizim ümidimiz, Müslüman cemiyetinin dayanağısınız. Ey millet vekilleri! Allah size hayırlı yollar versin. Gidiyorsunuz, gidin; ama milletin hayır duasını arkanızdan eksik etmeyin. Sizden ağır teklifler bekliyoruz ki onları yerine getirmekle milletin güvenini kazanasınız. Unutmayın ki halk sizden çok şey bekliyor. Üstlendiğiniz bu görev, dünyada yapılabilecek en faziletli işlerden biridir

خوشبخت بنده‌لرگ خوشبختی‌سگر.

کپنگر. الله سزه یاخشی یول ویرسون

گوندگر. اما بو برنچه نصیحتمی فراموش اینمه‌یگر.

کیدیرسگر روسیه‌نگ پایتختی اولان پیتل‌بورگ و اوردا بسزگ گمی یگنلمش آدملر ایله دیز به دیز اوتوروب آیلار ایله، بلکه ایللر ایله و بلکه یوز ایللر ایله گفتگو ایده‌جکسگر.

اما آمان گونی‌در، نه ایدیرسگر ایدیگر بر جمه بولی یادیگردن چیخارمایسگر: همیشه ادبلی اولگر، ادبلی، ادبلی، ادبلی!

امان گونی‌در، بز مسلمان ملتی یلمش ایکی ملتگ وکیللرینگ ایچنده بی‌آبرو اینمگز، ایله رفتار ایلمه‌یگر، که دیسونلر: بو مسلمانلار بی‌ادب بی حیا، و سرتیخ ملت‌در.

آمان گونی‌در، منم بو نصیحتمی نظرده ساخلایگر: بولنگده چارمسی هیچ دینمه‌ملت‌در.

اگر خاموش اولماقه آیلر اینه، ایللر ایله یازه بیلمگز، دوزگر، و الا اگر صبر و قرارگز کیلدی و بر دالشماق ایسته‌مگز، بز اولماسه ملتمزگ خوش سعادتی و ترقی سی آدینه بو بر نچه طلبلری حکومتدن ایله‌یگر:

اولا: طلب ایدیگر، که ایران مملکتی ایله فاقفاز مسلمانلاریگ آرالسنده سرحد گومرولسون، بیله که او طرفدن بو طرفه کیچمك، شی گتورمك، آیم گتورمك بی مانع اولسون.

اگر ایش‌در، همین طلبگ مناسبتی و سببی سزدن سوروشسالار، دیگر، که سزه دخلی یوخدی، بو مطلب ایران مملکتی ایله اوز آرامزده مخفی و محرمانی ایش‌در، اوزمز بیلهرك.

ایکنجی: طلب ایدگر، که روسیه حکومتگ بولنده جان دل ایله خدمت ایدن مسلمانلاره لایقنجه وظیفه و انعام ویریلسون و بونگله بیله روسیه‌نگ مستبد اداره‌سی‌نگ طرفداری اولمیان مسلمانلار ساخلانین جریمه‌سنه گوندرولسونلر.

اوچونجی:

(قالانی‌ده سوگرا دیه‌ریك)

ملا نصرالدین.

قاقفاز خبرلری

گنجه‌دن

پولیس رئیسی (پالیسمیستر) امر ایتدیکه منصبلدن کنار اولدقدن مأمورلر اوز رسمی لباسلارینی گوتورمه‌سونلر. برنچی حصه پرستاوینگ کنار اولمسی معلومی اوزل قبول ایدوب عمل ایتدی لاکن سیر ایتمگه قدرلی اولمادی. چونکه جمیع لباسی تازه تکدیرمشدی. همده لشالرنه نهایت شوقی وار ایدی. آخرده پولیس رئیسنه دخیل دوشدی. تازه‌دن قوللوق مشاطرینی گوتورمگه اذن ایسته‌دی، استدعاسی‌ده قبوله یتشدی بو شرط ایله که گون اورتادن قباق گورتومسین آنجاق گون اورتادن صوگره گوتورسون. چونکه گون اورتادن صوگره حقیقی پولیس مامورارینگ یاتماق وقتیدور. مشابه اولمازلر. . . .

کوزیله کورن

مشقطه

مشقطع کندیه [redacted] خوند ملا نصرالدین! سز [redacted] ۸ مجی نومره‌سنده گنجه‌لی [redacted] : مثلا اوغورلق آلمگ [redacted] ۴ مثلث یازیرسگز. بلکه بزیم مشقطع کندیلدن خبرگز اولا؟ بورداده آت خلی بالاسی یاتدیه آلمی مثاله سایلیر. اینگلگ بری دورت مثلثدی. خواهش ایدلار ایچون آدریس: مشقطع کندی، باخر بولاغنده.

نخجوان

برك کولك (بل) اسمگله نخجو شهری مشهور دور. مثلا ایله وقت اولور که کولك ایسن زمان ایله غریبه، ایله ایشیدلمه‌میش سسلر گلور، که انسانلر مات متحیر قالور. گچنلرده مشرق طرفدن بر ایله برك کولك اسمگه باشلادیکه هامو فورخوب ایسته‌دیلر معازیه گیرسونلر. آنجاق بر نچه بصیرتلو دخصلر معازیه گیرمیوب داخلره چکدیلر که گورك غریبه سسلر گلور می. آنجاق بر نچه دقیقه‌دن صوگره گوردولر که اتفاق اتحاد دیوب چیقیرورلر. مات قالدیلر که گورمسن بونه سوزدور. گیمسی دیدیکه، بوخورك آدی اولموش اولار. بلکه ایله خورك چیخوب که آدینی دلمروك. گیمه دیدیکه خیر بز ایرانه سیاحته گیدوب فایتدیغمز وقت یادگوبده بز ملادن ایشیدوکمگه تازه بر چای چیخوب آدینی بیلمورز عربیه شیدور، حاجیلی نه فدر فکرلشدولر باشه دوشمه دیلر و گیمه دیدیکه بو سسی یاخینده گلور گیدمك گوزومز ایله تجربه ایدك. نهایت قورو چایه قدر گیتدولر گوردولر ایراقدن گلور. فایدوب گلن وقت فاچاقلرندن ایکی قودوز قورباغه چیخوب قویمیور گه عبره قاچسونلر. نهایت جماعت چوق چالشدیکه اونلری قودوز قورباغه‌لرین الدن قورتارسون یاجارمه‌دیلر. گومکه احتیاج وار.

الداعی جریح قولی

گنجه

نچه گوندر که بشیر حاجی حسین اوغلی ۱۸ یاشنده چیخوب چنار آغاجنه دولاشه دوشوب سون. قوشی دولوب جنه قوبالدان سوگره آغاجدن یخلوب قلچمسی سنوب. آیاروبلر ایوه. آتاسی گلوب دیوب: اوغول نجه‌سن؟ قوش جیکده اولمیوب که ساعدور می؟ دیوب ساعدور. اتاسی چوخ فکرلر ایدوب که نه یاخشی قوش اولمیوب ساعدر.

از طرف الی دگنك‌لو

نخجوان

مسلمان مکتبنگ سابق معلمنگ وفات ائتمه سنه جهت اصول جدیدی بوشلیوب گنه اصول قدیمی یرلشدیرمك خیالنده‌درلر، بیله که ۶۰ دوشك ۴۰ عدد هوا چوبوقی، ۲ عدد فلقه بر دسته قمیش قلم و بر شیشه مازیدن قایر. یلمش مرکب تبریزه زاقاز ویریلمش و من‌بعد هر کس اصول جدید آدی ویر سه بورجلو اولسون آخوندوقك ایویه گونده بنش آلتی قاز سو داشیسون.

مارشاده گ ۱۳۵ مجی نومره‌سنده یازیلیوب:

آغداشدن

جناب نایب میرزا اسدالله علی خانوف دولت علیهٔ ایرانه چوخ لایقله جان و دل‌ایله خدمتکارلق ایلیور. آغداشه گلن گوندن بری بیوك خدمت گوسترروب اونوز مانات جماعتدن پول جمع ایدوب. بیداق پولی (!) هر حمالدن آلتی شاهی اون شاهی. اولمیاندا هرا اوزگه‌دن بورج آلوب ویریر. جناب نایب بزلری امیدوار ایدوب که سیزگ پاشیگری بو بایداق گمی اوجاندارلم! لکن بز ها

Kafkas Haberleri

Gence'den:

Polis reisi (Polismeister) emir verdi ki, mevkice yüksek olan memurlar resmi elbiselerini giysinler. Birinci Cuma günü Savitsky kenara çıkıp durumu takip etti ancak hiç kimsenin kurala uymadığı görüldü; çünkü herkes yeni elbiselerini giymemişti. Bu memurların giyinmeye hiç hevesleri yoktu. Nihayet polis reisi dahil herkes dendiği gibi giyindi. Polis rütbelerini takıp gelince, bir şart koştu: "Günün ortasından önce görünmeyin, ancak gün ortasından sonra görünün." Çünkü gün ortasından sonra gerçek polis memurlarının yatma vaktidir ve rüşvete bulaşmazlar.

Bakü'den:

Vakit Bakü'de yeni bir icat işitilmektedir. Adına "çay çekip içmek" denilen garip bir şeydir. Bakalım ne kadar sürecek? Herkes birbirine "Daha denemedin mi?" diyor. Gözümüzle görüp tecrübe etmek lazım. Nihayet Çarşamba günü gidip gördüler. İran'dan faytonla gelen iki kişi, vaktin nasıl geçtiğini anlamadan faytonla geziyorlardı. Nihayet cemaat toplanıp onları bu faytoncuların elinden kurtarmaya çalıştı. Yardıma ihtiyaçları var.

Gence:

Birkaç gündür meşhur Hacı Hüseyin oğlu, 18 yaşında bir genç, çınar ağacının dalına asılıp kalmış. Bilinci kapanmış, cebine koyulanları sonra ağacın dibinde bulmuşlar. Anası gelip "Oğul, ne yapıyorsun? Çengelli mi duruyorsun yoksa sağ mısın?" diye sormuş. Sağmış. Çok şükür, neyse ki bir şey olmamış.

Nahçıvan:

Müslüman mektebinin eski öğretmeni vefat etti. Bu sebeple yeni usul eğitim boş kalıp eski usulün devam edeceği hayal ediliyor. Öyle ki 60 döşek, 40 adet hava çubuğu, 2 adet falaka, bir deste kamış kalem ve bir şişe mürekkep hazır bekliyor. Bilinmeli ki Tebriz'e de haber verilmiş. Herkes yeni usulün adını "borçlu kalsın" koymuş. Ahundov'un (aydınlanmacı yazar) ruhuna bir Fatiha okunsun.

Ağdaş'tan:

İrşad gazetesinin 135. numarasında yazıyorlar: Sayın Naip Mirza Esedullah, Hanof devlet dairesinde canla başla çalışıyor. Ağdaş'ta gelip giderek büyük hizmet gösterip otuz manat cemaatten para toplamış. Bayrak parası (!) her haneden altı şahi, on şahi toplanmış. Sonra ona otuz gün borç eklenmiş. Sayın Naip bizleri ümitvar etti ki sizin bayrağınız bu bayrak gibi yücelecektir! Ama biz hala bekliyoruz

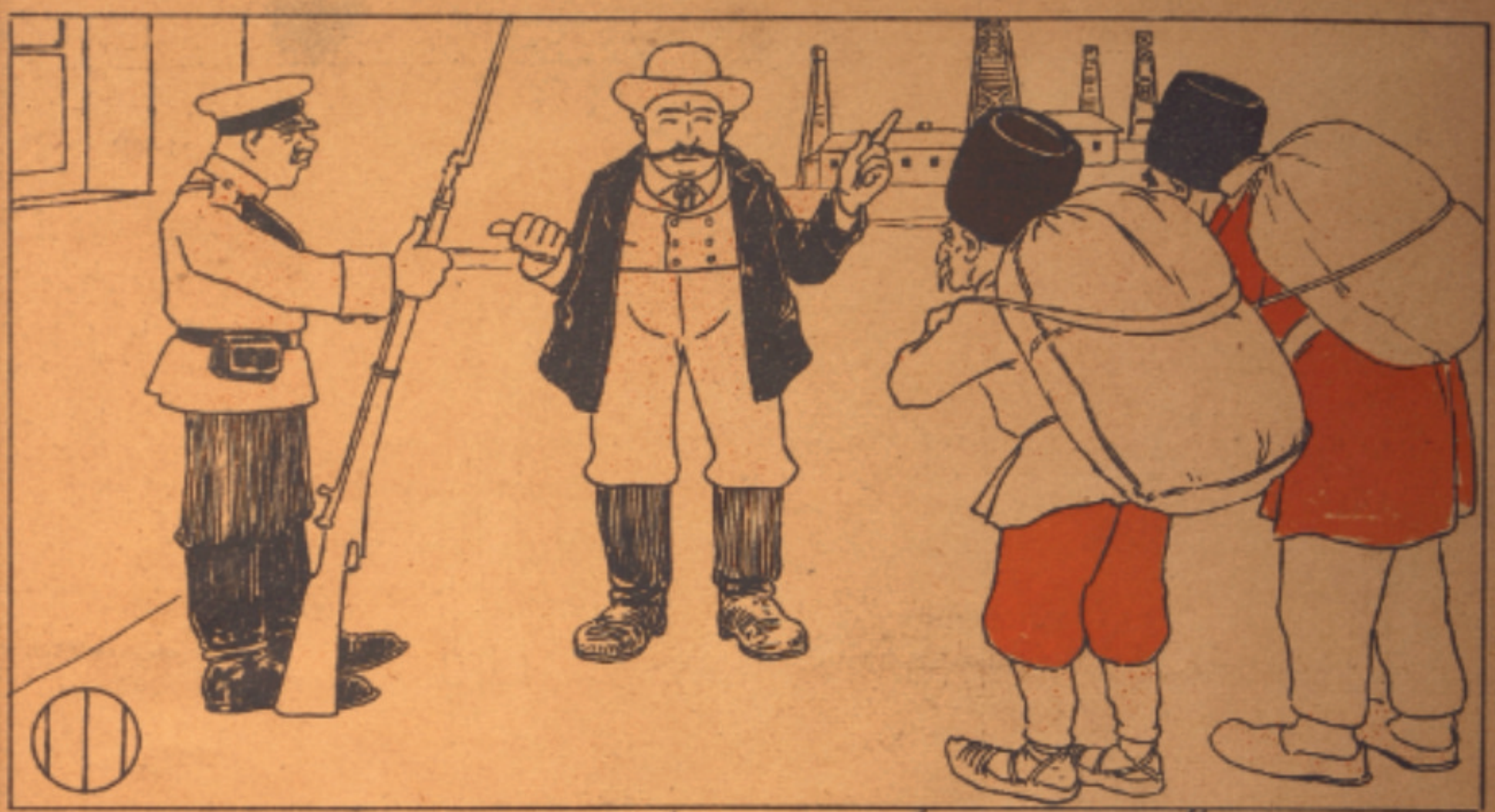

... آی خان، آمان گونی دی، بزده سنون کی مسلمانیق، قیشگ بوسویوقنده بزی سالما بایره ...

حسین خان — من مسلمان زاد بیلمم، همشهری نه دی، مواجب اوسته بونت ایله دی نه دی. اوزدم خان یانمده ده سالدات، گور سزگ باشگزه نه اویون گتوره جگم.

(نفت معدنلرنده)

Üstteki Karikatür Metni

İşçiler:

"Ay han, aman günüdür; biz de senin gibi Müslümanız; kışın bu soğuğunda bizi dışarı atma..."

Hüseyin Han:

"Ben Müslüman-falan bilmem; hemşehri ne demek? Maaş ödemek vaktidir şimdi. Özüm han (Ben kendim hanım), yanımda da asker! Görürsünüz başınıza ne oyunlar getireceğim."

(Petrol madenlerinde)

Alttaki Karikatür Metni

Ava gidiyor.

Sağdaki Karikatür

Soru: "Be adam, 'Ay Hanım' diyordun, hangimizi daha çok seviyorsun?"

Cevap: "Her ikinizi de..."

Soldaki Karikatür

"Zavallı milletin derdini çekmekten eriyip çöpe döndüm... Ay Allah!"

Soldaki Karikatür: Siyasi ve Sosyal İstismar

Bu görselde, oldukça iri yarı ve kilolu bir adamın, halkın derdiyle dertlenmekten "eridiğini" iddia etmesi tasvir edilir.

İroni: Görseldeki figürün fiziksel azameti ile kurduğu cümle arasındaki uçurum, dönemin yöneticilerinin, din adamlarının veya sözde halkçıların halkı nasıl kandırdığını gösterir.

Eleştiri: Halk sefalet içindeyken, onların sırtından geçinen ve "Millet için çalışıyoruz" diyen kesimin aslında ne kadar bolluk içinde yaşadığına dikkat çekilir. "Eriyip çöpe dönmek" deyimi, figürün heybetli haliyle tam bir tezat oluşturarak sahtekarlığı vurgular.

Sağdaki Karikatür: Ahlaki ve Batılılaşma Eleştirisi

Bu görselde ise iki erkeğin ortasında duran bir kadın figürü üzerinden toplumsal değişim ve ahlaki karmaşa eleştirilir.
İroni: Bir erkeğin "Hangimizi daha çok seviyorsun?" sorusuna kadının "Her ikinizi de" şeklinde cevap vermesi, derginin o dönemdeki modernleşme çabalarına veya değişen ikili ilişkilere karşı takındığı muhafazakar ve alaycı tavrı yansıtır.
Eleştiri: Molla Nasreddin dergisi, sadece siyaseti değil, aynı zamanda toplumun içindeki samimiyetsizliği ve değer yargılarındaki bozulmayı da hedef almıştır. Bu kare, sadakat ve dürüstlük kavramlarının yitirilişine bir göndermedir.

Sol tarafta siyasi/ekonomik sömürü, sağ tarafta ise bireysel/ahlaki yozlaşma işlenmiştir. Her iki görsel de toplumun "görünen" ile "gerçek" arasındaki büyük farkını yüzüne vurmaktadır.

باخوروق داهاده اقاعده دوشیریك ، هیچ اوجالمیریق ! دورت منات اوچ عباسی بر کندیرلن آغاجا ویروب بر آیدر آغین قرمزیسن تیکمیوب که بیداق اولسون باری بر تماشا ایلیك ، بلکه اوتوز منات دردی جالمزدن چخسون . بولدان علاوه تذکره قیمتی دورت مناتدر . اما بو جنابگ رحمی گلسه بش مناتدر! هر کسگ آدی اوستا جفر اولسه اون بر مناتدر، هر کسگ آدی وروز علی آتاسگ آدی فرضعلی اولسه تذکره سی یدی منات یاریمدر هر کسگ آدی طومار اولسه ، ایکی فرداشه ایگرمی منات دورت عباسی‌در. یازیق من اوستا اسماعیل‌دن بر جفت قرش آیاروب : شیلرمی گنجه گوندهروزم ، ایمدی باشلیوب که تذکره آلماسان فرعلری ویرمرم . گنه بر یازیق ملادن ایگرمی منات آلوب که فرداشی دوستافغر فورتارسون ، فرداشی یاتاب ایسله گیدور ، بو هنوز له‌سلیه‌تجیلن دانشدی و نه ایگرمی منانی ویرور . سیزی آلد ویروریك الیمگ وحدالیته بزه امداد ایلیون ! هیر عزایز ، توانمز یوخدر ، که ظلمداره قاپ ایدك . ایرانده حریت اولماسندن قباق بو قانون یوخیدی" اما ایمدی بو کلفتلر بزیم تازه‌لو قدن باشمزه گلور .

اوستا اسماعیل ولیوف تبریزی

اداره‌مزدن :

رحمتلگگ اوغلی اوستا اسماعیل ، من ایله ییلدیم ، که تازه بر خبر یازوب ارشاده گوندروسن . عزیزم ، سوزون وار سوز دانش ، یوخسه گنجه بحرمتلری ساووزمالی قدن انگا نه دوشمجك ؟ م . ن .

نیه‌دن سدن قاچدیم

(گیجمیش نومره‌لرگ برچیدن مابعد)

...غرضم بر نچه وقت باشلادم مکتبه گیتمگه. انصافاً ، آرتق سعیم واریدی اوحوماغه بیله‌که هر گون مکتبدن ایوه قایدوب توکردیم کتابلاری قباغمه و باشلاردیم صباحکی درسمی حاضرلامغی . آخر داداشم منم اوحوماقدن تنگه گلوب منه بر ایکگی دفعه دیدی : آی بالام، اوزگی برکه سالما ، نه اولاجاق سگا بو اوحوماقدن . من داداشمگ سوزینه قولاق ویرمیوب اوز ایشیمه مشغول ایدیم . بر گون ایوده همیشه‌کی‌کمی درسمه باخماقده ایدیم ، گوردیم که داداشم گیدوب آتامه بو سوزلری دییور :

بلمم نه‌گوروبدر بزیم اوغلان اوخوماقدان ؟ دلك اولدی قولاقیم .

زورنال غزته مرزه و همدیان اوخوماقدن انجلدی اوشاقیم .

عقلین آپاروب بسگه باخور گوندهه قرایه ، یارب نه حماقت !

سوز ایتمز اثر چاره قالوب ایمدی دعایه ، تدبیر ایله عورت .

لعنت سگا عمریمه سنوسدر بو جهالت ، ایلدگ نه خیالت .

سندن تورلوبدر بزیم ایوده بیله بدعت ، ای مایهٔ حیلت .

دوتسون چورکیم گوزلرگگ آغ و قراسین ای همسر بد خواه !

حاشا اوده یاخماز آنا ایسگلو بالاسین ، کسون بیلی الله .

بو طفلی [redacted] منی ترغیب . ایلدگ اغوا .

ایمدی بدی [redacted] بو ترکیب ، [redacted] اصلا ،

همیهات که تدبیر اوله بو خاله خرابه ، زایل اولوب عقلی .

درسه غزته مکتبه زورنالسه گتابه مایل اولوب عقلی .

بحسدگ اویمی ایلدگ اولادیمی ضایع ، ایش گیجدی محللدن .

من آگلامزام علم اسدر، یاکه ضنایع ؟ زارم بو عملدن .

ایستردیم اوده من کمی بر حرمله چاتسون دنیاده دولانسون .

تا قول گوجته مالك اولوب شهرته چاتسون آزاده دولانسون .

بر وقتی‌در ایمدی‌که اوتوب رستم دوران بر آه فاز ایدی

غارتلر ایدوب تاکه تاپیدی سر و سامان ، بر شیده قالدی .

بوج ایلدگ عورت بو گوزل ساده جوانی دل بلمز اوغول وای !

رنگی سارالوب قالمیوب اصلا یاری جانی برگلمز اوغول وای !

آخ ناخلف اوغلوم نه چتین مشقه دوشوبسن. ای کاش اوسایدگ .

قولدورلقه یوخ، علمه طرف عشقه دوغوبسن بو قبحی قالیدگ .

ای نور دو چشمم اوقوماقدان حذر ایله ، صالح ولد اول گل .

آت مین هنر اوگرش مایده بخته‌ور ایله ایشده بلد اول گل .

بسدر اوقودگ آز قالا جانگ تلف اولدی، بو کاردن ال چك .

یازماق اوقوماق باشده انگل گلف اولدی، اشعاردن ال چك .

مین علم اوقویوب سوز بیلمسن حرمتون اولماز بو دار جهاندہ ،

سوز بحرنه گوهر اولهسن قیمتگ اولماز خاصه بو زماندہ .

یوق یوق یاقورام فکرگا سندن اوغول اولماز جانگ به جهنم

مرت مرت اوقوماقدان گشی بر فانگه پول اولماز بر تیلدا دنادم

قیل علم فراهم

آول غصه‌یه همدم

عمرگ اولاجق

دشمن سگا عالم

« هوپ‌هوپ »

مسلمان مجلسی

(گیچمیش گونلردن)

گیچن ایلگ پاییز فصلی ایدی . من ده او مجلس ده وار ایدیم

شهرمزگ بر نیچه آق سقالاری ، اوخومشلری تاجرلری یغشیشدیلار که اوز آرالرنده مصلحت ایدوب بر « قلوب » بنا سی قویسونلار .

همین مجلسده بر نچه آخوندده وار ایدی .

مجلس اهلی تماماً جمع اولاندنصگرا جناب جفر بك (دورت ایل بوندان ایرهلی موسقوا دارالفنونیگ عدلیه شعبه‌سنده تحصیل ایدوب) آیاقه دوروب باشلادی روس دیلنده « قلوب » گ معنی عبارت اولمالینی بیان ایتمگه .

جفر بك سوزولی قورتاروب اولوردی . لما عرج کسدن بر سس چیخمادی . من دویدیم ، که جفر بگگ سوزلرینی بر ایکی یولداشلاریندن سوایی باشه دوشن اولمادی . منم ظنم دوغری ایمش ، چونکه ملالار گ بریسی اوزینی جفر بگه چوندهروب دیدی:

— بك ، تطفگسز بنده‌یه مفهوم اولمادی .

Müslüman Meclisi

(Geçmiş Günlerden)

Geçen yıl payız (sonbahar) vaktiydi. Ben de o mecliste vardım. Şehrimizin bir grup aksakalları, okumuşları ve tüccarları toplanmış, kendi aralarında bir meseleyi istişare edip "Kulüp" binası kurmuşlardı. O mecliste birkaç din adamı da vardı. Meclis halkı tamamen toplandıktan sonra Cenap Cafer Bey (dört yıl önce buradan ayrılıp Moskova Darülfünunu'nun hukuk fakültesinde tahsil görmüş olan kişi) ayağa kalkıp söze başladı. "Kulüp" binasının ne için kurulduğunu beyan etti. Cafer Bey sözlerini bitirip oturdu. Ancak hiç kimseden bir ses çıkmadı. Ben duydum ki Cafer Bey'in sözlerini bir iki yoldaşından başka anlayan olmamış. Benim zannım doğruymuş; çünkü mollalardan birisi özbaşına Cafer Bey'e dönüp dedi ki:

— Bey, nutkunuzdan bende bir şey anlaşılmadı.

Neden Okuldan Kaçtım?

(Geçmiş sayılardan devam)

...Garez, bir nice vakit başladım mektebe gitmeye. İnsaf ya, artık sabrım kalmadı; okumak bilmesem de her gün mektepten eve dönüp okuduğum kitapları kucağıma alır ve başlardım sabahki dersi hazırlamaya. Nihayet dadaşım (ağabeyim) benim okumamdan bıkıp bana bir iki defa dedi ki: "Ay balam, özünü derde salma, ne olacak sana bu okumaktan?" Ben dadaşımın sözüne kulak vermeyip öz işime meşgul idim. Bir gün evde her zamanki gibi dersime bakıyordum, dadaşım gelip bu sözleri bana dedi:

"Bilmem ne görmüştür bizim oğlan okumaktan?
Deli oldu kulaklarım herze ve hedyan okumaktan.
Zurnal gazete okumakla eğlendi uşağım,
Aklını alıp senin de bakıyorlar yoldan ayırmaya.
Yazık, ne cehalet! Söz etmez eser,
Çare bulup şimdi duaya, tedbir eyle avrat (hanım)!
Lanet sana ifrit, ne söyler bu cehalet?
Ettin ne hıyanet? Senden türemiştir bizim evde binlerce bidat!"

Hiciv ve Şiir Bölümü (Seçmeler)

Okumakla iş bitmez, ilme taraf aşkın yoksa bu feci bir haldir.
Ey gözümün nuru, okumaktan çekinme; salih evlat ol, kâmil ol.
Yazmak, okumakla başa çıkılmaz; ilimden başka çare yoktur.
Yazık, ömür az kaldı, can telef oldu; bu kâğıttan el çek!
Söz bahrine cevher olmasan kıymetin olmaz; bu zamanda ham kalma.
Mert odur ki okumaktan çekinmez, cehalet yolunda yorulmaz

۷ صحیفه ملا نصرالدین ۱۱ نمره

جعفر بك ملاینه بر جواب ویرمه‌دی ، چونکه ملانگ دیدیگی قالمادی . جعفر بك گوزلرینی دیرمدی ملانگ اوزینه ، ملا ده جعفر بكنگ اوزینه . آخرده ناچرلر گ بری جعفر بگه دیدی ، که آی بك ، سنگ سوز . لر گا بر اجه که لازمدی ملتفت اولمادوق چونکه بز روسچه اوقدر بیلمیریك ، اگر ممکن‌دی زحمت اولماسه مسلمانجه دی . جعفر بك دوردی آیاغه و چشمکلی دوزلدوب دیدی : « عاسیادا ، یازاالوسنا ، من بر آز فالق ایسابدویت ، مسلمانجه دیلده آیاتیت‌سیا اولا بیلمرم ، یراشو ایزوینه‌لیا (یعنی مسلمانجه نجه که لازمدی دانیشا بیلمرم ، منی باغشلا یگز)

اوتورانلار گ چوخوشی دیدی : هیچ عیبی یوخدی ، بك ذ هیچ زحمت چکمه .

صگرا حسن آقا آیاغه دورچی وبوجور دانشدی:

— بز ، مسلمانلار لاپ بدبخت اولمشیق ؛ هر بر ملت اوزی ایچون بر قلوب آچدون آخشامدان آخشامه یعیشر اورا و هرکس هرنه کیفی ایستیر ایلیر ، بری گورورسن عازیت اوخویور ، بری تاماوات ایلیر ، بری قومار ، بلیور ، بری پیر ، بری آیچیر ، غرض دوست دوستی ایله آهنا آشاسی ایله گوروشیر ، خوشفیله وقتلی گیچیریر ، اما بز بیچارهلر اوتوروریق ایوده و بر بر تایا بیلمریك که اوراده اوره‌گیمز ایسته‌دیگی کمی گسونومزی گیچیره ك .

حسن آغایه ملالارگ بری یله جواب ویردی : چوخ عجب ، باوجود همه این گرك بولی نظرده توتاسگز ، که «قلوب» دیدیگگز یرده گرك شراب استعمال اولونماسون ، والا بزیم ایچون اورایه کلمك بر آز مستحسن اولماز .

ملا دن سوگرا بکلارگ بریسی تز آیاغه دوروب بر قدر جرصلی همان ملایه بجوابا دیدی : نجه ، نجه ، نه اولماسون؟

تاجر لردن بری دیدی ، که «قلیوب» ده چاخیر گرك ایچیلمه‌سون .

بو سوزی ایشیتمك بکلیردن بر نچه سی غیظه گلوب و آیاغه دوروب باغلاه‌لار اوچا سینه دیگه : نجه اولماسون ؟ » دابشیرسگز؟ قالق موزلو، چاخرسز «قلوب هارده گوروگلو؟ هر کس گلیر گلیسون ، گلمیر گلمه‌سون ، قالق موزلو ، قلو خوجیت ، پوست نهیون ، هیچ کسه زورلمان دیمیز یوخدی که چاخر ایچ . »

(هله قورتارمیوب)

«هوپ هوپ»

«اوستا قدیر» ایله حیدو علی بك صحبتی

ح — قازوتی ویر گورویم یالان یالاندن نه یازوبلار

او — یالان یالانگ داهی هاراسین اوقویور. سن بالام ؟

ح — دوروب منم ایچون وزآریات اوقویور، ویر بری گورك چرن پرلدن له وار !

او — سنگ سوزگ کمورت اولدی بالام ! قازوت ایستمك بیله اولماز که . . .

ح — دوروب‌سگ عاقل اوکره‌دیر . . . بر باخرون وورام بینگ داغلار ! . . .

عثمانلی دیلی

من همیشه حیفلنردیم ، که کیدوب ترکیاده تحصیل ایتمه‌مشم و او سببدن ایله بر یازوب خالشا بیلمرم ، که عثمانلی دیلینه اوخشاسون .

آخرده بولداغلارینگ بریسی منی بو چنین فکردن قورتاردی : بولداشیم منه دییور که هیچ زحمت چکوب ترکیایه گیدوب ایللر اوزولی ترك دینی و ترك علملرینی تحصیل ایلمك لازم دگل: اگر ایستیورسن که یازدوگ ترك دیلینه اوخشاسون، لازمدر هر سطری باشلیانده یازلسان: «بودر» عوضنه «ایشته» ، و « بو » عوضنه یازلسان « شو » ، «ایمدی» نی یازلسان «همدی» ، «کیدیریك» عوضینه « کیدیبورز » . و هر فعلگ آخرینده یازلسان « لم » . مثلا باقالم، کیدهلم، یاقالم. . . . .

دیدیم بولداش، یازگورویم، نجه چیخیر ؟ بولداشم بیله یازدی : . . . . اشته شو عازیقارم باقالم، گوزهلم، که شمدی دهیشی یك ای ترکی یازیبورز شمدی . اشته گکورهلم . . . .

دیدیم، بولداش اگر عثمانلی دیلی و یازیسی بو ایسه ، دخی نه لازم غم ایله مك ؟ بولداشم جواب ویردی ، که بولدان سوایی دخی بر اوزگه شی یوخدی، غم ایلمه‌یم، دخی غم ایله‌میرم،

« موزالان »

تاپماجه

دولت علیهٔ ایرانگ نه قدر خرج گذار رعیتی و نه قدر ایلده مداخلی اولدقنی بیلمه همان مداخلگ بر ثلثی عطا اولنه‌جقدر:

جمیع افوس ۹ میلیون

۴،۰۰۰،۰۰۰ — درویش

۱،۰۰۰،۰۰۰ — طلاب

۱،۰۰۰،۰۰۰ — خواتین و امراء

۱،۰۰۰،۰۰۰ — فراش

۱،۰۰۰،۰۰۰ — مهمون اویناندان وایلان گزدیرن

۱،۰۰۰،۰۰۰ — مطرب عملهسی

۲،۰۰۰،۰۰۰ — حمال

ایران

روزنامهی آذربایجان روزنامهسی ۷۹۸۶۳۵

ـ مجلو نمره سنده یله خبر ویریر : جناب ناصرالملك همدانی دولت و ملت یولندا چگدیگی زحمت و گوسترمدیگی خدمتله مکافات اولارخ الطاف خسروانه جوشه گلوبن دستخط صادر اولدی بو مضمونله :

(دست خط همایون)

اینکه جناب ناصرالملك همدانی تا حال جمیع امورات ملك و ملت درداخله و خارجه آنچه وظیفهٔ مأموریت و حقشناسی بود بدون نواقص بعمل آورده علی‌الخصوص در این زمان اخیره که نزدیك بود مرض استیداد بهر فرد از افراد ملت مستولی شود بادوای عدالت والمساوات ، که از اختراعات یك نفر طبیب حاذق مرحوم است، بخیال مداوای امراض داخله و خارجه افتاده لهذا نظر بانکه هیچ وقت از اوقات مساعی جمیله و تدابیر مستحسنهٔ مأمورین با کفایت دولت علیه کم عند ملاحظین نبوده و آنیه ضایع نشده و نخواهد شد خصوصاً ماکه شاهنشاه رؤف مهربان هستیم بنا بهتشویق و ترغیب سایرین ممزالیه‌را از منصب خود معزول بر تبهٔ جلیلهٔ گینکجیاپی خراسان معین و مفتخر فرمودیم .

(ظل‌السلطنه)

مترجم ملا نصرالدینگ مخبری دوشاب الدوله

مدیر و باش محرر : جلیل محمدقلی‌زاده

اعلان

ماکوده یکی اصول ایله چوب چیقاردان آرواد عمله گمشدر ، سود امر اوغاقگ بوغازیندن شقالو چکردکی، یاقی کیکی، بوتون پارچهسی آسان قاعده ایله چیقاریر. فقراء مجاناً قبول اولنور

— کوچه — نمره — تلفون

Osmanlı Dili

Ben her zaman hayret ederdim ki, gidip Türkiye'de tahsil etmemişim ve bu sebeple Allah'a yalvarıp dururdum... Ta ki Osmanlı diline benzeyene kadar.

Nihayet yoldaşlarımdan birisi beni bu çetin fikirden kurtardı. Yoldaşım dedi ki: "Hiç zahmet çekip Türkiye'ye gidip öz ana dilini terk edip Türk ilimlerini öğrenmen lazım değil. Eğer istiyorsan ki yazdığın Türk diline benzesin, lazımdır ki her satırın başında; 'Bakınız!', 'Bunun yerine!', 'İşte!', 'Ve bu...', 'Şu...', 'Şimdiki...' gibi kelimeler yazasın. 'Gideceğiz' yerine 'Gidiyoruz' ve her fiilin sonuna 'ler', 'lar' eklersen, mesela; 'Bakalım, gidelim, bakalım...' olur."

Dedim yoldaşım: "Yazıyorum, bak gör nasıl çıkıyor?"

Yoldaşım yine yazdı: "İşte şu gazetelere bakalım, görelim ki şimdiki dehşetli pek iyi Türkçeyi yazıyoruz şimdi... İşte görelim..."

Dedim: "Yoldaşım, eğer Osmanlı dili ve lehçesi bu ise, o vakit ne lazım gam çekmek?"

Yoldaşım cevap verdi ki: "Bundan başka bir özge (başka) şey yoktur, gam yeme. Ben gam yemiyorum."

Halkın Geliri ve Dağılımı

Müdahil olanların gelirinin bir kısmı şöyledir:

Toplam Nüfus: 9 Milyon

Derviş: 2.000.000

Talebe: 1.000.000

Hanlar ve Emirler: 1.000.000

Feraş (Hizmetli): 1.000.000

Maymun Oynatanlar ve Yalan Söyleyenler: 1.000.000

Mutrib (Müzisyen) Amelesi: 1.000.000

Hammal (Hamallar): 2.000.000

İran Haberleri

Zerdüştî Azerbaycan Ruznâmesi (Gazetesi) - 798635

Cenap Nasırü'l-Mülk, devlet ve millet yolunda çektiği zahmet ve gösterdiği hamiyetin mükafatı olarak, yüksek bir rütbe ile ödüllendirilmiştir. Bu konuda bir ferman yayınlanmıştır.

Bulmaca (Tapmaca)

İran devletinin geliri ne kadardır ve ne kadar yabancı müdahalesi altındadır?

İlan (Duyuru)

Bakü'de yeni usul ile çuvaldan arvad (kadın) elbiseleri gelmiştir. Sadece uşaklar (çocuklar) için değil, her kesim için; bakiye kumaşlardan kolayca yapılır. Fakirlere bedava verilir.

Adres: ... Sokak — No: ... — Telefon: ...

Müdür ve Başyazar: Celil Memmedguluzade

اعلان

یوز اوتوز ایکی ایل بوندن ایرملی آچدیغم پاپاقچی دکاننده هرجور بورک تیکیلوب
ساتیلماقده دی :

اوتلمجی شکی دشیروان پاپاقلاری دی ، هربری بدی قویون دریسندن تیکیلوب ،
بندرلگی بویوک قند کله سنه اوخشیور . یای ده قویماق چوخ سلامت در .

ایکنجی قزاخ محاله مخصوص پاپاقلاردی . بو پاپاقلار پندیر موتالنه بگزه دیکلدن «موتال پاپاق»
آدیله شهرت تاپوبلار . آغیرلغی اوتوز بش گرووانکه دن یوقاری یاریم ایکی پوطه قدر اولور .

اوچنجی ایروان نوبرنیاسنده قویولان پاپاقدر . بویوک لگی و وزنی دگیرمان داشی بویوک لگنده
وزننده اولور . یای فصلی ایچون چوخ راحت و سلامتدرلر .

دوردنجی اوردوباد و ایران گندلرنده قویولان پاپاقلاردر . لازم اولان وقت پاسدیق عوضنده ده

İLAN

Yüz otuz iki yıl evvelinden beri açtığım şapkacı dükkanında her çeşit börk dikilip satılmaktadır:

Birincisi: Şeki ve Şirvan papaklarıdır; her biri yeddi (yedi) koyun derisinden dikilip yüksekliği büyük şeker kellesine benzer. Yazın giymek çok rahattır.

İkincisi: Kazah mahaline mahsus papaklardır. Bu papaklar peynir tulumuna benzediği için "Motal Papak" adıyla meşhurdurlar. Ağırlığı otuz beş girvankeden (yaklaşık 14 kg) başlayıp iki puta kadar (yaklaşık 32 kg) olur.

Üçüncüsü: İrevan Guberniyası'nda (Erivan Valiliği) dikilen papaklardır. Bu börkün genişliği ve ağırlığı değirmen taşına benzer. Yaz mevsimi için çok rahat ve selametlidir.

Dördüncüsü: Ordubad ve İran köylerinde dikilen papaklardır. Lazım olan vakit yastık niyetine de kullanılır.

№12

ملا نصر الدین

قیمتی ۱۲ قپک | ۲۳ ایون | Цѣна 12 к.

Üst Başlık ve Bilgiler
Dergi Adı: Molla Nasreddin
Sayı: 12
Tarih: 23 Haziran (Görselde "İyun" olarak geçer)
Fiyat: 12 Kapik (Kuruş/Kopek)
Alt Kısım (Karikatür Metni)
Karikatürde, bürokrasi ve din görevlilerinin ağır işleyişi eleştirilmektedir

(Din İşleri İdaresi'nin Yazı İşleri/Ofisi)

— "Peki bu kürsüler (masalar) neden boş dizilmiş? Oğlum için doğum belgesi (metrik) almaya otuz altı keredir geliyorum, her seferinde eli boş dönüyorum..."

آیونه قیمتی تفلیسده و اطراف ایچون اپریلك
اوللدن یانوارك برنجی یمی
۹ آیلغی . . (۳۹ نسخه) ـ ۴ منات
آلتی آیلغی . (۲۶ نسخه) ـ ۳ منات
اوچ آیلغی . (۱۳ نسخه) ـ ۱ منات ۶۰ قپك
اجنبی مملکتلرده ۹ آیلغی . . . ۵ منات
نسخه‌سی . . . . . ۱۲ قپك

مجموعه‌نك ادریسی : تفلیس وارانسوفسکی کوچه‌ده نومره ۴۷
ملا نصر الدین ادارهسی
Тифлисъ. Воронцовская улица № 47
РЕДАКЦІЯ ЖУРНАЛА
„Молла Насреддинъ“
ادارهیه گوندریلن مکتوب و مقالهلر آچیق ترك دیلنده یازیلمش اولمهسالار . چاپ اولونمیاجاقلار.

جمه ۱۴ جمادی الاول ۱۳۲۴ هر هفته نشر اولنور ۲۳ ایون ۱۹۰۶

تلغراف خبرلری

استانبول ـ عثمانلی حکومتی روسیهنك ملت مجلسندن چوق آرتق اورکوب هر کیم «ملت مجلسی» سوزینی آغزینه گتورمسه آفریقا جولغرنده آیافلاری باغلاتوب وحشی حیوانلره یدیریلهجکنی اعلان ایتدی .

طهران ـ ایران حکومتی شدتلی نوطه ایله تفلیس محکمهسنك قراریني ، که ایران لیمه‌سندن ساحلی‌نك شفع‌علی اوغلینك پر گیشی‌نی یاقلدیغندن اوتری آتماغه عائددر . پروتست ایلدی .

بوندان سوایی ، قافقازده میجك کمپی قیریلان ایران تبعه‌سی طرفندن بو ایکی حکومت آرهسنده شدتلی اختلاف وار . ایران حکومتی قونسولارینك یاردملرینه گوره روس حکومتنی زیاده سیخیشدیرییر .

آخسقه ـ دورا و آخالکلك مسلمان تکلری و ایستارخینارلای مدیری ایدوب آغاعه‌دکی قرارلری قویدیلر :

۱ ـ بوندان صوگره بر دورا دورا فاچان و بوشلان قیز و آروالترك شرعی ایشلرینه روحانیلرك یاخمامه اختیارلری اولمهسین .

۲ ـ باش وزیره تلغرام گوندرلسین که دومایی زوره داغیتمق ایچون لازم اولان ایستراژیك قولوغنه گیرمکه بورا تکلری حاضردر .

۳ ـ حکومتك پولسا و تدبیرلی قولوقچیلرینه ال بر اولوب حکمدای جماعتی قویماملق که دعق و یره سوزلرایله دیللرینه کنور سونلر .

۴ ـ علم و تکنیه حرمت و مساواته دشمن اولمامق . نجه که الیان ایلانه دشمندر .

نخجوان ـ بورا قاجیرلری قرار قویدیلار که بازار گونلرینك حرمتنه دکانلرینی یاغلیوب عبادت واستراحت ایتسونلر . و اوزگه شهرلرك « جمعه » نی تعطیل یاخسلاماق اقاقلرینه قولاق ویرمهسونلر .

مشهد ـ سرحد قوماندانی ازده‌ای الدوله مشهدده قتل گاه قیرستاننده شهرلك « زیبل » محلهسندن قاپیلان اوچا سنکرلرلك سالینی کون کوندن آرتیریر . و شمال طرفده کی گچمه سنکرلری « محکملندیریر . چونکه روسلرلك هجوم ایدهجکلری چوخ دانیشیلر .

قافقاز زیارتچیلری ایرانگ بتو غریبه ایشلرینی یاووقدن آماجا ایتمك ایسته‌دیلر . لاکن عقولنمك شد تنه دولم گتیره بیلمیوب عش ایلدیلر . تلف اولانلرده وار .

باکو ـ یاپونیاده دیالت مسئله‌سی ایچون تشکیل اولنمش شورایه داغستان طرفندن زدیلاو ملا احمد باکو طرفندن ج قاضی‌سی تعیین اولنمشلر . اگر صبر گلمسه بو گونلرده حرکت ایده‌جکلر . امیدوارز که پولیه بولانارك فیاغه دوشان چیغماسه اسلامنك حمایتی الیات ایده بیله جکلر .

باکو ـ شهر شورامی عقده‌ده اوچ دفعه مجلس ایدوب . اهالینك هر احتیاجی مذاکره اولونوب وقتیله سر انجام ایدیلور .

تفلیس ـ ۱۹ ایون . قبه مسامالاری بورانگ میخانه‌لرینه آلتی یوز بوچقا چاخیر اون بین آیکی یوز پیوو سفارش ویردی . ایرمنی مسلمان اعتقاشی سببندن ایروانده بر اهل آز سفارش گوندهریلیور .

جواد اویردی ـ ۲۰ . برآی بوندن اپریلی بر شخص یره بر سوگون آغاجی آچمیر . بر قدر صوگرا همان آغاج فوریور . همان شخص حرصلنوب آغاجی چیخاردوب تولیوره اما باخوب گورور که همان آغاجك یره قویلانان اوجی صاراوب اصل قیزیله دولدوب . بویله بر تعجبلی واقعه ایسه‌دیه حکمی بر یانده گورسنمیوب .

خاکسر (ایران) ـ کومروك ناظری آکل‌الدوله کومروك قولوقچیلرینه امر ایدوبدر که بولنان صوگرا زوارك کوفسلنمش چوره کلرندن ، ایبلنمش پتیرارلردن ، آروا تلارلرك گتیردکلرندن کومروك آلنماسین . روایت ایدیرلر که بو تازه امر تلغراف قانونلر « ملت عدالتخانه‌سنك بر کلدن ایمش .

طهران ـ حکومت طرفندن اعلان ایدیلن قانونه گوره بوندانصگره یوروپایه تحصیلدن اوتری گیدن طلبهلر قایدیب گلنده بر قراجمالی گومیك و بر گوموش باشلی عصادن سوای بر اوز که شیی گتورمه‌سینلر ، که داموزلیلرده آختاریله‌جکدر . هر کس‌ده بو ایکی شی‌دن سوایی اوزکه بر شیی دونولسا ، آغر تنبیه ایدیله‌جکدر .

تبریز ـ عراق ویله یوروییادن هندوستان یولیله طهرانه گیده‌جکدر . معلوم اولدوقه بناء ایران وزیر دربارینه بر نجه لازملی سوزلر دانیشمق جانلاره ویله اولورسه ملت و دولتنگ سعادتیدر .

قافقاز خبرلری

باکو

بو گون باکوده بازار ایله گیجه‌ورده گوردم ایرانلو مسجدینده سگر یوزه گیمی باشی سارینمش ، قولی ازیلمش ، گوزی قراروش همشهریلر الری قولتوقلنده باشلاری چکنده اوتورمیشلر . دیدم ، دادلی .

Üst Başlık ve Künye:
Molla Nasreddin
Sayfa: 2
Sayı: 12
Tarih: 23 Haziran 1906 / 14 Cemaziyelevvel 1324
Abone bedeli: Tiflis'te ve her yerde; yıllık 4 Manat, altı aylık 3 Manat, üç aylık 1 Manat 60 Kapik. Dış ülkelere yıllık 5 Manat. Tek sayısı 12 Kapik.
Adres: Tiflis, Vorontsovskaya sokağı No: 47, Molla Nasreddin İdaresi.
Not: İdareye gönderilen mektup ve makalelerin Türk dilinde, açık yazılmış olması lazımdır. Basılsa da basılmasa da geri gönderilmez.

Telgraf Haberleri:

İstanbul: Osmanlı hükümeti Rusya'nın "Millet Meclisi" sözünden çok korkup, her kim "Millet Meclisi" sözünü ağzına alsa Afrika çöllerine sürülüp vahşi hayvanlara yedirileceğini ilan etti.

Tahran: İran hükümeti şiddetli bir nota ile beyan etti ki, İran lehine danışanların dilleri kesilecek, Rus hükümetine yakın olanlar ise daha çok sevilecek.

Ahıska: Müslüman beyleri ve ağaları toplanıp şu kararları verdiler: 1. Din işlerine ve şeriat hükümlerine karışılmasın. 2. Baş vezire telgraf gönderilsin ki valilerin işlerine müdahale edilmesin. 3. Hükümet kendi işiyle meşgul olsun, halkın hürriyetine engel olmasın.

Nahçıvan: Buranın tüccarları karar verdiler ki pazar günleri dükkanlarını kapatıp ibadet ve istirahat etsinler. Cuma günü ise tatil yapmayıp dükkanlarını açacaklar.

Meşhed: Hudut komutanı Ezdahü'd-Devle hapishanede her gün mahkumları dövdürüyor. Şehirdeki bazı binaların duvarları bu dövülme seslerinden sarsılıyor.

Bakü: Diyanet işleri için bir şura kuruldu. Molla Ahmed Bakü tarafından kadı tayin edildi. Yakında işe başlayacaklar.

Kafkas Haberleri:

Bakü: Bugün Bakü pazarında geziniyordum. Gördüm ki İranlılar mescidinde sekiz on kişinin başı sarılmış, kolu ezilmiş. Sordum "Neden?" diye, dediler ki kendi aramızda kavga ettik.

Tiflis: 19 Haziran'da borçlarını ödeyemeyen altı yüz borçlu için hapishane siparişi verildi.

Cevat: Geçen gün Cevat tarafında bir kişi bir ağacı kesti. Hemen o saatte ağaçtan kan fışkırdı. O kişi korkudan oracıkta öldü.

Tebriz: Hindistan yoluyla Tahran'a gidilecek. İran vezirleri bu hususta meşveret ediyorlar. Millet ise bu olanlardan habersizdir.

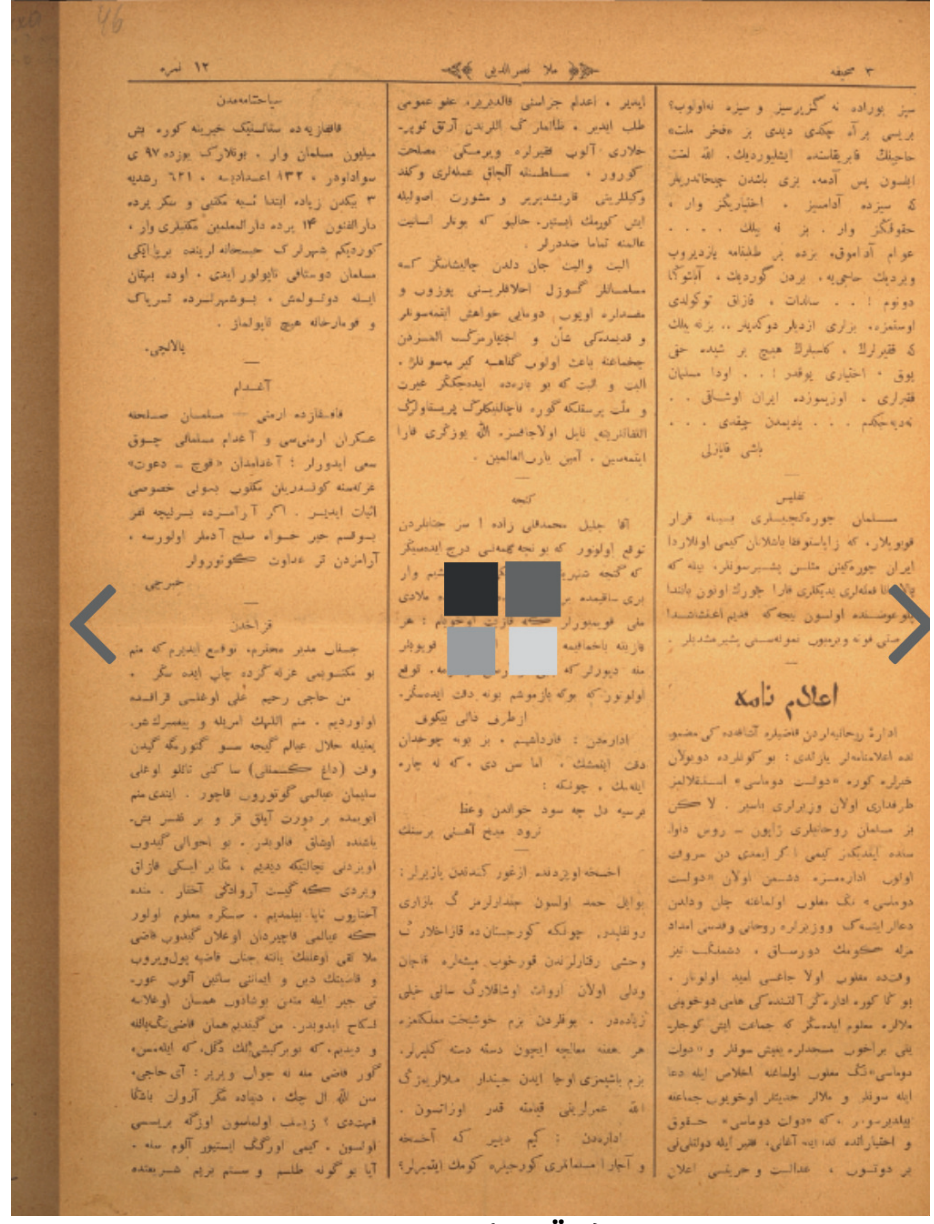

اعلام نامه

ادارهٔ ریحانیه‌لردن فاضیلره آتاشده کی مضمونده اعلامنامه‌لر یازلدی : بو گونلرده دونیولان خبرلره گوره «دولت دوماسی» استقلالیز طرفداری اولان وزیرلری یاسیر . لاکن بز مسلمان روحانیلری زاپون ـ روس داوا سنده ایکیدکدن کیمی ایکی ایدی دن حروف اولون ادارهمزه دشمن اولان «دولت دوماسی» نک معلوم اولماغنه جان ودلدن دعالر ایتمکله ووزیرلره روحانی وفضلی امداد مزله حکومتك دورساق ، دشمنلگ تیز وقتده معلوم اولا جاغنی امید اولونور . بو گی گوره اداره‌گر آلتنده کی هامی دوخویی ملالره معلوم ایدمگز که جماعت اینی گوجلر یلی براخوب مجلسلره یعنی سولفر و « دولت دوماسی»نک معلوم اولیلغنه اخلاص ایله دعا ایله سولفر و ملالر حدیثلر اوخویوب جماعته بیلدیرسولر ، که «دولت دوماسی» حقوق و اختیارلنده اما بنه آغای، غیر ایله دولتلی‌لی بر دوتسون ، عدالت و حریتی اعلان ایتمیر ، اعدام جزاسنی قالدیرمغه عمومی طلب ایدمیر ، ظالملر گ الندن آزاق تورمیر . جلاری آلوب خبرلره ویرمگی مصلحت گورور ، مسلطنه آلجاق عمله‌لری وکلد وکیللرینی قارشدیریر و مشورت اصولیله اینی کورمك ایستیر . حالبو که بونلر انسانیت عالمنه تماما ضددرلر .

الیت والیت جان دلدن چالیشانلر گه مسلمانلر گسوزل احلاقلریله یوزلرو و مصداره اولیور ، دونیایی خواهش ایتمه‌سولر و قدیمکی شان و اختیارلرگ المسردن چخماغنه باعث اولور گناهسز گیر میسولر . الیت و الیت که بو یازیده ایدمجگمز عبرت و ملت پرستلگه گوره ، ناچالیکلرگ پریشانلگ اتفاقلریله نایل اولاجاغنه الله یوزگری قارا ایتمه‌سین . آمین یارب‌العالمین .

کنجه

آقا جلیل محمدقلی زاده ا سز جنابلردن توقع اولونور که بو نجه جمله‌نی درج ایدمیگز که گنجه شهریه [redacted] واری یری ساقیمده بر [redacted] ملادی ملی قویمیورلر [redacted] قارشی اوخویم : هر قارینه یاخماغیمه [redacted] قویمیورلر منه دیورلر که [redacted] اولونور که بوگه یازموشم بونه دقت ایدمیگز .

ازطرف ذاتی بیکوف

ادارهدن : قارداشیم ، بز بونه چوخدان دقت ایتمشك . اما سن دی ، که نه چاره ایله‌یك ، چونکه :

غریبه دل چه سود خواندن وعظ
نرود میخ آهنی برسنك

اخبخه اوزیردنده ازغور گنه‌لدن یازیرلر : بوایل جمعه اولسون جنداولرمز گ بازاری رونقلیدر ، چونکه گورجستان ده قازاخلار ت وحشی رفتارلرندن قورخوب میشاره قاچان ودلی اولان اروات اوشاقلارگ سائی خیلی زیاده‌در . بوقدرین بزم خوشبخت مملکتمزه هر هفته مهاجه ایچون دسته دسته گلیرلر . بزم باشیمزی اوجا ایدن جنداولرمزگ الله عمرلرینی قیمته قدر اوزاتسون .

اداره‌دن : گیم دیمیر که آخبخه و آجارا مسلمانلری کورجیلره کومك ایتمیرلر؟ سیاحتامه‌مدن

قاضاریه‌ده سکاسنیك خبرینه کوره بش میلیون مسلمان وار ، بونلارگ یوزده ۹۷ ی سوادلودر ، ۸۳۲ اعدادیه ، ۶۴۱ رشدیه ۳ یکدن زیاده ابتدا ئیه مکتبی و سکز یرده دارالفنون ۱۴ یرده دارالمعلمین مکتبلری وار ، کوردیکم شهرلرگ حبسخانه لرینده برچوق مسلمان دوستلغی تابولور ایدی ، اوده بهتان ایله دوتولمش ، بوشهرلسرده تریاگ و قومارخانه هیچ تابولماز .

بالاجی.

آغدام

قاضقازده ارمنی ـ مسلمان صلحه عسکران ارمنیسی و آغدام مسلمانی چوق سعی ایدورلر : آغدامدان «فوج ـ دعوت» عرائضنه کوندریلن مکتوب بعولی خصوصی اثبات ایدیلر . اکر آرامزده تسویه قبر یوقسه حبر حواه صلح آدملر اولورسه ، آرامزدن تر عداوت گکوتورولر

خبرچی

قراخدن

جناب مدیر محترم، توضیح ایدیرم که منم بو مکتوبمی عرضه گردده چاپ ایده سکز .

من حاجی رحیم علی اوغلنی قرائنده اولوردیم . منم الهك امریله و پیغمبرك عبر یغنیله حلال عیالم گیجه سو گتورمگه گیدن وقت (داغ چکنمکلی) سا کی تاللو اوغلی سلیمان عیالمی گوتورروب قاچور . ایتدی منم ایویمده بر دورت آیلق قز و بر قصر بش‌یاشنده اوشاق قالوبدر . بو احوالی گیدوب اویردنی تجالتیکه دیدیم ، منا بر ایسکی قازاق ویردی که گیدت آروادگی آختار . منده آختاروب تاپا بیلدیم . سسکره معلوم اولور که عیالمی قاچیردان اوغلان گیدوب قاضی ملا تقی اوغلنك یانه جناب قاضیه پول‌ویروب و قاضینك دین و ایمانی ساتین آلوب عبر تی جبر ایله متعه یوشادوب همسان اوغلانه نکاح ایدوبدر . من گیدیم همان قاضی‌یگ‌یانه و دیدیم ، که بو برکیشی‌لك دگل ، که ایله‌مس ، گور قاضی منه نه جواب ویریر : آی حاجی ، سن الله ال چك ، دیماده مگر آروان یاشلی فهمیدی ؟ زینب اولمسون اوزگه برسی اولسون . کیمی اورگنگ ایستیور آلوم سنه . آیا بو گونه ظلم و ستم بریم شریعتده

Sütun 1 (Sol Üst):

Siz burada ne geziyorsunuz ve size ne oldu? Birisi bir ah çekip dedi ki: "Fahir Millet hacetin fabrikasında çalışıyoruz. Allah belasını versin o adamın, bizi baştan çıkarmışlar ki siz de adamsınız. İhtiyarımız (seçme hakkımız) var, hukukumuz var, biz de milletiz. Cahil adamlarız, bir de dilekçe yazdırıp verdik Hacı Bey'e, yerinde gördük." Ayaküstü duralım... Efendiler, kazık çakıldı üstümüze, bazıları azdılar dövdüler... Bize millet diyorlar ama dünyada hiçbir şeyden hakkımız yok, yetkimiz yoktur! O da Müslüman fakirleri... Aranızda İran uşağı... Ne diyeceğim... Başı kabaklı.

Tiflis:

Müslüman fırıncıları bir yere karar verdiler ki, Rızaşov'da başlanan gemi tersanelerinde İran fırıncısı usulü pişirsinler. Öyle ki, halkın yedikleri parça ekmek onun yanında bedava olsun. Nitekim eski inancımızda salkım olup ve bir buçuk numunesini pişirmişler.

İlamname (Duyuru):

Din İşleri İdaresi tarafından kâğıtlara aşağıdaki içerikte duyurular asıldı: "Bu günlerde duyulan haberlere göre 'Devlet Duması' istiklalimiz tarafında olan vezirleri sıkıştırır. Lakin bir Müslüman din görevlisi kayıptır. Rus davasında olduğu gibi, eğer şimdi de servet olan idaremize düşman olan 'Devlet Duması'nın galip gelmemesine çalışalım ve dua edelim ki vezirlere ruhani ve kutsal yardım hükümet aşamasında dursun. Düşmanlık tez vakitte mağlup ola, duası ümit olunur."

Bu idarenin altında hangi duygu mollalara bildirildiyse; cemaat işten güçten elini çekip camilere toplanıp "Devlet Duması"nın yenilmesi için ihlas ile dua etsinler. Mollalar hadisler okuyup cemaate bildirirler ki: "Devlet Duması hak ve yetkinizdedir. Ağalar, fakirler böyle devletli bir tavır tutup, adalet ve hürriyeti ilan ediyor. İdam cezasını kaldırırsın, genel af talep eder. Zalimlerin elinden artık tohumları alıp fakirlere vermeyi uygun görür. Saltanatın alçak işlerini ve kendi vekillerini denetler ve danışma usulüyle iş görmek ister. Halbuki bunlar asayiş alemine tamamen zıttırlar. Elbet vali canla başla çalışacaktır ki Müslümanlar güzel ahlaklarını bozup fesada uymasınlar, dünyevi arzularına kapılmasınlar ve eskiden gelen şan ve yetkimizin elden çıkmasına sebep olup günaha girmesinler. Elbet bu konuda edeceğiniz gayret ve milletperverliğe göre saygınlığımız Kafkasya'da artacaktır. Allah yüzümüzü kara etmesin. Amin ya Rabbelalemin."

Gence:

Ağa Celil Muhammedzade 1 numaralı kişilerden rica olunur ki bu lehçe yazısını yayımlamasınlar ki Gence şehrinde... (silik kısım)... malı koyuyorlar... her yerini bağlamışlar... diyorlar ki... rica olunur ki bu makalemize ve buna dikkat edesiniz.

İmza: İzzet-i Sani Beyov

Ahıska:

Ahıska içinden, Azgur'dan yazıyorlar: "Bu yıl hamdolsun jandarmalarımız pazarı tuttular. Çünkü Gürcistan'da Kazaklar vahşi davranışlarından korkup ormanlara kaçmış olan kadın çoluk çocuk sağ selamet yerindedirler. Bunlardan bizim huzurlu memleketimize her hafta muayene için deste deste geliyorlar. Bizim başımızı yüce eden jandarma mollalarımızın Allah ömürlerini kıyamete kadar uzatsın."

İdare'den: "Kim diyor ki Ahıska ve Açara Müslümanları Gürcülere yardım etmiyorlar?"

Medeniyet Siyaseti:

Kafkasya'daki istatistik haberine göre beş milyon Müslüman var. Bunların yüzde 97'si okuma yazma bilmez. 832 adedi ortaokul, 641 adedi lise, 3 taneden fazla ilkokul mektebi ve sekiz yerde üniversite, 14 yerde öğretmen okulu mektepleri var. Gördüğüm şehirlerin hapishanelerinde her iki Müslüman dostu hapse atılıyordu. O da iftira ile tutulmuş. Bu şehirlerde tekkeler ve kumarhaneler hiç yapılmaz.

İmza: Palancı

İdam:

Kafkasya'da Ermeni-Müslüman barışına askerin Ermenisi ve idam meselesi için çok çaba sarf ediyorlar. Kişilerden "topluluk" davet fırkasına gönderilen mektup böylece özel olarak ispat ediliyor. Eğer aramızda birliğe baksak, hayırsever sağduyulu adamlar olursa aramızdan bu düşmanlığı kaldırırlar.

İmza: Haberci

Ferhad'dan:

Sayın müdür, rica ederim ki benim bu mektubumu gazetenizde basın. Ben Hacı Rahim Ali oğlu Ferhad Ovardı'yım. Benim, Allah'ın emriyle ve peygamberin buyruğuyla helal eşim gece su getirmeye giderken, fırsat kollayan talihsiz oğlu Süleyman eşimi kaçırdı. Şimdi benim evimde dört kız ve beş yaşında bir oğlan çocuk kalmıştır. Bu durumu gidip bölge yöneticisine dedim; meğer eski bir kazaktı, bir tüfek alıp kadını getirdi. Bende arayıp bulamadım. Sonra belli oldu ki eşimi kaçıran o oğlan, Kadı Molla Gani oğlunun yanına gitmiş. Sayın Kadı para alıp, kadının dini ve imanını satın alıp kadını zorla benden boşatıp hemen o oğlana nikahlamıştır. Ben gidip "Allah aşkına" dedim ki "Bu bir iş değil ki böyle edesin", Kadı bana ne cevap verir: "Ey Hacı, sen Allah'ı tanı, dünyada kadın mı bitti? Zeynep olmasın başkası olsun. Kim kadın istiyorsa alsın sana." Ayak (Yahu) bu ne tür zulüm ve sitemdir bizim şeriatte?

(باخ تلگرامه) جناب و.

— آی خان، الله شکر دولتگ خدمتی آشوب، نا اولارگه الی آلتمش منات احسان ایلیوب مسجگ یا اوچون دیوارینی تعمیر ایتدیره سن ؟

Sağdaki Karikatür:
— "Ey Han, Allah'a şükür servetin haddinden fazla; ne olur ki elli altmış manat ihsan edip şu okulun duvarını tamir ettiresin!"
Han'ın cevabı: — "Müslüman kardeşim, Hacı Zeynelabidin Takıyev'e telgraf gönderin, o yaptırsın..."
Soldaki Karikatür:
Sayın Han. (Bakınız telgraflara)

Toplumsal kalkınma için herkesin elini taşın altına koyması gerekirken, zenginlerin cimriliği ve vurdumduymazlığı hicvedilir.
Halktan bir şeyleri esirgeyen bu figür, söz konusu kendi otoritesi ve gösterişi olduğunda hiçbir masraftan kaçınmamaktadır.

"Halkın eğitimi için tek bir kuruş vermeyenler, kendi iktidarlarını ve silahlarını korumak için servet harcıyorlar

Üstteki kare: Burada selamlar.

Alttaki kare: O zaman kaçışma.

Üst Kare (İtaat): Halkın, Çarlık Rusyası subayının önünde dalkavukluk derecesinde eğildiği görülür. Burada halkın otoriteyi tanrılaştırması ve kendi onurundan ödün vererek sergilediği aşırı hürmet hicvedilir. Yazıdaki "selamlar" ifadesi, bu yapay ve abartılı saygıyı vurgular.

Alt Kare (Zulüm): İlk karedeki o "saygılı" tablonun hemen ardından, subayın kendisine boyun eğen aynı halkı kırbaçla dağıttığı görülür. Yazıdaki "kaçışma" ifadesi, dalkavukluğun ödülünün merhamet değil, şiddet olduğunu gösterir.

Karikatür, otorite karşısında sorgusuz sualsiz eğilen kitlelerin, bu davranışlarıyla aslında kendi felaketlerini ve görecekleri baskıyı bizzat davet ettiklerini anlatır. "Zalime ne kadar boyun eğerseniz, o sizi o kadar çok ezer" düşüncesini savunan toplumsal bir uyarı niteliğindedir.

وارمی ؟ هیچ اولارمی که ژ ساق اولا اولا آروادینی قاشی البله اوزگه آلسون ؟ مدیر محترم ، چوخ توقع ایدیرمکه بو احوالاتی تیزلك ایله عزته ده یازاسگز .

من حاجی زحیم علی اوغلی ، زینت محترم قرینك اری .

اداره‌دن :

بومکتوب یازیلوب ارشادك ۱۴۲ مجی نومره‌ سنده ، امانر بومکتوبی یازسیدیق ، دییجك ایدیلر ، که بو اولان ایش دگل ، ملانصرالدین بر بهتان‌دی ملانازه یازوب ، چونکه ملانازر ایله آرامی یوخدر .

یازیق ملا نصرالدین !

تعلیم کتابی

ملا نصرالدینك حساب مسئله‌لری

(۱۰ مجی نومردن دوام)

مبتدی‌لردن اوتری .

نومره ۱۰ ـ اکینچی اکدیگی بوغدالرك اوتوزدان اون حصه‌سنی ویریر ملکداره، اون حصه‌سنی ویریر ملا و درویشه (یوخی تعمیری، قردرما دعلسی و غیر زحمتلرینگ عوضنده) اون حصه‌سنی‌ده علاوا و پریستاوه رشوت و دیوان خرجی . .

ـ اکینچی‌نگ اوزینه نه‌قدر بوغدا قالدی؟

نومره ۱۱ . ـ بر کیشی ایوسنه اوچ دانه آلما گتوردی : برینی ویردی اوغلنه، برینی قرینه و برینی‌ده اوزی یدی .

ـ آروادە نچه آلما یتشدی ؟

نومره ۱۲ . ـ یتمش ایل بوندن ایرملی بنا اولونان مجموعه حماملارینگ حرارتینگ صویی یدی ایلده بر دگیشیلر .

ـ ایندی یه کمی بو حمامدارگ صویی نچه دفعه دگیشیلوب ؟

نومره ۱۳ . ـ احسانه دعوت اولونان ملا، خان و بگلر جمع اولان کمی کوچه قاپولاری باغلانیر که ، قاپیلر خیاطه دولانماسونلار .

ـ ایل‌ده ایکی مین دفعه بیله احسان ویریلسه، نچه فقیر ملا لی دویار ؟

نومره ۱۴ . ـ ایروان غوبرناتوری اون دورت ایل حکم بو منصبده‌در هر ایل اون دورت مسلمانی قوللوقدن کنار ایدیر .

ـ بومدته غوبرناتور نچه مسلمان چیخاردوب؟

نومره ۱۵ . ـ مسلمان اوشاقی دورت ایل روس‌درسی اوخویوب ایوینه قایدانده آناسیله روسجه دانشیر .

ـ بوحسابیله جیوان اون دورت ایل اوخویاندن صوگرا نه دیلده دانشاجاق ؟

۱۶ . ـ قافقازده‌تازه مسلمان محررلری یازدیقلاری هر بر سطرده بش دفعه « شو » و یدی دفعه « ایشته » کلمه‌سی ایشله‌دیرلر .

ـ بو حسابیله مطبعه‌لرده گونده نچه دانه «ش » حرفی ترکیب اولونور ؟

۱۷ . ـ تفلیسده « اسوباتایه‌تینا » آدلی قیز مکتبنگ تازه مجدده مسلمان قزلاری نمازی روس دیلنده قیلدیرلار .

ـ نچه مدتدن صوگرا قافقازده مسلمان قزلاری ملتگ ترقی وتمدنی یولنده چالیشماقه قابل اولاجاقلار ؟

۱۸ . ـ شهرلرده « ملا نصرالدین » مجموعه‌سنی ساتان وکیل‌لربمرگ هر بریه اون دورت دفعه کاغذ گونده‌ریلوب ، که اله گلن پوللاری هر هفته اداره‌یه پتورسونلر .

ـ بو حسابیله اوتوز نفر وکیله ایندی‌یه کمی له قدر [redacted]

[redacted] سرالدین

ایر[redacted] حریت

۷ مجی نمره‌دن مابعد :

(۱۰) حریت حکومت .

خصوصاتده، مراقعه‌جاتدم حاکم معین اولمیاجقدر، هر بر صاحب منصب یا خود صاحب لقب بو امرلره ملاحظه ایدوب قطع فصل ایده‌بیلرلر . تعارض و تزاحم حکم اولسه اکثریت قراش و نوکر معین صدق و دلیل حق اولا بیلر .

(۱۱) حریت احتکار

وزراء، وکلاء، اعیان، علماء و سایر ارباب ملکت و ثروت آرپا و بوغدا احتکارنده مساوی اولسونلار ۲۰، ۳۰، ۴۰ ایل بلکه هرقدر کیفاری ایستیه انبارلره هر ایل تازه غله‌لی توکوب بر دانه‌ده خلقه ساتماسالار هیچ کمگ دانشماقه حقی اولماسون .

(قید) چوریمین غله‌لی ایل بـه ایل ارزابلر چخاروب چوله توکمایدرلر. اگر چوخ اولسه حمام‌ده یاندرمقه گیجه‌لرده حمامچی‌لره دخی ساتابیلرلر .

(۱۲) حریت خباز

چورك‌چیلر فقط بوغدا آرپادن چورك پشیرمگه بوندان بیله مجبور اولمیاجقلر، هرنه چورگه قالدق باجارسالار قدرامکان قاتا بیلرلر.

(۱۳) حریت بازار

هر بر متاعگ قیمتنگ ترقی و تنزلی پول قیمتلفنه یا خریدارگ چوق آزلقنه باغلی اولمیاجقدر . استاقگ مراش باشی یا بر مراش یا بر کلاش ایله یارشماقلرینه مربوطدر .

و اسکك ساتانلار ساتا بیلرلر مؤاخذه‌لری دنیاده اولمیاجاق بو مسئله قیامت حاکملرینه محولدر.

(۱۴) حریت مشروبات

مشروباتگ استعمالنده مطلق بنی نوع انسان مساوی اولمالیدرلر مشروبات حقوقیندە شریعت مدارلره قول انبارچیلره باخلان گوزیله باخلاجقدر.

(۱۵) حریت مسکونات

دولت سگارینی گوتورمکده هیچ کس مجبور اولمیاجقدر . خوشی گلمین بر شی حکمر ایدوبده گوتوره بیلرلر . مثلا : بر تومانی ۹ فرانه . برفرانی ۱۸ شاهیه گوتوره‌بیلر .

(۱۶) حریت فرار .

هیچ کس اوز وطنندە اهل و عیالینه چورك وبرمکه مجبور دگلدر، هامی عیال‌لرك ساحب سیر قویوب لابد شهر بشهر آواره گزه‌بیلرلر .

(قید) عربنده پول قازانوب ولایته مراجعت ایدنلر لازمدر خوف وهراس وجندر لباس‌ده دولاسونلر .

۲ ـ(قید) دول خارجه‌ده اولدوروان رعایانگ قانلاری اوز بویونلاریندەدر . دولت بو مسئله‌یه قارشماجقدر .

(۱۷) حریت منصب و نسب

هر بر آلچاق قوللوقدان یوکك منصبه بردن داخل اولماق ممکن‌در .

(قید) واعظ سلکته داخل اولانلر خارج مملکت‌لره خصوصاً قافقازه گیجه‌لی‌درلر .

(۱۸) حریت لقب

هر بر کس بر آز مایه ایله بویوك لقب آلا بیلر: قوشون‌سز سرتیپ‌لره، سرباز سز سرهنگ‌لرده مثلا اولا بیلر .

(۱۹) حریت ایاك

هر بر صاحب دولت ایاك حکومته قابل اولا بیلر، سوادی اولماق و یا مکاتیب عالیه فورلارماق گرك دگلدر .

«ملا حسرت»

Sağ Sütun: Talim-i Kitabi (Hesap Meseleleri)

1. Madde: Bir köyün hasılatı on hissedir. Bunun on hissesini mülk sahibi, on hissesini molla ve derviş alır. Geri kalan on hisse ise rüşvet ve idari masraflara gider. Köylüye ne kadar kalır?

11. Madde: Bir kişi heybesine üç elma koydu; birini uşağa, birini fırıncıya, birini de karısına verdi. Elinde ne kaldı?

12. Madde: Beş ay boyunca hamallık yaparak kazanılan parayı, bir memur bir gecede rüşvet olarak alırsa, hamalın elinde ne kalır?

14. Madde: Bir memur dört yıl bu mevkide kalsa ve her yıl dört Müslümanı görevinden etse, toplam kaç Müslümanı işinden etmiş olur?

Orta Sütun: Haberler ve Notlar

Rus okullarına devam eden çocukların ana dillerini ve kimliklerini kaybetmeleri üzerine notlar.

"Molla Nasreddin" imzalı kısa cevaplar ve okuyucu mektupları.

Azerbaycan'ın çeşitli şehirlerinden (Bakü, Gence, Tiflis) gelen yerel haberlerin kısa özetleri.

Müslüman çocukların eğitimi ve gelecekteki konumları üzerine kısa değerlendirmeler.

Sol Sütun: Hürriyet Maddeleri

(10) Hükümet Hürriyeti: Mahkemelerde belirli bir kanun olmayacaktır. Her makam sahibi kendi dilediği gibi hükmeder. Anlaşmazlık çıkarsa, uşağı güçlü olan haklı sayılır.

(11) İstifçilik Hürriyeti: Vekiller ve zenginler buğdayı saklamakta serbesttir. Halk aç kalsa da fiyatı istedikleri gibi artırabilirler.

(13) Pazar Hürriyeti: Malın fiyatı satıcının keyfine bağlıdır. Alıcı pahalı bulsa da itiraz edemez.

(14) İçecek Hürriyeti: İçki kullanımı serbesttir ancak yerel idarecilerin iznine ve şeriat kurallarına göre düzenlenir.

(15) Para Hürriyeti: Devlet parasını kabul etme zorunluluğu yoktur. Herkes dilediği parayı kullanabilir.

(16) Kaçış Hürriyeti: Kimse vatanında kalmaya zorlanamaz. Aç kalanlar başka şehirlere gitmekte serbesttir.

(17) Makam Hürriyeti: Alt tabakadan birinin büyük bir makama gelmesi mümkün değildir.

(18) Lakap Hürriyeti: Herkes kendine ayda bir yeni ve büyük bir unvan seçebilir.

(19) Ayak Hürriyeti: Devlet dairelerine girmek için okuma yazma bilmeye gerek yoktur; sadece içeri girmek yeterlidir

قوجالقدن شکایت

افسوس قوجالدیم آخایم دوشدی ایمدن
صد حیف جوانلق
ضعف ایلدی عاجز منی قالدیم عملیمدن
چکدیم له زیانلق
سالدوقجه جوانلقده گچن گونلری یاده
دردیم اولور اون فات
یارب یترم برده منی دلشاده مرادمه
هیهات و هیهات
ساقال آغارون بیل بوکولون دینمه فلانی
اوقاتیم اولوب تلخ
عمر نده یاخور ساقالمه گوندم حسابی
«ریشی که به رنگ الخ»
یاد اولسون اوگونلر که مرادیمجه گزردیم
سازنده اوروغمان
بیك عاجز بی چاره ارگ باشین ازردیم
سنه یومروغمان
بو سایده هر لحظه ایدوب سعی تلاشی
ثروت قازانوردیم
تحصیل ایلیوب قول گوجه امر معاشی
دولت قازانوردیم
عصار ایسه ست اولوب ایمدی قوجالقدن
بر داد رسیم یوخ
گورمزمی سن احوالمی دوشدیم اوجالقدن
فریاد رسیم یوخ
هیچ یرده سیم یوخ
کگین غمیم یوخ
فکریمدی جوانلق
باشقه هوسیم یوخ
«خوب خوب»

اعتراض

جناب مدیر محترم! مجموعه گزده اعتمادیمز وار ایسه ده مللا شکر گ فقدسی خصوصنده یازیلان اراجیف اعتمادمز گ آزالماسنه باعث اولدی. بونلار ایسه محرر لرگز گ یالانچی اولماسندن ناشیدر. گنجدن یازیلان مکتوبه نجه که قراریدی اینانیردیق لاکن جلفادن «انالی» امضالی یازیلان مکتوب بالمره یالان چقدی: بسوساعت یازیسده «صورپون» دارالفنونگ مدیریندن آلدیغم تلغرامده مذکور قلفه ای بر نفر فرنك سیاحی اوغورلیوب یازیسه آیارمشدور و گچن گون لمولهدن اوتری بر نجه گشیشی قلفه به قویمودقلاری توقع ایدرك بولدقلری صگره جلفادن گلن مکتوبلاره دقت ییوراسگز. چونکه اورده بر نجه طمعکار قمیوانچیلر واردر. نه ملایه حرمت قویورلر. نه درویشه: بیله که گیجن گون قرار قویمیوشلار ایراندان گلن درویشلر گ هر بریسنه بر قصیدهٔ قمیه آلسونلار. البته بو گونه آدملره اعتبار ایتمه لیدیر: بریسی که درویشگ حرمتی ساحلاماز ملانگده حرمتی ساخلامز

«هردم خیال»

ولادیقافقاز ده ترقی

بر نجه ایل بولماز ایدیکه بولوم دوشدی ولادی قافقاز شهرینه. واقعاً گوزل شهردر بر قدر کوریلیگ اوستنده دوروب چایه و داغلاره تماشا ایله دیم. صوگره بر قدر بولواردم گزوب بوروادیم و ایستیوردیم گیدم منزلمه دیشمگ آغریسی باشلادی. الله هیچ کسی بو درده مبتلا ایتمه سون. باشه گلنلر معلومدر که دیش آغریسی نجه بر بلادی. عرض، صاق آوجمی آغریما باسوب یوز قویدیم دیش حکیمی نی آختارمغه و شهره تا بلند اولدقم[redacted] ان توقع ایتدیم، که دیش[redacted] مگا نشان ویریسون. قاراد[redacted] ازادوب دیدی: «ووت[redacted] وز قویدیم همان طرفه گیتمگه. اول قباقه گلن بر گوزل عمارت ایدی. اوزاقدن قاپوسونگ اوستنده حققلی بر تخته سنی گوروب دیدیم البت حکیمگ ایوی بورا اولمالیدی. اما باووقلاشوب گوردیم که قاپوده اشاره اولاردی. گیچدیم. بر قدر گیدوب گله بر ایله عماره راست گلدیم. بو دفعه قاپویه کاغذ پارچاسی ویریلمشدی. کاغذگ اوستنده گنه روس حرفلر ایله یازیلمشدی: «عوسین آمیروویچ عوسیدوف». گیچدیم. دخی گوچه آز قالیردی قورتارسون. اما گیچده گنه بر تشخصلی ایوگ قرمزی و تازه رنگلنمش قاپوسنده اوخودوم: «دزاپیار آلی آمیروویچ آلی آسقراوف». دخی دایانا بیلمیوب ایسته دیم گیدم منزلیمه که حکیمی منزله گتورتدیرم. بولوارلقان گیتدیکجه گوردیم قریبی منی چاغیریر. آی موزالان بر بورایه زحمت چك. منی چاغران آلتمیش یودانگ صاحبی مشهدی رحیم کریمسوف جنابلری ایدی. گو گلمده دیدیم باخشی اولدی بو شخص منه حکیم تاپار. بوده ایاووقلاشوب دردیمی مشهدی په سویله دیم و بوی ده دیدیم که، مشهدی، ماشالله سرگ شهرگ مسلمانلاری نماما ترقی ایدوبلر، چونکه هامیسی آدلارینی روس آدلارینه اوخشادوبلار. مشهدی رحیم منه جواب ویردی، که دوغری در، بورالگ مسلمانلاری غیر مسلمانلاره نسبت قباقدهرلار. دیدیم مشهدی، بونگ سببی نه در؟ مشهدی جواب ویردی، که بونگ سببی اولا روسیه نگ بورایه یاووق اولماقی و ایکنجی روسیه دارالفنونده اوقویان جوانلارگ چالیشمالی در.

دیدیم بو آخرنجی سنی باشه دوشمیم. مشهدی باشلادی بر بیله احوالات نقل ایتمگه:

گیچن هفته بورا مسلمانلارینگ قتیل یورك دارالفنونده اوخویان اوشاقلارندن بر نفر ستودنت (طلبه) علی آدینده آتاسی حاجی اسکندره یازیر که آنا، منه پول و کاغذ گوندرمه منم آدیمی علی یازما، بولداشلارایم گولورلر، یاز «آلیوشا آلیفاندروویچ». حاجی اسکندر گوتوروب اوغلینه یازیر که آی فلان فلان شده نگ اوغلی، اوز آدگی ده گیشوسن جوخ یاخشی، اوزگ بیل، اما منم نه دی تقصیریم، که بو آغ ساقل وقتمده منی آلیفسامر ایلیوبسن؟

دیدیم، قارداش، مشهدی کریم، بویاره ده منم جوخ دیمه لی سوزوم وار ایدی، اما حیف، که دیشمگ آغریسندن آجمانه امکانم یوخدر.

«قوت گفتار هرگاهی که دارم یارلیست
یاررا هرگاه یابم قوت کفتار نیست.
«موزالان»

مدیر و باش محرر: جلیل محمدقلی زاده

اعلان

بترکمان های آخال و مرو با کمال احترام اعلام میشود در توابع قوچان و در جز ادارهٔ دائر شده موسوم باداره (ناموس) و در این اداره دخترهای پاکره جاهله و محتشه بفروش میرسند و حکومت سرحد شمالی ایران از خریداران نهایت همراهی را بجای خواهند آورد. علیهذا از این به بعد هرکس طالب و خریدار باشد باداره نامبرده (ناموسیه) رجوع فرمایند.

Sağ Sütun: Kocalıktan Şikâyet (Yaşlılıktan Şikâyet)

Efsus, kocalık (yaşlılık) ağacımdan meyve düştü, eyvah gençlik!
Zayıflık şimdi beni aciz bıraktı, amelden düştüm.
Gençlik günlerimi yâd ettikçe derdim artıyor.
Nerede o gençlikteki muradım? Heyhat, hepsi gitti.
Sakal ağardı, bel büküldü, gözler zayıfladı.
Her lahza (an) bin zahmetle nefes alıp veriyorum.
Ey felek, halimi görmüyor musun? Gençliğim elden gitti.

Sağ Alt: İtiraz

Cenap Müdür (Editör) Hazretleri! Mecmuanızda (derginizde) yer alan bazı meseleler hakkında itirazım vardır. Yazılanlar gerçeği yansıtmamaktadır. Bu mektubu meseleyi açıklığa kavuşturmak için yazıyorum.

Orta Sütun: Vladikafkas'ta Terakki (İlerleme)

Birkaç gün evvel yolum Vladikafkas şehrine düştü. Şehir ne kadar güzel, dağlar ne kadar yüce. Sokaklarda gezdim, her yer intizam içindeydi. Kimse kimseden dert yanmıyordu. Buradaki Müslümanların hallerini müşahede ettim (gözlemledim). İlim ve tahsile verilen önem dikkat çekiciydi.

Bir kapının üzerinde "Doktor Ali Ekberov" yazdığını gördüm. Bir Müslüman isminin böyle bir mevkide olması beni sevindirdi.

Şehirdeki okullarda okuyan gençlerin Rusça ve kendi dillerindeki yetkinlikleri ilerlemenin bir nişanesidir.

Sol Sütun: Meşhedi ile Sohbet (Devamı)

Dördüncü olarak Meşhedi'ye sordum: "Söyle bakayım, maşallah şehrin tüm Müslümanları Rus adlarına ve kıyafetlerine benzemişler. Bunun sebebi nedir?"

Meşhedi cevap verdi: "Bunun sebebi şudur; burası Rusya'dır. Birinci ve ikinci nesil burada okuduğu için böyle olması tabiidir."

"Peki ya Müslümanlık?" dedim. Cevap verdi: "Kardeşim, sözüm çoktur ama vaktim yoktur. Dişim ağrıyor, ağzımı açmaya mecalim yoktur."

Sol Alt: İlan

İran sınırında ve Kuzey İran taraflarında ticaret yapanlar ve yolcular için önemli duyuru.
Namuslu ve güvenilir rehberler eşliğinde yapılacak yolculuklar ve mülk satışları hakkında bilgilendirme.
İlgilenenlerin belirtilen adrese müracaat etmeleri rica olunur.
Yazı İşleri Müdürü: Celil Mehmedkuluzade

Orta kısımdaki metin:
"Bak dadaş, ben sana diyorum; gel gidelim eskiyi alalım, yoksa bu kap kacağı kıracağım."
En alttaki kelimeler:
Avrat: Kadın / Eş.
Az: Az.

Kendi halinde, geleneksel kıyafetler içinde bir aile görülüyor. Baba ve anne çay içiyor, bir çocuk ise arkada oyun oynuyor

Alt Kare: Sadakat ve İhanet (İkiyüzlülük)
Sahne: Sol tarafta şık giyimli, "modern" görünümlü bir adamın başka bir kadınla flört ettiği (elini öptüğü) gizli bir köşe gösterilirken; sağ tarafta onun asıl eşi ve çocuğu bekleyiş içinde resmedilmiştir.

Karikatür, modernleşme adı altında toplumun ahlaki değerlerinden uzaklaşmasını ve aile yapısının bozulmasını eleştirir. Üstte yoksul ama bir arada durmaya çalışan geleneksel aile; altta ise "beyefendi" kılığında eşini ihmal eden, sadakatsiz bir erkek figürü üzerinden toplumsal ikiyüzlülük sergilenmektedir.

№13.

ملّا نصر الدّین

قیمتی ۱۲ قپک ۳۰ ایون Цѣна 12 к.

دوگمکدن یورولدوم، آغاجم سیندی، امّا بو بیچاره خواب غفلتدن آیلمادی.

Başlık ve Künye
Molla Nasreddin: Derginin adı.
30 İyun: 30 Haziran.
Qiyməti 12 qəpik: Fiyatı 12 kuruş/kapik.
Karikatürdeki Objelerin Üzerindeki Yazılar
Figürlerin ellerindeki sopalarda, o dönemin ünlü gazete ve dergilerinin isimleri sembolik olarak yer almaktadır:
İrşad: (Soldaki sopada yazan gazete ismi).
Hablül-Metin: (Sağdaki sopada yazan gazete ismi).

"Dövmekten yoruldum, ağzım şişti (bağırmaktan/üflemekten); ama bu zavallı gaflet uykusundan uyanmadı."

İslam dünyasının "gaflet uykusunu" ve aydınların bu durumu değiştirme çabasını eleştiren çok güçlü bir siyasi hicivdir.

Yatakta yatan kişi o dönemki halkı veya toplumu temsil ederken; onu sopalarla (gazetelerle) döven ve kulağına borazanla bağıran figürler, toplumu uyandırmaya çalışan basını ve aydınları simgeler. Molla Nasreddin'in bu çaresiz bakışı, ne kadar uğraşılırsa uğraşısın cehaletin ve uyuşukluğun kolay kolay kırılamadığına dair acı bir sitemdir.

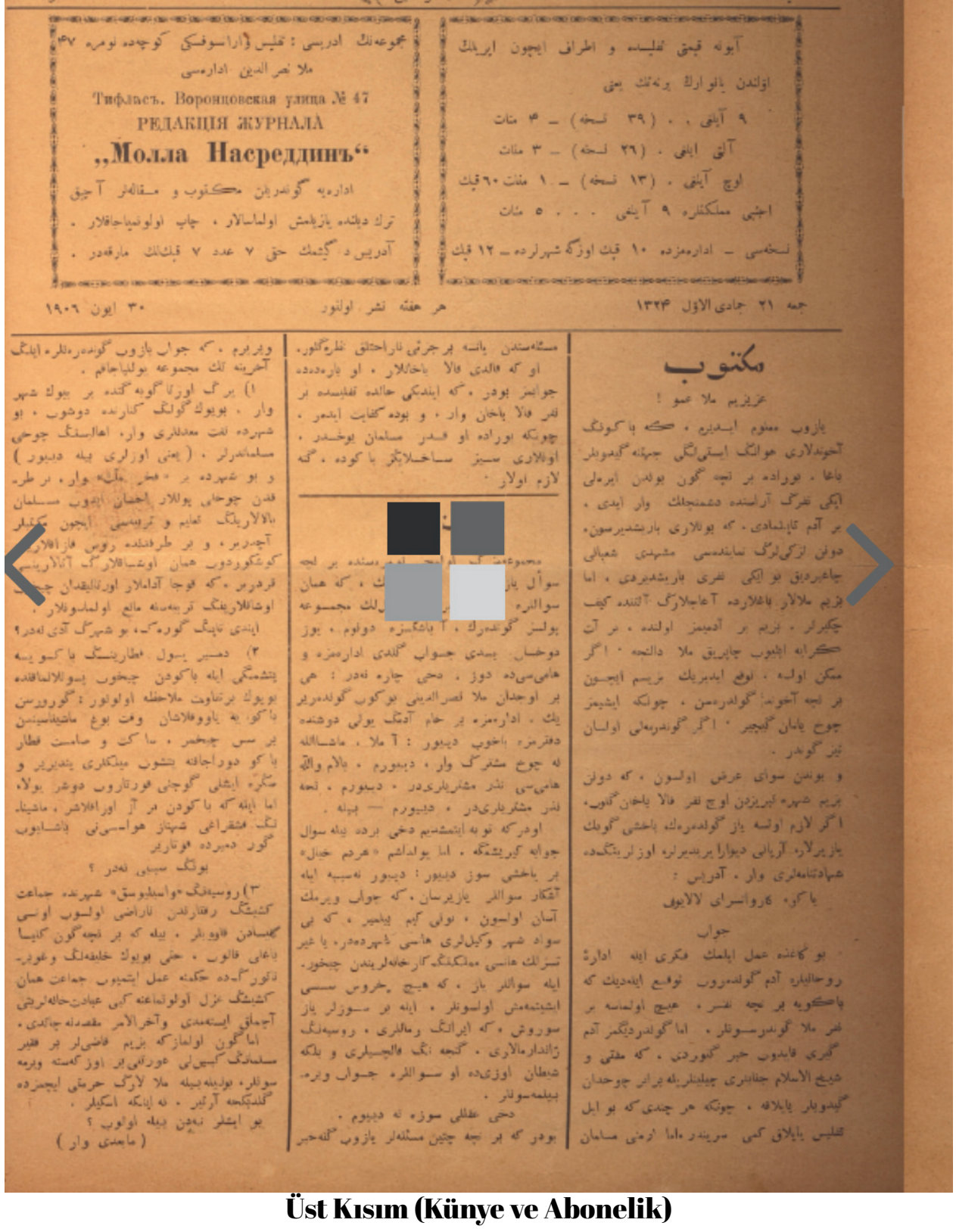

صحیفه ۲ — ملا نصرالدین — ۱۳ نمره

آیده قیمتی تفلیسده و اطراف ایچون ایریلك اولدن یاخود ارك یرده‌لك یعنی

۹ آیلی . . (۳۹ نسخه) ـ ۴ مناط

آلتی ایلی . (۲۶ نسخه) ـ ۳ مناط

اوچ آیلی . (۱۳ نسخه) ـ ۱ مناط ۶۰ قپك

اجنبی مملکتلره ۹ آیلی . . . ۵ مناط

نسخه‌سی ـ اداره‌مزده ۱۰ قپك اوزگه شهرلرده ـ ۱۲ قپك

مجموعه‌نك ادریسی : تفلیس ؤاراسوفسکی کوچه‌ده نومره ۴۷

ملا نصر الدین اداره‌سی

Тифлисъ. Воронцовская улица № 47

РЕДАКЦИЯ ЖУРНАЛА

„Молла Насреддинъ“

اداره‌یه گوندریلن مکتوب و مقاله‌لر آچیق ترك دیلنده یازیلمش اولمالیدر ، چاپ اولونمیاجاقلار .

آدریس د گیشمك حق ۷ عدد ۷ قپكلك مارقه‌در .

جمه ۲۱ جمادی الاول ۱۳۲۴ — هر هفته نشر اولنور — ۳۰ ایون ۱۹۰۶

مکتوب

عزیزیم ملا عمو !

یازوب معلوم ایده‌یرم ، که باکوندك آخوندلاری هوانك ایستی‌لیغی جهتله گیده‌بیلر یاغا . بوراده بر نچه گون بولدن ایره‌لی ایکی نفرگ آرالسنده دشمنجلك وار ایمش . بر آدم تاپیلمادی ، که بولاری باریشدیرسون . دولی ازگی‌لرگ نماینده‌سی مشهدی شعبانی چاغیردیق بو ایکی نفری باریشدیرمق ، اما بزیم ملالار یاغلارده آغاجلارگ آلتنده کیف چکیرلر . بزیم بر آدمیمز اولنده ، بر آن گرایه ایلیوب چاپاریق ملا دالنجه ، اگر ممکن اولسه ، توقع ایدیریك بزیم ایچون بر نچه آخوند گولدرمسن ، چونکه ایشیمز چوخ یامان گیدیر ، اگر گوندرمه‌لی اولسان نیز گوندر .

و بوندن سوای عرض اولسون ، که دولی بزیم شهره گیریزدن اوچ نفر فالا یاخان گلوب ، اگر لازم اولسه یاز گولدره‌یك یاخشی گوریك یازیرلار . آرپالی دیوارا یریدیرلر اوزلرینگده شهادتنامه‌لری وار . آدریس :

باکو ، کاروانسرای لالایوف

جواب

بو کاغذه عمل ایلمك فکری ایله ادارهٔ روحانیلره آدم گوندرمروب توقیع ایده‌دیك که باکویه بر نچه نفسر ، هیچ اولمسه بر نفر ملا گوندرسونلر . اما گوندردیگمز آدم گیری قایدوب خبر گتوردی ، که مفتی و شیخ الاسلام جنابلری چیلینلریله بر ایر چوخدان گیدوبلر ییلاقه ، چونکه هر چندی که بو ایل تفلیس ییلاق کمی سرینمز ، اما ارمنی مسلمان مسئله‌سندن یانه بر جرثی ناراحتلق نظره گلور .

او که فالدی فالا یاخالار ، او یازه‌ده‌ده جوابسز بودر ، که ایندیکی حالده تفلیسده بر نفر فالا یاخان وار ، و بوده کفایت ایدر ، چونکه بوراده او قدر مسلمان یوخدر ، اولانلری سیز ساخلاپگز یا کوده ، گه لازم اولار .

[redacted]

مجموعه‌نگ [redacted] سؤال یاز[redacted] ، که همان سوالنره [redacted] لك مجموعه پولسز گوندرمك ، آ باشگسزه دولوم ، بوز دوخسان پسدی جواب گلدی اداره‌مزه و هامی‌سی‌ده دوز ، دخی چاره نه‌در : هی بر اوجدان ملا نصرالدینی بوگون گولدره‌ریك . اداره‌مزه بر خانم آدمگ یولی دوشنده دفترمزه باخوب دیدیلر : آ ملا ، ماشاالله له چوخ مشترگ وار ، دیدیلرم ، بالله والله هامی‌سی نفر مشتریلری‌در ، دیدیلرم ، لعنه نفر مشتریلری‌در ، دیدیلرم — ییله .

اودرکه تو به ایتمشیم دخی برده ییله سوال جوابه گیریشمگه . اما یولداشم « هردم خیال » بر یاخشی سوز دییلر : دییلر نه‌سبه ایله آشکار سوالغر یازیرسان ، که جواب ویرمك آسان اولسون ، یولی گیم ییلمیر ، که بی سواد شهر وکیللری هانسی شهرده‌در ، یا غیر تسزلك هانسی مملکتگ کارخانه‌لرینده چیخور . ایله سوالغر باز ، که هیچ بخروس سسی ایشیتمه‌مش اولسونلر ، ایله بر سوزلر یاز سوروش ، که ایرانگ ومالکری ، روسیه‌نگ زاندارمالاری ، گنجه نگ فالچیلری و بلکه شیطان اوزی‌ده او سوالغره جواب ویره ییلمه‌سونلر .

دخی عقلی سوزه نه دییوم .

بودر که بر نچه چئین مسئله‌لر یازوب گله‌جك ویریرم ، که جواب یازوب گوندره‌لره ایلگ آخرینه لك مجموعه بوللیاجاقم .

۱) بر گ اورتا گویه گنده بر بیوك شهر وار ، بویوك گولگ کناره دوشوب ، بو شهرده لفت معدللری وار ، اهالسنگ چوخی مسلمانلرلر ، (یعنی اوزلری ییله دییور) و بو شهرده بر « فخر ملگ » وار ، بر طره فدن چوخلی پوللار ایحسان ایلیوب مسلمان مالالارینگ تعلیم و تربیه‌سی ایچون مکتبلر آچدیریر ، و بر طرفدنده روس فارالارگ کوشکلوردوب همان اونلسالارگ آنلاریسی قردیریر ، که قوجا آدملار اورتالیقدان چیخسن اونلارینگ تربیه‌سنه مالع اولمسونلار .

اینندی تاپیلگ گوره‌گ ، بو شهرگ آدی نه‌در ؟

۲) دمیر یول قطارینگ باکو یه یتشمگی ایله باکودن چیخوب یولالماقده بویوك برتفاوت ملاحظه اولونور : گورورسن باکویه یاووقلاشان وقت بوغ ماشیناسینن بر سس چیخمر ، ساکت و صامت قطار باکو دوراجاقده بتشوب میلکلری یندیریر و سگره ایشلی گوجلی فورتاروب دوغر یولا ، اما ایله که باکودن بر آز اوزاقلاشر ، ماشینا نگ فشقرافی شهناز هواسی‌نی یاشاییوب گورر دیمرده فوتاریر

یولگ سببی نه‌در ؟

۳) روسیه‌نگ « واسیلیوسق » شهرنده جماعت کشیشگ رفتارندن ناراضی اولوب اونی گمسادن قوویلر ، ییله که بر نچه گون کلیسا یاغی قالیر ، حتی بویوك خلیفه‌لگ وغوریه دکور گه‌ده حکمنه عمل ایتمیوب جماعت همان کشیشگ عزل اولونماغنه کبی عبادتخانه‌لریتی آچماق ایسته‌مدی وآخرالامر مقصدنه چاتدی .

اما گون اولمازکه بزیم قاضی‌لر بر فقیر مسلمانگ کیمسه‌لی عورتی‌یی بر اوز گمسته ویرمه سونلر ، بولدیغه ییله ملا لارگ حرمتی ایچیزده گلدیکجه آرتیر ، نه ایلگه اسکیلر .

بو ایشلر نه‌دن ییله اولیور ؟

(ماجدی وار)

Üst Kısım (Künye ve Abonelik)

Molla Nasreddin: Derginin ismi.

Tiflis Adresi: Mecmuanın adresi: Tiflis, Vorontsovskaya Caddesi No: 47, Molla Nasreddin İdaresi.

Abonelik Şartları:

9 Aylık (39 nüsha): 4 Manat.

6 Aylık (26 nüsha): 3 Manat.

3 Aylık (13 nüsha): 1 Manat 60 Kapik.

Yabancı memleketlere 9 aylık: 5 Manat.

Tek nüshası: İdarede 10 Kapik, başka şehirlerde 12 Kapik.

Not: İdareye gönderilen mektup ve makaleler açık, Türk dilinde yazılmış olmalıdır; basılmasa bile iade edilmez.

Mektup Bölümü (Sağ Sütun)

Bu bölüm, "Azizim Molla Amca!" hitabıyla başlayan bir okuyucu mektubudur.

Molla Nasreddin

Abone Ücreti:

Tiflis'te ve her yerde:

9 aylık (39 nüsha) — 4 Manat

6 aylık (26 nüsha) — 3 Manat

3 aylık (13 nüsha) — 1 Manat 60 Kapik

Yabancı ülkelere 9 aylık — 5 Manat

Tek nüshası: İdaremizde 10 Kapik, diğer şehirlerde 12 Kapik.

Derginin Adresi: Tiflis, Baronovskaya Caddesi, No: 47, Molla Nasreddin İdaresi.

İdareye gönderilen mektup ve makaleler açık Türk dilinde yazılmış olmalıdır. Basılmasalar da iade edilmezler.

Mektup

Azizim Molla Amca!

Yazıp bildiririm ki, Gence'nin din adamları havalar ısındığı için yaylaya gittiler. Burada bir süredir ayrılık ve iki grup arasında düşmanlık vardı; bunları barıştıracak bir adam bulunmadı. Zengin grubun temsilcisi Meşhedi Şaban'ı çağırıp bu iki tarafı barıştıracaktı ama bizim mollalar yaylada keyif çatıyorlar. Bizim büyüğümüz de bir at kiralayıp çayırlığa hayvan otlatmaya gitti. Eğer mümkünse bir yolunu bulup bizim için birkaç din adamı gönderin, çünkü işimiz çok kötü gidiyor. Eğer gönderemeyecekseniz çabuk haber verin.

Cevap

Bu yazı üzerine idare heyeti uykudan uyanıp Bakü'ye birkaç kişi gönderdiler. Hiç olmazsa bir derviş molla gönderirler. Ama giden adam geri dönüp haber getirdi ki, müftü ve şeyhülislam cenapları yayladan geri dönmüyorlar, yaylaya bağlanmışlar. Çünkü her ne kadar Tiflis yayla gibi serin olsa da, Samanpazarı'ndan başka yerleri yoktur. Falcı kadınlara gelince, o konudaki cevabımız şudur: Şu an Tiflis'te sadece bir falcı var, o da kâğıt falı açar. Çünkü burada o kadar Müslüman yoktur. Siz o falcıları saklayın, Gence'de lazım olurlar.

Sorular

3) Rusya'nın Vasiliostrov şehrinde halk, keşişin davranışlarından memnun kalmayıp onu kiliseden kovdu. Keşiş günlerce yalvarıp büyük makamlardan yardım istemesine rağmen halk onu geri kabul etmedi ve sonunda istediğini yaptırdı. Bizim alimler ise Müslümanların parasını sağa sola dağıttıkları halde, böyle mollalar hürriyet geldikçe daha da artıyorlar. Bu işler neden böyle oluyor? (Devamı var)

قافقاز خبرلری

آعداشه‌ان یزه یازیرلار:

بر نجه‌ گون بوندن ایرملی (اوجبار) واقع‌اولنده انگلیس رعیتلرینگ کار خانه سنده بر ایلان گورکور و او سبه عملدار علمسی قاچوب دخی ایشلمگه گلمك ایسته‌مزلر. کار-خانه صاحبلری ایشدیرلر، که پاول قافقده (قربان) کندده مشهور ایلان توتان سیدلر وار (انا بورانسنی یازمیوبلر که گوره‌سك نجه ایلانك سیدلریدی). غرض، آقالار کمال احترام ایله کارخانه‌یه گلوب و ایچری گیروب خوزیناره دیورلر، که دیراده دورت ایلان وار، آدلاری‌ده «فلان، فلان، فلان و فلان» (حیف که آدلارینی یزه یازمیوبلار). صوکرا جنابلرینه قربان اولدوقم سیدلر باشلیورلار ایلانلاری بر بر اوز آدلاریله چاغرماغی و ایلانلار بر بر گلوب باشلارینی قویورلار. آقالارگ مبارك ایلانلارینگ اوسته، سیدلر ایلانلاری گوتوروب قویورلار جیبلریته (البته صوکرا لازم اولار) و خوزیناردن یکرمی بش منات، فعله‌لگ هر بریندن اون دورت شاهی اوچ فیك و اوچار جماعتدن دوخسان ایکی منات پول گندیرلر ایوارینه. گه بنا ملا عمودن توقع ایدیریك، که دخی بوندن صوکرا غیرلرگ افسونگرلریلی چوق تعریف ایتمه‌سون.

دهر پیشه گمان مبر که خالیست:
شاید که مسلمان یاتمش باشد
(انا شمرگ‌ده عوضی یوخدی)

از طرف اقل الناس ابراهیم محمد خانوف

شماخی‌دن یزه یازیرلار:

بو نجه گونده بر نفر اون دورد یا اون یش یاشنده ارمنی اوشاغی نفس اوتری سسه گیدوب ناچالنیکه شکایت ایدن زمان ناچالنیك یوخی‌دایمش، ایله گمان ایلیوب، که شکایت جی مسلمان بالاسی‌در، گه‌ده فالخوب شکایت ایدن ارمنیه دیوب، که بالا سن اوشاق‌سان، گیت فلان عمله، سنگ شکایت ایتمك وقتگ دگل فلان ایش گورمك وقتگ‌در، اوشاق قایدوب گلوب اوز ارمنی جمعیت قرقسته سویلیوب. همان ایشون خاطرمسی‌چون بر گون اوندان گیجمش دورت ارمنی کوچه‌دن گچن زمان ناچالنگسی سوگون دیولر که ناچالنیك ـ سن ناچالنیك ـ سن ـــ بورجلی‌سان شکایت ایده‌نگ شکایتنه پاخاسان، نه اینکه بی فایل سوزلر دیمسن، سنی اوقدر بو کوچه‌ده دوگه‌روك، که پالچیقه دونرسن. جناب ناچالنیك بر جور حیله، ویالیتیقا اینه ارمنی‌لردن اوزینی سلامت قورتاروب، ایندی اودی بودی، ارمنی‌لون اینی‌ده شکایته گیدنده جناب ناچالنیك موم گیمی اولوب، شکایته باخوب سرانجام ایلیور. بوندان صوگرا وای وای مسلمانلون گدرانینه وحالنه!

اداره‌دن:

بزدن ایسه ارمنی‌لردن درس گوتورمك لازم دگل، سز اوز اینگزده اولنگ، آقالارگ، بو یوکارگ یازده ترك ادبلك یاخشی ایش دگل.

یایلاق خبرلری

«کیسلاوودسکی» دن مکتوب.

افندیم! من سگا سوز ویرمشدیم، گه تیز مکتوب یازارام، اما بو ایکرمی گونده هیچ وقتیم اولمیوب. وقت دخی هاردان اولسون: صبح ساعت اون ایکی‌ده یوخودان دوروبرام، گوروبرم که موزیقا سسی گلور، گرك گیدیوم یاغه که اورادمه (آنا) (ماروسیا) (لیزا) گ منتظردورلر، گرك هم موزیقایه قولاغ آسایق وهم جای ایچمك. تورانگ‌چایی‌نگ دورت نفر ایچ[redacted] صباح، بر آخشام سگرجه[redacted] تفلیسده (بالگوو یسکیده) [redacted] آلتمش منات خرج اولور[redacted] ون‌برده قارت اویناماقا د[redacted] گرك‌گیدم. ساعت اوچده سویله‌دیگیم رضیه‌لر آیده‌گوزلیورلر. آخشام ساعت آلتیده یوخیدان دورانمان صورا که یارقدا (باغ‌ده) جای ایچمك و موزیقایه قولاغ آسماق وقتیدور. آخشام ساعت دوقوز اولدی فورزالا گیدمه‌مك، رفیقه‌لری خیاطره آپارمه‌مای ممکنمیدر؟ خیاطر تمام اولانمان صورا مار قاریتا روانی اوینیان (ماریا پطروونالی) رفیقه‌لرمله قالش ایدوب اوزینه اوتورمیاقسی؟ من ندخرج آدم دگولم: بر گیجه اولمیوبکه قرخ مناتمان آرتق اوزن پولسی وارده. باری بو حسابله یاخ گور منیم وقتیم اولارمی؟ ایندیده . . . ایندیده . . . . که بو کاغذی یازیرام، بو گیجه قاشاوانی؟ ویچردور، من تانس بلمدیگمیه رفیقلریم اوزگه قاوالیرلن گیندیلر . . .

نهایت استکثر منیم حالمی خبر آلسون لله‌الحمد، چوخ یاخشیدیر، آلتی گون گاه گاه بو قارپلر آدمون ذهله‌سین قاچورور. اودر گه دخی اوزیمه سوز ویرمشم، گه مسلمان قارپله‌سی اوخومویام. آگیشی، بلمیرم نه دوشونلر بی چاره دوستلولرون اوستنه. بر بولارا جواب ویرن یوخدور. انصاف و حق سوز دیناین عقا کسمی یوخ اولوب. آخی آ ایله، منه نه گه کاسبه عورت زایرزمینده بش یتیم بالالاریله ناخوش، آج، سوسیز، لوط یاتسون، سن اوله سن، لاپ اوقالسم تلخ اولسون. آجلارا یوخ آ یولی یازالا. گیشی سوز تاپمورسان یازمالی؟ جناب ملا عمی، سن اوزون منیم رحمتلگ آقامسی یاخشی تانیوردون، اوقدر مداخل‌ن، اوقدر دولتن بی چاره هیچ گه بر فیك ویرمه‌مگدن علاوه، اوزینده عیالینده برجه خرجلمزدی. ایندی معلوم اولور، گه هاموسین مندن اوتری جمع ایدیرمش گه من راحت اولوب عمرمی خوش گیجیرم. ایندی روادرمی من اونون حلالفه گیدم، اونون روحی منه لعنت اوخومالی می؟ منیم گیفمدن اوتری جمع اولان پولی گاسبه، آجا نیه ویروم، جانلاری چخسون گیدسونلر قازانسونلار، یاچارمیرلار، اولسونلر بلگ حاق بر راحت نفس چگه. الله شاهددر تمام اوقاتم تلخ‌در، جمعه گونی اودوز دوقوم اوچ من دوقوز پوز مناتی شنبه گونی اودوب قاپتاراجاق‌ایدیم، بیله شیطان منی ایله داخسور ایامدیگه تازه‌دن ایکی مینده اوسنه قویوب بو گون اودوزدم، من برده الیمه مسلمان قازیلی گوتورم! الفوبه.

فردریالی

معدن سولارندا اولان مخبرمزدن

کیسلاوودسکی.

بوراده نامعلوم بدافکارلر چرخ اوقات تلخ‌دورلر، چونکه اهالی جمعیت چوخ اولان بردن کنار گیتمیورلر، اونه گوره چندان آدم سویه بیلمرلر: مثلا دونن ایکی‌جه آدم سویوبلار، بو گون که صبح ساعت دوموزدر بو چاقچن برآدمده سویابلمیوبلر.

بورانون حوالیسنده هم مسلمان کثرتله اولمالقسی معلوم‌دور، اوزلری دخی سایر برلرون مسلمانلری کیمی بوآخر وقتده ترقی طرفنه حرکت‌ده دورلر. مثلا دونن اکثرمی نفر قارا چای مسلمانلاری محکلوب بنده‌دن توقع ایدوب برمارشاده قازیته‌سی آپاردیلار، که آپاروب اوزفصه‌لریندن افندیلریته ویرسونلر، که افندی دخی اونلار چون مسلمانیدان روسجه به ترجمه ایدسون.

پوچتهٔ قوطوسی

باکوده «زیاناور» ده.

گوندیه‌ردیگگ کاغذی بیر دفعه‌ده یازگوندر اداره‌مزه، اما آچیق یاز، ده یاخشی اوخونسون، چاپ ایده‌ریك.

Kafkas Haberleri

Dağıstan'dan yazıyorlar:

Birkaç gün önce "Üçler" adındaki İngiliz işletmesinde bir ilan görüldü ve bu sebeple işçilerin hepsi kaçıp bir daha işe gelmek istemediler. İşletme sahipleri işittiler ki bu ilanda, köye meşhur yılan tutan seyitlerin geldiği yazılıymış (ancak seyitlerin ne kadar iyi olduğunu buraya yazmıyorlar). Kısacası, ağalar tam bir saygıyla işletmeye gelip içerideki havuzlarına baktılar ki orada dört yılan var; adları da filan, falan, falan ve falan. (Yazık ki adlarını açıkça yazmıyorlar).

Şamahı'dan yazıyorlar:

Birkaç gündür on dört-on beş yaşlarında bir Ermeni uşağı, her ne sebeple ise gidip amire şikayette bulunmuş. O şikayet ettikçe çocuk da şikayet eder. Şikayet eden Ermeni diyor ki: "Haydi sen çocuksun, git işine bak, senin şikayet etme vaktin değil, şu işi görmen gerekir." Çocuk ise aldırış etmeyip kendi Ermeni cemiyetine haber vermiş. Sırf hatırı kalmasın diye, bir gün sokaktan geçen dört Ermeni, amirin paçasına yapışıp diyorlar ki: "Sen amirimizsin, şikayet edenlerin şikayetine bakmak zorundasın." Ne hikmetse düzgün sözler demezsin. Seni bu sokakta öyle bir döverler ki yalancıya dönersin. Sayın amir bir düşünün, ama yine de Ermenilerden kendisini koruyor.

Yaylak Haberleri

"Kislavodski"den mektup:

Efendim! Sana çabuk mektup yazacağıma söz vermiştim. Ama bu iki üç gündür hiç vaktim olmadı. Vakit de nereden olsun; sabah saat on ikide uykudan kalkıyorum, bir bakıyorum ki müzik sesi geliyor. Bahçeye gidiyorum ki orada (Ata), (Marusya), (Liza) beni bekliyorlar. Hem müzik dinlememiz hem de çay içmemiz gerekiyor. Sonra saat dokuz oldu mu tiyatroya gidiyoruz. Tiyatro bittikten sonra Maria Petrovna ile arkadaş olup gezmeye başlıyoruz. Şimdi insaf et, kendin söyle; benim yazmaya vaktim var mı?

Posta Kutusu

Bakü'de Zebunur: Gönderdiğin yazıyı yeniden idareye yazıp gönder. Ama açık yaz ki güzelce okunsun ve baskıya verelim.

Kislavodski: Burada tanınmayan fedakârlar çoğu zaman talihsizdirler; çünkü halk, topluluğu çok olandan uzaklaşmıyor. Ona göre pek kimse bir şey söylemez. Mesela şu iki üç adam diyorlar ki, bugün sabah saat dokuzdur hâlâ bu çayhaneden çıkmıyorlar.

Borçalı civarında Müslüman gençlerin eğlenceye düşkünlüğü malumdur. Kendileri de diğer yerlerin Müslümanları gibi son zamanlarda ilerleme tarafına hareket ediyorlar. Mesela yirmi kişi falan çayhanede Müslümanları toplanmış görüp, "İrşad" gazetesini götürüp falan beyin yanında okutuyorlar. Ki şimdi onlar için Rusça'dan Müslüman (Türk) diline tercüme etsinler.

Kafkas Haberleri

Dağıstan'dan yazıyorlar:

Birkaç gün önce "Üçler" adındaki İngiliz işletmesinde bir ilan görüldü ve bu sebeple işçilerin hepsi kaçıp bir daha işe gelmek istemediler. İşletme sahipleri işittiler ki bu ilanda, köye meşhur yılan tutan seyitlerin geldiği yazılıymış (ancak seyitlerin ne kadar iyi olduğunu buraya yazmıyorlar). Kısacası, ağalar tam bir saygıyla işletmeye gelip içerideki havuzlarına baktılar ki orada dört yılan var; adları da filan, falan, falan ve falan. (Yazık ki adlarını açıkça yazmıyorlar).

Şamahı'dan yazıyorlar:

Birkaç gündür on dört-on beş yaşlarında bir Ermeni uşağı, her ne sebeple ise gidip amire şikayette bulunmuş. O şikayet ettikçe çocuk da şikayet eder. Şikayet eden Ermeni diyor ki: "Haydi sen çocuksun, git işine bak, senin şikayet etme vaktin değil, şu işi görmen gerekir." Çocuk ise aldırış etmeyip kendi Ermeni cemiyetine haber vermiş. Sırf hatırı kalmasın diye, bir gün sokaktan geçen dört Ermeni, amirin paçasına yapışıp diyorlar ki: "Sen amirimizsin, şikayet edenlerin şikayetine bakmak zorundasın." Ne hikmetse düzgün sözler demezsin. Seni bu sokakta öyle bir döverler ki yalancıya dönersin. Sayın amir bir düşünün, ama yine de Ermenilerden kendisini koruyor.

Yaylak Haberleri

"Kislavodski"den mektup:

Efendim! Sana çabuk mektup yazacağıma söz vermiştim. Ama bu iki üç gündür hiç vaktim olmadı. Vakit de nereden olsun; sabah saat on ikide uykudan kalkıyorum, bir bakıyorum ki müzik sesi geliyor. Bahçeye gidiyorum ki orada (Ata), (Marusya), (Liza) beni bekliyorlar. Hem müzik dinlememiz hem de çay içmemiz gerekiyor. Sonra saat dokuz oldu mu tiyatroya gidiyoruz. Tiyatro bittikten sonra Maria Petrovna ile arkadaş olup gezmeye başlıyoruz. Şimdi insaf et, kendin söyle; benim yazmaya vaktim var mı?

Posta Kutusu

Bakü'de Zebunur: Gönderdiğin yazıyı yeniden idareye yazıp gönder. Ama açık yaz ki güzelce okunsun ve baskıya verelim.

Kislavodski: Burada tanınmayan fedakârlar çoğu zaman talihsizdirler; çünkü halk, topluluğu çok olandan uzaklaşmıyor. Ona göre pek kimse bir şey söylemez. Mesela şu iki üç adam diyorlar ki, bugün sabah saat dokuzdur hâlâ bu çayhaneden çıkmıyorlar.

Borçalı civarında Müslüman gençlerin eğlenceye düşkünlüğü malumdur. Kendileri de diğer yerlerin Müslümanları gibi son zamanlarda ilerleme tarafına hareket ediyorlar. Mesela yirmi kişi falan çayhanede Müslümanları toplanmış görüp, "İrşad" gazetesini götürüp falan beyin yanında okutuyorlar. Ki şimdi onlar için Rusça'dan Müslüman (Türk) diline tercüme etsinler.

"Bazılarımız eğlencedeyken, birilerimiz uyanmaya ve dünyayı anlamaya çalışıyor."

— مشهدی کریم ، بو اوروس بر شی ایستیو ، آنا دیلنی تانمرام .
— قانمرسان : جواب ویر یوخدی ، اونسان سنه گلن خبر نه اولاجاق .....

— کربلا سیز علی ، دیمورم ، شاه انگلیس یادرش هنگ آنا سی آلسون ، گورمن تزس نه اولدی ؟
— دیمورام صیغه ایلیوب ...

Üstteki Karikatür

— Meşhedi Kerim, bu Rus bir şey istiyor ama dilini anlamıyorum.

— Anlamıyorsan cevap verme; ondan sana haber gelmiş olacak...

Alttaki Karikatür

— Kerbelayı Bey! Diyorum ki acaba İngiliz padişahının anası ölse, Rus padişahı taziyeye gider mi?

— Diyorum (sanıyorum) gitmez

Bu iki karikatür, sıradan insanların büyük siyasi ve sosyal değişimleri kendi pencerelerinden nasıl gördüğünü anlatır:

Üstteki Bölüm: Rus yönetimi altındaki halkın, yöneten sınıfın diline (Rusçaya) olan uzaklığını ve bu kopukluğun yarattığı iletişimsizliği esnaflar üzerinden hicveder.

Alttaki Bölüm: Dönemin iki büyük gücü olan İngiltere ve Rusya arasındaki diplomatik rekabetin, halkın arasında ne kadar saftirik ve absürt bir taziye/akrabalık merakıyla tartışıldığını göstererek toplumun siyasi algısını tiye alır.

Özetle; biri dil engelini, diğeri ise küresel siyasetin halktaki yansımasını alaycı bir dille eleştirir.

عبدالرحیم افندی

عالیجاه حاجی عبدالرحیم افندینگ هری پارهسنده «برهان ترقی» «حیات» و «ارشاد» ده یازیلان مقالهلی اوخودیق . ولاکن همین احوالات ، نوعاریای ، آدلی گورجی غازیته سنده بر اوزگه مضمونده یازیلوب .

مذکورغازیته ۱۴۱ مجی نومرهسنده یازیر :

«زمانی ، که حالا روس پادشاهی پاپوتیالیله دعوانی تازه باشلامشدی ، شماخی محکمهسنگ عضوی حاجی عبدالرحیم افندی اوز طرفندن عرب دیلنده شعر ایله بر مدحنامه انشا ایدوب امپراتور فخلای و امپراتریسا آدنه پتربورغه گوندرمشدی، چوخ چکمدی که بونگ عوضنده پادشاه طرفندن جناب قاضیزاده بر عدد قریل ساعت اوستنده پادشاهگ و عیالنگ صورتی نصب اولونمش گونسدهریلدی ، جناب افندیسه او هدیهنی یاد بود ایدوب او وقتدن بری هر ایشین ترک ایلیوب گنه جناب امپراطوردن بر باشقا هدیهیه نائل اولمالیدی اوتری بو نجه وقتلرده طمع دندانین گیجه و گوندوز تیز ایتمکه مشغول اولوب تدبیرلر و پالتیقلار توگورلر ایدی که آیا گنه نه ایش قایروم که پادشاه عالیدن دخیده آرتوجاق بر باشقا پادارقایه لایق اولام ، اودور که نجه هفته بولدان اقدم جناب افندی ۴۰ عدد پنجره مانند چورگ بشیروب هر بر چورهگون اوستنده بر جور طلسم مانند دعالر یازوب و بر نجه گلمهدن عبارت اولان قرآن آیهلریدن بر پارچه کاغذه یازوب روسجا و مسلمانجا ترجمهده هم ایلیوب بوچتیله امپراطورگ حضوریته ارسال ایدوب و بو معناده بر کاغذ یازوب گوندروب : «اوجا اولان وگته اوجادانده اوجادانده اوجادانده اوجا اولان امپراطور اعظم سلمهالله تعالیزه پوچط ایسله بر پاسلگه سفیر که اولا فرخ عدد خورده آیهایله یازیلمش چورگلردن و گنه بر پارچه کاغذه طلسم گوندردیم اوجا اولان جانبوزگ خدمتنه همین بو چورگدن فرخ گون هر صبح بر عدد پیرسوز و بو پارچه کاغذه اولان دعالی هر صبح فرخ دفعه ورد ولنگار او، حوا رسوز انشالله دخی او وقتده دوما طرفی معلوم اولار و اصلا دوما ترتیب ایتمگه میل ایتمزلر ودومانگ تمامی برهم اولار واوزوز (گهنه سیاهیته) قایم مقام اولارسوز انشالله.»

و بو بارهده امپراطور اعظم طرفندن حاجی عبدالرحیم افندیه بر رضامندلق تلغرامی گلدی و تلغرامده پولیسه واسطهسیله گلمشدر .»

ملا نصرالدین اوز طرفندن :

بولار هامیسی گیچندن سوگرا بو سوزلره اینانمالق ممکن دگل .

یاخشی ، توتاق که بز ایناندیق ، آیا گورگ شماخی جماعتی‌ده اینانارمی بو سوزلره؟ مگر حاجی عبدالرحیم افندی همان افندی دگل می که بر گون منبره چیخوب جماعته بیهوده وعظ ایدیردی، حتی من اوزمده اوراده وار ایدیم ، گون اورتادن اوچ ساعت گیچمشدی، چهارشنبه گونی ایدی، یاغیش ده ایستیوردی، یاغسون

عرض، حاجی افندی منبره چخوب باشلادی :

– ای اوضاقلریمی روس درسنه قویالار ، آیاق قولاقلارگزی ایشیدوگ سوگرا پشیمان اولارسگز ، پشیمانلیق‌ده فایده یاغیشلاماز ، ایشیدگ منم بو بر نجه سوزومی ، ای اوضاقلاریمی روس درسنه قویالار ! بیلگ ، که جهنم اولاجاق آخرنده سزگ مکافگروجهنمگ‌یدی طبقه‌سی وار: اولمجی جهنم، ایکمجی سعیره، اوچومجی سقر ، دوردومجی جحیم ، بشمجی لظی، آلتمجی حطمه، یدمجی هاویه، جهنمگ شرابی حمیم گرم وقطراندر و طعامی زقوم‌در ، حمیم گرم عبارتدر چرکدن ، یو حمیم گرم بیله شی‌در ، که اولدان دنیا اعلنگ سولارینه بر قدر مخلوط اولسه ، اونگ تعفنندن تمام اهل دنیا هلاک اولار ، جهنم‌ده بر دره وار که اونگ ایچینده یتمش من اژدر وار و هر ایوگ اژدرده یتمش من حیه وار و هر حیه‌لگ ایچینده یتمش من قارا ایلان وار و هر ایلانگ قارنده یتمش من زهر وار. بولدان علاوه جهنم‌ده فرخ زاویه وار و هر زاویه‌ده فرسخ من عقرب وار و هر عقربگ فرسخ من زهرلی نیشی وار .

خلاصه جهنمگ توصیفی حاجی عبدالرحیم افندی یتمش ایکی هفته‌لگ مدتنده بیان ایدوب حالا فورتارمیوب ، بو بارهده گاهیجه تسخیرآمیز صحبت ایتمگی وعد ایدیریگ .

ای آخوند ، ای درخت بی‌حاصل ،
اولما چوخدا تملقه مایل ،
لاجرم مرد عارف و کامل
نه نهد بر حیات دنیادل .

اوخادر یوخدی‌سوز که یویدا چنار ،
یندن اسلامه هیچ گورولمه‌دی بار ،
ای تهی دست رفته‌در بازار ،
ترسمت بر نیاوری دستار .
ای آخوند اولما دورت ایشه طالب ،
جهل و پسول و تملق و حجاب ،
گر یکی ژیلنجهار شد غالب
جان شیرین برآید از قالب .
قوی ریاسی یره گل ایتگن عار ،
نه چیخار پادشادن سنه کار ،
عاصیان از گناه توبه کنند
عارفان از عبادت استغفار .

ملا نصرالدین

آستارادن

جناب ملا نصرالدین ، عجب اولمهسون بر پاره پرلرده چوخ تکلیف شاق ایدیرسوز ، مثلا پیر خصوصنده . آگشی تازه جخان پیرلر قالسون برنده، نجه اولور فرخ ایلدن آلتمش ایلدن کشف کرامت گوستروب شهرت قازانان پیرلر بردن بره زوارسیز ، مجاورسیز و گیجه‌لر چراغسیز قالسون ؟ هیچ بو سوزلری، خدا نکرده ، نعوذ بالله، آغیزه آلوب دانشمق اولار ؟ خیالون بودور، آخوند ملا جعفر قلی بزیم کفریمزه فتوا ویره ، هانیکه بو شخص عالی همت مدتدور زحمت اورچکوب عمر صرف ایدوب موعظه و دلایلنن بر توعله خلقی جمعه گونلری پیره زیارته گیتمکلگه راغب ایدوب علی الخصوص عورتلر مخصوصا ملا جعفر قلیه مرید اولوبلر، بیله که جمعه آخشاملری عورتلر آقانون قولاقلرینه گیدوب وگیجه‌ده اوردهقالوللر . خوب ایلدی بز نجه دیه بیلیریگ، که ملا نصرالدین بیله یازوب، ویرمدن علاوه چورهگه باعث اولمق هیچ یاخشی دگل : مثلا سلمان روضه خوان هیچ اولمهسه هفته ده ایکی تومن پسول ، اون اون بش مانات چورهو حلوا کسب ایدیر، من که بیله یازیرسان ، بی‌چاره باغله نه‌داش سالسون ؟

« عابد »

قرابا غدن مکتوب

گیچن نمره‌دن مابعد

دوغریدن مرداملی - یگون علمه احکراه اولماقده و معلمه نجه دقت دولماقده حقی وارمیش مثلا معلم بیچاره اوشاقه زاداچه (حساب) ویروب که هر گاه بر سو قورتاسنون آلته قازان قویاسن و هر دقیقه‌ده اوگا یوز دانچی سو توکوله نیچه دقیقه‌دن سوگره او قاب دولار ؟ مرداملی بلک معلمون بو جور احمق سوالنه برک غضبناک اولوب و بیوروب: لیه لازمدر اوشاقه دامجنون حسابنی و دقیقه سنی سالماق ؟ هر گاه ایستورسن قازانون دولماقنی بیله‌سن گوزله اوزی دولسون ، اوشاقه وقتی بیهوده یره گیچیروب اونگ دامجسلی سالماق نه فایده ویرر ؟ بیله بیله سارساق مسئله‌لری اوشاقه دیمکده معلمون قصدی اونگ عقلنی ضایع ایلمکیمیش یوندن سوایده بد بخت معلم بر غریبه دولاشوق زاداچا ویریمش : بیله که هر گاه بیر وعده‌ده واقرالدن بیری

Harita

Abdurrahim Efendi

Yüksek makamlı Hacı Abdurrahim Efendi'nin hayatı ve "İrşad" gazetesinde yazılan makalesi hakkında okuduk. Lakin hemen bu olaylar "Noyeryani" adlı Gürcü gazetesinde bir başka üslupla yazılmış. Mezkûr gazetenin 141 numaralı sayısında yazıyor: "O zaman ki hâlâ Rus padişahı Japonya ile davasını tazelememişti, Şamahı Mahkemesi'nin azası Hacı Abdurrahim Efendi öz fıtratınca Arap dilinde şiir ile bir methiye inşa edip İmparator Nikola'ya hediye gönderdi. İmparator tarafından Cenap-ı Kadı'ya bir adet pırlanta saat hediye edildi... Abdurrahim Efendi o hediyeyi alıp övünürken, her işten çekilip günlerini pırlanta saatine bakarak geçirmeye başladı."

Astara'dan

Cenap Molla Nasreddin, ayıp olmasın ama bazı yerlerde çok teklifsiz şaka yapıyorsunuz. Mesela pırlanta saat hususunda... Akşam taze çıkan pirinç kalsın yerinde, nice olur ferah eden altmış yedi keşif ve keramet gösterip şöhret kazanan yerden yere vurasınız... Gece fener ışığı mı kalsın? Hiç bu sözler Allah'tan korkan, ağzı dualı birine yakışır mı? Efendimiz Molla Nasreddin, saat hakkında yazdığınız o sözleri görüp hayrete düştük; mesela Süleyman Ravza-i Cevan her hafta on beş tümen yol, on-on beş batman ceviz ve helva kazanırken siz böyle yazarsanız o biçare bağın hali ne olur?

Karabağ'dan Mektup

Geçen günlerde merdane bir öğretmene şikâyet edildi. Hatta öğretmen niye dikkat etmiyor diye suçlandı. Mesela öğretmen, biçare bir çocuğa matematik dersi verirken diyor ki: "Eğer her saniye su kazanın altına bir damla su akarsa ve her saniyede on parça su dökülürse, kaç dakikadan sonra kazan dolar?" Merdane bey, öğretmenin bu sorusuna şaşıp kalmış ve demiştir ki: "Öğretmen, bu ne sorudur? Her saniye su akıp saniyede on parça dökülürse o kazan dolmak bilmez, tam aksine boşalır!" Öğretmenin cevabı ise şu olmuş: "Merdane Bey, maksadım onun zihnini açmaktır, dolup dolmaması mühim değil."

چخا اویرسده بوز ویرسه اوزاق شهردن
بس هاراده اولار بر برینه رامت گلرلر ؟
ایشیدون باشگزه دونوم گورون مردانعلی نگون
هیچ تقصیری‌وار ؟ حقیقت اوشاق جسواب
ویرمکده عاجز قالوب اما گنه الله آگاسنه رحمت
ایله‌سون مردانعلی‌بك اونگ عوضنه معلمه جواب
ویروب‌که هاسی پولداش اوز منزلندن چیخانده
فایطولی اینی سوردرسه اوبرینی‌ایله فلان یرده
گوروشور یاپوخ اولدن برنجه ویرسه آتشفده .
ایله‌مردانعلی بك معلمون بیله سفاهتی گورنده
اولی در حال رد ایدوب و اوشاقی گوندروب
مکتبه ملاسلمانگ یانه چون بو ملا بیله لعوبایله
اوشاقگ قولاغی هرگز دولدورمز .

باغشلیون چوخ تفصیل ویردوك اما بر
حکمت‌ده عرض ایلیوب گاهدی تعلم ایده‌جکم
ایلورسگز چوخ آدملر ایله حساب ایلیورلرکه
دلیده راحتلك علمدن عبارتدر... آی بدبختلر
آی فقیرلر نه وقت اوبلاجقسگز. بر گوزیگزی
آچون فهم کیمی آدملر ایله حساب ایلیون!
من سیزه دنیانون استراحتی ایکی کلمه‌ده عرض
ایدیرم: گوزل‌لوخودلو بوز باشی تناول ایدندن صوگره
تشریف آپار حمامه (نه یك گرشمه دوکار)
دوبولجه پات و اوردان فایدنده عرقجینی
گوب جورابی چخاردوب آل الچکه . . . لارگهانی
گور دنیا لذتی نجه‌در .
برای دو قلیان گیام کباب
یکی نعد خوردن یکی نعد خواب
میرزا قوشوملی تبریزی

علم نجوم

احوال کار شهر جمادی اولال
حکمای ایرانیه‌گ علوم نجومدن چیخاردیغی معلوم
مالکن بیله معلوم اولور که بو آینده بر پاره پاریم
معلم‌لرگ خرم و خوشحال اولمه‌سی مرتبه
خوانلق بازاریگ کسادی اهل کسبه‌گ مساوی
صورنده باشامه‌سی . فقرانگ مفلس اولماسی
مأمورلرگ جالمره داغلماسی . ویرانلرگ خرابه
شکلنه دوشمه‌سی . بیمارلارگ پریشانلیق مر-
ضندن وفات ایتمه‌سی . بر پاره خلایقگ ایچنده
سرمازده‌لیك باش آغریسی بعض شهرلرده
ظهور ایده‌جك . ایران و خراسان سمتنده
یغله‌نگ و لب‌اینگ ارزان فراوان اولمه‌سی
آشکاردر سویوق وورمشلارگ ترله‌مسك ایله
عفا تایماسی معلوم اولور . اثنای طاپغه‌سنگ
سازنده‌یه لهوولعبه مشغول اولمازی . خصوصا
بو آینده قارشقالارگ چلای وطن اولمه‌سی
و اطفالارینی عمارتلرینی سو باسماسی .
معلوم اولور . بو یاردن ایران تقویمنده یازوز
دانفرده و میشه‌لرده قوش و حیوانات بووا
لارینگ تعبیراتی و بو آینگ آخرلرینده اهریغا
سمتنده زهرلی ایلانلارگ وقوعی . بو آینده
قشلاقلارگ ایستی اولماقی و قشلاقلاردان خلایقگ
داغلاره داغلماسی . بویوك ایرمق و چایلاردن
باغاگه کوگورولمه‌سی آرخسلاری و دهه‌لری
سیلگ برباد ایتمه‌سی کورسنور . خصوصاً بو
آینده ایلنر اوز صاحبلرینه ایدر حورمیه‌جقلر
بو آینده جماعتگ حمامه گتمکه حتا یاخینه یالیجوق
قویمقه رغبتی اولاجاق علاوه داغ گندلرینده
بعض شهرلرده خلایقگ قوچ سیاحلامق ایت
بوغوشدورمق ال قوشی اوچورتمق شکاره
گتمك کمی ایشلری قفلیس شهرنده قاره بایل
ساخلاماق کمی ایشلرده پیدا اولاجاق . اغتشاش
یمن و مصر حوالیسنده بادلاناجق . پادشاهلار
بربرلرینه سوال جواب ایده‌جك بوتی ایران
قویمی یازور[redacted] حماملرینده
دلاك شا گردلر[redacted] مراغه‌ده
دهل و دلبك چالارلرگ[redacted] ایرانگ
برپاره سرحدلر[redacted] ظهوری
و ایرانگ بر پار[redacted] اشیالرینی
عراده ایله یرشمك میدانه چخاچق بنا اطرافنده
سائللرگ اغتشاشی گرمانده قروینده تبریزده
شیخی اصولی مباحثه‌سی ظهور ایده‌جك
آربانك عمایانگ ترقیسی . تریاکیگ خلایقه نعمی
عراق عجم سمتنده خصوصاً آذربایجانده .
اهر سمتنده شبیه کردوتلارگ تعطیل ایتمه‌سی .
فراجه داق محاللده چوبوق باشی چاروق
باغمق ترقیسی . خلایقگ عمده احتیاجی اوراق
وکرتلیه اولاجقدر . مرند سمتنده درویشلیق
علمگ انتشاره باغلاسی مبتدی درویشلرگ
چوغالمسی .

«هردم خیال»

ایران خبرلری

طهران

میرزا انعت خان آفت الدواه بر ایلدنبری
دوچار اولدوقی سقفال چغارمه ناخوشلقدن
ناشی سلعالی الاطبادن سه بدیك حب التراش
دولسی‌ایله مداوا اولونمقه مجبور اولورایمده
گون گوندن ناخوشلقی آرتار حکیم باشی
یأس الاطبایه رجوع ایتدوکده علاج پزیر او
لمامقین قطعی صورنده سویلیور او سبدن
سرتیپ‌اؤل افتضاح السلطنه طرفندن عراقه فرمان
صادر اولور، عوضنه میرزا صباحخان آشوب
السلطنه تعیین اولونور .

—

مازندران

کندچی‌لر شورش ایدوب دولندن (آوتانومیا)
طلب ایدورلر ، بیله که بایالرینندن اولاره
چاتان ارلق حقوقلری غصب اولونلماسون، یعنی
داغلار چاللاقدده، آغاجلر کولکه‌سنده دیوارلر
دیبنده حیوان کمی یاشامالرینه کیمسه مانع اول-
لماسون انسان حکمی معیشت اینتگه مجبور
اولماسونلار .

قم

قم شهرنده دولتی و ملتی برمدرسهٔ اخلاص
آچیلوب . عمومی مجبوری ذکور و اناث
کلا وطراً گرك سابیلك درسین تحصیل اینه
سونلر و اگر زوّار اور خسواهشاری اینه
اولاره پول ویرمسه‌لر، بر ویرسه دال‌لارینه
یوگوروب پول ایسته‌مکده مبالغه اینه‌سونلر ،
و زوّار پول ویرمسه سنك یاران ایدوب
زواره اولمازین سوگوشلر دیسونلر .

اعلان

غریانیه کتابخانه سنده آثار عتیقه و نشریات
جدیده دن یازما و باسما ۴ ملیونه بالغ کتاب
موجود در . تازه کتابلارك بر نجه سنگ
اسماری : ۱ ــ « کربه موش » فرانسه دن
کوفی خطنه ترجمه . ــ ۲ ــ « تعلیمیه »
تازه آنا دیلنه ترجمه اولونمش بر فایده‌لی
اثر در . « ۳ » « ترجمه القلبان فی‌لغته
الایران » براغلیغی خطنده اینای وطنه
فایده‌لی بر مجموعه در . ۴ ــ « لقمة‌القراب »
خط شجر یازیله آچیق عنوانلی بر اثردر
۵ ــ « قهقهة المجالس » آچیق قره جمی
دلنده‌در . اپستیلره مجاناً گوندریلیر ۶ ــ
« تعلیم غیبت » جمله‌یه لازملی کتاب در
۷ ــ مشهور « ولایات سیاح و جهالین »
تابقچی غفار گ سیاحت نامه سی « کم صلا
خطنده در » . کتاب خانه نك عنوانی :
تبریزده هفت کیچل محله سنده ایکی طرفه
چکنده قلیچ سرباز سرتیپ شکلی چکیلش
قره رنگلی بر تابلی قاپی در .

مدیر و باش محرر : جلیل محمدقلی زاده

İran Haberleri

Tahran:

Mirza İnayet Han, afyon bağımlılığından dolayı sakalının dökülmesi hastalığına yakalanmış ve üç yıldır tedavi görmesine rağmen sakalları bir türlü çıkmamıştır. Bu durumdan dolayı hekimlerden ümidini kesince, çareyi her gün sakal yerine yüzüne boya sürmekte bulmuştur.

Tebriz:

Bu ay Tebriz'de ekmek ve et darlığı yaşanması ihtimali vardır. Tahran'dan gelen haberlere göre, İran kıyılarında çekirge istilası görülmüştür. Bu istilanın ekinlere ve meyvelere büyük zarar vermesi beklenmektedir. Ayrıca bu ay içinde halk arasında bazı bulaşıcı hastalıkların yayılmasından endişe edilmektedir.

İlanlar (Reklamlar)

"Garipler Kütüphanesi"nde satışa sunulan yeni kitaplar:
Taze Kitaplar: El yazması ve taş baskı 3 milyondan fazla kitap mevcuttur.
Terbiye: Yeni ana diline tercüme edilmiş çok faydalı bir eserdir.
Külliyat-ı Kalender: İnsanın ahlakını güzelleştiren faydalı bir mecmuadır.
Lokmetü'l-Garaib: Büyük bir hattat tarafından yazılmış açık ve anlaşılır bir kitaptır.
Kahvetü'l-Mecalis: İsteyenlere ücretsiz olarak gönderilecektir.

Astronomi (İlm-i Nücum)

Bu ayın genel durumu: İranlı astronomların öngörülerine göre, bu ay içinde havalar ısınacak ve halkın neşesi yerinde olacaktır. Ancak bazı bölgelerde fırtınaların çıkması ve ekinlere zarar vermesi ihtimali vardır. Hastalıklar konusunda halkın dikkatli olması, temizliğe ve gıdasına özen göstermesi tavsiye edilir. Bazı şehirlerde ticaretin durgunlaşması ve yoksulluğun artması söz konusu olabilir.

Mazandaran Haberleri

Mazandaran'da halkın durumu iyice zorlaşmıştır. Çiftçiler ağır vergiler altında ezilmektedir. Hayvan hastalıkları nedeniyle tarım işleri aksamış, halk yiyecek bulmakta zorlanmaya başlamıştır. Eğer hükümet tarafından acil yardım edilmezse durumun daha da kötüleşmesinden korkulmaktadır.

Editör ve Başyazar: Celil Mehmetzade

Ey edepsiz! Bu kadar insandan utanmıyorsan, bari Allah'tan utan!"

Karikatürde, yerde yemek yiyen bir grubun içinde, yemeğe çok kaba bir şekilde (neredeyse içine düşecek gibi) uzanan bir kişi eleştiriliyor. Kapıda duran Molla Nasreddin figürü, bu görgüsüzlüğü ve edep dışı davranışı izleyerek yukarıdaki sitem dolu sözü söylüyor. Görsel, o dönemdeki toplumsal nezaket kurallarını ve oburluğu hicvetmektedir

№14.

ملا نصر الدین

قیمتی ۱۲ قپك

۷ ایون

Цѣна 12 к.

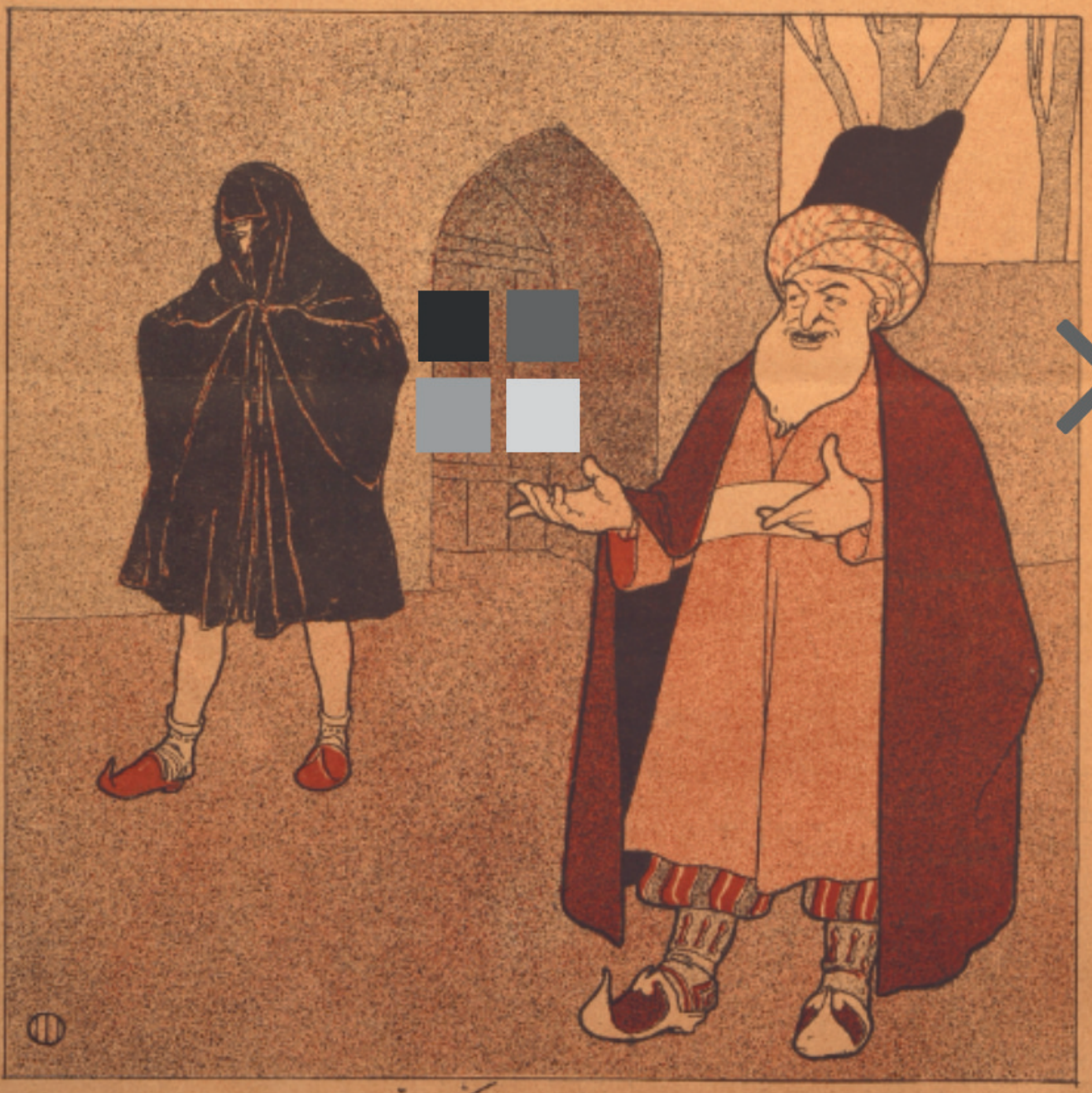

ایراندن بزه چاتان متاعك برقسی .

Molla Nasreddin
No. 14
7 Haziran
Fiyatı 12 Kapik
İran'dan bize ulaşan malların bir kısmı.

Dönemin toplumsal yapısını ve İran üzerinden gelen kültürel etkileri keskin bir mizahla eleştiren, halkı uyandırmayı amaçlayan tipik bir Molla Nasreddin hicvidir.

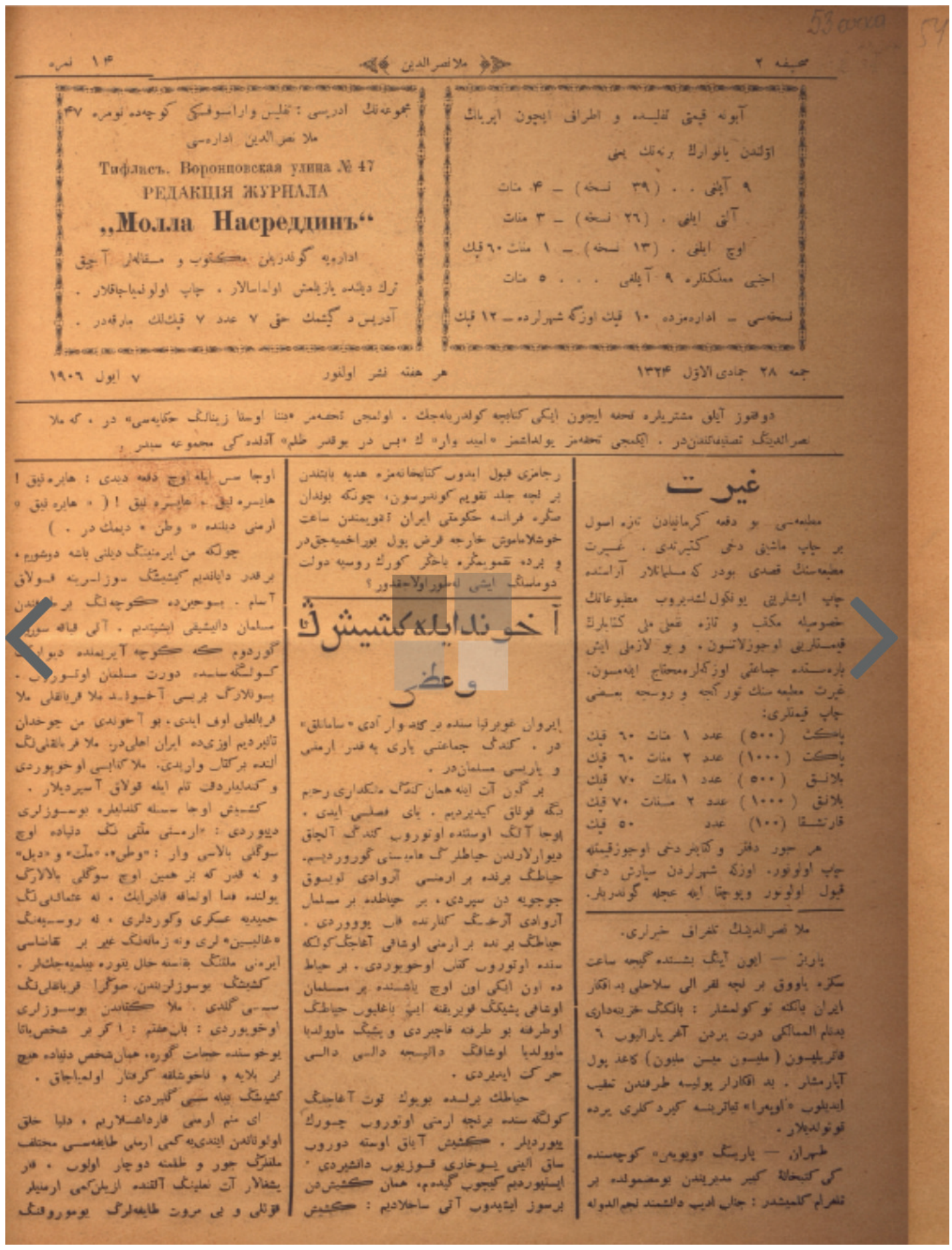

صحیفه ۲ — ملا نصرالدین — نمره ۱۴

آبونه قیمتی قفلیده و اطراف ایچون ایرباق اوزلدن پانوارك برنجك یمی

۹ آیلغی . . (۳۹ نسخه) ـ ۴ منات

آلتی ایلغی . (۲۶ نسخه) ـ ۳ منات

اوچ ایلغی . (۱۳ نسخه) ـ ۱ منات ۶۰ قپك

اجنبی مملکتلره ۹ آیلغی . . . ۵ منات

نسخه‌سی ـ اداره‌مزده ۱۰ قپك اوزگه شهرلرده ـ ۱۲ قپك

مجموعه‌نك ادرسی : تفلیس وارانسوفسکی کوچه‌ده نومره ۴۷ ملا نصرالدین اداره‌سی

Тифлисъ. Воронцовская улица № 47

РЕДАКЦІЯ ЖУРНАЛА

„Молла Насреддинъ“

اداره‌یه گوندریلن مکتوب و مقاله‌لر آچیق ترك دیلده یازیلمش اولماسالار . چاپ اولونمیاجاقلار . آدرس دگیشمك حق ۷ عدد ۷ قپكلك مارقه‌در .

جمه ۲۸ جمادی الاول ۱۳۲۴ — هر هفته نشر اولنور — ۷ ایول ۱۹۰۶

دوقوز آیلق مشتریلره تحفه ایچون ایکی کتابچه گوندریله‌جك . اولنجی تحفه‌مز «دنیا اوسنا زینالنگ حکایه‌سی» در . که ملا نصرالدینگ تصنیفاتندن‌در . ایکنجی تحفه‌مز یولداشمز «امید وار» نك «بس در بوقدر ظلم» آدلنده‌کی مجموعه سیدر .

غیرت

مطبعه‌مزی بو دفعه کرمانیادن تازه اصول بر چاپ ماشینی دخی کتیردی . غیرت مطبعه‌سنك قصدی بودر که مسلمانلار آراسنده چاپ ایشلرینی یونکول‌لشدیروب مطبوعاتك خصوصیله مکتب و تازه عمل ملی کتابلرك قیمتلرینی اوجوزلاتسون . و بو لازملی ایشی بارمسنده جماعتی اوزکلرمه محتاج ایتمسون. غیرت مطبعه‌سنك تورکجه و روسجه بعضی چاپ قیمتلری:

پاکت (۵۰۰) عدد ۱ منات ۶۰ قپك
پاکت (۱۰۰۰) عدد ۲ منات ۶۰ قپك
بلانق (۵۰۰) عدد ۱ منات ۷۰ قپك
بلانق (۱۰۰۰) عدد ۲ منات ۷۰ قپك
قارتشقا (۱۰۰) عدد ۵۰ قپك

هر جور دفتر و کتابر دخی اوجوزقیمتله چاپ اولونور. اوزکه شهرلردن سپارش دخی قبول اولونور ویوچتا ایله عجله گوندریلر.

ملا نصرالدینك تلغراف خبرلری.

پاریز — ایون آینگ بشنده گیجه ساعت سکزه یاووق بر نچه نفر الی سلاحلی بدافکار ایران بانکه تو کولمشلر : بانکنگ خزینه‌داری بدنام المماکلی درت یردن آغر یارالیوب ۶ فاتریلیون (ملیون میلیون) کاغد پول آپارمشلر . بد افکارلر پولیسه طرفندن تعقیب ایدیلوب «اوپمرا» تیاترینه کیرد کلری یرده قوتولدیلار .

طهران — پاریزنگ «ویویمن» کوچه‌سنده کی کتبخانهٔ کبیر مدیریندن تومصولده بر تلغرام گلمیشدر : جناب ادیب دانشمند نجم‌الدوله رجامزی قبول ایدوب کتابخانه‌مزه هدیه بایتدن بر نچه جلد تقویم کونشرسون، چونکه بولدان صکره فرانسه حکومتی ایران تقویمندن ساعت خوشلاماموش خارجه فرض پول بوراخمیه‌جق‌در و برده تقویمکره باخکز کورك روسیه دولت دوماسنك ایشی نه‌سور اولاجقدور؟

آخوندایله کشیش

وعظی

ایروان غوبرناسنده بر کاه‌وار آدی «سامانلق» در . کندگ جماعتی یاری یه قدر ارمنی و یاریسی مسلمان‌در .

بر گون آن اینه همان کندگ مکداری رحیم دگه قوناق گیدیردیم . پای فصلسی ایدی . اوجا آنگ اوسنده اوتوروب کندگ آلچاق دیوارلارندن حیاطلرگ هامیسنی گورور دیم. حیاطگ برنده بر ارمنی آروادی لویسوق جوجویه دن سپردی . بر حیاطده بر مسلمان آروادی آرخدگ کلارنده فاب یووردی . حیاطگ برنده بر ارمنی اوشاغی آغاجگ کولگه سنده اوتوروب کتاب اوخویوردی . بر حیاطده اون ایکی اون اوچ یاشنده بر مسلمان اوشاغی پشیکگ قویرغنه اینه یاغلیوب حیاطگ اوطرفنه بو طرفنه قاچیردی و پشیگ ماوولدیا ماوولدیا اوشاغگ دالیسجه دالسی دالسی حرکت ایدیردی .

حیاطگ برلسنده بویوك توت آغاجینگ کولگه سنده برنچه ارمنی اوتوروب چورك ییوردیلر . کشیش آیاق اوسته دوروب ساق الینی یوخاری قوزیوب دانشیردی . ایستیوردیم گیجوب گیدم، همان کشیش‌دن برسوز ایشیدوب آتی ساخلادیم : کشیش اوجا سس ایله اوچ دفعه دیدی : هایره‌نیق ! هایره‌نیق ! هایره‌نیق ! (« هایره‌نیق » ارمنی دیلنده « وطن » دیمك در .)

چونکه من ایرمنینگ دیلنی باشه دوشویم ، بر قدر دایاندیم گیشیشگ سوزلرینه قولاق آسدم . بوسوجن‌ده کوچه‌لگ برلرندن مسلمان دالیشیقی ایشیتدیم . آتی قباغه سوردم گوردوم که کوچه آیرینده دیوارگ کولگه‌سنده دورت مسلمان اوتوروب . بولارگ برینی آخوند ملا قربانقلی ملا قربالعلی اوف ایدی . بو آخوندی من چوخدان تانیردیم اوزی‌ده ایران اهلی‌در. ملا قربانقلی‌نگ النده بر کتاب واریدی. ملا کتابنی اوخویوردی و کندیلرندن تام ایله قولاق آسیردیلار .

کشیش اوجا سسله کندیلره بوسوزلری دیبوردی : «ارمنی ملتی نگ دنیاده اوچ سوگلی بالاسی وار : «وطن»، «ملت» و «دیل» و نه قدر که بز همین اوچ سوگلی بالالارگ یولنده فدا اولماقه قادرایك . نه عثمانلی‌نگ حمیدیه عسکری وگوردلری ، نه روسیه‌نگ «غالیسین»لری ونه زمانه‌نگ غیر بر تقاضای ایرمنی ملتنگ جانسه حال یتوره بیلمیه‌جك‌لر .

کشیشگ بوسوزلرندن، حوگرا قربانقلی‌نگ سینه‌سی گلدی . ملا کتابدن بوسوزلری اوخویوردی : بان‌ملتم : اگر بر شخص‌باتا یوخو سنده حیات گوره، همان‌شخص دنیاده هیچ بر بلایه و ناخوشلقه گرفتار اولمیاجاق .

کشیشگ بیله سنی گلیردی :

ای منم ارمنی قارداشلاریم ، دلیا خلق اولوتالدن ایندی‌یه کمی ارمنی طایفه‌سی مختلف ملتلرگ جور و ظلمنه دوچار اولوب ، قار یشقالار آت نعلینگ آلتنده ازیلن‌کمی ارمنیلر قوتلی و بی مروت طایفه‌لرگ یومورو قنگ

Sayfa 2
Molla Nasreddin
Cuma 28 Cemaziyelevvel 1324 | 7 Haziran 1906
Abone Kıymeti Tiflis ve Etrafı İçin:
9 aylık (39 nüsha) — 4 Manat
6 aylık (26 nüsha) — 3 Manat
3 aylık (13 nüsha) — 1 Manat 60 Kapik
Yabancı Memleketlere 9 aylık — 5 Manat
Tek Nüsha: İdaremizde 10 Kapik, Başka Şehirlerde 12 Kapik.
Mecmuanın Adresi: Tiflis, Vorontsovski Caddesi, Numara 47. Molla Nasreddin İdaresi.

Gayret

Matbaamız bu defa Almanya'dan taze usul bir baskı makinesi dahi getirmiştir. Gayret Matbaası'nın maksadı budur ki Müslümanlar arasında baskı işlerini kolaylaştırıp taze basılan kitapların fiyatını ucuzlatsın.

Molla Nasreddin Telgraf Haberleri

Varşova: Ayın beşinde gece saat sekiz buçukta eli silahlı on bir nefer devlet bankasına girip dört trilyon kağıt para almışlar.

Tahran: Paris kütüphane müdüründen bir telgraf gelmiştir.

Ahund ile Keşişin Vaazı

İrivan (Erivan) civarında bir köy var, adı Samanlıktır. Kendi cemaati yarıya kadar Ermeni ve yarısı Müslümandır. Bir gün atın gemini çekip o köye konuk geldim. Keşiş bir tarafta oturup cemaate vaaz ediyordu. Diyordu ki: "Vatan, millet ve dil; ne kadar ki biz hayattayız bunları korumalıyız." Sonra Müslüman ahundun yanına gittim. Elinde bir kitap vardı. Molla kitabı açıp buyurdu: "Ey benim mümin kardeşlerim, dünya halkı birbirine yabancıdır, her kim dünyaya gönül verirse hüsrana uğrar..."

آلتنده یاتمالی اولوبلار . بوقیله بیله ارمنی اولوم حالنده جان ویره گه دیوب « وطن ، وطن ، ملت ، هایرهایق ، ای منم قارداشلاریم ، نه قدر که ملت ، دین و وطن یولنده فدا اولمامیزه بر قدر ایلک ، جمیع دنیانگ طایفه لری متفق اولوب بزیم اوستمیزه هجوم گتورمار ، بر گنه اولارگ قالمدی دایانوب دیفنزی و وطنمزی محافظت ایده بیله جک ایلک ، یاشاسون وطن یولنده فدا اولان ارمنی ملتی ، یاشاسون ملت اوغرینده شهید اولان قارداشلار ، «هیئسی» «هیئسی» هایرهایق!

ملا قربانعلی گندیلرده دیوردی : آغاجگ آلتنده ، سویگ قراقه بول ایتمك ناحقدن دگل ، چونکه همراه ، اجله ، شیاطین انسانه ضرر یتورمز ، چهار شنبه ، شنبه و تك گونلی قیرسقانه و حمامه گیتمك اولماز ، چونکه بو گونلرده اجنه و دیولر قیرسقانه و حمامه جمع اولوب قولاقلی ایدمزلر وهمین گونلر بولارگ پایرامی در ، انسانی گورسه لر ضرر یتورمزلر . اگر برگنگ بیله بر فضا یا گنه ، دورمیوب گلسون منویانمه وقت ایکی دگ «هفت حصار» دعاسی یازیم».

بو سوزلری ایشیدوب آنی سوردوم مسلمانارگ یا و اورومی ملا قربانعلی یه اونوب دیدیم :

ای عارفان عصاری بالا مردانه اوتالمسا
هر لحظه ده اول ساکن چایخانه اوتالما

چخسا ایشیگه سیل دونا کر دامنه داغی
ایچ چایوی چك قربا کیوی بوبریوی قاغی
پاتوندا اوتورموشلار اگر اولسالا قاغی
ویر لوسنی اولارمه مسئله اوتالمسا

آخشامه تك اول کوشهٔ حمامده ساکن
درناقلرسوه باغلا حتا سنقله لا کن
آلمالی سالار روقه بو خیرالا ماکن
اوندان صگره چیخ سنقله ووریشانه اوتالمه

صبح اولیاق ایاقه دور اوتور ایسیجه کونده
پاتقلاریوون بتلریی قیر کوز اوگنده
ویر اوزاله سنه اولماسا گر فرصت اوزنده
کیمی پاتقریوی سیر قیل هریانه اوتالما

بوز زحمت ایله قونشولارگ علمی تاپاقدا
سن عالم اولورسان کیمدوب آسوده یاتاقدا

من عیش قیل اولارتوزا تویرانه باتاقدا
کیت یار و رفیقیله گلستانه اوتالمسا

جمله ایشی آن بایره تاپ یر سوئی قالیان
آغیزلی آگر قویماسا اول عازم ایران
ایرالما اولور تنبا کو تریا کیله ارزان
لنك اولسا کوتور رختوی ایرانه اوتالمه

بر سوز دیمگه وگریوی دوت گله ماندون
بر سوزنه جفاگزی ایدیم دهرده ممنون
درویش آقا بالائی تاپوب آنکلی افسون
اوندان صوگره می رور سوئی قالیانه اوتالما

برده ایدرم من سگسا بر بیله وصیت
ایرانده جهد ایت اوزیوه تاپ گله حدمت
فوت ایلدمه بیل فرصتی هر لحظه غنیمت
اول صندیقه زوار چلو خاله اوتالمسا

لنك اولسا اگر باشوه اول قعهٔ تبریز
چونکه اورا بر شیریمتی پر درد غم انگیز
کیت خویدا [redacted] اوتالمسا
جنج قلمه

وار یختی جیبا[redacted]
بر پاره عجایب ا[redacted]
هرنه اوره کین ایلمه درحال اولی پیدا
بر آز قالیوب اول آدم درخانه اوتالمسا

سوز مختصر اول بر نچه ایل ساکن ایران
آل بر لقب فاخره دوت رتبهٔ اعیان
فردانی اولوسان گیتمه سن آخرده پشیمان
بسوخ فایده آخرکی پشیمانه اوتالمسا

بر قدری قالیوب همت ایله جمع ایله دولت
اوندان صگره قیل بر دفعه گجمانه سیاحت
خوار ایچره گزوین کورمه سه ایلله طبابت
بند اولما بو اوضاع پریشانه اوتالمسا

ویر هوشیاری ملا نصرالدینه امالدر
بو فرصتی فوت ایله مك البته یمالدر
هر کس بو نصیحتلری درك ایلدی خالدر
بر شهرده باخ مین ایکی بوز خانه اوتالما»

لاعلاجی

باکو لك

اطراف خبرلری

مشقطع — قصبه سنده آلتی مینه یاقوق مسلمان ساکن در. تکلف آز اولدقه کوره ایکی دن دورت اصول جدید مکتبی و بر عمارتیه و بر صنعت مکتبی کشاد ایلمگه قرار قویدیلار . قراءت خانه لرده ترقی ایلمکده دور : هرجور غزته ، مجموعه ، کتابلر موجودور ، کند اهالی کمال شوقیله غزته اوخوماغه کلیرلر وسوائی آیروجه غزته آلانلرده چوقدور ، مثلا «حیات» «ارشاد» کونده هر سکزین یوز اللی یه کمی سالیلور» . اوگه قالدی ملا عمولتور غزته سکزین کیچی هفته دورت مین نسخه یه کمی ساتلدی ، هر چند کیچی هفته ملا عمو مجموعه سنده مشقطع یازمسنده افترا یازمشدی ، کویا اوغرو تق آنون و اینگون قیمتی فلان قدر در» آنجاق بز اونی تکذیب ایدوروك که بزیم گندده بیله شیی اولمیوب و انشالله اولمازده .

قمله — فریمسنگ جماعتی بوگونلرده بیوك صلح عقدایلدیلر که یونمان صگره بربرلریی اولدورمیولر ، همین یوصلح مجلسنده یوزه یاوق علمالرمزدن واریدی ، الله یولرماجر جزیل کرامت بیورسون

رامانا — گندده ایکی شعر جوان مسلمان دولتلوریتون همتیله ایکی یوز اوشاغه یترلك براصول جدیدمکتبی کشاد اولندی

صابونچی — صابونچی بتلاری و دولتلوری خرجلرینده برآز قناعت ایلیوب بر (مسلمان ملت کمپانیه) سی آچمغه قرار قویدولار .

بالاخانی — مکتبیتون دولتلو مسلمانلاری (ایکمجی مسلمان ملت قومپانیه) سی آچدیلر . ثوکون ساعت خوش اولسانلا کوره اون سکز برده ملت بوروقی فارمافیه بنا قویدلار .

زاپرات — دولتن آخشام ساعت اون رادهلریندهٔ زاپرات مسلمانلاریتون ملت شرکت قومپانیاسی تون بورو فلاریته یاقین دوشدی ، ایکرمی بش ملت معدنی بوروقی بالدی و بر فاچ عمارت ، ضرر نامعلوم دور .

سوراخانی — بورانون اوچمجی روس مسلمان مکتب تون اوشاقلاریندن یاکوشهریندهٔ اولان فنلاندیه داخل اولمامدان اونری التریش اوشاق امتحان ویردی .

«ماضی قازانی»

Etraf Haberleri

Müşfik: Kasabada altı bin kadar Müslüman yaşamaktadır. Mektep az olduğundan, bir adet yeni usul mektep ve bir sanayi mektebi açılmasına karar verildi. Kıraathanelerde ilerleme işleri konuşuluyor; her gün gazete ve mecmualar okunuyor. Bazı gazetelerde "filan yer yandı" gibi asılsız haberler çıksa da bunlar doğru değildir.

Ramana: Kasabada iki genç Müslüman delikanlının çabasıyla, iki yüz çocuğun eğitim göreceği yeni usul bir mektep açıldı.

Sabuncu: Sabuncu'daki Müslüman beyleri ve ileri gelenleri, hayır işleri için bir cemiyet kurup bir kütüphane açmaya karar verdiler.

Balahanı: Müslüman petrol şirketi açıldı. Bugün saat on sularında petrol kuyusu kazma işlemlerine başlandı.

Zabrat: Dün akşam saat on sularında, Müslümanlara ait petrol şirketinin borularında yangın çıktı. Yirmi beş bin "put" (ağırlık birimi) petrol yandı ve birkaç bina hasar gördü.

Surahanı: Buradaki Rus-Müslüman mektebi öğrencilerinden elli çocuk sınavlarını başarıyla verdi.

Etraf Haberleri

Müşfik: Kasabada altı bin kadar Müslüman sakin vardır. Mektep az olduğundan, yeni usulde bir mektep ve bir sanat mektebi açılmasına karar verdiler. Kıraathanelerde ilerleme işleri konuşuluyor; her gün gazete ve mecmualar okunuyor. Bazı gazetelerde "filan yer yandı" gibi asılsız haberler çıksa da bunlar doğru değildir.

Ramana: Kasabada iki genç Müslüman delikanlının çabasıyla, iki yüz çocuğun eğitim göreceği yeni usul bir mektep açıldı.

Sabuncu: Sabuncu'daki Müslüman beyleri ve ileri gelenleri, hayır işleri için bir cemiyet kurup bir kütüphane açmaya karar verdiler.

Balahanı: Müslüman petrol şirketi açıldı. Bugün saat on sularında petrol kuyusu kazma işlemlerine başlandı.

Zabrat: Dün akşam saat on sularında, Müslümanlara ait petrol şirketinin borularında yangın çıktı. Yirmi beş bin "put" petrol yandı ve birkaç bina hasar gördü.

Surahanı: Buradaki Rus-Müslüman mektebi öğrencilerinden elli çocuk sınavlarını başarıyla verdi.

Sağ Sütun

Pamuk altında olanlar, böyle yaya Ermeni olup halden can vere vere, yine de "Vatan, Vatan" diyerek bağırıyorlar. Ey benim kardeşlerim, ne kadar ki millet, din ve vatan yolunda feda olmasak bir keder olmaz. Cümle dünyanın toplulukları birleşip üzerimize hücum ediyorlar. Biz de onları kıyafetinden tanıyoruz, dillerini ve vatanlarını korumaktan aciziz. Lakin yaşasın vatan yolunda feda olan Ermeni milleti, üzerimizde şehit olan kardeşler. Boş laflarla kendilerine diyorlardı: Alçaklığın altında, soğuk kış gününde böyle köpek gibi yatmak talih değil. Çoluk çocuk, cinler, şeytanlar insana zarar verirler. Çarşamba, Cumartesi ve Pazar fırsattır ve hamama gitmek olmaz. Çünkü bu günlerde cinler ve devler mezarlıkta ve hamamda toplanıp konaklık ederler ve hemen gördükleri kişilere zarar verirler. Eğer bir kimse böyle bir kazaya gelse, durmasın gelsin Molla Nasreddin'e vakit varken ona koruyucu dua yazayım.

Orta Sütun

Ben ayyaş filan olanlar gereçler ile yanımda git, arkadaşınla Gülistan'da oynaş. Cümle işi o bayıra atıp bir sulu nargile ağızları eğer koymasa o kararlı İran. İran elması olunca tütün tiryakisi ile ucuzdur; lakin olmasa götür rıhtımı İran'a oynaş.

Bir söz demeye ve kırıntı dökülmeye aşağıda, bir sözle cellatları dünyadan memnun ederdim. Derviş Ağa yüksek yeri yakıp atan afyonundan sonra mı bir sulu nargile oynaş. Bir de sana şöyle vasiyet ederim; İran'da çaba göster, ucuz bul hizmet çiçeğini. Kaçırmadan bil fırsatı her an ganimet; o sadıkla eğlence haline oynaş.

Tebriz olsa eğer başvekil, o bir bahçe Tebriz; çünkü işlere bir tatlılıkla anlık gam verici. Git haydi safadan çekelim bir dahi veda; çık kaleye oynaş. Var yakışanı siyah, bir parça acayip; her ne olursa olsun derhal ortaya çıkınca, biraz kalıp o adam dert evinde oynaş.

Sözün özü, ey İran'da sakin olanlar; bir övünç lakabı al, devlet rütbesiyle isyan et. Yarın olursan gitme sen sonunda pişman; boş fayda sonradan pişmanlıkla oynaş. Bir kederi kalıp gayret eyle ey devletliler; olmadıktan sonra mümkün bir defa geçende seyahat. Havuz içinde gözün görmese eyle tabiat; bağlı olma bu perişan vaziyetlerle oynaş.

Aklını Molla Nasreddin'e emanet et; bu fırsatı kaybetme elbet, yoksa yine can sıkıntısı. Herkes bu nasihatleri kavradı; bir şehirde bak bin iki yüz hane oynaş.

Üstteki Metin:
"Bu karhanede (atölyede/fabrikada) kasabı bizzat kendim açtım."
Alttaki Metin:
"Bu çarkıfelek ebedi olarak tersine döner; uzun düşünceler şimdi insanı dert sahibi eder."
(Parantez içindeki yer ismi):
"Bakü"

Karikatür, halkın hem dış güçler (kırbaçlı asker) hem de kendi içindeki iş birlikçiler veya cehalet yüzünden nasıl bir "kendi kendini yok etme" döngüsüne girdiğini anlatır. "Çarkın ters dönmesi" ifadesiyle, adaletin yerini zulmün aldığına ve talihin halkın aleyhine işlediğine vurgu yapılır.

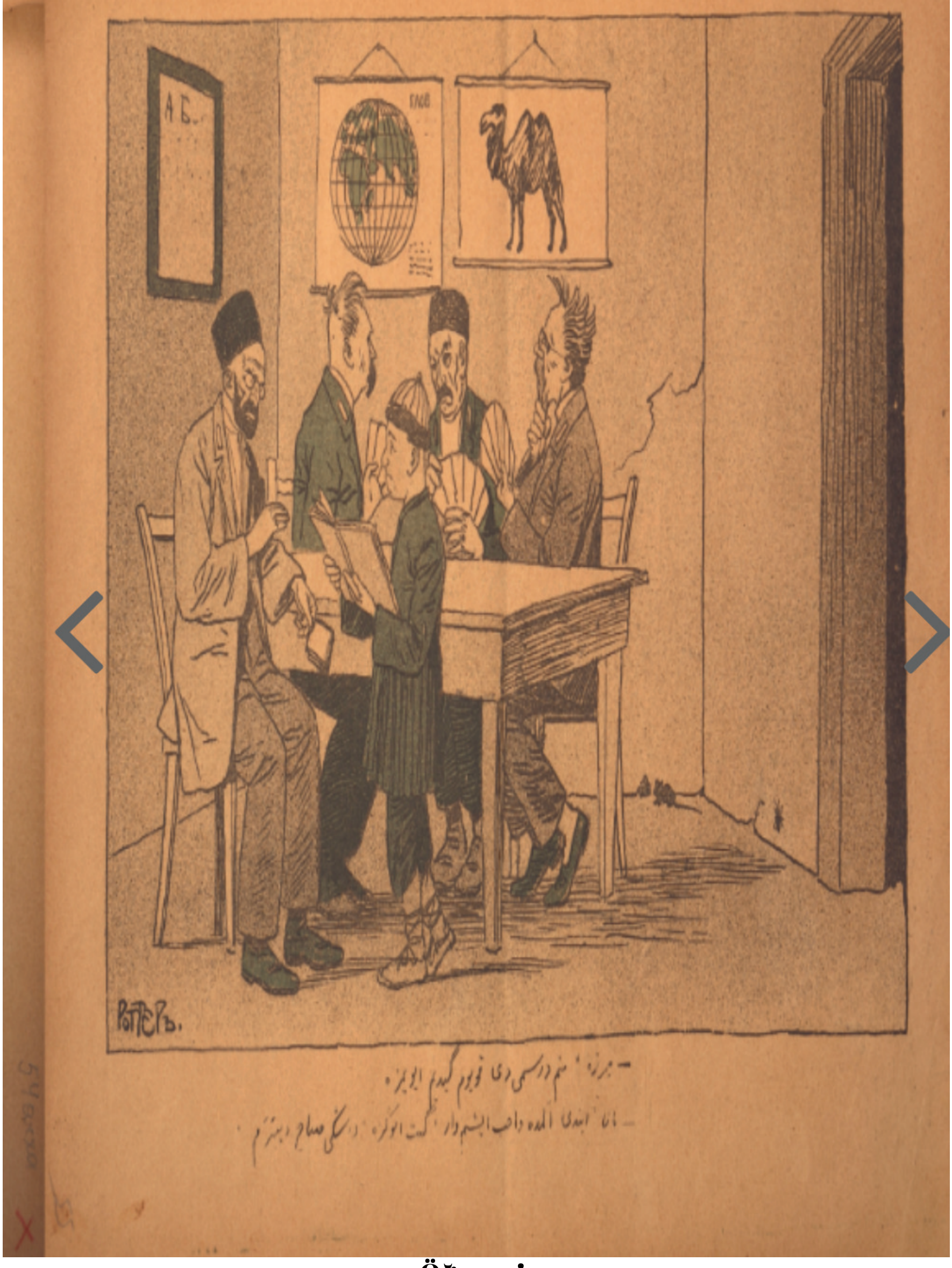

Öğrenci:
"Mirza! Ben dersimi verip evimize gideyim."
Öğretmen (Mirza):
"Aman, şimdi elimde çok önemli bir işim var; git sonra gel, dersini sabah yaparız."

Bu karikatür, eğitimcilerin görevlerini ihmal ederek kişisel keyiflerine öncelik vermesini sert bir dille eleştirir:
Vurdumduymazlık: Bir okul ortamında öğretmenlerin, ders bekleyen öğrenciyle ilgilenmek yerine hararetle kağıt oynaması, eğitimin ne kadar ciddiyetsiz bir hâle getirildiğini gösterir.

İroni: Öğretmenin oyun oynamayı "vacip iş" (çok önemli/şart görev) olarak adlandırması, toplumdaki ahlaki ve mesleki yozlaşmaya dikkat çeker.

İhmal Edilmişlik: Duvardaki harita ve tablolar mekanın bir okul olduğunu simgelerken, yerdeki fareler ve dökülen duvarlar eğitimin hem maddi hem de manevi olarak çökmüş durumda olduğunu anlatır.
Çocuk ve Gelecek: Elinde kitabıyla bekleyen hevesli öğrenci, gelişmek isteyen halkı; onu başından savan figürler ise halkın ilerlemesine engel olan kayıtsız aydın ve din adamı sınıfını temsil eder.

باکو فعله‌لرینه

بو چرخ فلك ترسنه دوران ایدر ایمدی
فعله‌ده اوزون داخل انسان ایدر ایمدی

—

اولماز بو که هر امره دخالت ایده فعله
دولتلو اولان یرده جسارت ایده فعله
آسوده نفس چکمگه حسات ایده فعله
یا اینکه حقوق اوسته عداوت ایده فعله
بو چرخ فلك ترسنه دوران ایدیر ایمدی
فعله‌ده اوزون داخل انسان ایدر ایمدی

—

فعله ! منه بر سویله ندن حرمتگ اولسون
آخر نه سب سوز دیمگه قدرتگ اولسون ؟
ال چك بالا، دولتلیلره خدمتگ اولسون.
آز چوخ منه ویردیکلرنه منتگ اولسون
بو چرخ فلك ترسنه دوران ایدر ایمدی
فعله‌ده اوزون داخل انسان ایدر ایمدی .

—

دولتلو ! امانسز اوزگی سالما بلایه.
فعله سوزی حق اولسه‌ده باخما اوصدایه.
چون ویرمه نفس چکمگه هرگز فقرایه.
اوز شانگی یوخ ایله‌مه عربی سرویایه
بو چرخ فلك ترسنه دوران ایدر ایمدی
فعله‌ده اوزون داخل انسان ایدر ایمدی .

—

آلدانمه قدرتگ اولماز عقلی دکاسی
چون یوخدر آنگ سن‌کمی پاکیزه لباسی
یوق ثروتی یوق دولتی یوق شانی عباسی
وار کیمه چوخاسی دخی برتکجه قیاسی
بو چرخ فلك ترسنه دوران ایدر ایمدی
فعله‌ده اوزون داخل انسان ایدر ایمدی .

—

ایسترسن اگر اولمقه آسوده جهاندا
تا اولمیاسن عمرده آلوده جهاندا
فعله یوزنه باخما بو بیهوده جهاندا
اوز فکرگی چك اول دخی فرسوده جهاندا
بو چرخ فلك ترسنه دوران ایدر ایمدی
فعله‌ده اوزون داخل انسان ایدر ایمدی .

—

گور ملتوگ دردلی آختارما دوانی .
ال چکمه یقینگ باغله‌مه کسمه صدانی .
زنهار قویوب دهرده بر خیر بنانی .
یاد ایله‌مه شاد ایله‌مه ملت قهرمانی .
بو چرخ فلك ترسنه دوران ایدر ایمدی
فعله‌ده اوزون داخل انسان ایدر ایمدی .

قافقاز خبرلری

اوردوباد

شهر بیزگ آقیزنی قانقرولیری لیبدیسقی جنابلاری قوللوقدان آسقسقاء ویروب خویلقد قابق منصبنه گیرمك ایستیور، بیله که آیگ اون سگریتده صبح ساعت بشده نوشیدن لوتری پوچتا قانطورینه گیروب استوروج جعفر نام بر مسلمانی بوشورمش. سسنه قراوول سالدانلار گلوب آلوب بوراخورلر .

—

گنجه .

آملا نصرالدین ! بیله که گوریرم سنده چوخ ایشلر وار در . سنگ ایگدن هر ایش گلیر . دیسن که یوخ ! من ایدامیاجاقلم . من بیلدیگمی بیلیرم ؛ هیچ وقت بیلمدیگمی یازمسه ویرمه‌جگم . سن کاشف مشکلاتسن . اوزیگده چیخوبسن میدانه بویوله چالیشیرسن . ایمدی بزیمده برمشکلمز وار . کلمسه اولیده حل ایدهسن : مشکلمز بودر :

ارشادگ [redacted] یازنده هاتف امضالی برمقاله [redacted] روحانی سینگ ایل‌لیك [redacted] یازنده سویسله یوردی . مقا[redacted] اوخویانلارده معلومدر . دوشونمگه [redacted] جگم . هرنه ایسه مقاله مکتبگ معلملرینه خوش گلمدی . اونه‌جوان رد یازماق ایسته‌دیلر . اما یازه‌مادیلار . . . نه قایرسونلار . گچیشلری قیناماق اولماز . آدم یازمیانده یازارمیاز . گوج که دگل . هر گچیمه یوز دوتدیلارسه‌ده کیمسه جوان یازمانه راضی اولمادی . ایمدی معلملر قرار قویوبلار . که هرکس اومقاله‌یه برجسواب یازسا ، اونه هر بسریسی بر عباسی ویرسون .

ایمدی گلسنه اول الهگ رضاسینی و ایکنجی مانگ لقمه‌لی ملاحظه ایدوب . اومقاله‌یه برجواب یازاسن . چالم لمه‌یچون یازمیاسن . گچیشلر برعباسی پول ویرمیرلر و بوندن علاوه یگه مکتب روحانیلك معلملرینی مشکلده قویماق اولماز . ایشدی اوزگ یازملسان لامحاله اوراسینی گوستر گورك . که مقاله‌یه جسوابی نیجه یازماق اولار . غرض الله خاطری ایچون بیچاره لنری مشکلدن قورتار .

جوعاللاغی

—

گنجه‌ده کتابفروشدن

ای ملاالنصرالدین . کشی بس دگل بوقدر مردم آزارلیق؟ آی کشی سن منم بازاریمی کساد ایلیبوبسن : اوچ آیدر که منده اولان کتابلر هیچ ساتیلمور . قیافدن ماغل یاخشی ساتوردوم . ایمدی برنچه جلد کتاب وار . مگا جریمه اولوبدر : جامع‌الدعوات ۵۰۰ جلد، تعبیرخواب ۳۰۰ جلد ، گلشن‌نامه ۲۷۰ جلد ، فرح سؤال ۱۲۰۰ جلد . اگر بونلارگ پولینی گوندردگ خوب . گوندرمه‌سن گیدرم مراغه‌دن ملا شکورگ فالاقاسینی گتورم تفلیسده سنگ آیافلارگی فالاقایه قویسوب اوقدر دوگرم که اولرسن . بسدر بوقدر مردم آزالق

مشهدی کربلای حاجی طمعکار کتابفروش تبریزی.

عبرت

موثوق خبرلره گوره، بر شخص وفات ایدوب. منکرین گلوب قبرده اونیله سؤال ایتسون . او بیچاره‌لی تلمیوب فرشته دلیله سؤال ایدوب. بیله که جواب ویره‌تلمیوب . بر نچه اودلی گورز بو شخصه ویروبلر . همان شخص علمای بلده‌دن حاجی گلمحمد آخوندون یوخوسنه گلوب بو قضیلی نقل ایدوب . که بو گون لربله منکرین‌نگزلری تالمیور. اودور. که چوخ تا گیدا بو شهرده بر کارخانه بنا ایتدیلر . که وفات ایده‌لسه و عمامه‌یه لازم اولان آی توخونسون .

صحبت

ایکی خالا اوغلانلاری حسن و جبرائیل

حسن — سلام علیکم جبرائیل خالا اوغلی، نه وقت گلوبسن، کیفینگ یاخشیدی، جبرائیل

— اوجین بلاغداریم وبچه‌را بریخال عاسان

— نیچه، هانسی بیچارا یخیلدی.

جبرائیل-بو ...خ من دیرم یعنی دونن گلدوم

— آخرسن دیدیگ بر بیچارا یخلدی .

جبرائیل — یوخ چونکه سن اوروس دیلینده دیندوم سن باشه دوشمه‌دیگ .

حسن — یاخشی سن هاموسی بر ایلدی گیدوبسن ، اوروس دیلنی نه تیز اور گندیگ؟

جبرائیل — یه، اوروس دیلنی اورگنمگه لازمدر چوخسی بر آی ، نه اینکه بر ایل. بشرطیکه مسلمانچه دانیشماغی عیب بیله سن .

Bakü İşçilerine

Bu çarkıfelek ebedi olarak tersine döner,
Düşünce uzun zaman insanı dert sahibi eder.
Olmaz mı ki her emre müdahale etse işçi?
Dayanıklı olan yerde cesaret etse işçi?
Rahat nefes çekmeye hasret etse işçi?
Ya hak hukuk üstünde adalet etse işçi?
Bu çarkıfelek ebedi olarak tersine döner,
Düşünce uzun zaman insanı dert sahibi eder.
Dedi: "Aman, özünü (kendini) salma belaya,
Doğru sözün hakkı olsa da bakma o sevdaya.
Yol verme nefse, cenge girme her fakirle,
Öyle san ki borç eylemişsin Arapçayı Süryaniye."
Bu çarkıfelek ebedi olarak tersine döner,
Düşünce uzun zaman insanı dert sahibi eder.

Kafkas Haberleri

Ordubad: Şehrimiz ağaları unvan ve rütbe peşinde koşuyorlar. Bazıları sabah saat beşte uyanıp posta kutularını kontrol ediyor. Bazı Müslümanlar ise vakitlerini sadece birbirlerini izleyerek, dedikodu yaparak geçiriyorlar.

Gence: Ey Molla Nasreddin! Gence'de çok işler var. Senin yazdıklarını okuyup tartışıyorlar. "Sen kâşif misin, her şeyi nereden biliyorsun?" diye soruyorlar. Burada bir makale yayınlandı, öğretmenler hiç memnun kalmadı. Kimse cevap yazmaya cesaret edemedi, hepsi kaçıp saklanıyor. Şimdi öğretmenler öyle korkuyorlar ki her biri bir bahane bulup görevden kaçıyor.

Gence'de Kitap Satışı

Ey Molla Nasreddin! İnsanlık azaldı mı? Üç aydır kitap pazarındayım, kimse kitap almıyor. Eskiden cilt cilt satardım; şimdi ise şu kitaplar elimde kaldı:

Camiü'd-Deavat (Dualar Kitabı): 500 cilt
Tabirname (Rüya Tabirleri): 300 cilt
Gülistan: 270 cilt
Kırk Sual: 1100 cilt

Bunların hiçbirine müşteri çıkmıyor. İnsanlar artık okumakla ilgilenmiyor.

İbret

Mevcut haberlere göre bir şahıs vefat etmiş. Münker ve Nekir (sorgu melekleri) gelip kabirde ona soru sormuşlar. Bu adam melekleri tanımayıp onlara dünyadaki gibi kaba cevaplar vermiş. Bilmiyor ki orası ahirettir ve dünya işleri orada geçmez. Bu dünyada ilim almayan, cahil kalan kişinin sonu budur. Bu durum herkese bir ibret olmalıdır.

Sohbet

Hasan: Selamün aleyküm Cebrail halaoğlu, ne vakittir gelmiyorsun, keyfin nasıl?
Cebrail: Ah Hasan, sorma... Bizim bu yoksulluğumuz, bu perişan halimiz bitmiyor.
Hasan: Ne oldu, yine mi para sıkıntısı var?
Cebrail: Yok, mesele sadece para değil. Şimdi herkes Rusça öğrenmek, Avrupa gibi giyinmek peşinde. Kendi dilini, edebini ve Müslümanlığını unutanlar var. Kendi kimliğinden utanan insanları gördükçe üzülüyorum.
Hasan: Haklısın Cebrail, ama insan her şeyden önce kendi dilini ve aslını bilmeli. Başka dilleri öğrense bile kendi özünü unutmamalıdır.

دونن اداره‌مزه بر کورجی اوشاقی بر پارچه کاغذ گتوردی . کاغذ گ یازیسی مسلمان خطی ایدی سوروشدیلر ، هاردان بو کاغذ سگا یازشوب ، جواب ویردی که بر ملا کوچه ایله گیدن وقت همین کاغذ اونگ جیبدن دوشدی . کاغذده همین بو شعرلر یازیلمشدی :

فلکگ بر یاله جوری اولاجقمش نه بیلوم ،
دیریلوب خسته یاتاقلار دوراجقمش نه بیلوم

یونه گیندی ایکی یوز ایل سیزه لای لای دیدیگیم
دائما محتملهٔ جیبلده حفظ ایله دیگیم
من دییردیم سیزی یالمره دیریلدمز حکیم
اوزانوب دست قضا قلدورا جقمش نه بیلوم.

ایخوش اولکون که دییردگ مگا دیندیکجه یلی
اوخویاردیم سیزه هر لحظه بو داطلی غزلی
نه اولا دگیله بو سفرمه اغیارگ السی ،
ای ملا نصرالدین چخاجقمش نه بیلوم .

چوخ یمان اولدی یوجوردردی فراموش ایتمك
ممکن اولماز دخی بو مشعلی خاموش ایله مك
تازه‌دن خلقی یاتوردوب ایشی سرپوش ایله مك
یازی بر لقمه‌یه حسرت قویاجقمش نه بیلوم ،

ایخوش اولکون که گلوردی سیزه خوش لایلایمز
که او لایلایله گلوردی ایوه قند و چایمز
هر نه پشیدی اوخالارده اولوردی پایمز
پای پریله یزه حسرت قالاجقمش نه بیلوم .

«زبان دراز»

لغت

ملا نصرالدینگ قاموس الاعلامندن

« فعله »

مفعول — فعله اولماق
تفعیل — یعنی ایلر اوزی فعله‌لك ایتمك .
مفعلة — یعنی ایشلیوب آخرده مفلس اولماق.
افعال — یعنی فعله‌نی پول ایله سالن آلماق.
استفعال — یومروق ایله فعله‌نگ جانینی ایسیتمك
افتعال — یعنی فاز اقلارگ واسطه‌سیله فعله‌لی لال ایتمك (باکو) .
یتفعل — یعنی فعله‌نگ قارانلق یوجاقلارده یاتماغی (مایمدی وار)

مکتوب

ملا نصرالدینگ محترم یازیچیسی «درد مانلی»یه

افندیم ! سوزلرینگدن حرارت یاغور ، اوخویانده السانگ دل دماغی قوروییور . مقاله‌لریگزگ هیمنی پدرمن اولمسیندن بیله معلوم اولور که بر آزده تترتمه‌گز واردر . اونینده جیبهی بولوارده گزنده استارشی قارا-داووبه بورك گتورمسن، سگا سویوق دگوبدر. الیته منم عرضیمی قبول ایدوب گرك برقرار تشیز حمام تاپاسان ، بر قدر تراوی سگره صویه گیروب فوطه‌ی باشوه سالوب آلتمش قل ایستی صوفوطه‌لنگ ارینلمدن یاتگه‌توکه‌سن. اولمان سوگره احوالاتگری مگا یازگلن ، هر گاه یخشی اولمه‌سن ، عیبی یوخدر ، قیزدرمگی یاغلارام ، ایشیدیرم ، باشگزده برآزده آغری واردر، همان آزاره حکما اسطلاب جنده قرله دیورلر ، قارا لویوق یومورتاسنه برنجه سوز یازوب کیسه‌یه تکوب مسجده تپردن آسیلار ، فورخیا من اولنده جانجا ایدرم. ایشدی هم[redacted] اونده یقین‌ایله که سگا [redacted] تاشاغیدا یازدیغم دعانی [redacted] اوخویوب اود ایچنده یاتسه [redacted] ویان بویاتا آتیلارسن . [redacted]

اوزرلیك سن هواسن ،
هزار دردده دواسن ،
هر یرده سن اولسان ،
قادا بالا سووالسان ،
اوزمرلیسك دانه دانه ،
توکگولسون حرزه جانه ،
فوحوم اولسه یاد اولا ،
سگوزی بواوده یانه ،
آلون دایدی اوزمرلیسك ،
دونون آغدی اوزمرلیسك ،
مشگل ایشیم دوغوبدر ،
هوودی هوودی اوزمرلیسك

«درد مخیال»

پوچت قوتی‌سی

« بی عرض بی منظور » جنابلرینه .
بر آز سبوگز وار افندیم : گوروگور که ملا » نی یاخشی تانیه بیلمیوبسگز ، نجه که میللرجه سز تك تافا بیلمیورلر. من ایله‌بیلمیرم. که آقابه‌نگ وزنی ۳ پوت ۱۲ گروانکه‌دن اسکیك اولسه ، طهارت آلماقه هیچ عیب گتورمز

آغداش ده « باله کش » جنابلرینه : تعجب ایدیرسن ، که آغداش‌ده ایکی دوخان (میخانه) اولا اولا بر ارمنی یه دوباره آدن ویریلوب بر دوخان ده آچسون .

تاحق یره تعجب ایدیرسن ، قارداشم : بیله معلوم اولور که آغداش مسلمانلریته ایکی شرابچی دکانی کفایت ویرمور ، که اوچومجی مسئله احتیاجلق وار ' دخی یوراده بر تعجب یری یوخدر . اونه تعجب ایله که آغداش مسلمانلر یگ بردن یره بوقدر آرتوق ترقی‌سته نه‌درسب؟

مدیر و باش محرر : جلیل محمدقلی زاده

اعلان

تیاتر تماشاسی ایکی شاهی ایران پولی

دوشنبه گونی ظهر وقتی ایولك ۱۳ سنده (ضیغم علی شاه دروش) جمعه مسجدنون قاباقنده دورت مجلسه مخصوص تیاتر گتوروله‌جك

اول مجی مجلس — بر بالاجه پاشسی دمیر گوزرمش اود ایچنده قرارادوب دیلنه گوزینه و یوزینه باسوب اصلا تأثیر ایتمیه‌جك.

ایکمجی مجلس — یالنده گی درویش بچه‌نون گوزینی دستمالیله محکم باغلیوب هرنه سؤال ایتسه گوزی باغلو جواب ویرمجك و بردالنه ایکی آغرلی قمچلی قارشه و بدنه عریان اولوب چالوب اصلا گتمیه‌جك .

۳ مجی مجلس — بر دورت آرشین اوزونلیغنده ایلانی الله گوتوروب قوینینه بوینه و بدنون هرییرنه سالوب اصلا اذیت ایتمیه‌جك هاسیکه امتحانچون بر جوجه یا توبون گتورسه‌لر ایلان فوراً اولاری ویروب پاردلاداجاق.

۴ مجی مجلس — موذیلدن خواطر جمع اولماق ایچون عربیه خطلریله یازیلمش سحر جادو دعالری چخاردوب بر ینی ایکی فیگه ساتاجك

علم نافع

برشخص فوریاغه نگ دریسنی مشك ایله‌دباغ ایلیوب ، لیان بایراقلیسه تیخیر ایدنجکره

$$\text{ج} \; ۳۹۸ \; \text{م} \; \frac{\text{ف} \; ۲۱}{\text{ك}} \; \text{ل} \; \text{م}$$

بوخلیسی زعفران ایله دریلك صاغ گوشه‌سنده یازوب زحل ساعتده ۷ × ۷ یابنوح یابنوح دیه‌ه. اوشخص گوزدن نهان اولا یلر . شیخلردن و رجال الغیدن باشقه بر کیسه اونی گوره یلمز . ایسته‌یکی یره گیدر ، ایسته‌یکی ایشی ایده یلر .

« میرزا ترقا »

طبعت مطبعه سنده چاپ اولوندی

Mektup

Molla Nesreddin'in muhterem yazarı "Dertmend"e:

Efendim! Sözlerinizden hararet yağıyor, okuyanın sanki damağı kuruyor. Maalesef babamın ölümünden beri malumdur ki her evde titremeler vardır. Ön tarafta, bulvarda gezdiğinde istikbalini kara görüp büyük bir korkuya kapılasın, sana soğuk işlemez. Elbette benim arzumu kabul edip keskin bir çare bulmalısın. Bir süre durup sonra soyunup peştamale bürünerek başın sağ olsun diyesin. Kalbinin sıcaklığı sofuluğun erimesinden bak nasıl tükenir. Okuduktan sonra durumunu bana yazasın.

Sözlük

Molla Nesreddin'in İlanlar Sözlüğü:

Meful: İşlenen, işe maruz kalan.

Tafsil: Yani ahmak kişinin kendini feda etmesi.

Mufalas: Yani çalışıp çabalayıp sonunda iflas etmek.

Ef'al: Yani eylemlerini para ile satın almak.

İstikbal: Yumruk ile geleceğin canını yakmak.

İhtilal: Yani erdemli kişilerin aracılığıyla halkı dilsiz bırakmak.

İlan

Tiyatro Gösterisi - İki Şahi İran Parası

Pazartesi günü öğle vakti, ayın 12'sinde (Cuma Mescidi yakınındaki Hacı Derviş'in yerinde) bir meclis kurulacaktır. Dört bölümden oluşan bu tiyatroda şunlar sergilenecektir:

Birinci Bölüm: Bir alaca yılanın gözlerini ateş içinde birer dakika tutacaklar, ancak hayvana hiçbir zarar gelmeyecek.

İkinci Bölüm: Yanında ki Derviş, gözlerini mendille sıkıca bağlayıp her türlü soruya doğru cevap verecek ve bir elinde ateş, diğer elinde kılıç olduğu halde çıplak vücutla dans edecektir.

Üçüncü Bölüm: Bir koyunu kendi kendine havaya kaldırıp hiçbir yere bağlamadan havada tutacaklar.

Dördüncü Bölüm: Bazı sihir ve tılsım oyunları ile izleyicilerin şaşkınlık içinde kalacağı sahneler gösterilecektir.

Faydalı Bilim

Birinin midesi ağrıdığında, bir parça mumu eritip üzerine biraz nane ve zencefil ekleyerek karıştırın. Gece vakti tam saat 12'de sağ köşeye çekilip bunu sürün. Eğer iyileşmezse, bu durum o kişinin içindeki kötü ruhlardan kaynaklanıyordur. Bir miktar safran ile yazılmış kağıdı suya batırıp içirin.

"— İkinci hanım: Vallahi bu işlerin sonu... (Karı ve koca)"

kadın dış dünyadaki "köpeklere" (tehlikelere) karşı savunmasızken, ona destek olması gereken kişinin bu durumu görmezden gelmesi üzerinden toplumsal ahlak ve duyarsızlık eleştirilmektedir.

Molla Nesreddin dergisi burada; bir yandan adamın arkasında köpeklerin (tehlikelerin) saldırdığı eşine bakmamasını eleştirirken, diğer yandan "ikinci hanım" ifadesini kullanarak toplumdaki çok eşlilik sorununa ve bu durumun yarattığı ailevi parçalanmışlığa parmak basmaktadır. Adamın gözlerinin kapalı ve ıslık çalar gibi yürümesi, hem eşlerine hem de toplumsal dertlere karşı olan körlüğünü simgeler

Dergi Adı (Üstte): Molla Nasreddin
Tarih: 14 Eylül
Fiyat: Kıymeti 12 Kapik
Alt Yazı: "Üzerliksin havasın (hoşsun), bin bir derde devasın

Bu çizim, o dönem halkı arasında yaygın olan batıl inançları ve tıp dışı yöntemleri sert bir dille eleştirmektedir:
Hurafeler: Karikatürde, hasta olan küçük bir çocuğun tıbbi yardım almak yerine ateşin üzerinde tütsülendiği görülmektedir. Halk arasında "nazar değmesin" veya "şifa olsun" diye yakılan üzerlik otu dumanı, burada bir kurtuluş yolu gibi sunulmaktadır.
Toplumsal Eleştiri: Sağdaki sakallı figür (Molla veya üfürükçü), çocuğun rahatsızlığına rağmen sakin bir tavırla bu ritüeli yönetmektedir. Bu, dinin veya geleneklerin cahil ellerde nasıl suistimal edildiğini gösterir.

İroni: Alttaki yazı ("Bin bir derde devasın"), aslında bu yöntemin ne kadar etkisiz ve absürt olduğunu vurgulamak için seçilmiş alaycı bir ifadedir.
Molla Nasreddin dergisi, bu tür kapaklarla halkı bilimsel gerçeklere yönlendirmeyi ve körü körüne bağlı kalınan yanlış geleneklerden kurtarmayı amaçlamıştır.

آبونه قیمتی قابلده و اطراف ایچون ایرلك
اؤتدن یالوارك یرلك یعنی
۹ آیلغی . . (۳۹ نسخه) ـ ۴ منات
آلتی ایلغی . (۲۶ نسخه) ـ ۳ منات
اوچ ایلغی . (۱۳ نسخه) ـ ۱ منات ۶۰ قپك
اجنبی مملکتلره ۹ آیلغی . . . ۵ منات
نسخه‌سی ـ اداره‌مزده ۱۰ قپك اوزگه شهرلرده ـ ۱۲ قپك

مجموعه‌نك ادرسی : تفلیس واراسوفسکی کوچه‌ده نومره ۴۷
ملا نصر الدین اداره‌سی
Тифласъ. Воронцовская улица № 47
РЕДАКЦІЯ ЖУРНАЛА
„Молла Насреддинъ"
اداره‌یه گوندریلن مکتوب و مقاله‌لر آچیق
ترك دیلنده یازیلمش اولماسالار . چاپ اولونمیاجاقلار .
آدریس د گیشمك حق ۷ عدد ۷ قپك‌لك مارقه‌در .

جمه ۵ جمادی الاخر ۱۳۲۴ هر هفته نشر اولنور ۱۴ ایول ۱۹۰۶

دوققوز آیلق مشتریلره تحفه ایچون ایکی کتابچه گوندریله‌جك . اولمجی تحفه‌مز «بنا اوستا زینالگ حکایه‌سی» در . که ملا نصرالدینگ تصنیفاتندن‌در . ایکنجی تحفه‌مز یولداشمز «امید وار» ك «بس در بوقدر ظلم» آدنده کی مجموعه سیدر .

غیرت

معلومدر که بر دفعه گرمانیادن تازه اصول بر چاپ ماشینی دخی گتیرتدی . غیرت مطبعه‌سنك قصدی بودر که مسلمانلار آراسنده چاپ ایشلرینی یونکولشدیروب مطبوعاتك، خصوصیله مکتب و تازه فعلی ملی کتابلرك قیمتلرینی اوجوزلاشدیرمق . و بولازملی ایش باره‌سنده جماعتی اوزگه‌لره محتاج ایلمه‌مکدن . غیرت مطبعه‌سنك ترکجه و روسجه بعضی چاپ قیمتلری :

پاکت (۵۰۰) عدد ۱ منات ۶۰ قپك
پاکت (۱۰۰۰) عدد ۲ منات ۶۰ قپك
بلانق (۵۰۰) عدد ۱ منات ۷۰ قپك
بلانق (۱۰۰۰) عدد ۲ منات ۷۰ قپك
قارتشقا (۱۰۰) عدد ۵۰ قپك
هر جور دفتر و کتابلر دخی اوجوز قیمتله چاپ اولونور . اوزگه شهرلردن سیارتی دخی قبول اولونور و پوچتا ایله عجله گوندریلر .

تلگراف خبرلری

تبریز ـ حکومت طرفندن حکم اولنوبدر . که هر حمامچی بش ایشلده بر دفعه حمامین سوین دگشدیسه یوز تومان جریمه ویرملیدر .

مراغه ـ . اوچ مین تریاك چکن تریاك بها اولدقدن دخلیه وزیرنه عریضه ویروب تریاکین اوجوز اولماسنی استدعا ایدیرلر .

تبریز ـ . امام جمعه حضرتلری حریت طرفداری اولان طبا طبائی‌یه اظهار نفرت‌ایله‌یوب امیر بهادره گومك ایده‌جکنه ، عده ویردی .

رشت ـ . بوگون اعدادیه مکتبنده قورقارمیش ، اطبه عشرخوان قوللیقنه تعیین اولونه‌جقلر .

طهران ـ . حضرتلری تبریز [redacted] چوخ ممنون اولوب رضامندیگنی تلگرامی گوندرمیش . خوی [redacted] چورکچیلر قرار قویدولرکه [redacted] شروط جورکه اون گیرواندکه‌دن آز بوغدا قالمامسونلار .

جلفا ـ . بوگون ۲۰ نفر درویش ۳۰۰ نفر روضه خوان روسیه توپراقنه عبور ایتدن زمان دولت مأمورلری طرفندن استقبال اولندیلر .

آخالسیخ ـ ۱۳ ایول . اطراف اویزدلرگ بکلری بورا مسجدینه بعضی دوماللی داغیستان پادشاهگ عمر عزیزینه دعاء ایدلدن صوکرا جماعته بوزلی شربتلر پایلادیلر .

طهران ـ . قوشون بویوگی حلوت الملوك پاشی ایگرمی‌یه چاتدیقنا گوره قوللوقدن کنار اولنوب یرینه عزیز حلوت تعیین اولوندی . بوندنصورا حکومت طرفندن قرار قویولدیکه ۱۵ دن آرتق پاشی اولان قوللوقه قبول اولونمیاجاقدر .

یا گوـ ۱۱ ایول . دوما داغیلدیقدن اوتری خصوصیله‌ایلر گوندوز قریه‌لر کسوب کیجه چراغیاناق دادیماگی ایده‌جکلر .

طهران ـ بو راکارخانه‌لرنده ایشچی آز اولدوقنه گوره قیوق کارخانه‌سنده تعطیل‌ایدن ایشچی‌لری یاکودن تلفراقله ایستیورلر .

تبریز ـ . بوگون زورخاله‌دن حسین کرد علمارین قورقارمیش اون نفر پهلوان چیخدی . « شمال باغنده » دولت طرفندن امتحان دو- تولاجاق .

تبریز ـ . امام جمعه حضرتلری مسجده گیدن زمان یولدا قاطری اولکوب اطرافنده اولان خلق اوز آدم قورجوبه دوشورلر .

ایران قونسولرلری

یقشه داشلارا فریاد دادم داشلار آغلارلار . بلی نوع بشر سن بس نیچون فریاده یتمیرسن ؟

« شاکی »

مجموعه‌مزگ نشریاتی باشلیانقدن ایندیه کمی اداره‌مزه یاکسودن و ایروان دن یسوز اون آلتی کاغذ گلوب . کاغذلرگ باشنده یازیلوب : «ایران قونسولخانه‌سندن شکایت» و آخرینده امضا قویولسون « ایران اهلی » یا اینکه «ایران فعله‌سی» . بوکاغذلرگ هیچ بیرینی بز چاپ ایتمه مشیك . لکن چونکه اوخوجیلارمیزه معلوم در ، و چاپ ایتمه‌جك ایدك .

چاپ ایتمه مگیمزگ ایکی سببی وار .

اوّلمجی : اولمجی سببی بودر که بز ایسته میریمك قونسولرلری اوزومزدن اینجیتمه‌مك . نفوذ اهلی نه سالاشمالی و گوجلی آدملره دولاشمقسی بز اوّلدن اوزمزه روا گورمه مشیك . معلومدر که قونسول کیمی متشخص و احترام صاحبلریندن احتیاط ایتمك هر حال‌دم

Künye ve İdare Bilgileri (Üst Kısım)

Mecmuanın adresi: Tiflis, Vorontsovskaya Caddesi, No: 47, Molla Nasreddin İdaresi.

Abone Kıymeti (Tiflis ve Etrafı İçin):

Yıllık (39 nüsha): 4 Manat

Altı Aylık (26 nüsha): 3 Manat

Üç Aylık (13 nüsha): 1 Manat 60 Kapik

Dış memleketlere yıllık: 5 Manat

Tek nüshası: İdarede 10 Kapik, özge şehirlerde 12 Kapik.

Tarih: 14 Eylül 1906 / 5 Cemaziyelahir 1324, Cuma.

Not: İdareye gönderilen mektup ve makaleler açık, Türk dilinde yazılmış olmalıdır.

Gayret (Başyazı Sütunu)

"Gayret matbaası bu defa Almanya'dan taze usul bir çap makinesi dahi getirtti. Gayret matbaasının maksadı budur ki, Müslümanlar arasında çap işlerini yükseltip matbuatın, hususiyle mektep ve taze milli kitapların kıymetini ucuzlatsınlar. Bu lazım olan iş baresinde cemaatimiz öz yardımlarına muhtaç eylemesin. Gayret matbaasının Türkçe ve Rusça bazı çap fiyatları:

Paket (500 adet): 1 Manat 60 Kapik

Yalan (500 adet): 1 Manat 70 Kapik"

Telgraf Haberleri

Tebriz: Hükümet tarafından hüküm olunmuştur ki, her kim hamamı beş eşekten fazla odunla yandırsa (yakarsa) yüz tümen cerime (ceza) vermelidir.

Bakü (11 Eylül): Donanma dairesinden ötürü havai fişekler atıldı, gemiler ışıklandırıldı, gece şenlik yapıldı.

Tahran: Şah'ın sağlığına dair iyi haberler gelmektedir. Bazı memurların görev yerleri değiştirilmiştir.

Celeda: 30 kadar dervişin Rusya toprağına geçtiği bildirilmiştir.

İran Konsolosları (Sağ Alt Sütun)

"Mecmuamızın müşterileri, başkalarından işitmişsinizdir; idaremize Bakü'den ve İran'dan her gün altı kağıt (mektup) gelip 'İran Konsoloslarından Şikayet' yazılıyor. Altında imza bulunuyor: 'İran Ehli' ya da 'İranlılar'. Bu kağıtların hiçbirisini biz çap etmedik (basmadık). Lakin o okuyucularımıza malumdur ki, biz bunu çap etmeyeceğiz..."

Orta Şerit

"Dokuz aylık müşterilere hediye için iki kitap gönderilecektir. Birincisi: Usta Zeynal'ın Hikayesi (Molla Nasreddin tasnifatındandır). İkincisi: Burası Zulüm Hanedanıdır."

لازم در . دوغریسی فورخوریق .

مکتوبلاری چاپ ایتمه مکیمزگ ایکمجی سببی ده بودرکه یوز اون آلتی کاشکگ هاء پسینه بز دقت ایله باخوب برگامه دوغری سوز تاپا بیلمه دیك : باشدن آخره کمی یالان ، یالان ، بهتان، قتل مکان، فلان .

مثلا ، یاکودن گریلای فرج یازیر ، که « ویرخلی تازایپرسفی » کوچه ده قونسولخانه فراشی میخائیلگ قاپوسنده کفلی و النده چاخر ایله دوای استکان منم قیافمی کسوب مندن دورتمنات ایسته‌دی . دیدیم ، والله من برفعله آدامام ، پولسوم یوخدی ؛ فراش آجیقلانوب چاخیری سیدی اوسته‌مه و منسی چکه چکه آپاردی نایبگ یانه. سوزگ قورتارالی، مندن دوگه دوگه دورت منات آلوب یولا سالدیلار . هاچیقروب باغیردیم ، که آخر بو پولی مندن نه‌سببه آلیرسگز ، جواب ویردیلر ، که اوّلا اوندن اوتری آلیریق ، که سن ایران اهلی سن ، ایکمجی اولسدان اوتری آلیریق که ، انجمن خیریه ایچون [redacted] پولی کرك ویره سن . سوگرانه قدر آخستاردوم قونسولی تایام شکایت ایدم ویرمسدیلر »

یازیر لمونه ایچون بولی یازیریق، فالان یوز اون بش کاغذده‌ده یوخور هدرن یدرن دن سوایی اوز که بر مطلب یوخدی .

مثلا ایروانده اوتما علی یازیر : «ایروان قونسولی فراشلارگ بر نچه دسته‌سی نایبگ سرکرده‌لگی ایله دوزوب نخجوان یولینه . بر نچه دسته‌سی اوچ کلیسه یولینه ، نایبلر اللرنده گوللك ، فراشلر اللرنده زوغال آغاجی یولگ کناریته دوزوب سحردن آخشامه گمی منتظر درلر! بلی گورورلر ، که اوزاقدن بر نچه آدم توز تیراق ایچنده ، بیلماری بوگو- لمش ، چوخوسی آیاق یالین و هامیسی پیاده جیریق مریق پالتارده باشلاریتی آشاغه اگوب یاواش یاواش گلیرلر . نایب و فراشلار بولارگ قباغه یریوب اول سوروشورلار ، که هارالی سگز. اگر جواب ویرمیلر، که روس رعیتی یك ـ جالاری قوتاردی ، یوخسه دیسلر که ایران اهلی یك ـ آغلاری پیشوبدی ، نایب اول اوز ایله باشلیور یولچیلار گ جیبلرینی آختارمافی . اگر بریسندن نارامتی- لق علامتی گورسنسه، فراشلاره حکم اولونا جاق که‌وورسونلار . اینه اتفاق دوغور حکمه ،

یولچیلارگ یعنی بی ادبلك ایدیوب اوزه دورور . اوتی آخرده آپاریرلار ایروانه قونسولگ حضوریته . مثلا مشهدی حیدرقلی یازیر که منی آپاردیلار قونسولگ پاینه و عرض ایله دیلر ، که بو کشی چوخ دانشیر . قونسول حرصلنوب دوردی آیاقه، هیچ یادیمدن چیخمیر؛ قونسول اوزی بر اوجا آدم‌دی ، اما من آنچاق آدمام ، قونسولگ قیچلاری آزقالیر من بویدا- اولسون . غرض ، قونسول حرصلنوب گلدی منم یاووقمه و صاق آیاقسی قالدیروب چکمه سنگ دابانیله باشمدن ووروب پاپاقمی سالدی یره و سوگرا یومروقیله چیپلاق باشمه اوقدر ووردی که آز قالدیم اولم .

صباحکی گونی بر کاله قند آلوب منی یاغشلادی وگناهمدن گیچدی. دیدیم، خان اوز آرامزدی ، دونن منی چوخ برك دوبدگ . خان گور منه نه جواب ویردی : داداش ، من اوز که قولدقجیار گمی مفته یوب پاتان دگلم : همیشه آلتمگ اری آخا آخا من پادشاهه خدمت [redacted] خلاصه ، فالا [redacted] مضمونده‌نوع نو عاقبتا و یاوز .

سوزوم اورا [redacted] بهتانلار ایران قونسولارا [redacted] دیپلوب ویازیلوب. همین بهتانلارگ بریده «ابراهیم بك» ایرانگ خارجیه وزیریته دیدیکی‌در :

« بخدای پناه میبرم از این وضع نا گوار، که هرجاقدم اسپی پراست جادل سوختگان ایرانی، که دود آهشان روی سپهررا تیره و تاریك میکند . از تعدیات داخله میگریزند در خارجه بقلمهای بد قراز آن گرفتار میشوند، بهرجا و هرده ، که‌در ممالك روم و روس میرسی ، خواهی دیدی ، که جمعی بیمار و بیکار بنام قراش دور یکی‌را گرفته ، اسمش را گونسل گذاشته اند و باتفاق آن کمر بتاراج و غارت این بیچارگان آواره از وطن بسته‌اند»

(سیاحتنامهٔ ابراهیم بك)

ملا نصرالدین

قافقاز خبرلری

شماخی

تاسیس‌ده کی مجلس روحانیگ داغیلماغی نگ سرانری ایمدی معلوم اولور . بوراده بیله دانشیرلر که محمود بابا مریدلرندن بر محترم شخص یوخوسنده گوروب که نه جور اولسه دولت دوماسی داغیلاجاخدر . بو مقدس ذات تقلیسه گیدنده بو الهامی اسلوبجه ریئس روحانیگ و توپچی پاشیگ قولاغنه پچیلداییوب . اوسلرده بو گوزل مژده‌لی مبارك هاتگگ آغزلدن دویوب فوراً مجلسی داغیتدیلر . و سوز ویردیلر که نه مجلس روحانی و نه‌ده دولت دوماسی بارمسنده بر حرف ده سویله‌مه‌سینلر . بو در که توپچی باغی‌یف دوماگ داغیلاجاغلی اوّلجه بیلدیکندن دومده بر سوزده دانشمندی و مسلمانلری تهمته سالماغدی .

حیف که ارشاد و ملا نصرالدین غزته‌لری بیله عجب قلملرلدن بی‌خبر اولدقلرندن بوسری ایمدی یه قدر کشف ایده بیلمیوب ناحق یره اوز که‌یاگلش فکرلره دوشوبلر .

ایروان

ملا عسمو ، توقع ایدیرم ، که ۴ منجی نمره گزده عکسنی درج ایتدگگز آغاجدان قوش یووالی چیخاردان ۱۸ یاشنده اوشاغگ شکلنی برده مجموعه گزده درج ایتمه سگز : چونکه بزیم ایروان جوانلاریمه اونا باخوب هوسه دوشدیلر : بیله که بو گولگزده ایروانلی گریلای نقی لگ ۱۴ـ ۱۵ یاشنده بر اوغلی باغچه لریسنده اولان قسلمه آغاجنه چخوب یووادان ساغساغان یالاسی چیخاردیرمش. بردن آغاجگ بودافی قریلوب بی چاره آغاجدن یخلوب اوساعت اولدی . ایندی ساغساغان یالالاریتگ آتا آنالسی گلوب قریتگ اوسته جیغیرتوب و آغلیوب دیپورلر : آی چاره مسلمان یالاسی، بوقوش یالاسی یولوندیه بوگوزل جوان عمریگی نیه تلف ایتدگ ؟

ایروانده اولان سالداتلار هرجهتدن تدبیرلی و ماهردرلر . بیله‌که هر مسلمانی گورنده آختاروب سلا حنی آلاندنصگره‌ده جیبلرینی آختاروب واریوق پولسلاریسنی‌ده آلورلار ، که برده کیدوب سلاح آلا بیلمه سنلر !!!

جلفادن یزه یازیرلار :

جناب مدیر محترم !

« هردم خیال » مخبرگز ملا نصرالدینگ اون ایکمجی نمره‌سنده ملا شکرگ فقه‌ستگ‌خصوصنده یاردیقمزی تکذیب ایتیوب دیور که فرنك سیاحی فقهای ایراندن اوغرلیوب پاریزه آپاروب. بزیم یازدیقمز صحیح‌در ، لاکن نجه گون

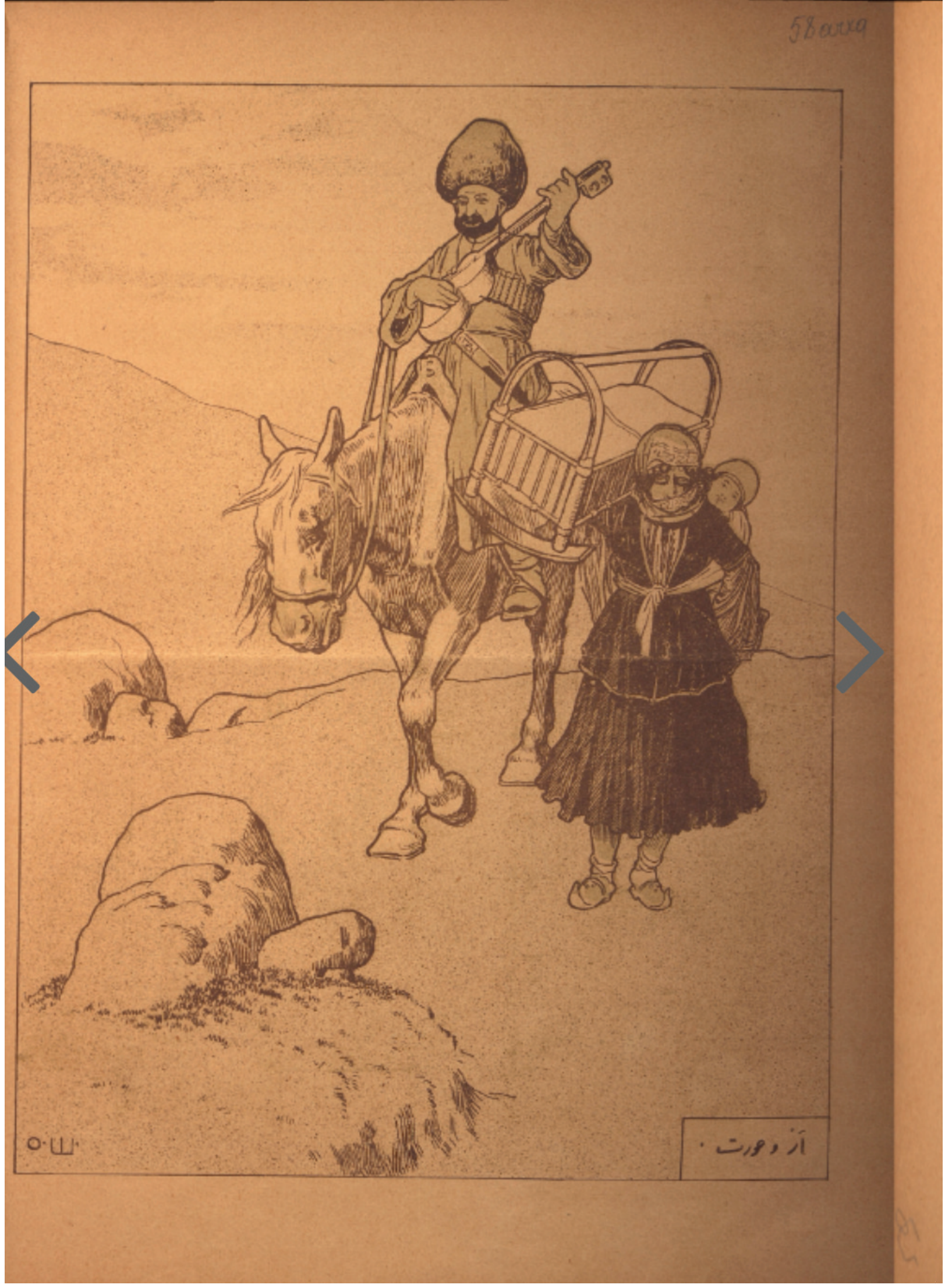

Er ve Avrat (Koca ve Karısı)

Bu çizim, dönemin toplumsal yapısındaki cinsiyet eşitsizliğini ve kadının üzerindeki ağır yükü çarpıcı bir şekilde eleştirmektedir:

Eşitsiz İş Bölümü: Karikatürde erkek, atın üzerinde elinde müzik aletiyle keyifli bir şekilde yolculuk yaparken; kadın, yaya olarak hem sırtında bir bebek hem de ağır bir bebek beşiği taşımaktadır.

Toplumsal Eleştiri: Atın boş yerleri olmasına rağmen kadının bu denli ağır bir fiziksel yük altında bırakılması, o dönemdeki aile yapısında kadına verilen değerin düşüklüğünü ve erkeğin sorumsuzluğunu simgeler.

İroni: "Er ve Avrat" başlığı altında sunulan bu görüntü, evlilik hayatındaki adaletsiz paylaşımı ve erkeğin "keyif ehli" tavrına karşılık kadının "yük taşıyıcı" konumuna itilmesini sert bir dille iğnelemektedir.
Molla Nasreddin dergisi, bu görselle halkı kadının toplumdaki statüsü üzerine düşünmeye ve gelenekselleşmiş bu adaletsizliği sorgulamaya davet etmiştir.

..... şimdi teşrif buyurabilirler

Türkçesi:
".... Şimdi teşrif
edebilirler."

Bu karikatür, 1906 yılında Rus Çarlığı'ndaki Devlet Duması'nın (Meclis) açılış sürecindeki baskıcı atmosferi eleştirmektedir:
Askeri Vesayet: Meclis üyelerinin veya temsilcilerin içeriye askerlerin süngüleri arasından, adeta birer suçluymuşçasına eğilerek girmesi; sivil iradenin askeri güç karşısındaki çaresizliğini gösterir.
Sahte Özgürlük: Alttaki "Şimdi teşrif edebilirler" ifadesi, halkın temsilcilerine tanınan "özgürlüğün" aslında ne kadar kısıtlı ve izne tabi olduğunu iğneleyen alaycı bir dildir.
Hiyerarşi: Soldaki dimdik duran memur figürü ile sağdaki bükülmüş sivil halk figürleri, bürokrasinin halkın üzerindeki mutlak otoritesini ve meclisin bir "itaat makamı" haline getirilişini simgeler.

بوندن ایرانو ایروان غوبرناطورنگ برك خواهشنه کوره خوی تاجر باشی سی فلقه‌ی ملا شکردن آفریقه‌ده آلوب قبیل بورکه یوللیوب و بو بفرمدن غوبرناطورگ ایچری آدمی دوما وکیلی آغا خان خبردار اولوب فوری قبیل بور که مسلمان وکیللرنگ رئیسنه تلگرافدن خبر ویروب که : «اده فلقه کلدی ، حکومت دومانی داغیدیاجاقدر ، سرحساب اولون ، مبادا داشاشکز» و آفاخانلرده بر شخص سؤال ایتدکده نه مسلکده‌سن ، خانگ برك دماغنه دکوب دیسوب که من اوشاق دکلم که مسلکیمی اوزکه‌زه دیوم . «لب لبی»

منکلیس پارلامنتدن برده یازیرلر :

— مسلمان رئیس روحانیلری بورایه کلدیشدیلر که بش آلتی آی‌میشه کتارلرنده کزوب کیجن فیشنه چکدکلری زحمتلرنگ آجیسنی چیخارسونلر . حیف که دولت دوماسنگ دوامی قورمیوردی یوعالی جنابلرنگ یوزه‌کلری آچیلسون .

شکرلر اولسون خالقه که یو زحمت کش رئیسلری برنگ دعاسی قبوله کیچوب دولت دوماسی یاغلاندی . بسوندن صوکرا انشالله برکدن برده کوکه‌لسوب دماغلری چاق اولاجاق .

گنجه

آملا نصرالدین ! الله سنی برده چوخ گورسون ، دوشمنگ چوخدر ایسه دوستگده تك تك قاپیلور . ایراندن دوتمش عشائلوبه کیمین مسلمان بك ، خانلاریمی ، ملالاریمی راحت قویمیاسی اولسا گرده قاضارگ آدیلنده اولان هامی مشکی‌لی آچیرسان :

سن الله من بیچاره نگده مشکتی آچ :

لاپ معطل قالمشم .

اوزیمده بیلمیرم نه ایلیوم !

آغداشدن آغا حسن علی‌یوف اوز مشتریلرینگ برینه برکاغذ یازوبدر ، آلیش ویریشلرینه دایردر . همین کاغذده بر بیله شکل چکیلوبدر :

٥٠ بك ... ... بیچاره

تاجر بو مکتوبی ال ال گزدیروب ، هیچ برکس اوخویا بیلمیوبدر . گنجه‌ده دکه سوادلی ملا تاپیلماق ممکن دکلدر . آخری گتوردی ملا گا . . . منده لیبچه گولدر ، ذره بین و نه‌بیلوم نه‌لر واسطه‌سیله نه قدر ایدیرم ، اوخویا بیلمیورم .

تاجر یازیسنده قالوبدر بیله‌جه معطل ، نه ایلیسون ؟ حسابنی یاشه دوشه‌بیلور ، نه کتابی ، نه مایه‌سینی قاناییلیر ، نه‌ده قازانجی‌لی . یازیقدر ، گور بوله رحمسز ایلیوب اوخویا بیلرسنمی ؟ « قانماجاقسیز »

ادارمدن :

مکتوبده چکیلن شکلی بز اوخودیق و اوخوماق چوخ آسان ایمش : یازیلوب : « مسلمان حروفاتیله ایجاد ایلینه ٥ مین رحمت »

بر نچه گون بوندن مقدم یولیم دوشدی مسجده . گوردیم مکتبدار آخوند مشهدی ملا یوسفگ مکتبنگ قیافده بویوك هنگامه وار . « قویماها . . . قویما . . . . آگده توت » سسی گوگلره قالخیوبدر . گیندیم که گورم نه واقع اولوبدر . گوردیم آخوند اوز شاگردلرندن یعوبدر قباغنه ، الده بش گروالنگه [redacted] هردن بر [redacted] وروب تولیور گوگه ! چیپیریر [redacted] حسن ! قویما یو سندگه [redacted] اگر اوز گه‌سی آلسه داها ویرمه‌جکم . »

قلقت آشاغه گلنده اوشاقلار باد گویه‌لك بیچاره فعله‌لری کبی بریرینك اوستنه توکولور ، دیه‌سن که قازاقلار قوالیور ! خبر آلدیم که : آخوند بوله قسوا قلقدر ؟ دیدی شاگردیم حسن فلسی قرآنی چیخوبدر . اولنك شیرینلیگیدر ، اوزیمده‌ده برمنات آش پولی آلمشم . دیدیم جناب آخوند آلتی گون بولسدان قباق همان شاگرد» یسن ، ده دگلمی ایدی ؟

بویوردیکه حق تعلیمدن بش منات دورور ایدی ، قرآنی چیخاردانده آلمالسی ایدیم ، اونه گوره هر ورقدن برچه سطر اوخوتمشم ، بوده کفایتدر .

« هیوه ره »

شماخی‌دن مکتوب

شماخی‌دن ادارمزه بو مضمونده‌مضامنی بر مکتوب گلوب . مکتوبگ بعضی بی حرمت و کفایته موافق گلمین سوزلریلی یوزوب مکتوبی عیناً درج ایتمکی لازم گوردیك .

اعتراض

یا ایتکه باشی قاپازلی‌یه جوان :

مدیر محترم ! حرمتلو ملا نصرالدین زورنالی‌نگ ١٢ نمره‌سنده درج اولنمش قافقاز خبرلری عنوانیلده یا کودن « باشی قاپازلی »

جناب ملا نصرالدین !

مجموعه‌گزنگ ١٣ نجی نومره‌سنده حاجی عبدالرحیم افندی روس پادشاهنه گوندردیگی قاپاره‌لری خصوصنده یازیلان مقاله‌لی اوخودیق . الله لعنت ایله‌سون سنگ آنا گا . آنا گا ، بابا گا ، نه گا ویدی سلسله‌دن بری اولنلرگره ، آی مرتده مرتد اوغلی مرتد ، کافر اوغلی ، یهودی اوغلی یهودی ، آی ارمنی ، آی اوروس ، آی بیچ ، حرامزاده . . . . . اوغلی ، . . . اوغلی . . . . . اوغلی ، آی ملعون ، سنه نه بورج‌دی ، کیم پادشاهه نه گوندردی ، مگر سن پادشاهگ وکیلی‌سن ، مگر پراکورورسان ، زاندارمسان ، لیجرنك‌سن ، پریستاوسان ؟

آی . . . . . ، اگر بویوکلره تعلق ایله‌مك سنگ خوشگا گلمیر ، نه پس گوزگ برچه حاجی عبدالرحیم آفلدیده آچلدی ، اگر دوز آدمسان ، نه اوزگه‌لر ایله‌دیگنی یازمیرسان ؟ نه یازمیرسان ، که حاجی عبدالرحیم افندینگ یولداشلری بر میدال‌دن اوتری آز قالیرلار که . . . . . (چوخ نامربوط سوزدی) نه یازمیرسان که حاجی عبدالرحیم افندینگ معتبر و عالیجناب یولداشی وارمش روسیه‌ده باش اکه ، اعضا و غیورناتلار گ ، سردارلارگ چکمه لریگ توزینی دستمالی ایله سیله سینه آخرده بر میدال‌ده آلوب چانوب گیتمه و ایندی سویندیگندن گیجه‌لرده یاتمور ، اما خلقه دیبور که احیا ساخلیورام . اوزی‌ده تقلیس‌دن گلنده دیبوردی که اورادهمشتی ملی آپاردی سردارگ یاقه و سرداره دیدی ، که من اولندن صوگرا بونی منیم پریمده ملتی ایله و بو بر آدمدر ، حکمه پادشاهدن اوتری هر شیدن گیچمك حاضردر و همیشه موعظه ایلیور که جماعت ، سارساق غازیله‌لرگ سوزلرینه آلدانمایگز ، پادشاهگزه باخشی اطاعت ایدیگز .

پس جناب ملا نصرالدین ، تون به تون دوشسون سلی آکوب دوغان ، سن اگر دوز آدلمسان ، بوالاری نیه هیچ یازمیرسان ؟

Sol Sütun (Üst Kısım)

Bundan İran valisinin pek hoşu gelmez. Gördüm ki tüccar başı Molla Şükreddin, Afrika'dan alıp fitil buralara yollayıp ve bu vasıtayla valinin içeri adamı Duma vekili Ağa Han haberdar olup derhal fitil bularak Müslüman vekillerin reisine telgrafla haber verip ki: "İşte fitil geldi. Hükümet Duması dağılacakdır, dikkatli olun. Sakın danışmayın." Ağa Han bu soruyu soranda ise dedik ki "Hangi fitil?" O da dedi ki "Ben ne bileyim, ben de mülkümü öz kârıma diyorum."

Münakaşa yapanlardan biri yazıyor:

Müslüman reis ruhanileri buraya gelmişler ki beş altı ay meşe kenarlarında gezip keyif peşinde çektikleri zahmetlerin acısını çıkarsınlar. Yazık ki Devlet Duması'nın devamı koymuyor ki bu alicenaplar rahat etsinler. Şükürler olsun halka ki bu zahmetkeş reisleri büyük dualarla kabul edip giderler. Devlet Duması bağlandı. Bundan sonra inşallah birden bire göklerin dumanları çıkacak.

Orta Sütun (Şamahı'dan Mektup ve Diğer Yazılar)

Ne bileyim, ne vasıtayla ne kadar ederim, okuyamıyorum. Tüccar yazısında kalsın böylece muattal (boş). Ne bilsin ki hesabın başı nereye gidiyor. Ne kitabın manasını anlarlar, ne de kazancını bilirler. Gör böyle rahmet eyleyip okuyanlara ne yazarlar? "Anlayışsız."

İdareden:

Mektupta çekilen zorluğu biz okuduk ve okuması çok kolay imiş. Yazılıyor: "Müslüman harflerini icat edene bin rahmet."

Şamahı'dan Mektup:

Şamahı'dan idaremize bu muhtevada imzasız bir mektup gelmiş. Mektubun bazı bi-hürmet ve kitaba yakışmayan sözlerini silip mektubu aynen derç etmeyi (basmayı) lazım gördük.

Bir nice gün bundan mukaddem yolum düştü mescide. Gördüm ki mektep hanesinde büyük hengame var. "Koyma, koyma..." diye sesler geliyor. Girdim ki ne göreyim; ahund (hoca) şakirdini (öğrencisini) dövüyor. Beş manat para yüzünden...

Sağ Sütun (Cenap Molla Nasreddin'e ve İtiraz)

Cenap Molla Nasreddin!

Mecmuanızın 13. numarasında Hacı Abdürrahim Efendi, Rus Padişahına gönderdiği nişanlar hususunda yazılan makaleyi okuduk. Allah lanet etsin senin ana babana. Sen o kadar yedi silsilenden biri olanlara; ayı mısın, maymun musun, kâfir oğlu kâfir mi, Yahudi mi, Ermeni mi, Rus mu? Seni padişah mı gönderdi, yoksa jandarma mı? Eğer büyüklerin gönlünü almak senin hoşuna gelmiyorsa niye Abdürrahim'in alnında açıldı? Eğer doğru adamsan ne yüzle bunları yazarsın? Niye yazmazsın ki Hacı Abdürrahim Efendi yoldaşları bir madalyadan ötürü ağlıyorlar? Padişahın hatırı için her şeyden geçmekte hazırdır ve her zaman tavsiye ediyor ki cemaat sarsak gazetelerin sözlerine inanmasınlar, padişahlara itaat etsinler. Pas (Pes) Cenap Molla Nasreddin, düşün bakalım sen eğer düz adamsan bunları niye yazmazsın?

İtiraz:

İki başlı kapazcıya cevap:

Müdür muhterem! Hürmetli Molla Nasreddin. Jurnalinizin 12. numarasında derç olunmuş Kafkas haberleri unvanında "Bir Kömen Başı Pazarı" haberi...

(Yazının devamı sütunun altında kalmaktadır)

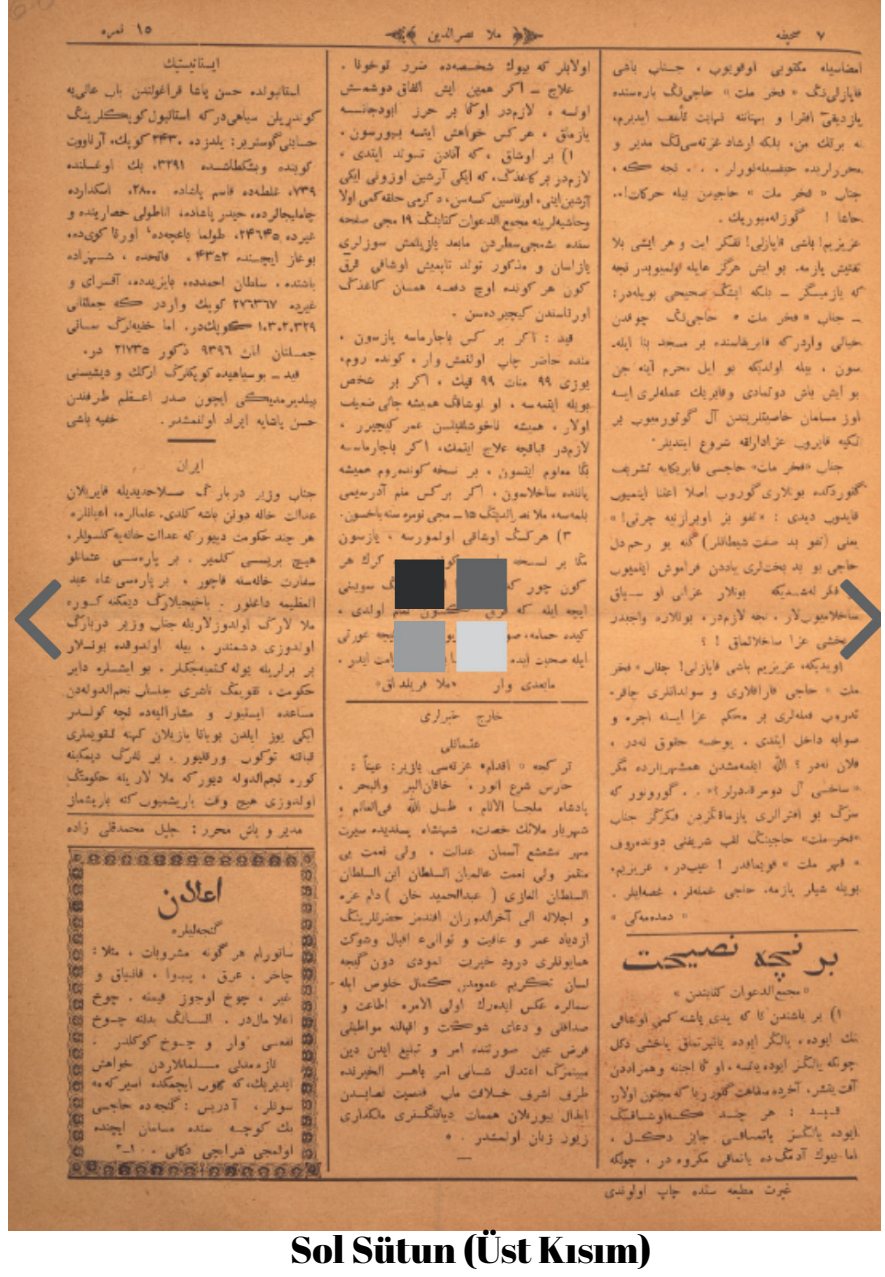

İmzasız mektubu okuyup, Cenap Başı'nın yazdığı iftira ve bühtana nihayet teessüf ederim. Ne birlik var ne de İrşad gazetesinin müdürü ve muharrirleri (yazarları) hapisle korkuturlar... Nice ki Cenap "Fahr-i Millet" (Milletin Gururu) Hacı'nın böyle hareketleri... Hâşâ! Gözle görüyoruz.

Azizim Başı! Yazık ki her işi bila-teftiş (denetlemeden) yazma. Bu işler hergiz (asla) hayırla sonuçlanmaz. Nice ki yazmışlar: Bilge işler sahihidir böylece.

Cenap "Fahr-i Millet" Hacı'nın çoktan hayali vardır ki fabrikasında bir mescit bina eylesin. Böyle oldukta bu yıl, haram ayı gün bu işin baş tutması ve fabrikanın ameleleri ise öz müslüman haysiyetlerinden el götürüp her gece kapıda azadarlığa (yas tutmaya) başlamışlar.

Cenap "Fahr-i Millet" Hacı fabrikaya teşrif getirdiğinde bunları görüp asla itina etmeyip kapıdan dedi: "Kovun bu obur-bazları dışarı!" Yani (tüv-ü bed sıfat şeytanlar) yine bu merhamet dil Hacı bu bed-bahtları yaddan (akıldan) feramuş eylemeyip (çıkarmayıp) fikir eylemelidir. Bunlar azayı (yası) o siyaka (biçime) saklamıyorlar. Nice lazımdır, bunlara vaciptir ki yakışıksız azalar saklamasınlar!

Orta Sütun (Nasihat ve Dış Haberler)

Bir Nice Nasihat ("Mecmua-i Davat" Kitabından):

Bir başından ki yedi yaşına kadar uşağı (çocuğu) olmazsa, yanar ateşle yanmak yakışmaz. Çünkü yalnız o yansa olsa olsa cehennemden ateş yetişir, ahirette sefahet getirir ve ya mecnun olurlar.

Fayda: Her çok kimse uşağının olmamasını yalnız bahtsızlığa yorar, caiz değil. Ama büyük adamın yanması mekruhtur (hoş değildir), çünkü onlarla ki büyük şahsiyetlerde zarar bulunur.

İlaç: Eğer hemen işin ittifak düşmemiş olursa, lazımdır ona her harf vücudundan yazmak, her kes ricasını ayine (aynaya) buyursun.

Harici Haberler (Osmanlı):

Terakki (İlerleme) gazetesi yazıyor: Aynen haris (hırslı) şer'i enver (parlak şeriat), hakan-ı ber ve bahr (karaların ve denizlerin hakanı), padişah-ı melce-i enam (insanlığın sığınağı), zıllullah fil-alem (Allah'ın alemdeki gölgesi), şehriyar melaik (melek huylu hükümdar), şahinşah-ı pesendide-i sîret (güzel ahlaklı şahlar şahı), adaletli, velinimet-i bi-minnet (minnetsiz velinimet) Sultan oğlu Sultan, el-Gazi Abdülhamid Han (Dâme İzzühü) efendimiz hazretlerinin ömür ve ikballerinin artması için dua deryaları dalgalanmaktadır.

Sağ Sütun (İstatistik ve İran Haberleri)

İstatistik:

İstanbul'da Hasan Paşa fırınından Bab-ı Ali'ye gönderilen siyahı (listesi) der ki İstanbul köpeklerinin hesabı gösterir: Yalnızca 3430 köpek, Arnavutköy ve Beşiktaş'ta 3291, Beyoğlu'nda 739, Galata'da 2800, Üsküdar'da camilerde ve mezarlıklarda 24635, Dolmabahçe ve Ortaköy boğazı içerisinde 4352, Fatih, Şehzadebaşı, Sultanahmet, Bayezid, Aksaray ve civarında 276367 köpek vardır ki toplamı 1.303.329 köpektir. Ama hayaları (dişileri) 9296, erkekleri ise 21735'tir.

Not: Bu siyahi (liste) köpeklerin erkek ve dişisini bildiremediği için Sadrazam tarafından Hasan Paşa'ya irad olunmuştur (iletilmiştir).

İran:

Cenap Vezir der-bar (saray veziri) ki silahlı-padişahı (şahın korumaları) olan devlet başına geldi. Alimlere, ayanlara (seçkinlere) her ne kadar hükümet diyor ki adalet-hanede (mahkemede) konsoloslara hiçbir birisi gelmesin. Bir parça-i Osmanlu (Osmanlı tarafı) sefarethanesine kaçıyor, bir parça-i şah-ı azam-ı azime (büyük şahın tarafı) dağılıyor. Bahçıvanlık demesine göre Molla Larık (Molla Nasreddin kastediliyor) olduğunuzla Cenap Vezir der-bara olduğunuz düşmandır. Böyle olduğunda bunlar bir birleriyle yola gitmeyecekler. Bu işlere dair hükümet, Kavvamü'l-mülk (Devletin Dayanağı) cenab-ı Necmü'd-devle'ye müsaade etmiyor.

Alt Kısım (İlanlar)

İlan (Gencelilere):

Satıyorum her türlü meşrubat; mesela çakır (şarap), arak (rakı), bira, fulyalı (çiçekli içki) ve gayrı. Çok ucuz fiyata, çok iyi mallardır. Alanın bedeline çok nefsi (hoş) var ve çok kokuşur (güzel kokulu). Lazımdır Müslümanlardan rica ederiz ki, gelip içeceğimizde esirgemesinler.

Adres: Gence'de Hacı Bey köşesinde Saman İçinde onuncu daracı (fırıncı) dükkanı.

Gayret Matbaası'nda çap olunmuştur (basılmıştır).

Sağdaki Kare (Modern giyimli genç ile geleneksel giyimli adam):
"Aman kardeşim, Allah aşkına bu adamların yanında durup beni utandırma; ben yoldaşlarımın (arkadaşlarımın) yanında seni görünce mahcubiyet çekiyorum... (Ağa oğlu)"

Soldaki Kare (Masa başındaki arzuhalci ve aynı adam):

"Eninde sonunda senden beş on manat alır, bir dilekçe yazarım."

Bu görsel, toplumdaki kültürel yabancılaşmayı ve sınıfsal istismarı iki sahnede özetlemektedir: Kuşak ve Kültür Çatışması: Sağdaki sahnede, Batılı tarzda giyinmiş "modern" genç, geleneksel kıyafetli yakınını kendi çevresine yakıştıramamakta ve ondan utanmaktadır. Bu, köklerinden kopan aydın veya zengin kesimin halka üstten bakışını eleştirir.

İstismar: Soldaki sahnede ise aynı geleneksel adamın, okuma yazma bilmemesi nedeniyle bir arzuhalci tarafından maddi olarak sömürülmeye açık olduğu görülür.

Genel Mesaj: Karikatür; saf ve geleneksel halk figürünün bir yanda kendi yakınları tarafından dışlanırken, diğer yanda ise okumuş kesim tarafından bir kazanç kapısı olarak görülmesinin yarattığı trajikomik durumu gözler önüne sermektedir.

№16

ملا نصر الدین

قیمتی ۱۲ قپک — ۲۱ ایول — Цѣна 12 к.

Üst Başlık:

Molla Nasreddin

Tarih ve Fiyat:

21 Eylül — Sayı: 16 — Fiyatı: 12 Kapik

Tablo Başlığı ve Giriş Metni:

Yıldızların bu ay içindeki durumlarının kutlu hatıralara delaletidir:

Yüce padişahın inayeti ve devlet adamları ile emirlerin memur ve askerlere yönelik ilgi ve teveccühleri; zamanın darlığı ve zorluğu, geçim şartları, pamuk ve yün fiyatları, siyah ve beyazın durumu, ateşin sıcaklığı ve karın soğukluğu hakkında...

Tablo İçindeki Başlıklar ve Notlar:

Gezegen İsimleri: Zühal (Satürn), Müşteri (Jüpiter), Merih (Mars), Şems (Güneş), Zühre (Venüs).

Takvim Notları: * Hicri 1324 yılı.

Hamama gitmek ve kan aldırmak (hacamat) iyidir.

İşlerin bitirilmesi evladır.

Bu gün çocukları yıkamak iyi değildir.

Seçime dayalı işler uygun değildir.

En Alt Yazı:

Yegâne fazıl (bilgin) Cenab-ı Hacı Necmü'd-Devle'nin takvimi.

20. yüzyılın başında Molla Nasreddin dergisinin toplumsal olayları, geçim sıkıntısını ve bürokrasiyi "astroloji ve takvim" üzerinden nasıl hicvettiğini gösteren keskin bir mizah örneğidir. Halkın kaderci yaklaşımıyla eğlenirken, aslında dönemin siyasi ve ekonomik zorluklarını (pamuk fiyatları, maaşlar, hayat pahalılığı) bir fal kağıdı ciddiyetinde sunarak eleştirmektedir

آبونه قیمتی تفلیسده و اطراف ایچون آپرلیك
اوتدن یانوارك یرینه تك یمی
۹ آیلی . . (۳۹ نسخه) ـ ۴ منات
آلتی آیلی . (۲۶ نسخه) ـ ۳ منات
اوچ آیلی . (۱۳ نسخه) ـ ۱ منات ۶۰ قپك
اجنبی مملکتلره ۹ آیلی . . . ۵ منات
نسخه‌سی ـ اداره‌مزده ۱۰ قپك، اوزگه شهرلرده ـ ۱۲ قپك

مجموعه‌نك ادریسی : تفلیس واراسوفسکی کوچه‌سی نومره ۴۷
ملا نصر الدین اداره‌سی
Тифлисъ. Воронцовская улица № 47
РЕДАКЦІЯ ЖУРНАЛА
„Молла Насреддинъ“
اداره‌یه گوندریلن مکتوب و مقالهلر آچیق
ترك دیلنده یازیلمش اولماسالار ، چاپ اولونمیاجاقلار .
آدرس دگیشمك حق ۷ عدد ۷ قپكلك مارقه‌در .

جمعه ۱۲ جمادی الاخر ۱۳۲۴ هر هفته نشر اولنور ۲۱ ایول ۱۹۰۶

نه ایله‌مك ؟

دوماده که بله اولدی .
ایندی پس نه ایله‌مك ؟
دوما گلسه برمشغولیت ایدی ، هردن بیر تیلغرامدرده وکیل لریمزك تعلقاتی اوخویوب گولومزی بر طور گیچیریردیك .
بو داکه آخرده بله اولدی .
ایندی پس نه ایله‌مك ؟
یوباره ده یولداشلاریمز لدن چوخ فکر لشدیك . فکر لشدیکده بر یاله چیخارده بیلمه دیك . اولدن اوتری بریانه چیخارده بیلمه دیك ، که هر بیرمیزك رایی برجور دی .
مثلا ، دییورم ، آی یولداش ، موزالان ، سن ده بیر عقللی کشی سن ، بیردی گورمك ، دوما که داغیلدی ، ایندی جماعت پس نه ایله سون .
گلور ایسوی خراب موزالان منه نه جواب ویرنر : دییور ، که جماعت ایندی گرك یاتسون . دییورم آی قارداش ، سن الله ، بیله داغیلان دوشمه سوزلر دانشما ، حلق ایشیدوب سنی مذمت ایلر ، ایسوی خراب اله همان سوروللق اوستنده دوروب که دوروب : دییور ، جماعت ایندی گرك یاتسون .
سورا اوزومی « لاعلاجی » یه تسوتوب اولق رأیی صوروشدیم . طالم اوغلی طالم واقعا لاعلاجمی ایمش : من ایلدن بر مختصر سوز صوروشورام ، اوگور منه نه جواب ویریر : راویان اخبار و ناقلان مکر غیرین گفتار بیله روایت ایدیرلر ، که برگون وار ایمش برگون یوخ ایمش بر فیلسوف وار ایمش و بر لچه ده خسرداد مردا بالاجا ضعیف فقیر و بیچاره صاحبسز وگومك سز آیاق و صوسز تقیم یسیر فوزی وار ایمش ، برگون فیلسوف فوزیلارك یانه گلوب . . . . . .
« لاعلاجی » لك سوز یانی گسوب دییرم : گیت ، [redacted] دیمگه ، سنك الگدن قاچ [redacted] گه برایش گلمز ، گیت ، دوما مسئله‌سی سنك خورگنگ دگل .
« لاعلاجی » [redacted] ندی .
لوت [redacted] دییورم : آی یولداش ، باری سن منه‌دی گوروم ، دوما که داغیلدی ، ایندی جماعت نه ایله‌سون .
نورحمتلگنگ اوغلی ده باشلادی که من حاجی نجم‌الدوله‌نگ تقویمنه باخمامش بویارمده بر سوز دانشا بیلمه‌لم .
« هرهم جنال » ده ایله گیلدی .
قالدی « هوپ هوپ » . بولگده رایمی بودر ، که جماعت گلوتورون مظفرالدین شاهه بر عریضه گوندرسون و توقیع ایله‌سون ، که شاهنشاه دوما مسأله‌سته مداخله ایتسون جماعته رعایت ایتسون . دیدیم ، عزیزم « هوپ هوپ » ، قورخرم ایران پادشاهی بومسئله‌یه قاریشوب گیرمالیا و آوسترییا پادشاهلاری کمی پادشاهه طرف صاحبیا ، له اینکه جماعته « هوپ هوپ » یرقدر فکر لشوب جواب ویردی : « دوغری دییورسن ، آی ملا نصرالدین من بوراسنی فکر لشمیردیم . »
« هوپ هوپ » ده بیله گیلدی .
قالدی « فیزدیر مالی » . بوالتنگ بلاسته گرفتار اولمش‌ده یاپیلاقلاردده و یللمکدن بورواماندی . لاعلاج قالوب گوتوروب گیملاو ودسقه ایکی باشلی تیل ویروب بویارمده مصلحت صوروشدیم . بر نچه ساعت‌دن سوگرا بومضمونده جواب گلدی : « باکوئنگ ، قارابلاغنگ ، گنجه‌نگ وایروانگ بگزاده و خانزاده‌لری ایله و براهچه نفر ایران اعیانی ایله بربرمزه خائنلر محاسنده فاتحیت جاخری ایچه ایچه سنه دعا گوئیه‌رلرم . والسلام .
بودا « فیزدیرمالی » نگ رأیی .
ایندی قالدیم من اوزوم رایمی دییورم . منم رأیم بودر ، که لازیمدی . . . . دعوا ایتمك .
توقع ایدیرم که فکرگز اوزگه‌دن گلمه‌سون ، صبر ایدگ گورگ نه دییورم :
بلی ، لازمدی دعوا ایتمك .
کیمدن دعوا ایتمك ؟
روسیه‌نگ اوزگه ملتلری ایله ایشم یوخدی ، من فقط سوزی دانشرلم : من یاله مصلحت گورورم که قاقازده نه قدر که ارمنی وار ، توکولوب بر کولگ ایچنده مسلمانلارنگ همیشه‌لی قیرسونلار ، صورا ده مسلمانلار توکولوب ارمنی‌لری قیرسونلار .
محض بوخور دومانگ آچیغی چیخارلمق ممکن در . یوخسا اوزگه بر چاره‌سی یوخدر .
اگر گورجیلرده بو دعوایه قاریشمایدیلار ، دخی ده یاخشی اولاردی ، اگر قاریشسالار ، قاریشمالیدیلار ، مصلحتلری در ، قاریشمالیلار ، قاریشمیوللار ، جالالری جهنمه .
پس یاله : لازم در دعوا ایلهمك . بورادن بر حادثه چیخاق : تفلیس‌ده بر غاریته وار ، آدی « غولوس فاقاز » در ، اوزی پادشاه طرفداری در ، تفلیس ده مسلمانلاردن مین دورت یوز مشتریسی ده وار ، اوزگه برلردن نه‌قدری

Molla Nasreddin

Sayfa: 2 | Sayı: 15 | 21 Eylül 1906

Künye ve Abone Bilgileri (Sol ve Sağ Üst):

Abone Bedeli: Tiflis'te ve çevresi için yıllık: 6 Manat, 9 aylık: 4.50 Manat, 6 aylık: 3 Manat, 3 aylık: 1.50 Manat. Dış ülkeler için yıllık: 7 Manat.

Tek Sayı: İdare merkezinde 10 Kapik, başka şehirlerde 12 Kapik.

Mecmuanın Adresi: Tiflis, Vorontsovskaya Caddesi, No: 47, Molla Nasreddin İdarehanesi.

Not: İdareye gönderilen mektup ve makaleler açık, Türk dilinde yazılmış olmalıdır; basılmasa da geri iade edilmez. Adres değiştirmek 7 Kapiklik marka ile olur.

Ana Metin: Ne Yapmalı?

Duma da böyle oldu... Şimdi peki ne yapmalı?

Duma geldi, bir meşguliyet idi; her gün bir haber gelirdi, vekil seçtiklerimizin nutuklarını okuyup gönlümüzü bir türlü eğlendirirdik. Bu da sonunda böyle oldu.

Şimdi peki ne yapmalı?

Bu konuda dostlarımızdan çok fikir işittik. Fikir işitmek de bir yana, bilmedik; birinden ötürü bir yana çıkardık, bilmedik ki her birimizin fikri bir yöndedir.

Mesela diyorum: Ey yoldaşım, sen de bir akıllı kişisin, gel bir görelim, Duma ki dağıldı, şimdi cemaat peki ne yapsın? Görüyor musun; Molla me ne cevap verir? Diyor ki: "Cemaat şimdi gerek yatsın." Diyorum ki ay kardeş, sen Allah'ı bilirsen saçma sapan sözler konuşma. Hak işitip seni kınar; eyvah, hemen sözünün üstünde durup diyor: "Cemaat şimdi gerek yatsın." Sonra kendimi "Lala"ya (çocuk bakıcısı/yaşlı uşak) benzeterek onun fikrini sordum. Meğer bizim "Lala" gerçekten de "Lala" imiş; ondan bir muhtasar söz soruyorum, o gör ne cevap verir: "Rivayet edenler ve nakledenler şöyle rivayet ederler ki, bir gün vardı, bir gün yoktu..."

Lala sözünü kesip dedim: "Dostum, maval anlatma; Duma dağıldı, halk ne yapsın? Git dua mı etsin, yoksa ekmek mi yesin?" Lala hemen dedi: "Beyefendi, ben ne diyeyim... Ay yoldaş, bari sen söyle de göreyim. Duma ki dağıldı, şimdi cemaat ne yapsın?" "Hup-Hup" da işte geldi. Kaldı "Hup-Hup". Bu yolda fikir budur ki; cemaat toplanıp Molla Nasreddin Şah'a bir dilekçe göndersinler ve rica etsinler ki, Şehinşah Duma meselesine müdahale edip cemaate riayet etsin.

"Hup-Hup" diyor ki: "Azizim, korkarım İran padişahı bu meseleye karışıp İngiltere ve Avusturya padişahları gibi padişahlık tarafını tutmasın."

Şimdi ey cemaat; "Hup-Hup" bir başka fikirleşip cevap verdi: "Doğru diyorsun, ey Molla Nasreddin, burasını düşünmemiştim." "Hup-Hup" da böyle gitti. Kaldı "Fizulim-i Mali" (Mal mülk düşkünü). Bu zavallı belaya giriftar olmuştu; yaylalarda ve yerlerde dolanmadığı yer kalmadı. Çaresiz olup götürüp giysisini ve sadesini (eşyasını) sattı, parasıyla fil verdi ve buralarda maslahat sorurdum. Birkaç saatten sonra bu meşhur cevap geldi: "Bakü'nün, Karabağ'ın, Gence'nin ve İrevan'ın (Erivan) han evlatları Allah'ın yardımıyla İran ahalisiyle birleşip Şah'ın başkentini ele geçirinceye kadar sabretmek lazımdır. Vesselam."

Bu da "Fizulim-i Mali"nin reyidir. Şimdi kaldım ben özüm; fikrimi diyorum. Benim fikrim budur ki, ne lazım dert... Dava etmek, ümit ederim ki fikirleriniz bir yana gitmesin, sabır etmek güzeldir ne diyeyim?

Belli, lazımdı dava etmek. Kimden dava etmek? Rusya'nın bütün milletleri ile işim yok. Ben Kafkas sözünü danışırım: Ben böyle maslahat görüyorum ki Kafkas'ta ne kadar Ermeni varsa toplanıp bir gölün içinde Müslümanlarla kapışsınlar; sonra Müslümanlar dökülüp Ermenileri kırsınlar. Mahz-ı (saf) hırs ve düşmanlık acısını çıkarmak mümkün budur. Yoksa o zaman bir çaremiz budur; eğer görseler bu davaya karışmıyorlar, dahi o bahtsız olurlardı; eğer karışsalar, karışsınlar; maslahatlarıdır; karışmasınlar, karışmasınlar; canları cehenneme.

Peki şöyle: Lazım mı dava etmek? Buradan her hafta Tiflis'te bir gazete çıkar, adı "Kafkasya"dır; her günü padişah taraftarıdır; Tiflis'te Müslümanlardan dört yüz müşterisi de var, uzak yerlerden de keza.

— بیلمرم . غرض . . . دولن بو عازیمه رنگ محررلرینندن برنسی گوچه‌ده منه راست گلوب سوروشدی : آی ملا نصرالدین ، دیورلر بر باکوده ارمنی‌لر و مسلمانلار بری برلرینی قیروب قورتاردیلار ، خبرگ وار ؟ دیدیم ، خیر ، خبریم یوخدی ، اما گمان ایدیرم که بو خبرگ اصلی یوخدی . گوردیم که رفیقم باشنی سالدی آشاغه . دیدیم ، برادر هیچ اورگنگی سیخما ، ایکی آی بوندان ایره‌لی فرنگستان دارالفنونلرنگ مریضخانه‌سنده بر قافقاز ارمنی سیله بر قافقاز مسلمانی‌نگ باشلارینی یاروب دیللرینی متقال ترازوده چکورمشلر ، بو جینده گورورلر ، که ترازوده هیچ بر شی یوخ؛ معلوم اولور ، که بیلر آغرلقلارندن هوایه اوچوبلار .

محرر رفیقم سوزومی تر باشه دوشدی و سوینجنگ المی سیخوب «سپاسیبو» دیدی و اوزاقلاشدی .

«ملا نصرالدین . »

قافقاز خبرلری

ولادیقافقاز

سلام علیکم ، ملا عمو !

نه‌سن ، داداش ، گیفگز نجه‌در ؟ برده داخی حاجی عبدالرحیم افندینگ طلسملرینه ویجنه‌لرینه شك گتورمه‌چکسن ؟ او کشی یاز مشدی که ۴۰ گوله کمی دوما داغیلار ، گورورسن می که ۱۰ گولده چکمه‌دی . ایندی داخی بلدرم که گنه بو جادو شگه و بو یالی تومان باغی و خشدك پارچالاریله و قرتللی دسمالاریله زینت تاپان پیرلره شك گتورمه‌چکسن؟ الله رحمت ایله‌سون جمیع اولنلرگزه . بزیم بر تکاذبان خالا وار ایندی ، الله سزولده جمیع اولنلروزه رحمت ایله‌سون ، او رحمتلك همیشه منه دیردی ، ایندی دیمه‌سین ، الله جمیع اولنلروزه رحمت ایله‌سین ، او رحمتلك همیشه اوزون بزیم رحمتلك زهره بی‌بی‌یه دوتوب دیردی ، ایندی دوتماسین و ایندی دیمه‌سین ، او رحمتلك خالامز رحمتلك بی‌بی‌مزه الله سزولده اولنلروزه رحمت اینه سون ، دیردی که بالام ، زهره ، سنه دیورم ، اما بو چورما جوجوخلاره ایشتدیروم ، بلخ . . . . منه شغل‌ذمه اولاسان ، که هر وقت «فودورفولار» پیرینه گیدنده منم یرینه یوز مین یول اولون باش داشلمان اویوب بو بابالیاری اوخوموباسان ، تا نفسین گلمه‌گمی :

عزیزیم سلطانا باخ ✡ شاها باخ سلطانا باخ
اولنلری اویادور ✡ بو اویاخ سلطانا باخ

« سیرتویخ »

نخجوان

ملا نصرالدین بابا !

« قزدرمالی » یه جناب « هردم خیال » ایتدیگگی نصیحت آرتیق در . اکثر « قزدرمالی » زنگ ناخوشلقی محض قزدرمادی ، گلسون نخجوانه و بسورانگ حمامارینده بر نجه گون چیمسون ، و اوستا جعفری حمامنه گلوردوب گسون‌ده بر دفعه فال آلدیرسون .

اگر پاخشی اولماسه ، عیبی یوخدی ، بزیم شهرده مسلمان حکیمی ده وار ، اولنا معالجه ایلدیره بیلر . غرض ، نه باغگی آغریدیم ، شما تایمافقن اوتری « قزدرمالی » یه نخجوانه گلمك لازم در ، اگر گله بیلمه سه ، من بسوسی‌ده ایله بیلرم ، که نخجوان حمامارینگ صویندن اوچ پوتولله گونده‌رم ، بو شرطیله ، که هر گون صبح یوخسی‌دن آیلان گمی همان صودان اوچ دورت استکان نهار قارنه ایچمه . صویگ رنگینگ صاری اولماغینه باخماسون ، نه عیبی وار ، زعفران‌ده ساری‌دی ، اما عطرینه باخ . الله شاهد در ، که نخجوان حمامارینگ صویی‌نگ عطری زعفران عطرندن گوچلی در .

هرکس منم بو نصیحتمی قبول ایله سه ایله‌سون ، ایله‌مه سه اوزی بیلسون والسلام .

عزیز قربانعلی اوغلی شریف زاده .

سالیان

سالیان محالنده بر کند وار ، آدی « حاصللو » در . بورانگ بسقالاری چوخ بزدیلر . مثلا ، محبریمز جناب « آ . آ » یازیر ، که بر نجه گون بوندن ایره‌لی برکندلی بورایه ساتماق ایچون برقان قایماق گتورور . بقال قایماقگ قیمتی کمیشوب مانی قویر ترازویه ، وزنی گلیر اون بدی گرونکه اوچ چرت . بقال قایماغی بوشالدوب باشلیور مانی چکمگه ، قایمگ آغرلقی اولور یگرمی‌دورت گرونکه . بقال کندلینی توتور دعوایه و کندلیدن یدی گرونکه قایماق ادعا ایلیور . کندلی تعجبلی باخر بقالگ اوزینه و دیور : « قوناغ که من هیچ قایماق گتورمه‌مشدیم ، دخی من‌دن له ایستیورسن؟ پول ویرمیرسن ویرمه ، دخی بورجلی نیه قالیم ، الله خاطرینه قایمی ویر گیدوم ، یولوم اوزاخدی ، حلال خوشسون اولسون » . بقال راضی اولمیوب کندلیگ قایمی گیریو ساخلیور ، که گیشن قایمدانگ اسگگی گتورسون ، صوگرا مانی آپارسون .

اداره‌دن :

بوایشلری گورلده ایران یادیمه دوشور . . .

جلفا

— ایران رئیس حکمرانگ حکمیله بوندان صگره ملا نصرالدینده اولان الفبا صورتلرینگ هر بریسنه الفبا کیی ۱۳ قران تویراق باسدی پولی آلاجقلر .

ایران تقویمی

(اوّلمجی صحیفه‌یه باخ)

هردن بر مسئیم خیالمه بر شی گلیر : من دیورم ، ایندی بردن چد بزرگوارلریمز آدم علیه‌السلام باش تیرافدن فالخیروب جمیع اولادینگ معیشتنگ اوضاعنه تماشا ایده : بز مسلمانلاره‌ده یاخا ، سایر ملتلره‌ده یاخا ، اگر بیله اولا بیلسه . یقین که آدم ع. س. بز مسلمانلاری علی‌الخصوص ایرانلیلری یاخشی یاسوب او اوزمزدن ، بو اوزمزدن اوپره آغلمزدان اوپره اما سایر ملتلره و علی‌الخصوص مغرب زمین اهالی‌سنه اصلا اعتنا ایلمز . سوگرا اوزونی جمیع ملتلره توتوب دیمز : ایرانلیلر صحیح النسب اولادمدرلر ، اولدن اوتریکه بدی مین ایل بوندن اقدم گوردوگوم دنیا ایشلرینه بونلار بر ذره قدری تغییر ویرمیسوب و امانه خیانت ایتمیوبلر ، وحال اولکه مغربی‌لر دورت یوز ایلگ عرضنده دنیانی آلت اوست ایدوب مین عمللردن چیخوبلار ، چونکه مغرب اهالیسی لجنه و شیاطین لعنتدن‌درلر .

« موزالان »

کروانکه قایماق ادعا ایلیور . کندلی تعجبلی باخر بقالگ اوزینه و دیور : « قوناغ که من هیچ قایماق گتورمه‌مشدیم ، دخی من‌دن له ایستیورسن؟ پول ویرمیرسن ویرمه ، دخی بورجلی نیه قالیم ، الله خاطرینه قایمی ویر گیدوم ، یولوم اوزاخدی ، حلال خوشسون اولسون » . بقال راضی اولمیوب کندلیگ قایمی گیریو ساخلیور ، که گیشن قایمدانگ اسگگی گتورسون ، صوگرا مانی آپارسون .

اداره‌دن :

بوایشلری گورلده ایران یادیمه دوشور . . .

جلفا

— ایران رئیس حکمرانگ حکمیله بوندان صگره ملا نصرالدینده اولان الفبا صورتلرینگ هر بریسنه الفبا کیی ۱۳ قران تویراق باسدی پولی آلاجقلر .

ایران تقویمی

(اوّلمجی صحیفه‌یه باخ)

هردن بر مسئیم خیالمه بر شی گلیر : من دیورم ، ایندی بردن چد بزرگوارلریمز آدم علیه‌السلام باش تیرافدن فالخیروب جمیع اولادینگ معیشتنگ اوضاعنه تماشا ایده : بز مسلمانلاره‌ده یاخا ، سایر ملتلره‌ده یاخا ، اگر بیله اولا بیلسه . یقین که آدم ع. س. بز مسلمانلاری علی‌الخصوص ایرانلیلری یاخشی یاسوب او اوزمزدن ، بو اوزمزدن اوپره آغلمزدان اوپره اما سایر ملتلره و علی‌الخصوص مغرب زمین اهالی‌سنه اصلا اعتنا ایلمز . سوگرا اوزونی جمیع ملتلره توتوب دیمز : ایرانلیلر صحیح النسب اولادمدرلر ، اولدن اوتریکه بدی مین ایل بوندن اقدم گوردوگوم دنیا ایشلرینه بونلار بر ذره قدری تغییر ویرمیسوب و امانه خیانت ایتمیوبلر ، وحال اولکه مغربی‌لر دورت یوز ایلگ عرضنده دنیانی آلت اوست ایدوب مین عمللردن چیخوبلار ، چونکه مغرب اهالیسی لجنه و شیاطین لعنتدن‌درلر .

« موزالان »

Sayfa 3 | Molla Nasreddin | Sayı 16

Sol Sütun ve Genel Metinler

İmzasız Paragraf: Bilmem... Garaz... Dün bu gazetenin yazarlarından birisi sokakta bana rastlayıp sordu: "Ey Molla Nasreddin, diyorlar ki Bakü'de Ermeniler ve Müslümanlar birbirini kırıp bitirdiler, haber var mı?" Dedim: "Haberim yoktu ama tahmin ediyorum ki bu haberin aslı yoktur." Gördüm ki arkadaşım başını aşağı saldı. Dedim: "Birader, hiç üzülme; iki ay bundan önce Frankistan (Avrupa) tıp fakültesinin birinde bir Kafkas Ermenisi ile bir Kafkas Müslümanının başlarını yarıp beyinlerini teraziye koymuşlar. Bu yönde görürler ki terazide hiçbir şey yok; malum olur ki binlerce akranlarından havaya uçmuşlar." Benim arkadaşım sözümü tam anlamadı, sevincinden elini sallayıp "Sipasibo" (Teşekkürler) dedi ve uzaklaştı. — Molla Nasreddin

Kafkas Haberleri (Vladikafkas)

Selam Aleyküm Molla Amca!

Nasılsın, dadaş? Keyifler nicedir? Burada Hacı Abdürrahim Efendi'nin tılsımlı vasiyetlerine ne zaman bakacaksın? O kişi yazmıştı ki 30 gülle (mermi) gibi Duma dağılır. Görüyorsun ki 10 günde çıkmadı. Şimdi dahi bilmem ki yine bu cadı şapka ve bu pullu tümen bağı ve fıstık parçalarıyla ve fırfırlı mendilleriyle zinet tapan (süsleyen) pirlere ne zaman bakacaksın? Allah rahmet eylesin tüm ölmüşlerinize.

Nahçıvan'dan Mektup

Molla Nasreddin Baba!

"Kızdırmalı" (Sıtmalı) ya Cenab-ı "Her dem hayal" ettiğin nasihat artık yeter. Eğer "Kızdırmalı"nın Nahçıvan'daki mahz-ı (saf) kızdırması, gelse Nahçıvan'a ve buraların hamamlarında bir iki gün kalsa ve o usta Cafer'i hamama götürüp günlerce orada kalsa anlarsın. Eğer yakışı olmazsa ayıbı yok, bizim şehirde Salman Hekim de var. Ona tedavi ettirirler. Garaz, ne başınızı ağrıtalım, şifa tapmaktan ötürü "Kızdırmalı"ya Nahçıvan'a gelmek lazımdır. — Aziz kurbanınız Alioğlu Şerifzâde

Salyan Haberleri

Salyan mahallinde bir köy var, adı "Hasıllı". Oranın bakkalları çoktur. Mesela muhabirimiz Cenab-ı "T.A" yazıyor ki: Birkaç gün bundan ileri bir köylü buraya satmak için bir kap kaymak getirir. Bakkal kaymağın fiyatını kesip fani koyar teraziye, tartı gelir on beş kuruş, köylü üç kuruş... Bakkal kaymağı boşaltıp kabını geri verince kabın ağırlığı olur yirmi dört girvanke (ağırlık birimi). Bakkal köylüyü tutar davaya ve köylüden yedi girvanke kaymak iddia ediyor. Köylü şaşırıp bakkalın yüzüne bakıp diyor: "Dadaş, ben hiç kaymak getirmemiştim, dahi benden ne istiyorsun? Yol vermezsin, vermez, dahi borçlu niye kalayım?"

İran Takvimi (Orta Sağ Bölüm)

Başlık: İran Takvimi (3. sayfaya bak)

Metin: Herden (ara sıra) bir müstakim (doğru) hayalime bir şey gelir: Diyorum, şimdi birden ceddim (atam) Büyük Âdem (a.s.) yerin altından kalkıp tüm evlatlarının maişetine (geçimine) baksa; bizim Müslümanlarda, Paşa, Sair ve diğerlerinde baksa, eğer böyle olsa bilse... Lakin özellikle Müslümanları, bilhassa İranlıları ahirete basıp özümüzden, boğazımızdan ayırmadan oyalasalar... Ama diğer milletlere ve özellikle Batı zemin ahalisine asla itina edilmez.

Alt Bölüm Notları:

İran Reis-i Gümrüğünün hükmüyle: Bundan sonra Molla Nasreddin'de olan insan suretlerinin (resimlerinin) her birisine 13 kıran toprak bastı parası alınacaktır.

Muzalan (Vızvız): Müslümanlar dünya işlerine bir zerre kadar değer vermiyorlar ve emanete hıyanet etmiyorlar... Çok mağrur (gururlu) ahali lehine şenlikler yapıyorlar. — Muzalan

Metin:

"Talebelerde otuz dört aylık müddette tahsil ettiğim yetmiş iki ilimden ibaret bir kaledir; ama son ucum (sonucum) şudur: Dağılırlar."

Bu karikatür, ezbere dayalı ve temelsiz eğitimin beyhudeliğini hicvetmektedir. Otuz dört ay boyunca büyük emeklerle öğrenilen "yetmiş iki ilim", sağlam bir temele oturmadığı için kağıttan bir kule gibi narin ve dayanıksızdır. Karikatür, binbir zahmetle inşa edilen bu bilgi yığınının en ufak bir sarsıntıda yıkılmaya mahkûm olduğunu vurgulayarak, niteliksiz eğitimi "kağıttan kule" benzetmesiyle eleştirir.

« ادیما دنیایه ای دل غافل نه اولار بو عجوزه دن حاصل »

Üstteki Karikatür:
Sağdaki yazı: Gaflet uykusu
Soldaki yazı: Medeniyet
Alttaki Karikatür:
Alt yazı: "Dünyaya uyma ey gafil gönül, bu mucizeden ne hasıl olur."

Bu iki karikatür, toplumun geri kalmışlığına ve sömürü düzenine dair sert bir eleştiridir. Üstteki görselde, "Medeniyet"i temsil eden Batılı kıyafetli bir figürün, "Gaflet Uykusu"ndaki halkı bir halatla peşinden sürüklemesi; değişimin iradeyle değil, pasif bir boyun eğmişlikle gerçekleştiğini simgeler.

Alttaki görselde ise, halkın dini veya geleneksel figürler tarafından bir "mucize" vaadiyle uyutulup avlanması işlenmiştir. İnsanların bir kova içerisinde etkisizleştirilmesi ve bir olta ucundaki yemle kandırılması, kitlelerin cehaletinden faydalanan istismarcı otoritelerin ironik bir tasviridir

ترقی علامتلری .

گیچن ربیع‌الاول آیینگ ١٨ سنده ساعت خوش اولماغه سبب افتتاح مسلمانلرینگ ایچنده ایکی حیرانلیق عمله گلدی : بری کوردمیرده ، بری اشیتدیگمز ده . کوردمیر مسلمانلارنی بومضمونده بر راضیلق کاغذی یازوب حکومته پیشنهاد ایتمیلر : « بز کوردمیرده ساکن اولان مسلمانلار کوردمیرده بشمجی دوخانگ آچیلماغنه راضی‌یق ، چونکه بوراده اولان دورت دانه دوخان بزلره کفایت ویرمیر ، و بویارده قول قویوروق . تاریخ فلان ، و فرخ دورت مسلمانگ امضاسی .

تفلیس مسلمانلرینده یازدیقلاری راضیلق کاغذی بومضمونده‌در : « آخ گیچن گونلر ، دوغری دییملر ، که گیچن گونله گون چالماز ، هانی اوگونلر ، که بزیم گوزل محله‌ده سومباتوف کوچه‌سنده فاحشه خانه‌لر باغدان باشه دوزولوب محله‌مزی زینتلندیردی : گلن ، گیدن ، مایلون ، آلیش ویریش ، خلاصه بر شینلك ایدی ، که شهریمز حقیقتده لوندون شهرینه برابر ایدی ، و ورمیشدی . اما الله باغشلاسین بوینی بخسون ، اوگوزل فارغین وسنم و سروقدولاره اوزار قوناقلاریمز محله‌مزدن کوچندن بری محله‌مزدن خیر برکت‌ده بالمره کوچوب ، بوسببدن بز مسلمانلار جان دلدن راضیلق اظهار ایدیریك ، که فاحشه خانه‌لر دوباره بزیم محله‌یه تشریفلرینی کتورسونلر ، تاریخ فلان و آلتمش مسلمانگ امضاسی . »

اداره‌دن :

آخ آخ . . . وای . . . وای . . .

ای بو کاغذلره قول قویان مسلمانلار !

. . . . . .

جهد ایله سن آنجق خلقده پاك اول ،
محلوقی ایتاندر .
خاصیتگ اود اولسه‌ده اطواردە خاك اول ،
سوگ عالمی یاندیر .
خلقگ نظرین جلب ایله فورشافه قیایه ،
مجلوب عیون اول .
هر حیله و یزلسکله گیر الینه عیایه ،
ایماله متون اول
سعی ایله که سففال اوزالدون اوچ چرك اولسون ،
پایلق اوله نسبت
فورشافده بلورسنکه اون آرشین گرك اولسون .

تعدیل له حاجت
قویما یره تسبیحگی ال چکمه دعادن .
اوراد اوخو دایم
مجلسده چکوب دوت اوزگی اول نجیبدن .
سور سویله ملایم
ایشکه گیتوب مدهی ایمانی بوروندگ .
پاك محترم اولدگ
ایمدی نظر خلقده سن پاك گوروندگ .
اهل کرم اولدگ
باشمدان اباکه امن و امان اولدی وجودگ ،
زهد ایله بشدگ
تولماق دایوردوسه همان اولدی وجودگ ،
مقصوده یتشدوگ
وقت اولدی که ایمدی ایده‌سن عالمی تالان ،
دوت قولنا قاچانی
حکم ایمدی سنگدر دخی چك ایشلره سامان ،
یق مشکل آچالی
دول عورتسه بیداد ایله ایقامه حیات ،
خوف ایتمه اجلدن
مکر ایسه اورگ قیل اوخو شیطانه‌ده لعنت .

شاد اول یو عملدن
ال چکمه حیلدن
قزویر و دغلدن
ایمانزده ویرسن
ویرمه یولی الدن

« هوپ هوپ »

سوال و جواب

تفلیس ده « متیخ » دوستاقخانه سنگ رئیسی اداره‌مزه رسمی صورتده بر کاغذ گوندەروب تنوع ایدیردی . که مسلمان ایچنده تازه نشر اولونان گتابلرگ سیاهی سلی یازوب اوگا معلوم ایدم ، چونکه دوستاقلار خواهش ایتمیلر که اونلاره اوخوماق ایچون ترك دیلنده یازیلمش گتابلار ویریلسون .

سیدهی عوضنه اداره‌مزدن دوستاقخانه رئیسنه بیله جواب یازوب گوندەردیك : « گیچل داوا بیله اوز باشنه سورلر » .

« موزالان »

غیرت

— مشهدی حیدر ، گل گیدەلك اویزدلی نچالنگه شکایت ایده‌لك .
— هوی من برآفتابه گتوروم گلیم .

— کربلای قاسمعلی ، بویور سن گل گیدەلك .
— آی فلانکس ، پایروس قوطوم قالوب حمامده ، گیدیم گتوروم گلیم .
— آی میرزا شعتالی آغا ، بویور سن گل گیدەلك .
— بو ساعت ویروم اوسنا ذوالفقار دیشمی چکسون گلیم .
— آی میرزا حسین آغا ، باری سز بویورون گیدەلك .
— وکر بزیم اوغلالی گتوروب بازاره ، ویروم دلاك باشنی وورسون گلوم .
— حاجی سن الله سز تشریف گتورون گیدەلك .
— آیده سن الله انصاف ایله ، من گیدیم مردار اوروسگ بربابه آغز آغزه ویروم ؟ . . .

« هردم خیال »

بالاجه

فلیه‌تون

بر فیلسوفگ زمان وفاتنده اوغلنه ایتدیگی نصیحت و صحبتی‌در .

ای مسنم ایستکلی اوغلیم ! من دنیادن گیتدیگم کبی عصر حاضرده اولان جمیع پدرلر لمثلار داخی منمله بیله قرا توپراق آلتینه گیده‌جکدر ، زمان حیاتمده اجدادیمزدن شأن شهرتمه لایق بر معارفلی اوغول یتوردوم . او ایسه سندن عبارتدر . عزیزیم ! فامنگ اوجالدیغجه باجاروب شأن و شهرتیگی آلجاق ساخله .

نور چشمم ! یاخین فکرلی اولوب بو گونمن اونوروب صباح ایشنی فکر ایلمه . بر ایشی گورمکده تعجیل ایتمیوب هر ایشده یواش اولگلن : جیبنده هیچ وقت گهنه پاره ساخلاما . پاره انسان ایچون هر حالده بر مایهٔ تهلکه‌در .

ادیبلی فرزندیم ! هر حالده اساتلار ایچنده ادیبلی اولوب بریسی بر سوزی ایکی مین کره سؤال ایتدیگنده بر دفعه جواب ویرمیوب ادیبگی گوستر . امان عزیزیم ، مبادا مندن صوگره دشمنلریمز سنی یمان دلیله آلدادوب سنگا قویوب گیتدیگیم بیکارچلیق کبی لعنتی اتدن چیخارلار . مندن صوگره دشمنلریمز سنی علمه ترغیب ایده‌جکلر . معارفلی چوجوقیم !

Sayfa 6 | Molla Nasreddin | Sayı 16

İlerleme Belirtileri

Geçen Rebiülevvel ayının 18'inde, saat on sularında, Kafkas Müslümanlarının tarihinde görülmemiş bir olay Tiflis'te yaşandı. Bazı Müslümanlar bir dilekçe yazarak hükümete başvurdular: "Biz bu şehirde yaşayan Müslümanlar, beşinci derecede bir dükkan açılmasına razıyız; çünkü burada dükkan sayısı azdır." Bu dilekçeye dört Müslüman imza attı.

Tiflis Müslümanları yazdıkları bu razılık yazısında şöyle diyorlar: "Aç gelsin, tok gitsinler; biz güzel mahallemizde pavyon gibi yerlerin açılmasını istiyoruz." Kısasacası, bir şenlikti ki sormayın; sanki şehir hakikaten Londra şehrine benzemişti. Ama Allah bağışlasın, o güzel fistanlı ve süslü hanımlar bizim mahallemizden geçerken bir bereket gelmiş gibi oldu. Biz Müslümanlar canı gönülden razı olduğumuzu bildiririz.

İdare'den:

Ah, ah... Vay, vay... Ey bu kağıtlara imza atan Müslümanlar! Çaba gösterin de halkın gözünde temiz olun. Aslınız ateş olsa da tavrınız toprak gibi olsun. Sonunda dünya fanidir. Halkın bakışını kendine çekmek istiyorsan, her hayâ ve edeple giyin.

Sorular ve Cevaplar

Tiflis'te "Dostlar" cemiyetinin başkanı idaremize resmi bir yazı göndererek umut ettiğini bildirdi: "Müslümanlar arasında yeni yayımlanan kitapların listesini bize yazın ki bilelim." Çünkü dostlar istiyorlar ki o kitapları Türk dilinde yazılmış olarak okusunlar. Cevaben yazdık: "Keçi can çekişir, kasap ise et derdinde." — Muzalan

Felyeton (Köşe Yazısı)

Bir Filozofun Vatandaşı Olan Oğluna Tavsiyesi ve Sohbetidir:

"Ey benim sevgili oğlum! Ben dünyadan giderken, eski çağın insanları gibi sana mal ve mülk bırakmıyorum. Ben sana sadece atalarımızın şanına yakışır bir öğüt bırakıyorum. Azizim! Utanmaz ol ki başın dik olsun, şan ve şöhretini alçakça koru. Gözümün nuru! Uyanık fikirli ol; bugün olan işi sabaha bırakma. Bir işi görmekte acele etme. Cebinde hiçbir vakit para saklama; para senin için her durumda bir tehlikedir. Edepli evladım! Her durumda insanlar içinde edepli olup birisi bir sözü iki bin kere sorsa, her defasında cevap verip edebi öğret. Aman azizim, sakın bizden sonra düşmanlarımız seni bilimle uğraşmaya teşvik etmesinler."

Kısa Notlar ve Şiir Parçaları:

Gayret: Meşhedi Haydar, gel gidelim o dükkana, şikayet edelim. Bir güneşlik getireyim.

Hup-Hup (Şiir): "Tahsil neye gerek, koyma yere elindeki duayı. Mecliste çekinme, sözün mülâyim olsun. İşte giyinmiş imanın buyruğu... Vaktin gelince dünyayı terk et..."

Diyaloglar: "Kerbelayı İsmali, buyurun gidelim." "Mirza Hüseyin Ağa, bari siz buyurun gidelim." "Ay Molla, insaf eyle, ben ölüyorum, sen bana ne diyorsun?" — Her dem hayal

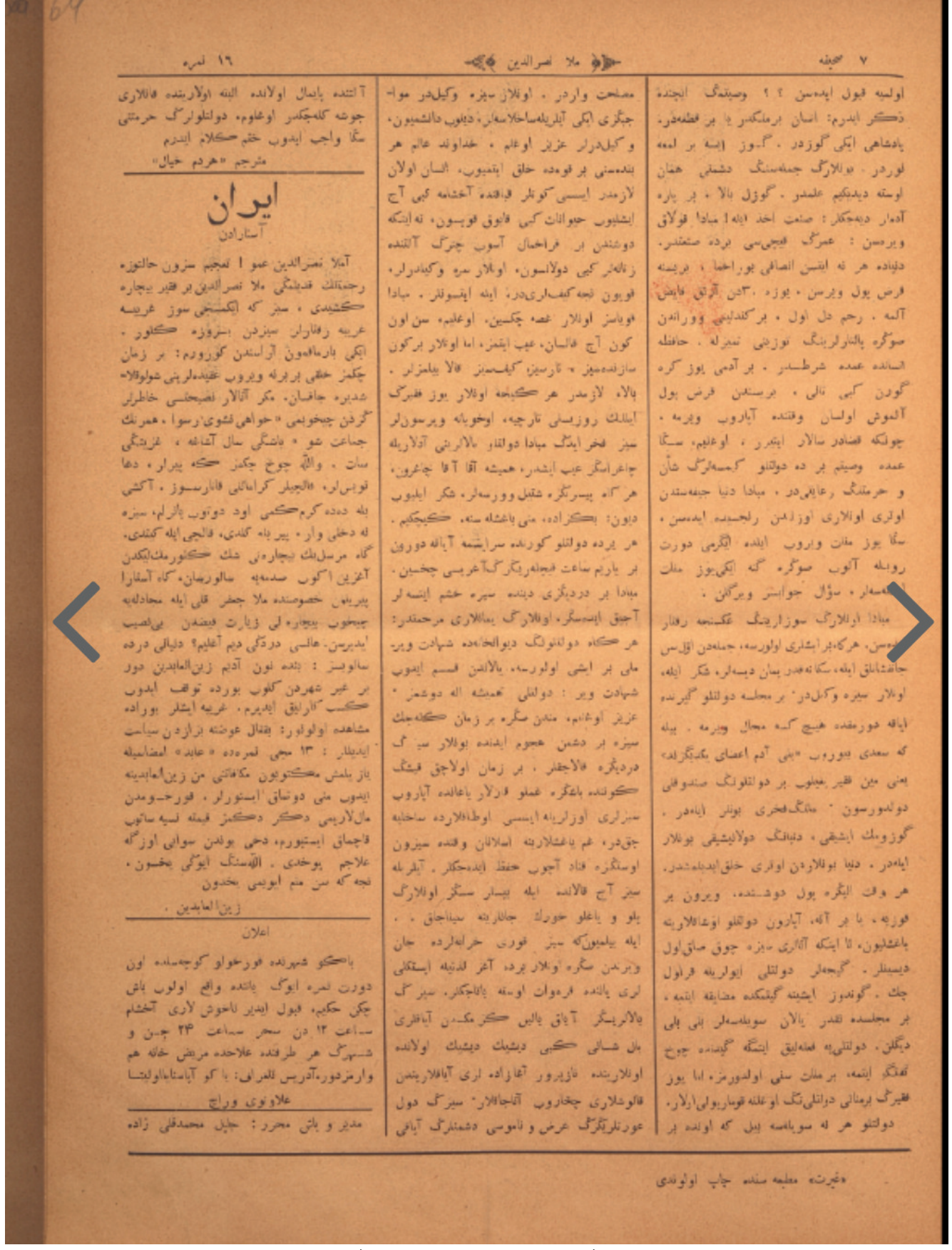

اولسیه قبول ایده‌سن ؟ ؟ وصیتمگ ایجنده ذکر ایدرم: انسان برملکدر یا بر قطعه‌در، پادشاهی ایکی گوزدر ، گوز ایسه بر لمعه لوردر ، بولالارگ جمله‌سنگ دشمنی همان لوسته دیدیکیم علمدر ، گوزل بالا ، بر پاره آدمار دیه‌جکلر : صنعت اخذ ایله ! مبادا قولاق ویردمسن : عمرگ قیچی‌سی برده صقلدر، دنیاده هر نه ایشن انصافی یوراخما ، بریسنه قرض پول ویرمسن ، یوزه ۳۰دن آرتی فایض آلمه ، رحم دل اول ، برکندلیمی وورانه‌دن صوگره پالتارلرینگ توزینی تمیزله ، حافظه اسانده عمده شرطدر ، بر آدمی یوز کره گودن کیمی نالی ، برسندن قرض پول آلدوش اولسان وقتنده آپاروب ویرمه ، چونکه قضادر سالار ایتدرر ، اوغلیم، سنگا عمده وصیتم بر ده دولتلو کیمسه‌لرگ شأن و حرمتلگ رعایتی‌در ، مبادا دنیا جیفه‌سندن اولری اولاری اوزاتدن رنجیده ایده‌سن ، سنگا یوز ملت واروب ایلده ایکرمی دورت روبله آلوب صوگره گه ایکی‌یوز ملت ایده‌لر ، سؤال جوابسز ویرگلن ،

مبادا اولالارگ سوزلرینگ عکسنجه رفتار ایده‌سن، هرگاه برایشاری اولورسه، جمله‌دن اول‌سن جافشانلق ایله، سنگا نه‌قدر یمان دیه‌لر، شکر ایله، اولار سیره وکیل‌در ، بر مجلسه دولتلو گیرنده ایاقه دورمقده هیچ گسه مجال ویرمه ، پیله که سعدی دیورکه «بنی آدم اعضای یکدیگرلرند» یعنی مین فقیر بعیلوب بر دولتلونگ صندوقی دولدورسون ، ملتگ فخری بولنر ایاه‌در ، گوزوملگ ایشیغی ، دنیانگ دولایشیغی بولالار ایاه‌در ، دنیا بولالاردن اولری خلق ایدیله‌شدیر، هر وقت ایکرمه پول دوشنده، ویرون بر فوریه ، یا بر آله، آپارون دولتلو اوغاللاریه باغشلیون، تا اینکه آثاری سیزه چوق صاق اول دیسینلر ، گیجه‌لر دولتلی ایولریه قرانول چلك ، گوندوز ایشینه گیتمکده مضایقه ایتمه ، بر مجلسده نقدر یالان سویله‌سه‌لر بلی بلی دیگلن ، دولتلی‌یه فعله‌ایق ایتمگه گیلنده چوخ تفنگ ایتمه، برملت سفی اولدورمزه، ایا یوز فقیرگ برمنالی دولتلی‌تگ اوغلنه قوماربولی‌ارلار، دولتلو هر نه سویله‌سه بیل که اولنده بر مصلحت واردر ، اولالار سیزه وکیل‌در موا- جبگزی ایکی آیلریله‌ساخلاسه‌لر، دیلوب دانشمیون، وکیل‌درلر عزیز اوغلم ، خداوند عالم هر بنده‌سنی بر قومده خلق ایتمیوب، انسان اولان لازمدر ایسسی کوتلر قافله آخشامه کیمی آج ایشلیوب حیوانات کیمی قاپوق قویسون، نه اینکه دوشنلدن بر فراخمال آسوب چترگ آلتنده زناهار کیمی دولاسون، اولالار سره وکیلدرلر، قویون نجه کیف‌لری‌در، اینه ایشلولر ، مبادا قویاسز اولالار غصه چکسین، اوغلیم، سن اون کون آج قالسان، عیب ایتمز، اما اولالار برکون سازنده‌سیز ، تارسیز کیف‌سیز قالا بیلمزلر ، بالا، لازمدر هر گیجه اولالار یوز فقیرگ ایللك روزیسنی تارجیه، اوخویاه ویرسونلر سیز فخر ایدگ مبادا دولتلو بالالرینی آدلاریله چاغراسگر عیب ایشدر، همیشه آقا آقا چاغرون، هر گاه پیرسگزه شقیل وورسه‌لر، شکر ایلیوب دیون: بکزاده، منی باغشله سنه، گیچکیم ، هر یرده دولتلو گورنده سرایشمه آیاقه دورون بر یاریم ساعت فیجله‌ریگرگ‌آغریسی چخسین ، مبادا بر دردیگزی دینده سیزه خشم اینسه‌لر آجیق ایده‌سگز، اولالارگ بیمالاری مرحمتدر: هر گاه دولتلونگ دیوالخانه‌ده شهادت ویرمه‌لی بر ایشی اولورسه، بالاتن قسم ایچوب شهادت ویر : دولتلی تعمیشه اله دوشمز ، عزیز اوغلم، منعدن صگره بر زمان گله‌جك سیزه بر دشمن هجوم ایتدیه بولالار سیرگ دردیگزه قالاجقلر ، بر زمان اولاجق قیشگ گونده باغگزه غملو قارلار یاغالده آپاروب سیزلری اوزلریله ایسسی اوطه‌لاردہ ساخلیه جق‌در، غم باغشلاریه اصلالان وقتده سیزون اوستگزه قناد آچوب حفظ ایدیجکلر ، آیلریله سیز آج قالالده ایله بیسار سگزر اولالارگ پلو و یاغلو خوراك جانلریه سیاجاق ، ایله یلمیون‌که سیز فوری خرله‌لرده جان ویرمدن صگره اولالار یرده آغر لدیه ایستکلی لری یالنده قره‌وان اوسته یاتاجکلر، سیرگ بالالریگز آیاق یالین گزمکدن آیاقلری بال شانی گیبی دیشیك دیشیك اولالنده اولالریندہ ناز‌پرور آغازاده لری آیاقلاریندن قالوشلاری چخاروب آتاجالار، سیرگ دول عورتلریگزگ عرض و ناموسی دشمنلرگ آیاقی آلتنده پایمال اولالنده ایله اولالریندہ قالاری جوشه گله‌جکدر اوغلوم، دولتلولرگ حرمتی سگا واجب ایدوب ختم کلام ایدرم

مترجم «هردم خیال»

ایران

آستارادن

آملا نصرالدین عمو ! تعجم سزون حالتوزه رحمتلك فدیلگی ملا نصرالدین بر فقیر بیچاره گشیدی ، سیز که ایکمسجی سوز غریبه غریبه رفتارلر سیزدن بزوزه گلور ، ایکی بارماقمون آرالسندن گورورم : بر زمان چکمز حقلی بر برله ویروب خفیه‌لرینی شولوقلا- شدیره جاقسان، مکر آثالار نصیحتلی خاطرلر گزدن چیخویمی «خواهی نشوی رسوا ، همرنك جماعت شو » باشگی سال آشاغه ، غریبلگی سات ، والله چوخ چکمز که پیرار ، دها قویون‌لر، قالیچیلر کراماتلی قارنیسوز ، آکشی یله دده‌کرم‌کمی اود دوتوب یانرلم، سیزه له دخلی وار ، پیر باله گلدی، قالیچی ایله گلدی، گاه مرسل‌لك بیچاره‌نی شك گتورمك ایکدن آغزین اکوب صدمه‌یه سالورسان، گاه آسقارا پیرینی خصوصنده ملا جعفر قلی ایله محادله‌یه چیخوب بیچاره‌لی زیارت قبضدن بی‌نصیب ایدیرسن، عالمی دردگی دیم آغلیم؟ دنیالی درده سالوبسز : بنده نون آدیم زین‌العابدین دور بر غیر شهردن گلوب بورده توقف ایدوب گب قارلیق ایدیرم ، غریبه ایشلر بوراده مشاهده اولونور: بقال عوضنه بزازدن سیاست ایدیلر : ۱۳ نجی نمره‌ده « عابد » امضاسیله یاز یلمش مکتوبون مکافاتی من زین‌العابدینه ایدوب منی دوتساق ایستورلر ، فورحه‌ومدن مال‌لاریمی دگکر دگمز قیمله نسیه ساتوب قاچماق ایستیورم، دخی بولدن سوایی اوزگه علاجم یوخدی ، الله‌سنگ ایوگی یخسون ، نجه‌که سن منم ایویمی یخدون

زین‌العابدین .

اعلان

باشکو شهرنده فورخولو کوچه‌سنده اون دورت نمره ایوگ یانده واقع اولوب باش چکن حکیم، قبول ایدیر ناخوش لاری آلتشم ساعت ۱۲ دن سحر ساعت ۲۴ جن و شهرگ هر طرفنده علاحده مریض خانه هم وارمزدور.آدریس للعرائض: یا کو آپاسناماولیتسا

علاوتی وراق

مدیر و باش محرر : جلیل محمدقلی زاده

«غیرت» مطبعه سنده چاپ اولوندی

Vasiyetin Devamı ve Öğütler

Eğer kabul edersen, vasiyetimin içinde şunu da zikrediyorum: İman bir mülktür ya da bir parçadır; padişahın iki gözüdür. Göz ise bir lambadır. Bunların cümlesinin düşmanı ise üstte dediğim ilimdir. Güzel balam (yavrum), bir para adamı diyecekler: Sanat sahibi olma! Mebada (asla) para verirsin; ömrün fakirlikle bir yerde geçmesin. Dünyada her ne işin insafı buradadır; birine borç para versen, yüzde otuzdan fazla faiz alma. Merhamet sahibi ol; birisi kendisini vurduğu zaman paltolarının tozunu temizle. Hafızada esasa uyulması gereken şudur: Bir adamı yüz kere gördüğün zaman, birisinden borç pul (para) almış olsan vaktinde alıp götürüp verme. Çünkü fesat çıkarırlar, oğlum; senin asıl vasiyetim şudur: Devletli kimselerin şan ve hürmetini koru.

Mebada (asla) dünya cephesinden ileri olanları özünden incitme. Sana yüz manat verip ayda yirmi dört ruble alıp sonra yine iki yüz manat görseler, sual cevaptır verenin. Mebada o dertli sözlerine küsüp gitmesin. Her ne zaman başları ağrırsa, hamamda ayaklarını yıka; ne kadar yaman (kötü) deseler şükreyle. Onlar size vekildir; bir mecliste devletli gelince ayağa kalkmakta hiçbir zaman gecikme.

Vekillere Dair Şiirsel Metin

Sizlere vekil olanlar, maslahat vardır. Onlar size vekil oldukları zaman ciğeri iki adıyla saklarlar. Vekil derler, aziz oğlum; Allah'ın her bendesini bir güçte halk etmemiş. İnsan olanlara lazımdır iyisi kötüleri kapısında akşama kadar aç beklesinler. Düşmandan bir ferahlık görüp çarkın altında zerreler gibi dolansınlar. Onlar size vekildirler. Koyun nece (nasıl) kasapları görse yine oynaşırlar; mebada vefasız olanlar gussanızı (kederinizi) çeksin. Oğlum, sen on gün aç kalsın, ayıp etmez; ama onlar bir gün sofrasız, mezesiz, içkisiz kalmasalar.

İran'dan (Astara'dan Mektup)

Molla Nasreddin Amca! Şaşıyorum senin haline; rahmetlik baban Molla Nasreddin bir fakir biçare kişiydi, siz ise ikinci söz garibe garibe (garip garip) laflarınızla bizden paralar topluyorsunuz. İki parmağımın arasından görüyorum: Bir zaman çekmez halkı birbirine vurup akidelerini bozarsınız. Meğer analar lehçesini hatırlatıp güney çevresine "Hava-i leşvi-i rüsvâ" (rezil edici hava) dersiniz. Cemaat şu başlıklı sille aşağıda, izzetli saat... Vallahi çok çekmez ki pirler, daha nuhuslar (uğursuzlar), elçiler kirmanlılar yanarsınız.

Zeynelabidin'in Notu

Bende nâ-tüvân (güçsüz) Âdem Zeynelabidin, durup bir şehirden kalkıp burada tevakkuf edip (durup) kesb-i kârlık (iş güç) ederim. Garip işler burada müşahede olunur: Bakkal yerine biraz da siyaset ederler. 13. sayıdaki "Ayende" (Gelecek) makalesiyle yazılmış mektubun mükafatını men (ben) Zeynelabidin edip beni tutmak istiyorlar. Furs u meden (Fırsat ve maden) mallarımı döker döker kıymetine bakıp faiz istiyorlar, dahi bundan sonra özge ilacım yoktu. Allah'ın iyiliği bilsin. — Zeynelabidin

İlan

Bakü şehrinde Vorontsov Caddesi'nde on dört numaralı evde yanında vakıf olup baş çeken hekim, kabul eder hastaları akşam saat 12'den seher saat 4'e kadar. Şehrin her tarafında alâhide (ayrıca) hasta hane vardır. Adres telgraf için: Bakü Ayastamaolitna.

Müdür ve Baş Muharrir: Celil Mehmedkulizade

64 ФОТО

Tiflis, B. Şlikhov Baskıevinde
basılmıştır.

Tiflis'te Sololaki Sokağı

Bu karikatür, 6. sayfadaki "İlerleme Belirtileri" başlıklı yazının görsel bir tamamlayıcısıdır. Tiflis'teki Müslüman mahallelerinde "medeniyet" adı altında genellevlerin ve eğlence merkezlerinin açılmasını, yerel halkın ve aydınların bu duruma duyarsızlığını veya içten içe duyduğu ilgiyi eleştirir. Pencereden sarkan kadınlar ile sokaktaki şık giyimli erkeklerin etkileşimi üzerinden, toplumdaki ahlaki değişim ve yozlaşma süreci mizahi bir dille gözler önüne serilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Azerbaycan Milli Kütüphanesi
   https://www.millikitabxana.az/

2. *https://mnjurnal.az/az.php?go=190614pdf*

3. *https://tr.wikipedia.org/wiki/Molla_Nasreddin*

4. *https://en.wikipedia.org/wiki/Azerbaijan_National_Academy_of_Sciences*

5. *https://sozluk.gov.tr/*

6. *https://tdk.gov.tr/icerik/basindan/yeni-yayin-azerbaycan-turkcesi-sozlugu/*

7. *https://ia902904.us.archive.org/25/items/OsmanlicaLugat/Osmanlica%20Lugat.pdf*

8. *https://esatis.yek.gov.tr/*

9. *https://acikerisim.tbmm.gov.tr/items/b0a463b2-b36d-4a30-93ab-2c411e204af1*

Molla Nasreddin

1906 Yılı'nda Tiflis'de Yayınlanan Molla Nesreddin Dergisi'nin İlk 16 Sayısı

Türk mizahının ve düşünce hayatının öncü yayınlarından Molla Nesreddin, 1906 yılında Tiflis'te yayımlanmaya başladı ve kısa sürede geniş bir okur kitlesine ulaştı. Toplumsal eleştirileri, nükteli yazıları ve çarpıcı karikatürleriyle dönemin önemli bir sesi haline geldi.

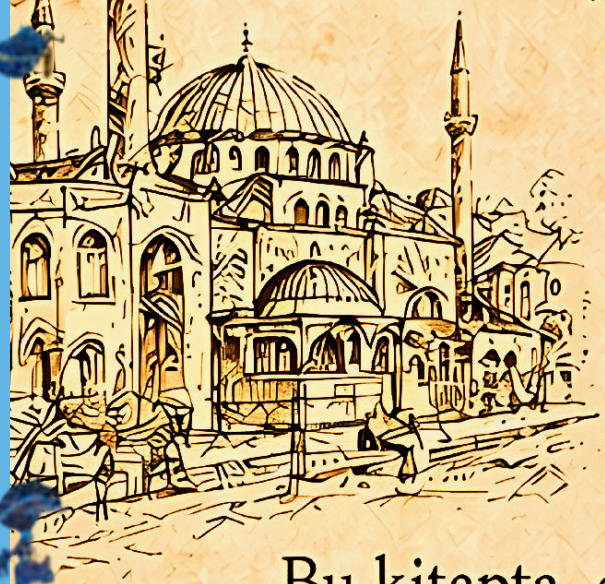

Bu kitapta, derginin ilk 16 sayısı özgün sayfa düzeni ve görselleriyle bir araya getirildi. Mizahın toplumu aydınlatan gücünü yüzyıl önce ortaya koyan bu eşsiz miras, geçmişle bugün arasında anlamlı bir köprü kuruyor.

"Güldürürken düşündüren, düşündürürken uyandıran bir dergi: Molla Nesreddin."

Mehmet Karabağlı
Araştırmacı-Yazar
2026